

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 12.10.2016.
COM(2016) 590 final

2016/0288 (COD)

NOTE

This language version reflects the corrections done to the original EN version transmitted under COM(2016) 590 final of 14.9.2016 and retransmitted (with corrections) under COM(2016) 590 final/2 of 12.10.2016

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija

(preinačeno)

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2016) 303 final/2}

{SWD(2016) 304 final}

{SWD(2016) 305 final}

{SWD(2016) 313 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Od posljednje revizije regulatornog okvira za elektroničke komunikacije iz 2009. sektor se znatno razvio, a povećala se i njegova uloga pokretača internetskoga gospodarstva. Strukture su tržišta evoluirale, pri čemu monopolistička tržišna snaga postaje sve ograničenija, a povezivost je istovremeno postala širokorasprostranjeni element gospodarskog života. Potrošači i poduzetnici sve se više oslanjaju na podatkovne usluge i usluge pristupa internetu umjesto na telefoniju i druge tradicionalne komunikacijske usluge. Taj je razvoj događaja omogućio dotad nepoznatim vrstama sudionika na tržištu da konkuriraju tradicionalnim telekomunikacijskim operatorima (primjerice tzv. OTT sudionici (over-the-top – distribucija audiovizualnog i drugog sadržaja internetom): pružatelji usluga koji nude širok raspon aplikacija i usluga putem interneta, uključujući komunikacijske usluge). Istovremeno se povećala potražnja za visokokvalitetnom fiksnom i bežičnom povezivosti s povećanjem broja i popularnosti usluga internetskog sadržaja, kao što su računalstvo u oblaku, internet stvari, komunikacija između uređaja (M2M) itd. Elektroničke komunikacijske mreže također su se razvile. Glavne promjene uključuju: i. trenutni prijelaz na okruženje koje je u potpunosti utemeljeno na IP-u (all-IP), ii. mogućnosti koje pružaju nove i poboljšane osnovne mrežne infrastrukture koje podupiru praktički neograničen prijenosni kapacitet svjetlovodnih mreža, iii. konvergenciju fiksnih i mobilnih mreža prema ponudi neometanih usluga krajnjim korisnicima neovisno o lokaciji ili uređaju koji se upotrebljava i iv. razvoj inovativnih pristupa tehničkom upravljanju mrežom, posebno softverski definiranim mrežama i virtualizacijom mrežnih funkcija (NFV). Tim se promjenama u korištenju i radu sadašnjim pravilima postavljaju novi izazovi čija će se važnost vjerojatno povećati srednjoročno i dugoročno te stoga moraju biti uključeni u reviziju regulatornog okvira za elektroničke komunikacije.

Tu reviziju treba promatrati u kontekstu strategije jedinstvenog digitalnog tržišta za Europu¹. U strategiji jedinstvenog digitalnog tržišta prepoznata je važnost promjena paradigmi koje se događaju u digitalnom sektoru i navedeno je da bi pojedinci i poduzeća trebali neometano moći pristupiti internetskim aktivnostima i baviti se njima u uvjetima poštenog tržišnog natjecanja. Uz to, u njoj je najavljeno da će „Komisija u 2016. predstaviti prijedloge za ambicioznu reformu regulatornog okvira s naglaskom na sljedećem: i. dosljedan pristup jedinstvenog tržišta politici radiofrekvencijskog spektra i upravljanju njime, ii. uspostava uvjeta za istinsko jedinstveno tržište uklanjanjem regulatorne rascjepkanosti kako bi se omogućila ekonomija razmjera za učinkovite mrežne operatore i pružatelje usluga te učinkovita zaštita potrošača, iii. osiguranje ravnopravnih uvjeta za sudionike na tržištu i dosljedna primjena pravila; iv. poticanje ulaganja u širokopojasne mreže velike brzine (uključujući reviziju Direktive o univerzalnoj usluzi) i v. učinkovitiji regulatorni institucionalni okvir”.

---

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Strategija jedinstvenog digitalnog tržišta za Europu, Bruxelles, 6.5.2015., COM(2015) 192.

U skladu s tom obvezom i sa zahtjevima bolje regulative², Komisija je provela *ex post* evaluaciju. Njome su ocijenjeni djelotvornost, učinkovitost, relevantnost, usklađenost i dodana vrijednost EU-a u regulatornom okviru Unije te su utvrđena područja u kojima postoji mogućnost pojednostavnjenja bez ugrožavanja ciljeva okvira.

- **Dosljednost u odnosu na postojeće odredbe politike u tom području**

Budući da usluge povezivosti koje se pružaju putem elektroničkih komunikacijskih mreža čine temelj digitalnih proizvoda i usluga, ovaj prijedlog predstavlja visok stupanj sinergije s drugim inicijativama iz strategije jedinstvenog digitalnog tržišta.

Prijedlogom se također dopunjuje postojeća regulativa specifična za sektor. Konkretnije, prijedlog je potpuno usklađen s Direktivom 2014/61/EU (Direktiva o smanjenju troškova širokopojasnog interneta), s kojom osigurava sveobuhvatan skup pravila za olakšano pokretanje širokopojasne infrastrukture. Uz nedavno donesenu Uredbu (EU) br. 2015/2120 kojom se osigurava otvoreni internet i ukidaju naknade za roaming, ovim se prijedlogom osigurava visoka razina zaštite krajnjih korisnika u drugim područjima koja zahtijevaju pravila specifična za sektor. Predložena pravila o upravljanju radiofrekvencijskim spektrom temelje se na trenutačnim instrumentima u tom području, ponajviše na Odluci br. 676/2002/EZ o radiofrekvencijskom spektru, Odluci 2002/622/EZ o Skupini za politiku radiofrekvencijskog spektra i Odluci 243/2012/EU o uspostavljanju višegodišnjeg programa za politiku radiofrekvencijskog spektra (RSPP). Konačno, njime se također utire put za reviziju Direktive 2002/58/EZ o privatnosti i elektroničkim komunikacijama, najavljenju kao dio strategije jedinstvenog digitalnog tržišta.

- **Usklađenost s drugim politikama Unije**

Iako je ovaj prijedlog usmjeren na regulatorna pitanja koja proizlaze iz posebnosti sektora elektroničkih komunikacija kao mrežne industrije, on se temelji na postojećem zakonodavstvu EU-a u nekoliko područja i dopunjuje ga. U području regulative tržišta, prijedlog se i dalje temelji na načelima prava tržišnog natjecanja EU-a, kao i postojeći regulatorni okvir. Nadalje, njime se utvrđuju mjere, kao što je evidentiranje uvođenja mreže, kojima se također pružaju korisne informacije u svrhe državnih potpora, čime se poboljšava usklađenost dviju politika.

U pogledu zaštite krajnjih korisnika, predloženim pravilima nadopunjuju se horizontalni zakoni o zaštiti potrošača usredotočivanjem na posebnosti sektora s jedne strane uz istovremeno pojednostavnjivanje sadašnjih posebnih sektorskih pravila u područjima u kojima se razvio od posljednje revizije 2009. s druge strane. Na taj se način prijedlogom izbjegavaju preklapanja u područjima gdje se već samo horizontalnim pravilima može osigurati odgovarajuća razina zaštite za krajnje korisnike.

Kohezijska politika te europski strukturni i investicijski fondovi važan su alat za popunjavanje praznina u povezivosti u područjima s tržišnim nedostacima i trebalo bi ih rasporediti na način koji omogućava najbolju iskorištenost raspoloživih sredstava. Prijedlog pridonosi tom cilju pružanjem odgovarajućih uvjeta za privatna ulaganja tako da se javna sredstva mogu usmjeriti tamo gdje su najpotrebnija.

Prijedlogom se zadržava trenutačna komplementarnost između elektroničkih komunikacija i politike audiovizualnih medijskih usluga time što nastavlja osiguravati da okvir i dalje ne

---

² Ocjena prikladnosti i učinkovitosti (REFIT) regulatornog okvira objavljena je u radnom dokumentu službi Komisije „REFIT: Početni rezultati pregleda pravne stečevine” (SWD(2013) 401 final) i dio je Programa rada Komisije za 2015. (Prilog 3. (COM2014) 910 final od 16.12.2014.).

dovodi u pitanje mjere poduzete na razini Unije ili nacionalnoj razini, u skladu s pravom Unije, za provedbu ciljeva općeg interesa, osobito u vezi s reguliranjem sadržaja i audiovizualnom politikom. Iako između regulative o prijenosu radiodifuzijskog signala i regulative o sadržaju postoje razlike, treba uzeti u obzir i veze među njima, posebno kako bi se osigurao medijski pluralizam, kulturna raznolikost i zaštita potrošača.

- **Usklađenost s međunarodnim pravnim obvezama**

Prijedlog je u skladu s postojećim međunarodnim pravnim obvezama, uključujući GATS i Prilog o telekomunikacijama GATS-a te Referentni dokument GATS-a.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Prijedlog se temelji na članku 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije jer mu je cilj ostvariti unutarnje tržište za elektroničke komunikacije i osigurati njegovo funkcioniranje.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Budući da prijedlog čini pregled postojećeg okvira, analiza supsidijarnosti u nastavku usmjerena je na sljedeće: novi cilj sveprisutne i neograničene povezivosti, usklađivanje nadležnosti državnih regulatornih tijela, usklađivanje pitanja povezanih s radiofrekvencijskim spektrom i revidiranih pravila o uslugama.

Sveprisutna i neograničena povezivost

Bez sveprisutne povezivosti vrlo velikoga kapaciteta jedinstveno tržište ne može iskoristiti znatan dio svojeg ljudskoga kapitala. Time se narušava i teritorijalna kohezija i sposobnost poduzeća da učinkovito proizvode te pružaju inovativne i konkurentne usluge. Povezivost može imati ključnu socioekonomsku ulogu u sprečavanju izolacije i depopulacije te u povezivanju perifernih regija sa središnjim regijama EU-a. Situacija u pogledu povezivosti uvelike se razlikuje od jedne države članice do druge. Postoje vrlo važne razlike koje se ne mogu objasniti isključivo različitim krajolikom, stanovništvom, BDP-om ili kupovnom moći, već su rezultat različitih političkih odluka danas i u prošlosti. Ako EU ne bude radio na postizanju sveprisutne i neograničene povezivosti kao zasebnog cilja okvira, ta će rascjepkanost i dalje proizvoditi negativne učinke na jedinstveno tržište i interese potrošača.

Usklađivanje nadležnosti državnih regulatornih tijela

Institucionalni ustroj omogućuje visok stupanj fleksibilnosti za državna regulatorna tijela i države članice, čime se omogućuje prilagođavanje regulative posebnim nacionalnim ili lokalnim okolnostima. Međutim taj sustav ima znatne nedostatke u područjima gdje je dosljednost ključna ili bi bolje služila zajedničkom europskom interesu. U nekim je područjima regulative potreban pristup s više koordinacije ili usklađenosti na razini EU-a. To se, među ostalim, može postići osiguravanjem usklađenosti zadaća državnih regulatornih tijela koja potom sudjeluju u Tijelu europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) kao stupovi institucionalnog ustroja. Usklađivanje zadaća državnih regulatornih tijela ne bi trebalo dovesti do smanjenja njihove političke neovisnosti, već naprotiv do proširenja zaštite od utjecanja na sva nova područja nadležnosti.

Usklađivanje pitanja povezanih s radiofrekvencijskim spektrom

Radiofrekvencijski spektar, poput drugih resursa kao što su brojevi i donekle zemljište, oskudan je resurs koji pripada državama članicama, a pri njegovu upravljanju i dodjeli trebaju

se razmotriti nacionalne posebnosti i potrebe. Istovremeno postoji potreba za konvergentnijom i dosljednijom regulativom EU-a za ulazak na tržište kako bi se uklonile prepreke koje se pojavljuju zbog neopravdano različitih uvjeta za dodjelu pojedinačnih prava korištenja radiofrekvencijskog spektra, brojeva ili zemljišta. Dosljedna pravila na razini EU-a potrebna su kako bi se i. pružateljima omogućilo proširenje njihovih usluga u druge države članice; ii. stvorio dostatan učinak razmjera tržišta kojim bi se predvodničkim državama članicama omogućilo da imaju koristi od njega; iii. pružio pravodoban pristup najsuvremenijim bežičnim kapacitetima i uslugama za građane i poduzeća iz EU-a da bi imali koristi od digitalnog okruženja, inovativnih usluga i aplikacija te mogli komercijalno razvijati i poduprijeti koristi digitalnoga gospodarstva koje se neprestano razvija u „mobilno” gospodarstvo, pri čemu politika radiofrekvencijskog spektra ima važnu ulogu; iv. zemljama koje zaostaju omogućilo da sustignu ostale i sudjeluju u jedinstvenom digitalnom tržištu, čime se također omogućuje naprednim državama članicama da dodatno povećaju razmjenu među građanima i trgovačku razmjenu unutar svojih granica; i v. prema svim korisnicima radiofrekvencijskog spektra odnosilo na usklađen način u cijeloj Uniji. Naposljetku, da bi EU mogao biti predvodnik ostatka svijeta u novim i poboljšanim uslugama, poput tehnologije 5G, proizvođači opreme i pružatelji komunikacijskih usluga trebaju dovoljno razmjera. To znači ne samo tehničko usklađivanje, nego prije svega unutarnje tržište koje se razvija na široko usklađen način, kako bi usluge i uređaji imali koristi od stabilnih i usklađenih pravila.

Usluge

U području usluga, tržišno natjecanje između lokalnih pružatelja elektroničkih komunikacijskih usluga koji pružaju pristup mreži u paketu s uslugama i globalnih pružatelja OTT usluga putem mreža jača pravo EU-a na djelovanje kako bi se osigurali ravnopravni uvjeti. Potrebno je i djelovanje na razini EU-a radi smanjenja rascjepkanosti pravila o zaštiti krajnjih korisnika, što povećava administrativne troškove pružatelja prekograničnih usluga te ometa razvoj inovativnih usluga, a posljedica je neujednačena i neoptimalna razina zaštite potrošača diljem Unije.

• **Proporcionalnost**

Prijedlog je u skladu s načelom proporcionalnosti kako je utvrđeno u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji jer se njime obrađuje samo ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva. On donosi ciljne prilagodbe trenutačnog okvira kako bi se odgovorilo na promjene tržišta i tehnologije, a osobito na nužnost rješavanja na razini Unije potrebe za dostupnosti i raširenim prihvaćanjem mreža vrlo velikoga kapaciteta kao temelja za potpuno funkcionalno jedinstveno digitalno tržište.

U pogledu reguliranja pristupa, državna regulatorna tijela ostaju nadležna u osiguravanju da se tržišni nedostaci rješavaju odgovarajućim korektivnim mjerama i da se reguliranjem pridonosi ciljevima zajedničke politike. Predložena pravila regulatorima pružaju dodatne alate za rješavanje trenutačnog izazova povezivosti, ali način korištenja ovisi o nacionalnim okolnostima koje trebaju ocijeniti državni regulatori. Razlozi za ciljano jačanje regulatornog nadzora uglavnom povećanom ulogom BEREC-a opravdani su na temelju dokaza o nedostatku dosljednosti u provedbi regulative, što je ključno za promicanje unutarnjeg tržišta.

Isto tako, radiofrekvencijski spektar u podijeljenoj je nadležnosti između Komisije i država članica. Predloženim pravilima osigurava se opći okvir za dosljedno upravljanje radiofrekvencijskim spektrom u cijelom EU-u, a države članice imaju potrebno diskrecijsko pravo provoditi i primjenjivati pravila koja odgovaraju nacionalnim okolnostima. Zbog važnih prekograničnih dimenzija upravljanja radiofrekvencijskim spektrom i njegova šireg utjecaja

na povezivost na unutarnjem tržištu potrebni su određeni koordinacijski postupci na razini Unije.

Pravilima o zaštiti krajnjih korisnika uvodi se potpuno usklađivanje s ciljanim iznimkama (npr. u pogledu maksimalnog trajanja ugovora), no usklađivanje je ograničeno na područja obuhvaćena prijedlogom.

Nadalje, rezultat odabira pravnog oblika direktive bit će određeno diskrecijsko pravo država članica da provedbu prilagode nacionalnom zakonodavstvu.

- **Odabir instrumenta**

Prijedlog Europskog zakonika elektroničkih komunikacija sastoji se od horizontalne preinake³ četiriju postojećih direktiva (Okvirna direktiva, Direktiva o ovlaštenju, Direktiva o pristupu i Direktiva o univerzalnoj usluzi) njihovim spajanjem u jednu direktivu. Svaka od tih direktiva sadržava mjere koje se primjenjuju na elektroničke komunikacijske mreže i pružatelje elektroničkih komunikacijskih usluga. Revizija pruža priliku da se pojednostavni postojeća struktura u cilju jačanja njezine usklađenosti i dostupnosti, u skladu s ciljem primjerenosti propisa. Nudi i mogućnost prilagodbe strukture novim tržišnim okolnostima, u kojima pružanje komunikacijskih usluga više nije nužno spojeno s pružanjem mreže.

3. **REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA**

- **Ex post evaluacije / provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Općenito, u radnom dokumentu službi koji prati prijedlog i kojim se ocjenjuje primjerenost trenutačnih pravila zaključuje se da je regulatorni okvir za elektroničke komunikacije uglavnom postigao svoj opći cilj osiguravanja konkurentnog sektora koji omogućuje znatne pogodnosti za krajnje korisnike. Međutim, iako su njegovi glavni specifični ciljevi – promicanje tržišnog natjecanja, razvoj unutarnjeg tržišta te promicanje interesa krajnjih korisnika – i dalje relevantni, čini se da je revizija regulatornog okvira potrebna kako bi se odgovorilo na rastuću potrebu za povećanom povezivosti jedinstvenog digitalnog tržišta i racionaliziralo odredbe uzimajući u obzir razvoj događaja na tržištu i u tehnologiji.

Točnije, u pogledu specifičnih kriterija evaluacije, nalazi se mogu sažeti kako slijedi:

Relevantnost – općenito govoreći, ocjenom se pokazalo da posebni ciljevi okvira – promicanje tržišnog natjecanja, ostvarenje jedinstvenog tržišta i zaštita potrošačkih interesa – itekako ostaju važni, a povećana je relevantnost cilja jedinstvenog tržišta. Djelotvorno i održivo tržišno natjecanje pokreće učinkovito ulaganje i razvoj unutarnjeg tržišta. Ono u konačnici služi interesu krajnjih korisnika poticanjem inovacija i pružanjem najveće koristi u smislu izbora, cijene i kvalitete.

Istodobno, povezivost se pokazala glavnim pokretačem digitalnog društva i gospodarstva, poduprta tehnološkim promjenama te rastućim zahtjevima potrošača i tržišta – ključna je za političku obvezu Junckerove Komisije u pogledu ostvarenja jedinstvenog digitalnog tržišta. Stoga je neophodno razmotriti prilagodbu ciljeva trenutačne politike i regulatornih instrumenata daljnjoj potpori uvođenju infrastrukture i raširenom prihvaćanju odgovarajućih usluga povezivosti u skladu s budućim potrebama.

---

³ Za više informacija o toj tehnici vidi http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/recasting_en.htm.

Većina regulatornih područja ostala su jednako relevantna kao 2009., ako ne i više, osobito upravljanje radiofrekvencijskim spektrom, s obzirom na ulogu radiofrekvencijskog spektra kao osnovnog, ali oskudnog resursa za uvođenje aktualnih mobilnih i fiksnih bežičnih mreža te mobilnih i fiksnih bežičnih mreža sljedeće generacije, zajedno s reguliranjem pristupa kao sredstvom rješavanja trajnih prepreka ulasku u mrežama. Primjerice, dok se relevantnost određenih posebnih elemenata pravilâ univerzalne usluge dovodi u pitanje kretanjima tržišta, koncept sigurnosne mreže kojim se osigurava uključenost svih građana u potpuno razvijeno digitalno društvo dobiva još veću važnost na jedinstvenom digitalnom tržištu. Slično tome, iako će se posebne odredbe u okviru cilja o zaštiti krajnjih korisnika možda morati prilagoditi s obzirom na tehnološke, tržišne ili zakonodavne promjene, osnovne potrebe zaštite krajnjih korisnika na koje se odredbe odnose ostaju relevantne, a njihovi posebni ciljevi i dalje su središnji.

Djelotvornost – općenito se smatra da je regulatorni okvir bio djelotvoran u postizanju konkurentnog sektora. Time su pak ostvarene znatne koristi za krajnjega korisnika, kao što su široko dostupan (osnovni) širokopojasni pristup, znatan pad cijena i veći izbor.

Višim razinama tržišnog natjecanja pridonijeli su osobito reguliranje pristupa i radiofrekvencijskog spektra, ali i odredbe o ulasku na tržište. Međutim reguliranjem pristupa postignuto je tržišno natjecanje više na razini usluge nego na razini mreže, a iako su ulaganja u mreže vrlo velikoga kapaciteta napredovala, ona još nisu provedena u svim državama članicama brzinom predviđenom u planovima javnih politika te na način koji bi odgovarao očekivanim budućim potrebama. Osim toga, iako je oslobađanje znatne količine radiofrekvencijskog spektra za bežični širokopojasni pristup važno postignuće, napredak u upravljanju radiofrekvencijskim spektrom nije ispunio očekivanja zadnje revizije, što je dovelo do kašnjenja i neujednačenog pokretanja i prihvatanja mreže 4G.

Naporima za ostvarenje cilja jedinstvenog tržišta postignuti su prilično skromni rezultati. Regulatorna dosljednost postignuta je samo u ograničenoj mjeri, što je utjecalo na rad pružatelja prekograničnih usluga i smanjenje predvidljivosti za sve operatore i njihove ulagače. Postojećim okvirom usklađuje se vrlo malo nadležnosti dodijeljenih državnim regulatornim tijelima odgovornima za ex ante reguliranje tržišta te omogućuje državama članicama da na temelju okvira dodjeljuju zadaće drugim tijelima koja ne ispunjavaju iste zahtjeve neovisnosti. Rezultat je toga kolaž jer, osim ex ante reguliranja tržišta, ne postoji druga nadležnost za koju je također odgovorno svih 28 državnih regulatornih tijela koja su članovi BEREC-a.

Što je još važnije, raspoloživi alati za suradnju i dosljednost doveli su do situacije u kojoj se nije uvijek pridržavalo najboljih regulatornih rješenja, što je utjecalo na ishode za krajnje korisnike. Provjerama dosljednosti na razini EU-a putem postojeće upravljačke strukture pridonosi se predvidljivosti reguliranja pristupa diljem EU-a, no njihov je utjecaj znatno ograničen u pogledu nacrtâ regulatornih korektivnih mjera. Slično tome, nedosljednost u upravljanju radiofrekvencijskim spektrom i nedostatak institucionalnog ustroja za koordinaciju dodjela radiofrekvencijskog spektra imali su negativne posljedice za krajnje korisnike poput odgode uvođenja tehnologije 4G u većini dijelova EU-a.

Postignuća okvira u pogledu zaštite krajnjih korisnika i osiguravanja sigurnosne mreže (univerzalna usluga) znatna su, iako je napredak u zadovoljstvu potrošača relativno spor. Također je jasno da nisu sve odredbe za zaštitu krajnjih korisnika specifične za sektor još primjerene svrsi u kontekstu tehnoloških, tržišnih i širih zakonodavnih kretanja.

Učinkovitost – iako nije bio moguć precizan izračun troškova, evaluacija je pokazala da koristi okvira za većinu operatora, krajnjih korisnika i društvo u cjelini znatno premašuju

troškove koji proizlaze iz njegove provedbe. Međutim, iako određena razina složenosti može biti potrebna radi osiguranja dobro prilagođene intervencije (npr. prikladno reguliranje pristupa), utvrđeno je nekoliko područja u kojima bi se administrativno opterećenje moglo smanjiti bez ugrožavanja djelotvornosti odredaba, a u nekim slučajevima čak i uz njezino poboljšanje. Primjeri su dulji ciklusi ex ante reguliranja tržišta, pojednostavnjeni postupci za određivanje korektivnih mjera na tržištima završavanja poziva i pojednostavnjenje određenih odredaba o zaštiti potrošača koje se preklapaju.

Dodana vrijednost EU-a – regulatorni okvir imao je ključnu ulogu u ostvarivanju tržišnog natjecanja na jedinstvenom tržištu, što u određenoj mjeri ne bi bilo moguće ili vjerojatno na nacionalnoj razini. Ujednačio je državnu regulatornu praksu u tom sektoru promicanjem – s različitim stupnjevima uspješnosti za posebna područja reguliranja – „najboljih modela u skupini” diljem Europske unije. Djelovanje EU-a također je pridonijelo sveobuhvatnijoj, ako ne i homogenoj, zaštiti krajnjih korisnika nego što bi to inače bio slučaj.

Usklađenost – općenito, razni instrumenti koji čine regulatorni okvir za elektroničke komunikacije ojačali su jedni druge u postizanju svojih ciljeva. Međutim dva pitanja zaslužuju posebnu pozornost u postupku revizije: usklađenost i. reguliranja čiji je cilj poticanje pokretanja konkurentne mreže te ii. financiranja EU-a i pravila o državnim potporama u sektoru, kao i mogućih preklapanja između određenih odredaba specifičnih za sektor i horizontalnog zakonodavstva o interesima potrošača.

- **Savjetovanja s dionicima**

Namjensko otvoreno javno savjetovanje u trajanju od 12 tjedana pokrenuto je 11. rujna 2015. i njime su prikupljeni ulazni podaci za postupak evaluacije kako bi se ocijenila važeća pravila i zatražila mišljenja o mogućim prilagodabama okvira u kontekstu tržišnog i tehnološkog razvoja. Njime je obuhvaćena opća evaluacija postojećeg okvira te detaljniju evaluaciju i reviziju posebnih elemenata okvira: i. reguliranje pristupa mreži, ii. upravljanje radiofrekvencijskim spektrom i bežična povezivost, iii. reguliranje specifično za sektor za elektroničke komunikacijske usluge, iv. pravila univerzalne usluge i v. institucionalni ustroj i uspravljanje.

Savjetovanje je bilo detaljno i imalo širok raspon te su dobiveni opsežni podaci od potrošača, pružatelja elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, nacionalnih i europskih udruženja operatora, organizacija civilnog društva, nakladnika, pružatelja tehnologija, pružatelja interneta i internetskih usluga, poduzeća koja se oslanjaju na povezivost i aktera šireg digitalnoga gospodarstva, nacionalnih tijela na svim razinama, državnih regulatora i drugih zainteresiranih dionika. Podaci su među ostalim dobiveni od dionika na koje ta politika utječe, onih koji je moraju provoditi i onih s izraženim interesom za tu politiku. Rezultat su savjetovanja 244 internetska odgovora dionika iz svih država članica te izvan Unije. Savjetovanje je dopunjeno javnim saslušanjem 11. studenoga 2015. na polovini javnog savjetovanja.

Uz javno savjetovanje BEREC je pružio podatke za evaluaciju i postupak revizije te objavio svoje mišljenje u prosincu 2015.⁴ Skupina za politiku radiofrekvencijskog spektra (RSPG) također je dala svoje mišljenje o jedinstvenom digitalnom tržištu i reviziji okvira⁵.

Sljedeća su kretanja proizašla iz postupka savjetovanja:

⁴ http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/opinions/5577-berec-opinion-on-the-review-of-the-eu-electronic-communications-regulatory-framework

⁵ http://rspg-spectrum.eu/wp-content/uploads/2013/05/RSPG16-001-DSM_opinion.pdf

- Povezivost je uglavnom prepoznata kao temeljni pokretač digitalnog društva i gospodarstva, poduprta tehnološkim promjenama i razvojem potražnje potrošača i tržišta.
- Dobra povezivost smatra se nužnim uvjetom za postizanje jedinstvenog digitalnog tržišta. Mnogi sudionici ukazali su na potrebu za mjerama politike i mogućim prilagodbama trenutačne politike i regulatornih instrumenata kako bi se podržalo uvođenje infrastrukture u skladu s budućim potrebama.
- Brojni sudionici tvrdili su da unutarnje tržište ne napreduje dovoljno uz postojeći regulatorni okvir. Postoji opći dojam da regulatorni okvir mora biti prilagođen aktualnoj tržišnoj dinamici. Mnogi su sudionici međutim potvrdili postignuća koja je omogućila liberalizacija telekomunikacijskih tržišta, posebno u pogledu pogodnosti za krajnje korisnike i tržišnog natjecanja na većini nacionalnih tržišta.
- U pogledu radiofrekvencijskog spektra potvrđena je važnost bežične povezivosti i bežičnog širokopojasnog pristupa. Općenito, industrija podupire koordiniraniji pristup i traži dodatnu sigurnost za ulaganja i mogućnosti za razvoj novih bežičnih i mobilnih komunikacija, uključujući tehnologiju 5G, u cijelom EU-u. Utvrđeno je da su fleksibilniji pristup radiofrekvencijskom spektru i njegovo korištenje sve važniji.
- Tijela država članica općenito ističu postignuća u području tehničkog usklađivanja i potrebu da dodatna koordinacija bude odozdo prema gore i dobrovoljna; neka od njih pozivaju na bolju ravnotežu između usklađivanja i fleksibilnosti. Važnost fleksibilnijeg pristupa i korištenja radiofrekvencijskog spektra u budućnosti općenito je prepoznata.
- Uprave nekih država članica vide potrebu za ažuriranjem telekomunikacijskih pravila zbog razloga koji variraju od potrebe za promicanjem ulaganja u infrastrukture sljedeće generacije do potrebe za odgovaranjem na tehnološke i tržišne promjene. Također se poziva na veću fleksibilnost i pojednostavnjivanje tih pravila.
- Dok tradicionalna telekomunikacijska poduzeća smatraju da se kratkoročnim gospodarskim dobicima davala prednost u odnosu na dugoročna ulaganja i inovacije, alternativni operatori, BEREC i organizacije potrošača smatraju da je okvir uvelike ispunio svoje postojeće ciljeve.
- Korisnici telekomunikacijskih usluga općenito su zadovoljni postojećim reguliranjem pristupa, no neki smatraju da bi trebalo naglasiti konkurentnost usluge umjesto temeljne infrastrukture te da bi trebalo istaknuti dijeljenje infrastrukture.
- Velika većina ispitanika smatra da bi revizija trebala biti prilika da se režim univerzalne usluge u cijelosti ponovno razmotri. Uprave država članica vide potrebu za zadržavanjem univerzalne usluge, uz fleksibilnost na razini države članice u pogledu financiranja i primjene na širokopojasni pristup. BEREC podržava zadržavanje trenutačnog raspona instrumenata obveze univerzalne usluge.
- Iako uprave nekih država članica, regulatorna zajednica i organizacije potrošača još vide potrebu za sektorski specifičnom zaštitom krajnjih korisnika utemeljenom na minimalnom usklađivanju na visokoj razini, telekomunikacijski sektor traži veće oslanjanje na horizontalno zakonodavstvo i potpuno usklađivanje, osobito za usluge. Telekomunikacijski sektor općenito, ali i neke uprave tvrde da bi se ista pravila trebala primjenjivati na slične usluge dok druge uprave, OTT sudionici, prodavatelji softvera i opreme, kabelski operatori i neki nakladnici smatraju da je trenutačna definicija koncepta elektroničkih komunikacijskih usluga dokazano solidna.

- Dok je kontinuirana uloga državnih regulatornih tijela i tijela za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom uvelike prepoznata, velika skupina ispitanika ističe da bi institucionalni ustroj na razini EU-a trebalo revidirati radi poboljšanja pravne sigurnosti i odgovornosti.

Komisija je i kao dio postupka evaluacije ugovorila određeni broj studija. Izvođenje tih studija obuhvatilo je javne radionice koje su omogućile dionicima da daju primjedbe i pruže povratne informacije u pogledu tekuće evaluacije:

6. travnja 2016. održana je javna radionica radi potvrđivanja privremenih nalaza studije SMART 2015/002 koju su proveli WIK, IDATE i Deloitte na temu „Regulatorni režimi, pogotovo režimi pristupa, za modele ulaganja u mreže u Europi”⁶

2. svibnja 2016. održana je javna radionica radi potvrđivanja privremenih nalaza studije SMART 2015/003 koju su proveli WIK, CRIDS i Cullen na temu „Temeljna pitanja za reviziju u područjima ulaska na tržište, upravljanja oskudnim resursima i općenitih problema krajnjih korisnika”.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Komisija je uzela u obzir sljedeće savjete vanjskih stručnjaka:

Preporuke o politikama **drugih institucija EU-a**, osobito Europskog parlamenta⁶ i Europskog vijeća⁷.

Tri namjenske studije revizije:

„Potpora za pripremu procjene učinka uz reviziju regulatornog okvira za elektroničke komunikacije” (SMART 2015/0005),

„Regulatorni režimi, pogotovo režimi pristupa, za modele ulaganja u mreže u Europi” (SMART 2015/0002),

„Temeljna pitanja za reviziju u područjima ulaska na tržište, upravljanja oskudnim resursima i općenitih problema potrošača” (SMART 2015/0003).

- Nadalje, u postupku revizije upotrijebljeni su podaci iz brojnih drugih studija. Te su studije navedene u odjeljku 6.1.4. procjene učinka.

Stručno povjerenstvo na visokoj razini provedeno u okviru studije SMART 2015/0005⁸.

- **Procjena učinka**

Sažetak procjene učinka i pozitivno mišljenje Odbora za regulatorni nadzor mogu se pronaći na web-mjestu Komisije: http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/cia_2016_en.htm.

Ispitan je određeni broj mogućnosti, kako je istaknuto u procjeni učinka, a zadržane su sljedeće mogućnosti:

---

⁶ Rezolucija Europskog parlamenta od 19. siječnja 2016. „Prema aktu o jedinstvenom digitalnom tržištu” ([2015/2147\(INI\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32016R0147))

⁷ Zaključci sa sastanka Europskog vijeća od 28. lipnja 2016. (EUCO 26/16).

⁸ Profili stručnjaka i izvješće o raspravi predstavljani su u Prilogu 13. Procjeni učinka.

Reguliranje pristupa

NGA + fokusiranje regulative na povezivost visoke kvalitete

Ovom se mogućnošću uzima u obzir da, iako ključna načela okvira ostaju valjana, potrebne su znatne prilagodbe kako bi se i postojećim operatorima i konkurentima pružili potrebni poticaji da ostvare gospodarski održiva ulaganja ili zajednička ulaganja u buduće mreže koje u načelu mogu pružati povezivost vrlo velikoga kapaciteta svakom građaninu i poduzeću u Europi.

Radiofrekvencijski spektar

Obvezujuća i provediva pravila za poboljšanje koordinacije upravljanja spektrom u EU-u s većim fokusom na prilagodbu pravila radiofrekvencijskog spektra budućim izazovima tehnologije 5G

Ovime se okvir želi prilagoditi razvoju događaja u pogledu sveprisutne povezivosti i uvođenja tehnologije 5G te radi osiguravanja veće dosljednosti u odnosu na mjere država članica, posebno na one koje utječu na konkurentne tržišne uvjete i gospodarsku regulativu. To se nastoji učiniti većim prilagodbama okvira, zakonski provedivim instrumentima i mehanizmom stručnog pregleda koji BEREC-u, Komisiji i državnim regulatornim tijelima omogućuje da preispitaju elemente pojedinačnih planiranih nacionalnih postupaka dodjele u državama članicama koji više utječu na razvoj događaja na tržištu i u gospodarstvu. Nadalje, tom se mogućnošću više naglašava ulagačko okruženje za guste mreže tehnologije 5G.

Univerzalna usluga

Postupno prilagođavanje kretanjima uz usredotočivanje na pristupačnost glasovnih i širokopojsnih usluga

Ova mogućnost usredotočuje obvezu EU-a o univerzalnoj usluzi na aspekt pristupačnosti, uključujući pružanje pristupačne glasovne komunikacije i osnovnog širokopojsnog pristupa u EU-u u njezinu opsegu te pravo na sklapanje ugovora za potrošače koji imaju koristi od posebnih univerzalnih tarifa. Na razini EU-a širokopojsni pristup bio bi definiran upućivanjem na povezivanje funkcionalnog internetskog pristupa definiranog na temelju minimalnog popisa internetskih usluga koje krajnjim korisnicima omogućuju sudjelovanje u civilnom društvu, a koji će države članice dodatno definirati na nacionalnoj razini. Pristupačnost bi se trebala osigurati za te usluge koje se pružaju na fiksnoj lokaciji, osobito putem izravne potpore, no države članice imaju mogućnost uključivanja mjera za pristupačnost mobilnih usluga za najranjivije krajnje korisnike kada se dokaže nepostojanje takve pristupačnosti. Dostupnost tih usluga prije svega će se promicati drugim alatima politika (poticaji za privatna ulaganja, državne potpore, obveze pokrivanja povezane sa radiofrekvencijskim spektrom itd.) i samo se iznimno može uključiti na nacionalnoj razini ako se propisno dokaže. Uzimajući u obzir širi raspon korisnika univerzalnog širokopojsnog pristupa (osim telekomunikacijskog sektora), ova se mogućnost oslanja na financiranje putem općeg proračuna kao pravedniji i najmanje štetan način financiranja pružanja univerzalne usluge.

Usluge

Usluge pristupa internetu (IAS) i regulatorne obveze za elektroničke komunikacijske usluge uglavnom povezane s uporabom resursa numeriranja

Ova se mogućnost temelji na ostalim mogućnostima. Njome se predlaže da se uz reguliranje usluga pristupa internetu primjenjuje ograničeni skup pravila specifičnih za sektor na interpersonalne komunikacijske usluge koje se pružaju na tradicionalan način (govorna telefonija ili SMS) ili putem usluga pristupa internetu. Konkretnije, tom se mogućnošću određuju područja koja još zahtijevaju zaštitu specifičnu za sektor zbog svojih značajki te se predlaže jednaka primjena odgovarajućih pravila na sve pružatelje usluga koje su funkcionalno jednake. U mnogim slučajevima to će biti usluge pristupa internetu te interpersonalne komunikacijske usluge koje se koriste brojevima („korištenje” se razumije kao pružanje brojeva vlastitim pretplatnicima usluge ili pružanje usluge koja omogućuje komunikaciju s pretplatnicima drugih pružatelja usluga s pomoću takvih brojeva). U ključnim područjima poput sigurnosti i ovlasti za određivanje interoperabilnosti relevantna bi se pravila trebala primjenjivati na sve interpersonalne komunikacijske usluge. Predlaže se da pravila za krajnje korisnike podliježu potpunom usklađivanju u najvećoj mogućoj mjeri umjesto trenutnog pristupa minimalnog usklađivanja kako bi se smanjio teret usklađenosti i izbjeglo narušavanje tržišnih uvjeta u državama članicama. Radi smanjenja regulatornog opterećenja predlaže se uklanjanje regulatornih obveza kada više ne budu potrebne ili kada budu na ogovarajući način obuhvaćene općim zakonodavstvom o zaštiti potrošača. Jedan od ključnih primjera jest stavljanje izvan snage ovlasti državnih regulatornih tijela da izravno određuju reguliranje maloprodajnih cijena.

U pogledu regulatornih obveza primjenjivih na interpersonalne komunikacijske usluge, većina bi ih bila povezana s uporabom javnih resursa numeriranja, što potvrđuje pristup koji su utvrdili regulatori⁹ barem od zadnje revizije okvira, no koji su uvelike osporavali relevantni pružatelji usluga i koji se nije široko primjenjivao u praksi. Opseg pristupa hitnim službama redefiniran je koristeći se konceptom brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacijskih usluga, ali uzimajući u obzir nemogućnost određenih internetskih usluga da osiguraju kvalitetu usluge takvih poziva. Pravila koja bi se primjenjivala na brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge među ostalim obuhvaćaju trajanje ugovora, transparentnost, informacije o kvaliteti usluge, prenosivost broja koju provodi novi pružatelj usluga, alate za nadzor potrošnje, alate za usporedbu obje cijene i kvalitete usluge ili pravila o promjeni pružatelja usluga za pakete kako bi se izbjegli učinci ovisnosti o pružatelju.

Uz to, u određenim područjima interesi javne politike, kao što je sigurnost, zahtijevaju primjenu regulatornih obveza na sve interpersonalne komunikacijske usluge, odnosno i na one koje se pružaju putem usluga pristupa internetu, ali se ne koriste resursima numeriranja.

„Obvezno podržavanje” i elektronički programski vodiči (EPG-ovi)

Zadržavanje mogućnosti država članica da odrede „obvezno podržavanje” i obveze EPG-ova

Ovom bi se mogućnosti zadržala trenutna pravila za „obvezno podržavanje” i EPG-ove. Međutim pojašnjuje se da obveze prijenosa mogu uključivati popratne podatke uz radijske i televizijske kanale koji podržavaju povezane televizijske usluge i EPG-ove.

Numeriranje

Prilagodavanje okvira EU-a za numeriranje radi rješavanja pitanja konkurentnosti na tržištu

---

⁹ Zajedničko stajalište ERG-a o VoIP-u, prosinac 2007.

Prema ovoj mogućnosti okvir se prilagođava kako bi državama članicama omogućio dodjelu brojeva poduzećima koja nisu pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga ili mreža. Tom bi se mogućnošću omogućilo izvanteritorijalno korištenje određenim resursima numeriranja unutar EU-a, što ovisi o odgovarajućim mjerama za zaštitu krajnjih korisnika u svim državama članicama u kojima se brojevima koristi.

Upravljanje

Savjetodavna uloga BEREC-a/RSPG-a s određenim normativnim ovlastima za BEREC i poboljšanim postupkom za pregled tržišta i dodjelu radiofrekvencijskog spektra

Ovom se mogućnošću predviđa minimalni skup usklađenih nadležnosti za državna regulatorna tijela i usklađivanje zadaća državnih regularnih tijela i BEREC-a te znatno usklađivanje strukture upravljanja BEREC-a sa zajedničkim pristupom u pogledu decentraliziranih agencija.

Nadalje, BEREC će dobiti dodatne zadaće, kao što su ovlasti za donošenje obvezujućih odluka o utvrđivanju međudržavnih tržišta i o predlošku sažetka ugovora; kvaziobvezujuće ovlasti u odnosu na postupke unutarnjeg tržišta za nacrt nacionalnih mjera za reguliranje tržišta („sustav dvostruke zaštite”, vidi u nastavku) i određivanje jedinstvene najveće cijene završavanja poziva za EU te davanje smjernica u brojnim područjima: geografska mjerenja, zajednički pristupi ispunjavanju međudržavne potražnje, minimalni kriteriji za referentne ponude, zajednički kriteriji za upravljanje resursima numeriranja, parametri kvalitete usluge, primjenjive metode mjerenja i tehničke pojedinosti modela troška koji će upotrebljavati državna regulatorna tijela pri određivanju najvećih simetričnih cijena završavanja poziva. Dobit će i ovlast da zatraži informacije izravno od operatora.

BEREC će također biti zadužen za uspostavu registra za izvanteritorijalnu uporabu brojeva i prekogranične dogovore te drugi registar za pružatelje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga u EU-u. Uz to će se od njega tražiti da uz Komisiju i državna regulatorna tijela sudjeluje u području normizacije pomažući im utvrditi nedostatak interoperabilnosti ili prijetnju povezivosti s kraja na kraj ili učinkovitom pristupu hitnim službama.

U pogledu korektivnih mjera predlaže se „sustav dvostruke zaštite” prema kojem bi, u slučajevima kada BEREC i Komisija dogovore svoje stajalište u vezi s nacrtom korektivnih mjera koja predlažu državna regulatorna tijela, Komisija mogla zatražiti od državnog regulatornog tijela da izmijeni ili povuče nacrt mjere i, po potrebi, ponovno obavijesti o analizi tržišta. BEREC će dobiti dodatne normativne i savjetodavne zadaće.

U pogledu radiofrekvencijskog spektra, državna regulatorna tijela dobit će nadležnosti donošenja odluka koje se odnose samo na regulatorne uvjete i uvjete koji oblikuju tržište dodjele radiofrekvencijskog spektra za elektroničke komunikacijske mreže i usluge. Nadalje, u okviru BEREC-a uvodi se sustav stručnog pregleda kao novi mehanizam za koordinaciju. Tim će se mehanizmom od državnih regulatornih tijela zahtijevati da obavješćuju o svojim nacrtima mjera u pogledu tih aspekata dodjele radiofrekvencijskog spektra za reviziju BEREC-a i izdavanja neobvezujućeg mišljenja.

Nadalje, Komisija će dobiti dodatne opće normativne ovlasti u pogledu utvrđivanja kriterija za definiranje određenih elemenata dodjele radiofrekvencijskog spektra, uzimajući u obzir u najvećoj mogućoj mjeri savjete RSPG-a i temeljeći se na načinu donošenja putem postupaka komitologije (COCOM) radi pružanja smjernica pojedinačnim državnim regulatornim tijelima i stručnom pregledu u okviru BEREC-a. RSPG će ostati savjetodavno tijelo i pružat će mišljenja Komisiji prije donošenja provedbenih mjera putem postupaka komitologije.

- **Primjerenost propisa i pojednostavnjivanje**

Mjere politike predložene u okviru paketa mogućnosti kojoj se daje prednost podupiru program REFIT i odgovaraju cilju pojednostavnjenja i smanjenja administrativnog opterećenja u skladu s nalazima evaluacije u pogledu potencijala revizije u pogledu REFIT-a. Ciljevi nekoliko predloženih promjena u područjima politike pristupa, radiofrekvencijskog spektra, univerzalne usluge, usluga / krajnjih korisnika, numeriranja i upravljanja jesu jasna pravila, omogućavanje strankama da lako razumiju svoja prava i obveze te izbjegavanje pretjeranog reguliranja i administrativnog opterećenja.

Predložene promjene konkretno uključuju: pojednostavnjenje i zemljopisni fokus reguliranja pristupa; uporabu (gdje god je to moguće) općeg ovlaštenja umjesto pojedinačnih dozvola za radiofrekvencijski spektar; poticanje sekundarnih tržišta za radiofrekvencijski spektar; uklanjanje suvišnih obveza univerzalne usluge kao što su zahtjevi za osiguravanje telefonskih govornica i nedigitalnih imenika; sužavanje opsega obveza dostupnosti univerzalne usluge i ukidanje mehanizma sektorske podjele troškova; pojašnjenje opsega regulatornog okvira i uklanjanje suvišnih obveza zaštite potrošača gdje su one već riješene horizontalnim zakonodavstvom ili tržištem; usklađivanje i pojašnjenje pravila i upravljanja numeriranjem u kontekstu M2M-a te usklađivanje djelokruga rada državnih regulatornih tijela s BEREC-om.

Mjere pojednostavnjenja u okviru mogućnosti kojima se daje prednost imaju i dimenziju usklađenosti jedinstvenog tržišta jer će osigurati veću dosljednost korektivnih mjera u pogledu pristupa i postupaka dodjele radiofrekvencijskog spektra, koji trenutačno imaju tendenciju otežavanja rada operatorima koji se žele koristiti radiofrekvencijskim spektrom u različitim državama članicama, a mogu i (u slučaju različitih rasporeda) uzrokovati smetnje u pograničnim područjima. Isto tako, uvođenje standardiziranih korektivnih mjera za veleprodaju, primjerice u pogledu pristupa poduzeća, pogoduje poduzećima koja posluju u više od jedne države članice, a produljenjem dozvola za radiofrekvencijski spektar olakšava se stvaranje paneuropskog sekundarnog tržišta za radiofrekvencijski spektar te okruženja koje više pogoduje ulaganjima za nositelje takvih dozvola.

- **Temeljna prava**

Prijedlogom se također u potpunosti uzimaju u obzir temeljna prava i načela iz Povelje temeljnih ljudskih prava Europske unije. Točnije, cilj je predloženih mjera postići veće razine povezivosti s pomoću moderniziranog skupa pravila za zaštitu krajnjih korisnika. Time će se osigurati i nediskriminirajući pristup svim sadržajima i uslugama, uključujući javne usluge, pomoći će se u promicanju slobode izražavanja i poslovanja te omogućiti državama članicama da se u budućnosti pridržavaju Povelje uz znatno niže troškove.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ne postoje nikakve posljedice za proračun EU-a.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Komisija će i dalje osiguravati praćenje provedbe na temelju sljedećeg:

- izvješća o europskom digitalnom napretku

Izvješće o europskom digitalnom napretku obuhvaća 28 država članica i pruža sveobuhvatne podatke i analizu tržišta, regulatornih i potrošačkih kretanja u digitalnom gospodarstvu, uključujući:

Pregled digitalnih rezultata¹⁰, kojim se mjeri napredak europskog digitalnoga gospodarstva. Temelji se na podacima koje šalju državna regulatorna tijela, Eurostat i dodatni relevantni izvori te uključuje podatke o općem stanju svih dimenzija indeksa digitalnoga gospodarstva i društva u državama članicama EU-a¹¹. Pokazatelji uključeni u izvješće omogućuju usporedbu napretka u svim europskim zemljama i tijekom vremena.

Telekomunikacijska izvješća o reguliranju i tržištima europskih elektroničkih komunikacija, u kojima se nalaze sveobuhvatni podaci i analiza tržišta te razvoj događaja u pogledu regulative i potrošača u tom sektoru.

- Eurobarometrovo godišnje istraživanje kućanstava

Aktualno istraživanje Eurobarometra pruža uvid u način na koji je tržište elektroničkih komunikacija ispunilo zahtjeve krajnjih korisnika te u stavove potrošača u vezi s prihvaćanjem platformi usluga i uporabom usluga, kao i o brojnim pitanjima povezanima sa zaštitom potrošača.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

Prijedlogom se aktualni okvir mijenja sljedećim znatnim promjenama:

Izmjene ciljeva politike:

U **članku 3.** pojednostavnjuje se predstavljanje aktualnih ciljeva i dopunjava ih se novim ciljem široko raširenog pristupa povezivosti vrlo velikoga kapaciteta i njezinim prihvaćanjem diljem EU-a uz postojeće ciljeve promicanja tržišnog natjecanja, unutarnjeg tržišta i interesa krajnjih korisnika.

Izmjene povezane s reguliranjem pristupa:

Cilj je izmjena povezanih s reguliranjem pristupa pojačanje i poboljšanje režima pristupa operatora sa značajnom tržišnom snagom kako bi se dodatno promicali konkurentnost infrastrukture i uvođenje mreže od strane svih operatora te podržavalo uvođenje mreža vrlo velikoga kapaciteta diljem teritorija Unije.

U prvoj i drugoj kategoriji (pojačanje režima operatora sa značajnom tržišnom snagom te promicanje konkurentnosti infrastrukture i uvođenja mreže od strane svih operatora), relevantne su sljedeće odredbe i promjene:

Člancima 61. i 65. mijenjaju se postupci analize tržišta, kodificiraju se trenutačno najbolje prakse, a cilj im je usredotočenije i pravno sigurno reguliranje pristupa te sužavanje njegova zemljopisnog fokusa kako bi se osiguralo da se obveze pristupa određuju samo onda kada i gdje su potrebne radi odgovaranja na nedostatke maloprodajnog tržišta i osiguravanja ishoda za krajnje korisnike. Pravilima se također utvrđuje obveza regulatora da u svojim analizama tržišta uzmu u obzir sporazume o komercijalnom pristupu te sve ostale već određene regulatorne obveze, primjerice simetrične obveze. Nadalje, člankom se proširuje trenutačno najduže razdoblje preispitivanja tržišta s tri godine na pet godina, što će operatorima omogućiti dugoročnije planiranje, a državnim regulatorima pružiti veću fleksibilnost u pogledu vremena preispitivanja tržišta. **Članak 66.** odražava te ciljeve ažuriranjem i

¹⁰ Izvješća su dostupna ovdje: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-scoreboard>

¹¹ Sve informacije dostupne su ovdje: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/download-scoreboard-reports>

izmjenom odgovarajućih pravila za nametanje i reviziju regulatornih obveza, primjerice kada se promijene tržišni uvjeti.

Člankom 70. podržava se veća konkurentnost infrastrukture osiguravanjem pristupa građevinskoj infrastrukturi kao što su kabelski kanali, stupovi itd., kada ih drže operatori sa značajnom tržišnom snagom.

Također u cilju podupiranja konkurentnosti infrastrukture, **člankom 59.** pojašnjavaju se uvjeti u kojima se obveze mogu odrediti svim operatorima (simetrične obveze) kako bi se osigurao pristup imovini mreže koja se ne može ponovno izvesti, kao što su interno ožičenje i kabeli. Radi zaštite poticaja za ulaganje takav je pristup ograničen na prvu sabirnu točku od krajnjega korisnika, no može se proširiti izvan nje u ograničenim okolnostima kako bi olakšao uvođenje alternativne mreže u najkompleksnijim i manje naseljenim područjima.

Člancima 63. i 64. BEREC se ovlašćuje za utvrđivanje međudržavnih tržišta te za utvrđivanje međudržavne potražnje čak i ako tržišta ostaju nacionalna ili podnacionalna. BEREC može donijeti smjernice za državne regulatore da dogovore zajedničke pristupe pri određivanju korektivnih mjera koje mogu pomoći u odgovaranju na takvu međudržavnu potražnju. Člankom 64. također se ovlašćuje Komisija, uz potporu BEREC-a, za utvrđivanje usklađenih tehničkih specifikacija za određene proizvode veleprodajnog pristupa kako bi se odgovorilo na potražnju za prekograničnim komunikacijama, osobito od strane poslovnih korisnika, u slučajevima kada nedostatak takvih usklađenih proizvoda ometa unutarnje tržište.

Člankom 73. uvodi se postupak na razini EU-a za utvrđivanje obvezujuće metodologije za utvrđivanje cijena završavanja govornog poziva, stabilnog tržišta koje je slično regulirano u većini država članica. Osim toga, njime se uspostavlja mehanizam za određivanje najvećih cijena završavanja poziva na razini EU-a u cilju smanjenja administrativnog opterećenja državnih regulatora, omogućujući im da usredotoče svoje napore na analizu najproblematičnijih širokopoljnih tržišta.

Konačno, sljedeće se promjene predlažu kao podrška uvođenju mreža vrlo velikoga kapaciteta na području Unije:

U skladu s **člankom 22.** državni regulatori moraju ispitati stanje širokopoljnih mreža i planova ulaganja na svojem državnom području kako bi im se omogućilo da u analizama tržišta bolje uzmu u obzir zemljopisne specifičnosti. Državni regulatori moraju utvrditi i tzv. područja digitalne isključenosti u kojima nijedan operator ili javno tijelo nisu uveli niti planiraju uvesti mrežu vrlo velikoga kapaciteta niti su poboljšali ili proširili svoju povijesnu mrežu tako da pruža brzine preuzimanja od najmanje 100 Mbps, niti to planiraju učiniti. Oni mogu objaviti određena područja digitalne isključenosti i organizirati poziv na iskazivanje interesa u cilju promicanja uvođenja mreže vrlo velikoga kapaciteta u tim problematičnim područjima.

U **članku 72.** pojašnjuju se okolnosti u kojima se fleksibilnost određivanja cijena može odobriti operatorima sa značajnom tržišnom snagom bez ugrožavanja tržišnog natjecanja. Fleksibilnost određivanja cijena može pogodovati ulagačima u nove mreže pod uvjetom da ne ometa silazno tržišno natjecanje.

Člankom 74., zajedno s Prilogom IV. uvode se odredbe za olakšavanje komercijalnog zajedničkog ulaganja u nove infrastrukture i utvrđivanje potrebnih regulatornih posljedica. Dijeljenje novih elemenata mreže između vlasnika mreže sa značajnom tržišnom snagom i tražitelja pristupa sadržava veću razinu rizika u usporedbi s tradicionalnim pristupnim proizvodima, a može pružiti i trajniji temelj za održivo tržišno natjecanje ako se ispune odgovarajući uvjeti u pogledu oblikovanja zajedničkog ulaganja. Time bi se trebala omogućiti prilagodba reguliranog pristupa i svim zajedničkim ulagačima pružiti mogućnost da uživaju

prednosti predvodnika na tržištu u odnosu na druga poduzeća. Još bi mogla biti prikladna kontinuirana dostupnost reguliranih pristupnih proizvoda za poduzeća koja ne sudjeluju, u kapacitetu koji je bio dostupan prije ulaganja.

U članku 77. nudi se pojednostavnjeni regulatorni model za isključivo veleprodajne mreže sa značajnom tržišnom snagom, ograničen na pravila poštenog, razumnog i nediskriminirajućeg pristupa te podložan rješavanju sporova prema potrebi. U skladu s odredbama moraju postojati strogi uvjeti da bi se mreža smatrala doista „isključivo veleprodajnom”, a one mogu biti posebno primjerene za lokalne mreže vrlo velikoga kapaciteta, za koje se svejedno u budućnosti može smatrati da imaju značajnu tržišnu snagu. **Člankom 76.** pružaju se pojašnjenja postupka za dragovoljno razdvajanje, uvodeći pravnu sigurnost s pomoću obveza koje pruža operator u postupku razdvajanja.

Konačno, **člankom 78.** pojašnjava se uloga državnih regulatora u pogledu podržavanja operatora sa značajnom tržišnom snagom koji prelaze s povijesnih mreža na nove mreže (npr. kada se gasne povijesne bakrene mreže), kao sredstvo za daljnju potporu prijelazu na nove mreže.

Izmjene povezane s upravljanjem radiofrekvencijskim spektrom:

U članku 45. pruža se pojašnjenje općih ciljeva i načela za usmjeravanje država članica pri upravljanju radiofrekvencijskim spektrom na nacionalnoj razini. Oni se odnose na dosljednost i proporcionalnost u postupcima ovlaštenja, važnost osiguravanja odgovarajuće pokrivenosti, uzimanje u obzir vremena prilikom stavljanja radiofrekvencijskog spektra na raspolaganje, sprečavanje prekograničnih ili štetnih smetnji, uspostavu načela „iskoristi ili izgubi prava” i poticanje korištenja dijeljenog radiofrekvencijskog spektra te prodaje i najma radiofrekvencijskog spektra. U tom se članku predviđa i mehanizam za omogućavanje privremene alternativne korištenja za usklađeni radiofrekvencijski spektar koja podliježe jasno definiranim uvjetima.

Člankom 46. više se naglašavaju opća ovlaštenja u odnosu na pojedinačne dozvole te zajedničko korištenje radiofrekvencijskog spektra u skladu s pravom Unije kako bi se osiguralo da nacionalna tijela razvijaju modele ovlaštenja u smjeru koji je najprikladniji za razvoj događaja u pogledu tehnologije 5G. Njime se predviđaju i ovlasti Komisije da donese obvezujuće mjere kako bi se postigla dosljednost unutar različitih vrsta režima ovlaštenja.

Člankom 47. definiraju se uvjeti ovlaštenja koji su povezani s općim ovlaštenjem za radijske frekvencije i njihova prava korištenja te se predviđa da Komisijine provedbene mjere postignu dosljednost u pogledu određenih uvjeta, kao što su kriteriji za definiranje i mjerenje obveza pokrivenosti, čija je važnost povećana kao dio učinkovitosti radiofrekvencijskog spektra. Također se naglašavaju obveze kao što je dijeljenje infrastrukture radi poboljšanja povezivosti krajnjih korisnika, osobito u manje naseljenim područjima.

Cilj su **članaka 48. do 54.** ključni aspekti ovlaštenja radiofrekvencijskog spektra u svrhu poboljšanja dosljednosti u praksi država članica, kao što su i. najmanje trajanje dozvole (25 godina); ii. jasan i jednostavniji postupak za trgovanje radiofrekvencijskim spektrom i najam radiofrekvencijskog spektra; iii. objektivni kriteriji za dosljednu primjenu na temelju načela prava tržišnog natjecanja za mjere za promicanje tržišnog natjecanja, kao što su ograničenja radiofrekvencijskog spektra, rezerviranje radiofrekvencijskog spektra za nove sudionike i obveze veleprodajnog pristupa; iv. postupci za poboljšanje dosljednosti i predvidljivost pri dodjeli i obnavljanju pojedinačnih prava na uporabu radiofrekvencijskog spektra; v. jasniji uvjeti za ograničenje ili ukidanje postojećih prava, među ostalim s pomoću rješenja „iskoristi ili izgubi prava” i pojačanih uloga nacionalnih tijela za provedbu propisa. Tim se člancima predviđaju i ovlasti Komisije za donošenje mjera za određivanje zajedničkih maksimalnih

rokova za ovlašćivanje korištenja usklađenog radiofrekvencijskog spektra u svim državama članicama te za koordinaciju glavnih elemenata postupaka odabira i utvrđivanje kriterija za njihovo oblikovanje.

Člancima 55. i 56. pojednostavnjuju se uvjeti pristupa za Wi-Fi kako bi se odgovorilo na ekspanziju potražnju za povezošću te uvjeti za uvođenje i pružanje bežičnog širokopojsnog pristupa male snage (male ćelije) kako bi se smanjili troškovi uvođenja vrlo gustih mreža.

Člankom 28. utvrđuje se obveza koordinacije među državama članicama kako bi se riješili problemi prekograničnih smetnji, uz uključivanje RSPG-a i pripadajuće provedbene ovlasti Komisije za donošenje obvezujućih mjera u cilju rješavanja prekograničnih sporova uz potpuno uzimanje u obzir savjeta RSPG-a.

Prijedlogom se državnim regulatorima dodjeljuju ovlasti u pogledu tržišta i gospodarskih regulatornih aspekata dodjele radiofrekvencijskog spektra za elektroničke komunikacijske usluge. Oni također postaju nadležni za odlučivanje o uvođenju izvanrednih mjera o dijeljenju mreže / radiofrekvencijskog spektra i nacionalnom roamingu u cilju pokrivanja točaka bez povezivosti. Nacionalni regulatori moraju temeljiti svoje djelovanje u tom području na solidnoj analizi tržišta u pogledu gospodarstva i tržišnog natjecanja. Kako bi se u cijeloj Uniji osigurala dosljedna primjena uvjeta dodjele koji utječu na gospodarske i tržišne uvjete te uvjete tržišnog natjecanja, a time i na funkcioniranje tržišta, **člankom 35.** uspostavlja se mehanizam stručnog pregleda za BEREC kako bi preispitivao tržišne i gospodarsko-regulatorne aspekte nacionalnih nacrti dodjele radiofrekvencijskog spektra i izdavao neobvezujuća mišljenja.

Člankom 37. uvodi se okvir za države članice za olakšavanje dobrovoljnih paneuropskih ili višedržavnih postupaka dodjele.

Izmjene režima univerzalne usluge:

Prijedlog je usmjeren na modernizaciju režima univerzalne usluge uklanjanjem obveznog uključivanja povijesnih usluga na razini EU-a (javne govornice, sveobuhvatni telefonski imenici i službe davanja obavijesti o brojevima pretplatnika) iz područja primjene te fokusiranjem na osnovni širokopojsni pristup univerzalne usluge, koja bi bila definirana upućivanjem na dinamični osnovni popis internetskih usluga upotrebljiv putem širokopojsne veze. Intervencija država članica trebala bi biti usmjerena na pristupačnost raspoložive povezivosti umjesto na uvođenje mreža, za koje postoje bolji alati.

Pristupačnost univerzalne usluge mora se osigurati barem na fiksnoj lokaciji, no države članice imat će fleksibilnost za proširenje mjera pristupačnosti i na mobilne usluge za najranjivije korisnike.

Člankom 79. utvrđuje se obveza za države članice da osiguraju pristupačan pristup svih krajnjih korisnika funkcionalnim uslugama širokopojsnog internetskog pristupa i uslugama glasovne komunikacije barem na fiksnoj lokaciji. Kako bi se osigurala pristupačnost, države članice ovlašćuju se člankom 80. da od poduzeća zahtijevaju postojanje posebnih tarifnih opcija za krajnje korisnike za koje je utvrđeno da imaju niža primanja ili posebne socijalne potrebe i/ili da tim krajnjim korisnicima pružaju izravnu potporu te se ustanovljava pravo na sklapanje ugovora za potrošače koji imaju koristi od posebnih univerzalnih tarifa.

Iako bi se intervencija država članica trebala fokusirati na pristupačnost dostupne povezivosti umjesto na uvođenje mreža, **člankom 81.** omogućuje se da država članica u opseg univerzalnih usluga uključi pružanje veze na fiksnoj lokaciji ako dokaže da se takva veza ne

može osigurati u uobičajenim komercijalnim okolnostima ili putem drugih instrumenata javnih politika koje ima na raspolaganju.

Prepoznajući potrebu za fleksibilnošću radi odgovaranja na različite nacionalne okolnosti, **člankom 82.** omogućuje se državama članicama da na nacionalnoj razini nastave određivati usluge koje se trenutno nalaze u okviru obveze univerzalne usluge EU-a, kao što su javne govornice, telefonski imenici i službe davanja obavijesti o brojevima pretplatnika, ako se ta potreba propisno dokaže pod uvjetom da prilagode i režim financiranja.

Člankom 85. utvrđuje se da bi univerzalnu uslugu trebalo financirati općim proračunom, a ne više s pomoću financiranja sektora.

Izmjene usluga i pravila o zaštiti krajnjih korisnika:

Kako bi se uzeo u obzir tržišni i regulatorni razvoj događaja posljednjih godina te kontinuirana potreba za pravilima specifičnima za sektor, **člankom 2. stavkom 4.** ponovno se definira pojam „elektroničke komunikacijske usluge”. On sadržava tri vrste kategorija usluge: i. usluga pristupa internetu; ii. interpersonalne komunikacijske usluge koje obuhvaćaju dvije potkategorije, odnosno jednu koja se temelji na brojevima i jednu koja ne ovisi o brojevima, te iii. usluge koje se u potpunosti ili većinom sastoje od prijenosa signala, kao što su usluge prijenosa koje se upotrebljavaju za M2M komunikacije i radiodifuziju. Mnoge odredbe o krajnjim korisnicima primjenjivat će se samo na usluge pristupa internetu te na brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge.

Brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge podlijevat će samo obvezama ako interesi javne politike zahtijevaju primjenu posebnih regulatornih obveza na sve vrste interpersonalnih komunikacijskih usluga, neovisno o tome upotrebljavaju li brojeve. To se posebno odnosi na odredbe o sigurnosti (**članak 40.**). Osim toga, u slučaju stvarne prijetnje povezivosti s kraja na kraj ili djelotvornom pristupu hitnim službama, Komisija može utvrditi potrebu za mjerama kako bi osigurala interoperabilnost, primjerice pokretanjem postupka normizacije. Takve bi norme mogla odrediti državna regulatorna tijela prema potrebi (**članak 59.**).

Prijedlogom se smanjuje regulatorno opterećenje uklanjanjem regulatornih obveza kada više ne budu potrebne ili kada budu na odgovarajući način obuhvaćene općim zakonodavstvom o potrošačima. Jedan od ključnih primjera jest stavljanje izvan snage ovlasti državnih regulatora da izravno određuju reguliranje maloprodajnih cijena operatorima sa značajnom tržišnom snagom (stavlanje izvan snage članka 17. Direktive o univerzalnoj usluzi). Određene odredbe o ugovorima, transparentnosti, jednakosti pristupa za korisnike s invaliditetom, uslugama imenika i interoperabilnosti digitalne televizijske opreme potrošača također su pojednostavnjene i djelomično obrisane zbog preklapanja s horizontalnim pravilima ili drugim nepotrebnim ponavljanjima (članci 95. do 98., 103. do 105.).

Predviđen je ograničeni broj novih odredaba kako bi se odgovorilo na nove izazove, npr. bolja čitljivost ugovora zahvaljujući kratkom obrascu u kojem se sažimaju osnovne informacije o ugovoru, odredba o alatima za kontrolu potrošnje kako bi se krajnje korisnike informiralo o njihovoj trenutnoj komunikacijskoj potrošnji, poboljšane odredbe o alatima za usporedbu cijene i kvalitete, pravila o promjeni pružatelja usluga za brzorastući broj paketa kako bi se izbjegli učinci ovisnosti o pružatelju (ključne odredbe specifične za sektor, kao što su maksimalno trajanje ugovora i pravo na raskid ugovora, primjenjivale bi se na cijeli paket) te odredba o zabrani diskriminacije na temelju državljanstva ili zemlje boravka (članci 92., 95., 96., 98. i 100.).

Iako je opće najdulje trajanje ugovora o usluzi dvije godine, dopušteni su dulji pojedinačni sporazumi s krajnjim korisnicima kao sredstvo olakšavanja povrata doprinosa za uvođenje fizičke veze i za podupiranje pokretanja mreže s pomoću doprinosa na temelju rata kapitalnim troškovima mreže (pristup „okrupnjavanja potražnje”), (članak 98.).

Izmjene odredaba o numeriranju:

Kako bi se odgovorilo na probleme tržišnog natjecanja na tržištu M2M-a (najvažnije, na ovisnost o određenom operatoru), prijedlog državnim regulatorima omogućuje dodjelu brojeva poduzećima koja nisu pružatelji elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, ali ih se na to ne obvezuje (članak 88.). U skladu s istim člankom državni regulatori moraju i odrediti određene resurse numeriranja za izvanteritorijalnu uporabu nacionalnih brojeva unutar EU-a kao sredstvo odgovaranja na povećanu potražnju za takvom izvanteritorijalnom uporabom resursa numeriranja, osobito za primjene M2M-a.

U pogledu pravila za usklađene brojeve usluga od društvenog značaja, fokus je i dalje na djelotvornoj primjeni dežurne linije u slučaju nestanka djeteta (članak 90.) dok se opći okvir za brojeve 116 temelji i dalje na Odluci Komisije 2007/116/EZ. Zbog nedostatne potražnje za Europskim telefonskim brojevnim prostorom tijekom posljednjih godina briše se odgovarajuća odredba (članak 27. Direktive o univerzalnoj usluzi).

Izmjene odredaba o komunikacijama prema hitnim službama:

Pravna jasnoća postiže se u pogledu pristupa hitnim službama svih pružatelja usluga interpersonalne komunikacije koje se temelje na brojevima. Predloženim odredbama zamjenjuje se postojeću obvezu Komisije za određivanje tehničkih provedbenih mjera ovlašću za donošenje delegiranih akata kako bi se osigurao djelotvoran pristup jedinstvenom europskom broju za hitne službe (112) u pogledu lokacije pozivatelja, usmjeravanja poziva na „pristupne točke sigurnosnog poziva” i pristupa za krajnje korisnike s invaliditetom na usklađen način u cijelom EU-u. Takvim se pristupom osigurava prekogranično uvođenje i funkcioniranje tehničkih rješenja za komunikacije prema hitnim službama (**članak 102.**).

Izmjene upravljanja:

Člancima 5., 6. i 8. jača se uloga neovisnih državnih regulatora utvrđivanjem najmanjeg skupa nadležnosti za te regulatore u EU-u i poboljšavaju se zahtjevi za njihovu neovisnost pružanjem zahtjeva za imenovanje i obveza izvješćivanja.

Člankom 12. uvode se neke promjene u pogledu postupka za opće ovlaštenje. Pružatelji bi trebali slati obavijesti BEREC-u, koji bi trebao djelovati kao jedinstvena kontaktna točka i prosljeđivati obavijesti relevantnim državnim regulatornim tijelima. BEREC bi trebao uspostaviti registar na razini EU-a.

Člankom 27. pruža se postupak za rješavanje prekograničnih sporova između poduzeća, čime se jača uloga BEREC-a obvezivanjem državnog regulatornog tijela da se savjetuje s BEREC-om.

Člankom 33. pruža se „sustav dvostruke zaštite” u slučajevima kada se BEREC i Komisija slažu o stajalištu u pogledu nacrtu korektivnih mjera koje je predložio državni regulator i o kojima su Komisija i BEREC obaviješteni na temelju članka 32. U takvim bi slučajevima

Komisija mogla zatražiti od regulatora da izmijeni ili povuče nacrt mjere i, po potrebi, ponovno obavijesti o analizi tržišta.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

~~o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu)~~ o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija

(preinačeno)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor ~~o osnivanju Europske zajednice~~ o funkcioniranju Europske Unije , a posebno njegov članak ~~95~~ 114 ,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹²,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija¹³,

Djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Direktiva 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴, Direktiva 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵, Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶ i Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ znatno su

¹² SL C , , str. .

¹³ SL C , , str. .

¹⁴ Direktiva 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o pristupu i međupovezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu) (SL L 108, 24.4.2002., str. 7.).

¹⁵ Direktiva 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju) (SL L 108, 24.4.2002., str. 21.).

¹⁶ Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva) (SL L 108, 24.4.2002., str. 33.).

¹⁷ Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi) (SL L 108, 24.4.2002., str. 51.).

izmijenjene. S obzirom na daljnje izmjene te bi direktive radi jasnoće trebalo preinačiti.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (1)
(prilagođeno)

~~Postojeći regulatorni okvir za telekomunikacije bio je uspješan u stvaranju uvjeta za učinkovito tržišno natjecanje u sektoru telekomunikacija tijekom tranzicije od monopola do potpunog tržišnog natjecanja.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (2)
(prilagođeno)

~~Dana 10. studenoga 1999. Komisija je objavila dokument upućen Europskom parlamentu, Vijeću, Ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljen „U susret novom okviru za elektroničku infrastrukturu i pripadajuće usluge – ocjena stanja komunikacija u 1999. godini”. U tom je dokumentu Komisija ocijenila postojeći regulatorni okvir za telekomunikacije, u skladu sa svojom obvezom prema članku 8. Direktive Vijeća 90/387/EEZ od 28. lipnja 1990. o uspostavljanju unutarnjeg tržišta za telekomunikacijske usluge kroz primjenu otvorenog pristupa mreži [4]¹⁸. U njemu je također na javnu raspravu dat niz prijedloga za novi regulatorni okvir za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i pripadajuće usluge.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (3)
(prilagođeno)

~~Dana 26. travnja 2000. Komisija je objavila dokument upućen Europskom parlamentu, Vijeću, Ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija o rezultatima javne rasprave o dokumentu iz 1999. i stavovima u vezi s novog regulatornog okvira. U tom su dokumentu sažeti rezultati javne rasprave i naznačeni određeni osnovni stavovi za pripremu novog regulatornog okvira za elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i pripadajuće usluge.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (4)
(prilagođeno)

~~Naglasak Sastanka Vijeća Europe održanog u Lisabonu 23. i 24. ožujka 2000. bio je na mogućnostima rasta, tržišnog natjecanja i stvaranja novih radnih mjesta prelaskom na digitalno, na znanju zasnovano gospodarstvo. Posebno je naglašena važnost pristupa europskog gospodarstva i građana jeftinoj, kvalitetnoj komunikacijskoj infrastrukturi i širokom spektru usluga.~~

~~SL L 192, 24.7.1990., str. 1.) Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 97/51/EC Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 295, 29.10.1997., str. 23.)~~

18

~~SL L 192, 24.7.1990., str. 1.) Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 97/51/EC Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 295, 29.10.1997., str. 23.)~~

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (1)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (2) Komisija periodično ispituje provođenje pet direktiva koje obuhvaćaju ☒ koje su dio ☒ postojećeg regulatornog okvira za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva 2002/19/EZ o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu)¹⁹, Direktiva 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju)²⁰, Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva)²¹, Direktiva 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnoj usluzi)²² i Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama)²³ (koje se zajednički navode kao „Okvirna direktiva i posebne Direktive”), posebno da bi utvrdila treba li ih izmijeniti s obzirom na razvoj tehnologije i tržišta ⇨²⁴ ⇩.

↓ novo

- (3) Komisija je u Strategiji jedinstvenog digitalnog tržišta istaknula da će se revizija okvira za telekomunikacije usredotočiti na mjere kojima je svrha poticanje ulaganja u širokopojasne mreže velike brzine, dosljedniji pristup jedinstvenog tržišta politici spektra i upravljanju njime, uspostava uvjeta za istinsko jedinstveno tržište uklanjanjem regulatorne rascjepkanosti, osiguranje ravnopravnih uvjeta za sve sudionike na tržištu i dosljedna primjena pravila te učinkovitiji regulatorni institucionalni okvir.
- (4) Ova je Direktiva dio programa o „primjerenosti propisa” koji obuhvaća četiri direktive (Okvirna direktiva, Direktiva o ovlaštenju, Direktiva o pristupu i Direktiva o univerzalnoj usluzi) i Uredbu (Uredba BEREC²⁵). Svaka od tih direktiva trenutačno sadržava mjere koje se primjenjuju na pružatelje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, u skladu s regulatornom poviješću sektora u kojem su poduzeća bila

¹⁹ [SL L 108, 24.4.2002., str. 7.](#)

²⁰ [SL L 108, 24.4.2002., str. 21.](#)

²¹ [SL L 108, 24.4.2002., str. 33.](#)

²² [SL L 108, 24.4.2002., str. 51.](#)

²³ [Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija \(Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama\) \(SL L 201, 31.7.2002., str. 37.\).](#)

²⁴ Regulatorni okvir Unije za elektroničke komunikacije obuhvaća i Uredbu (EU) br. 531/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2012. o roamingu u javnim pokretnim komunikacijskim mrežama u Uniji (SL L 172, 30.6.2012., str. 10.), Uredbu (EU) 2015/2120 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o utvrđivanju mjera u vezi s pristupom otvorenom internetu te o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama i Uredbe (EU) br. 531/2012 o roamingu u javnim pokretnim komunikacijskim mrežama u Uniji i Direktive 2014/61 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (SL L 155, 23.5.2014., str. 1.), kao i brojne odluke suzakonodavca i Komisije.

²⁵ Uredba (EZ) br. 1211/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) i Ureda (SL L 337, 18.12.2009., str. 1.).

vertikalno integrirana, tj. njihove djelatnosti obuhvaćale su i davanje na korištenje mreža i pružanje usluga. Revizija pruža priliku da se preinakom četiriju direktiva pojednostavni postojeća struktura u cilju jačanja njezine usklađenosti i dostupnosti, u skladu s ciljem REFIT. Nudi i mogućnost prilagodbe strukture novim tržišnim okolnostima, u kojima pružanje komunikacijskih usluga više nije nužno spojeno s davanjem na korištenje mreže. Kao što je predviđeno Međuinstitucijskim sporazumom od 28. studenoga 2001. o sistematičnijem korištenju metode za preinačavanje pravnih akata, preinaka je donošenje novog pravnog akta koji u jednom tekstu obuhvaća znatne izmjene prethodnoga akta i nepromijenjene odredbe tog akta. Prijedlogom preinake iznose se znatne izmjene prethodnoga akta, a na drugoj razini obuhvaća kodifikacija neizmijenjenih odredaba prethodnog akta s tim znatnim izmjenama.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (3)
(prilagođeno)

- (5) ~~Cilj ove~~ Ovom Direktivom je trebalo bi se stvoriti pravni okvir kako bi se osigurala sloboda ~~pružanja~~ davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga u skladu s uvjetima predviđenim u ovoj Direktivi i podložno ograničenjima iz članka ~~46~~ 52. stavka 1. Ugovora, posebno mjerama u vezi s javnom politikom, javnom sigurnošću i javnim zdravljem.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (7)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (6) Odredbe ove Direktive i ~~posebnih direktiva~~ ne dovode u pitanje mogućnost da svaka država članica poduzima neophodne mjere koje su opravdane zbog razloga navedenih u člancima 87. i 45. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, s ciljem zaštite njezinih osnovnih sigurnosnih interesa, očuvanja općeg interesa , javnoga morala i javne sigurnosti te dopuštanja istražnih radnji, otkrivanja i sudskog gonjenja kaznenih djela.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (5)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (7) Približavanje sektora telekomunikacija, medija i informatičke tehnologije podrazumijeva da bi sve ~~prijenos~~ elektroničke komunikacijske mreže i usluge trebalo ~~bi~~ u najvećoj mogućoj mjeri obuhvatiti jedinstvenim Europskim zakonikom elektroničkih komunikacija uspostavljenim jedinstvenom Direktivom, uz iznimku područja koja se bolje uređuju izravno primjenjivim pravilima koja se utvrđuju uredbama regulatornim okvirom. ~~Taj regulatorni okvir sastoji se od ove Direktive i četiri posebne direktive: Direktiva 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju)²⁶, Direktiva 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o pristupu i međusobnom povezivanju~~

²⁶ ~~Vidjeti str. 21. ovog Službenog lista.~~

elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu)²⁷; Direktiva 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi)²⁸; Direktiva 97/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području telekomunikacija²⁹, (dalje u tekstu „Posebne direktive”). Potrebno je odvojiti regulativu o prijenosu ⇨ elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama ⇨ od regulative o sadržaju. Stoga se ovim okvirom ⊗ Zakonom ⊗ ne pokriva sadržaj usluga koje se isporučuju preko elektroničkih komunikacijskih mreža korištenjem elektroničkih komunikacijskih usluga, kao što je sadržaj radiodifuzijskog emitiranja, financijske i neke usluge informacijskog društva, i zato ne dovodi u pitanje mjere koje se u vezi s tim uslugama donose na razini Zajednice ⊗ Unije ⊗ ili na nacionalnoj razini u skladu s pravom Zajednice ⊗ Unije ⊗ s ciljem promicanja kulturne i jezične raznolikosti i očuvanja medijskog pluralizma. Sadržaj televizijskih programa obuhvaćen je Direktivom Vijeća 89/552/EEZ od 3. listopada 1989. o usklađivanju određenih odredaba predviđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama u odnosu na obavljanje djelatnosti televizijskog emitiranja³⁰ Direktivom 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća³¹. ⇨Regulativa koja se bavi audiovizualnom politikom i sadržajem teži postizanju ciljeva od općeg interesa kao što su sloboda izražavanja, medijski pluralizam, nepristranost, kulturna i jezična raznolikost, socijalna uključenost, zaštita potrošača i zaštita maloljetnika. ⇨Odvajanjem regulative o prijenosu ⇨ elektroničkim komunikacijama ⇨od regulative o sadržaju ne dovodi se u pitanje uzimanje u obzir veza koje među njima postoje, posebno kako bi se osigurao medijski pluralizam, kulturna raznolikost i zaštita potrošača.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (8)
⇨ novo

- (8) Ova Direktiva ne obuhvaća opremu u okviru područja primjene Direktive 1999/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 1999. o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi te o uzajamnom priznavanju njihove sukladnosti³² ⇨ utječe na primjenu radijske opreme iz Direktive 2014/53/EU ⇨, ali obuhvaća opremu potrošača koja se koristi za digitalnu televiziju.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (11)
(prilagođeno)
⇨ novo

- (9) Kako bi se omogućilo državnim regulatornim tijelima da ispune ciljeve navedene u Okvirnoj ⊗ ovoj ⊗ Direktivi i posebnim Direktivama, posebno one o e-jelovitem

²⁷ Vidjeti str. 7. ovog Službenog lista.

²⁸ Vidjeti str. 51. ovog Službenog lista.

²⁹ SL L 24, 30.1.1998., str. 1.

³⁰ SL L 298, 17.10.1989., str. 23. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 97/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 202, 30.7.1997., str. 60.)

³¹ Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.)

³² SL L 91, 7.4.1999., str. 10.

~~međusobnom djelovanju~~ interoperabilnosti s kraja na kraj ~~☒~~, područjem primjene Okvirne direktive treba proširiti kako bi obuhvatiti određene značajke radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme kako je određeno Direktivom 1999/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 1999. o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi i o uzajamnom priznavanju njihove usklađenosti³³ ☒ Direktivom 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁴ ☒, kao i opreme potrošača koja se rabi za digitalnu televiziju, kako bi se olakšao pristup korisnicima s invaliditetom. ⇒ Važno je da regulatori potiču suradnju između mrežnih operatora i proizvođača terminalne opreme kako bi se korisnicima s invaliditetom olakšao pristup elektroničkim komunikacijskim uslugama. Neisključivo korištenje spektra poput privatne uporabe radijske terminalne opreme, premda nije vezano uz gospodarsku djelatnost trebalo bi biti obuhvaćeno ovom Direktivom kako bi se osigurao usklađeni pristup u pogledu njihova sustava ovlaštenja. ⇐

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (6)
(prilagođeno)

~~Regulativa koja se bavi audiovizualnom politikom i sadržajem teži postizanju ciljeva od općeg interesa kao što su sloboda izražavanja, medijski pluralizam, nepristranost, kulturna i jezična raznolikost, socijalna inkluzija, zaštita potrošača i zaštita maloljetnika. Komunikacijska Komisija „Načela i smjernice audiovizualne politike Zajednice u digitalnom dobu” i zaključci Vijeća od 6. lipnja 2000. koji pozdravljaju ovaj dokument, utvrđuju ključne aktivnosti koje Zajednica mora poduzeti u provođenju svoje audiovizualne politike.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (50)
(prilagođeno)

~~Odredbe ove Direktive ne sprečavaju državu članicu da poduzme mjere koje su opravdane zbog razloga navedenih u članku 30 i 46. Ugovora te posebno zbog javne sigurnosti, javne politike i javnoga morala.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (9)
(prilagođeno)

~~Usluge informacijskog društva obuhvaćene su Direktivom 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektronske trgovine, (Direktiva o elektroničkoj trgovini)³⁵.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (10)
(prilagođeno)
⇒ novo

(10) Definicija „usluga informacijskog društva” u članku 1. Direktive 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u

³³ [SL L 01, 7.4.1999., str. 10.](#)

³⁴ Direktiva 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/5/EZ (SL L 153, 22.5.2014., str. 62.).

³⁵ [SL L 178, 17.7.2000., str. 1.](#)

području tehničkih norma i propisa te pravila za usluge informacijskog društva ³⁶ obuhvaća cijeli niz gospodarskih aktivnosti koje se odvijaju na internetu. Većina ovih aktivnosti nije obuhvaćena ovom Direktivom budući da se one ne temelje u potpunosti, ili većim dijelom, na prijenosu signala elektroničkim komunikacijskim mrežama. ⇒ Određene elektroničke komunikacijske usluge u skladu s ovom Direktivom mogle bi biti obuhvaćene i definicijom „usluga informacijskog društva” iz članka 1. Direktive (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih norma i propisa te pravila za usluge informacijskog društva. Odredbe kojima se uređuju usluge informacijskog društva primjenjuju se na te elektroničke komunikacijske usluge u mjeri u kojoj u ovoj Direktivi ili drugim aktima Unije ne postoje preciznije odredbe primjenjive na elektroničke komunikacijske usluge. ⇐ ☒ Međutim, elektroničke komunikacijske usluge kao što su ☒ Egovorna telefonija, ⇒ usluge slanja poruka ⇐ i usluge elektroničke pošte prijenos obuhvaćene su ovom Direktivom. Isto poduzeće, npr. jedan pružatelj internetskih usluga, može ~~dobavljati~~☒ nuditi ☒ oboje, i elektroničke komunikacijske usluge, kao što je pristup internetu, i usluge koje nisu obuhvaćene ovom Direktivom, kao što je pružanje sadržaja na internetu, ⇒ a ne sadržaja povezanog s komunikacijama ⇐.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (20)

- (11) Isto poduzeće, na primjer operator kabelaške televizije, može istodobno nuditi neku elektroničku komunikacijsku uslugu kao što je prijenos televizijskih signala i usluge koje nisu obuhvaćene ovom Direktivom, kao što je komercijalizacija ponude usluga emitiranja zvučnog ili televizijskog sadržaja, i stoga se za to poduzeće mogu propisati dodatne obveze u pogledu njegove aktivnosti kao pružatelja ili distributera sadržaja, prema odredbama koje nisu obuhvaćene ovom Direktivom, ne dovodeći pritom u pitanje uvjete iz popisa u Prilogu I. ovoj Direktivi.

↓ novo

- (12) Regulatorni okvir trebao bi obuhvatiti korištenje radiofrekvencijskog spektra od strane svih elektroničkih komunikacijskih mreža, uključujući sve prisutnije privatno korištenje radiofrekvencijskog spektra od strane novih vrsta mreža koje isključivo čine autonomni sustavi mobilne radijske opreme koja je povezana bežičnim vezama bez središnjeg upravljanja ili centraliziranog mrežnog operatora, a ne koristi se nužno za bilo kakvu gospodarsku djelatnost. S obzirom na razvoj tehnologije mobilnih komunikacija pete generacije, takve će se mreže vjerojatno razvijati izvan zgrada i na cestama, za potrebe prijevoza, energetike, istraživanja i razvoja, e-zdravstva, javne zaštite i pružanja pomoći u slučaju katastrofe, interneta stvari, komunikacije među strojevima i povezanih automobila. Zbog toga bi države članice pri uvođenju posebnih nacionalnih zahtjeva, na temelju članka 7. Direktive 2014/53/EU, za stavljanja takve radijske opreme u uporabu ili njezino korištenje, ili oboje, s obzirom na djelotvornu i učinkovitu uporabu spektra i izbjegavanje štetne smetnje trebali imati na umu načela unutarnjeg tržišta.

³⁶ SL L 204, 21.7.1998., str. 37. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 98/48/EZ (SL L 217, 5.8.1998., str. 18.)

(13) Zahtjevi u pogledu mogućnosti elektroničkih komunikacijskih mreža u stalnom su porastu. Dok je u prošlosti naglasak uglavnom bio na što većoj dostupnosti pojasne širine ukupno i za svakog pojedinačnog korisnika, sve veću važnost stječu ostali čimbenici kao što su latencija, dostupnost i pouzdanost. Trenutačno se na tu potražnju odgovara sve većim približavanjem optičkog vlakna korisniku, a buduće „mreže vrlo velikog kapaciteta” zahtijevat će parametre učinkovitosti jednakovrijedne onima koje može isporučiti mreža zasnovana na elementima od optičkih vlakana barem do razdjelne točke na konačnoj lokaciji. To u slučaju priključka na fiksnu liniju odgovara učinkovitosti mreže jednakovrijedne onoj koja se može ostvariti instalacijom s optičkim vlaknima do višestambene zgrade, koja se smatra konačnom lokacijom, a u slučaju mobilne linije, učinkovitosti mreže sličnoj onoj koja se može ostvariti instalacijom s optičkim vlaknima do bazne stanice koja se smatra konačnom lokacijom. Odstupanja u kakvoći s kojima se susreće krajnji korisnik, uzrokovana različitim svojstvima sredstva s pomoću kojeg se mreža u konačnici povezuje s priključnom točkom mreže, ne bi trebalo uzimati u obzir kada se utvrđuje može li se bežičnom mrežom ostvariti slična mrežna učinkovitost ili ne. U skladu s načelom tehnološke neutralnosti, ne bi trebalo isključiti ostale tehnologije i sredstva za prijenos podataka ako su u pogledu kapaciteta usporedivi s navedenim osnovnim scenarijem. Pokretanjem tih „mreža vrlo velikog kapaciteta” dodatno će se povećati mogućnosti mreža i otvoriti put za pokretanje budućih generacija mobilnih mreža na temelju poboljšanih radijskih sučelja i gušće mrežne arhitekture.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (13)
(prilagođeno)
⇒ novo

(14) Definicije se trebaju prilagoditi tako da su sukladne načelu tehnološke ~~nepristranosti~~ neutralnosti i kako bi mogle pratiti tehnološki razvoj. ⇒ Kao posljedica tehnološkog i tržišnog napretka, mreže se sve više prebacuju na tehnologiju internetskog protokola, a krajnji korisnici mogu birati među različitim konkurentskim poduzećima koja pružaju glasovne usluge. Stoga je pojam „javno dostupnih telefonskih usluga”, koji se rabi isključivo u Direktivi 2002/22/EZ i općenito se smatra da se odnosi na tradicionalne analogne telefonske usluge, potrebno zamijeniti suvremenijim i tehnološki neutralnim pojmom „glasovne komunikacije”. ⇐ ~~Prije svega,~~ Uvjeti pružanja usluge trebali bi biti odvojeni od stvarnih definirajućih elemenata usluge ~~javno dostupne telefonske usluge~~ glasovne komunikacije , tj. elektronička komunikacijska usluga dostupna javnosti za slanje i primanje, izravnih ili neizravnih, nacionalnih ili međunarodnih poziva putem određenog broja ili brojeva, u nacionalnom ili međunarodnom planu telefonskog numeriranja, bez obzira na to da li se takva usluga temelji na tehnologiji komutacije kanala ili komutacije paketa. Priroda takve usluge je da je dvosmjerna, te svim stranama omogućava komunikaciju. Usluga koja ne ispunjava sve navedene uvjete, kao što je na primjer aplikacija „na klik”, odnosno pretraživanje internetskih stranica usluge podrške za korisnike pomoću miša, nije takva ~~javno dostupna telefonska~~ usluga. ~~Javno dostupna telefonska~~ Usluge glasovne komunikacije također uključuju ~~načine prenošenja~~ sredstva komunikacije posebno namijenjena krajnjim korisnicima s invaliditetom koji koriste usluge tekstualnog prijenosa ili cjelokupnog razgovora.

- (15) Usluge koje se koriste za komunikaciju, kao i tehnički načini njihove isporuke, znatno su napredovali. Krajnji korisnici tradicionalnu govornu telefoniju, tekstualne poruke (SMS) i usluge elektroničke pošte sve više zamjenjuju funkcionalno jednakovrijednim internetskim uslugama kao što su govor putem IP-a, usluge slanja poruka i usluge elektroničke pošte na internetu. Kako bi se pri korištenju funkcionalno jednakovrijednih usluga osigurala učinkovita i jednaka zaštita krajnjih korisnika, definicija elektroničkih komunikacijskih usluga koja obuhvaća i budući razvoj ne bi se trebala temeljiti samo na tehničkim parametrima, nego bi se trebala zasnivati na funkcionalnom pristupu. Područje primjene nužnih propisa trebalo bi biti primjereno za postizanje njihovih ciljeva od općeg interesa. Premda je „prijenos signala” i dalje važan parametar za utvrđivanje usluga obuhvaćenih ovom Direktivom, definicijom bi trebalo obuhvatiti i ostale usluge kojima se omogućuje komunikacija. Sa stajališta krajnjeg korisnika nije bitno prenosi li operator signal ili se komunikacija ostvaruje putem usluge pristupa internetu. Stoga bi izmijenjena definicija elektroničkih komunikacijskih usluga trebala obuhvaćati tri vrste usluga koje se djelomično mogu preklapati, a to su usluga pristupa internetu u skladu s definicijom iz članka 2. stavka 2. Uredbe (EU) 2015/2120, interpersonalne komunikacijske usluge kako su definirane u ovoj Direktivi i usluge koje se uglavnom ili u cijelosti sastoje od prijenosa signala. Definicijom elektroničke komunikacijske usluge trebalo bi ukloniti nejasnoće utvrđene u primjeni prethodne definicije i omogućiti prilagođenu primjenu svake pojedinačne odredbe u pogledu posebnih prava i obveza obuhvaćenih okvirom na različite vrste usluga. Obrada osobnih podataka u okviru elektroničkih komunikacijskih usluga, neovisno o tome jesu li plaćene ili besplatne, mora se uskladiti s Direktivom 95/46/EZ, koju će 25. svibnja 2018. zamijeniti Uredba (EU) 2016/679 (Opća uredba o zaštiti podataka)³⁷.
- (16) Određena usluga uobičajeno se treba pružati uz naknadu da bi bila obuhvaćena definicijom elektroničke komunikacijske usluge. U digitalnom gospodarstvu sudionici na tržištu sve više smatraju da podaci o korisniku imaju novčanu vrijednost. Elektroničke komunikacijske usluge često se isporučuju u zamjenu za nenovčanu protuuslugu, na primjer dopuštenje za korištenje osobnih ili drugih podataka. Stoga bi pojam naknade trebao obuhvaćati i situacije u kojima pružatelj usluge zahtijeva, a krajnji korisnik pružatelju usluge aktivno dostavlja osobne podatke, kao što su ime ili adresa e-pošte ili druge podatke, na izravan ili neizravan način. Trebao bi obuhvaćati i situacije kada pružatelj usluga bez aktivnog dostavljanja od strane krajnjeg korisnika prikuplja podatke, kao što su osobni podaci, uključujući IP adresu ili druge podatke koji se automatski generiraju, kao što su podaci koji se prikupljaju i prenose putem kolačića. U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije o članku 57. UFEU-a³⁸, naknada u smislu Ugovora postoji i ako pružatelj usluga plaćanje dobije od trećih osoba, a ne od primatelja usluge. Stoga bi pojam naknade trebao obuhvaćati i situacije u kojima je krajnji korisnik izložen reklamama kao uvjet za stjecanje pristupa usluzi ili situacije u kojima pružatelj usluga unovčuje osobne podatke koje je prikupio.

³⁷ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka); SL L 119, 4.5.2016., str. 1.

³⁸ Predmet C-352/85 Bond van Adverteerders i ostali protiv Nizozemske Države, EU:C:1988:196.

(17) Interpersonalne komunikacijske usluge jesu usluge kojima se omogućuje interpersonalna i interaktivna razmjena informacija, a obuhvaća usluge kao što su tradicionalni govorni pozivi između dvije osobe, ali i sve vrste e-pošte, usluge slanja poruka ili grupnih razgovora. Interpersonalne komunikacijske usluge obuhvaćaju samo poruke između konačnog broja fizičkih osoba, tj. broja koji nije potencijalno neograničen, a određuje ga pošiljatelj poruke. Komunikacija koja uključuje pravne osobe treba biti unutar opsega definicije u slučaju kada fizičke osobe djeluju u ime tih pravnih osoba ili sudjeluju barem na jednoj strani komunikacije. Interaktivna komunikacija znači da se uslugom primatelju informacije omogućuje odgovor. Usluge koje ne ispunjavaju te uvjete, kao što su linearna radiodifuzija, video na zahtjev, *web*-mjesto, društvene mreže, blogovi ili razmjena informacija između strojeva, ne bi se trebale smatrati interpersonalnim komunikacijskim uslugama. U iznimnim okolnostima usluga se ne bi trebala smatrati interpersonalnom komunikacijskom uslugom ako je mogućnost interpersonalne i interaktivne komunikacije isključivo pomoćna značajka druge usluge pa se iz objektivnih tehničkih razloga ne može koristiti bez te glavne usluge, a njezino uklapanje nije način za izbjegavanje primjene pravila kojima se uređuju elektroničke komunikacijske usluge. Primjer takve iznimke bio bi načelno komunikacijski kanal u internetskim igrama, ovisno o značajkama komunikacijske mogućnosti usluge.

(18) Interpersonalne komunikacijske usluge koje se koriste brojevima iz nacionalnog ili međunarodnog plana telefonskog numeriranja povezuju se s javnom komutiranom telefonskom mrežom (komutacija kanala ili komutacija paketa). Te brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge obuhvaćaju usluge u kojima se brojevi krajnjih korisnika dodjeljuju za potrebe osiguravanja povezivosti s kraja na kraj i usluge koje krajnjim korisnicima omogućuju da dođu do osoba kojima su ti brojevi dodijeljeni. Samo korištenje broja kao identifikatora ne bi se trebala smatrati jednakovrijednom korištenju brojeva za povezivanje s javnom komutiranom telefonskom mrežom, te se stoga sama po sebi ne bi trebala smatrati dovoljnom da se usluga odredi kao brojevno utemeljena interpersonalna komunikacijska usluga. Brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge trebale bi podlijegati obvezama samo kada javni interes nalaže primjenu određenih regulatornih obveza svim vrstama interpersonalnih komunikacijskih usluga, bez obzira na to koriste li se brojevima za pružanje svoje usluge. Opravdano je drukčije postupati s brojevno utemeljenim interpersonalnim komunikacijskim uslugama jer one sudjeluju u javnom interoperabilnom ekosustavu i stoga od njega imaju koristi.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (6)
(prilagođeno)
⇒ novo

(19) U regulatorne svrhe, priključna točka mreže predstavlja granicu između regulatornog okvira za elektroničke ~~komunikacijske~~ ☒ komunikacijske ☒ mreže i usluge te regulacije telekomunikacijske terminalne opreme. Određivanje lokacije za priključne točke mreže odgovornost je državnih regulatornih tijela, ~~na temelju prijedloga relevantnih poduzeća, tamo gdje je to potrebno.~~ ⇒ S obzirom na prakse državnih regulatornih tijela i raznolikost fiksnih i bežičnih topologija, Tijelo europskih regulatora za elektroničke komunikacije („BEREC”) trebalo bi, u bliskoj suradnji s Komisijom, donijeti smjernice o načinu određivanja priključne točke mreže, u skladu s ovom Direktivom, u brojnim konkretnim situacijama. ⇐

↓ novo

- (20) Tehnički razvoj krajnjim korisnicima omogućuje pristup hitnim službama ne samo govornim pozivima, nego i putem drugih interpersonalnih komunikacijskih usluga. Stoga bi pojam komunikacija prema hitnim službama trebao obuhvatiti sve one interpersonalne komunikacijske usluge koje omogućuju takav pristup hitnim službama. Nadograđuje se na elemente sustava za hitne službe koji su već utvrđeni u zakonodavstvu Unije, primjerice „pristupna točka sigurnosnog poziva” („PSAP”) i „najprimjereniji PSAP”³⁹ te „hitne službe”⁴⁰.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (16)
(prilagođeno)

⇒ novo

- (21) Državna regulatorna tijela ⇒ i druga nadležna ⇐ tijela moraju imati usklađen sustav ciljeva i načela kao potporu ☒ svojem radu ☒, i moraju, ako je potrebno, u izvršavanju zadaća vezano uz ovaj regulatorni okvir, usklađivati svoje djelovanje s regulatornim tijelima drugih država članica ⇒ i s BEREC-om ⇐.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (17)
(prilagođeno)

⇒ novo

- (22) Djelovanje ~~državnih regulatornih~~ ⇒ nadležnih ⇐ tijela osnovanih u skladu s ovom Direktivom i ~~posebnim direktivama~~ doprinosi ispunjavanju širih ciljeva ☒ politika ☒ u području kulture, zapošljavanja, zaštite okoliša, socijalne kohezije i urbanističkog i prostornog planiranja.

↓ novo

- (23) Kako bi se politički ciljevi strategije jedinstvenog digitalnog tržišta prenijeli u zakonodavne odredbe, okvirom bi, osim tri postojeća primarna cilja promicanja tržišnog natjecanja, unutarnjeg tržišta i interesa krajnjih korisnika, trebalo obuhvatiti i dodatni cilj povezivosti, koji se definira sljedećim ishodima: široka dostupnost i prihvaćanje fiksne i mobilne povezivosti vrlo velikog kapaciteta za sve građane i poduzeća Unije na temelju razumne cijene i izbora, koje su omogućili učinkovito i pošteno tržišno natjecanje, učinkovita ulaganja i otvorene inovacije, učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra, zajednička pravila i predvidivi regulatorni pristupi na unutarnjem tržištu te nužna sektorska pravila radi zaštite interesa građana. Državama članicama, državnim regulatornim tijelima i drugim nadležnim tijelima i dionicima taj cilj povezivosti s jedne strane znači nastojanje da se na određenom području izgrade gospodarski održive mreže i usluge najvećeg kapaciteta, a s druge

³⁹ Oboje je definirano u Uredbi (EU) 2015/758 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o zahtjevima za homologaciju za uvođenje sustava eCall ugrađenog u vozilo koji se temelji na službi 112 te o izmjeni Direktive 2007/46/EZ [SL L 123, 19.5.2015., str. 77.] i u Uredbi Komisije (EU) br. 305/2013 od 26. studenoga 2012. o dopuni Direktive 2010/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s usklađenom odredbom interoperabilne paneuropske usluge eCall [SL L 91, 3.4.2013., str. 1.]

⁴⁰ Kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2015/758.

strane, ostvarivanje teritorijalne kohezije u smislu konvergencije kapaciteta dostupnog u različitim područjima.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (18)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (24) ~~Zahtjev postavljen državama članicama~~ ☒ Načelo da ☒ države članice ⇒ trebaju primjenjivati pravo EU-a na tehnološki neutralan način ☒ za osiguranje da državna regulatorna tijela uzmu u obzir, što je moguće više, potrebu da regulativa u odnosu na tehnologije bude neutralna, drugim riječima, da ☒ državna regulatorna ☒ ⇒ ili druga nadležna ☒ ☒ tijela ☒ niti nameću korištenje određenog tipa tehnologije niti se za nju zalažu, ne znači da se ne mogu, kad je to opravdano, poduzeti razmjerne mjere s ciljem promoviranja određenih usluga ⇒ kako bi se ostvarili ciljevi regulatornog okvira☒ , na primjer digitalne televizije kao sredstva povećanja učinkovitosti ☒ radiofrekvencijskog ☒ spektra. ⇒ Osim toga, to ne znači da ne treba uzeti u obzir činjenicu da fizikalna svojstva i arhitektonske značajke određenih sredstava za prijenos mogu biti kvalitetniji u pogledu usluge, kapaciteta, troškova održavanja, energetske učinkovitosti, fleksibilnosti upravljanja, pouzdanosti, robusnosti i skalabilnosti, a u konačnici i u pogledu radnih svojstava, što se može odraziti u mjerama koje se poduzimaju radi ostvarivanja raznih regulatornih ciljeva. ☒
-

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (53)

- (25) Učinkovito ulaganje, kao i tržišno natjecanje, treba zajedno poticati kako bi se povećao gospodarski rast, inovacije i mogućnosti odabira za potrošače.
-

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava 54.
(prilagođeno)

- (26) Tržišno se natjecanje najbolje može osnažiti putem gospodarski učinkovitog stupnja ulaganja u novu i postojeću infrastrukturu, dopunjenog pravnim uređenjem, kadgod je nužno, kako bi se postiglo učinkovito tržišno natjecanje u maloprodajnim uslugama. Učinkovita razina tržišnog natjecanja, koja se temelji na infrastrukturi, stupanj je udvostručivanja infrastrukture na kojem se od ulagača može razumno očekivati da će ostvariti ~~pravi~~☒ pošten ☒ povrat ulaganja, na temelju razumnih očekivanja razvoja tržišnih udjela.
-

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (8)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (27) ~~Kako bi se postigli ciljevi Lisabonske agende~~ Neophodno je dati poticaje ulaganju u nove mreže ☒ vrlo ☒ visokog ☒ velikog ☒ brze ⇒ kapaciteta ☒ koje će podržavati inovacije u internetskim uslugama bogatog sadržaja i osnažiti međunarodnu konkurentnost Europske unije. Takve mreže posjeduju ogromni potencijal pružanja koristi potrošačima i poslovnim subjektima unutar Europske unije. Stoga je od najveće važnosti promicati održivo ulaganje u razvoj ovih novih mreža dok se istodobno štiti tržišno natjecanje i stimulira odabir potrošača putem regulatorne predvidivosti i dosljednosti.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (5)
(prilagođeno)

- (28) Cilj je postepeno ublažavanje prethodnih (*ex-ante*) pravila svojstvenih za ovo područje s razvojem tržišnog natjecanja na ovom tržištu, te da, u konačnici, područje elektroničkih komunikacija uređuje samo pravo tržišnog natjecanja. S obzirom na jaku konkurentsku dinamiku tržišta elektroničkih komunikacija posljednjih godina, neophodno je da se uvedu prethodne (*ex ante*) regulatorne obveze samo tamo gdje na predmetnim maloprodajnim tržištima ne postoji učinkovito i održivo tržišno natjecanje.

↓ novo

- (29) Elektroničke komunikacije postaju ključni element sve većeg broja sektora. Internet stvari primjer je kako se prijenos radijskog signala na kojem se temelje elektroničke komunikacije i dalje razvija te oblikuje društvenu i poslovnu stvarnost. Kako bi se iz tih promjena izvukla najveća korist, ključno je uvođenje i prihvaćanje novih tehnologija bežične komunikacije i aplikacija u području upravljanja radiofrekvencijskim spektrom. S obzirom na rast potražnje za tehnologijama i aplikacijama koje se oslanjaju na radiofrekvencijski spektar, a mogu se poboljšati integracijom ili kombinacijom s elektroničkim komunikacijama, upravljanje radiofrekvencijskim spektrom trebalo bi se, ako je to moguće, temeljiti na međusektorskom pristupu kako bi se poboljšala učinkovitost korištenja radiofrekvencijskog spektra.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (28)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (30) ~~Prema upravljanje radiofrekvencijskim spektrom ostaje u nadležnosti država članica~~ ~~Strateško planiranje, koordinacija i, prema potrebi, usklađivanje na razini Zajednice~~ Unije može pomoći korisnicima radiofrekvencijskog spektra da u potpunosti iskoriste unutarnje tržište, te da interesi ~~EU~~ Unije budu učinkovito zaštićeni u svijetu. Stoga se za te svrhe, prema potrebi, mogu donijeti višegodišnji zakonodavni programi o upravljanju radiofrekvencijskim spektrom ~~potrebno donijeti~~ ⇒, od kojih je prvi definiran Odlukom br. 243/2012/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴¹, kojima se ~~kako bi se utvrdilo~~ utvrđuju smjerovi politika i ciljevi za strateško planiranje i usklađivanje korištenja radiofrekvencijskog spektra u ~~Zajednici~~ Uniji . Ova politička usmjerenja i ciljevi mogu se odnositi na dostupnost i učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra potrebnog za osnivanje i djelovanje unutarnjeg tržišta, , u skladu s ovom Direktivom ~~te u odgovarajućim slučajevima, na usklađivanje postupaka za dodjelu općih ovlaštenja ili pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija, kada je to potrebno da bi se prevladale zapreke unutarnjem tržištu. Ovo upravljanje i ciljevi trebaju biti u skladu s ovom Direktivom i posebnim Direktivama.~~

⁴¹ SL L 81, 21.3.2012., str. 7.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (32)
(prilagođeno)
⇒ novo

~~(31) Postojeće upravljanje radiofrekvencijskim spektrom i sustav raspodjele općenito se temelji na upravnim odlukama koje su nedovoljno prilagodljive da bi bile dorasle tehnološkom i gospodarskom razvoju, posebno brzom razvoju bežične tehnologije i povećanoj potražnji za širinom frekvencijskog područja. Nacionalne granice sve su manje važne pri određivanju optimalnog korištenja radiofrekvencijskog spektra. Nepotrebna rascjepkanost nacionalnih politika ⇒ u pogledu upravljanja radiofrekvencijskim spektrom, uključujući neopravdanu razliku među uvjetima pristupa radiofrekvencijskom spektru i njegova korištenja, ovisno o vrsti operatora, može korisnicima ⇐ prouzročiti povećanje troškove i gubitak tržišnih mogućnosti. Rascjepkanost može usporiti inovacije, ⇒ ograničiti ulaganja, proizvođačima i operatorima umanjiti ekonomije razmjera te dovesti do nesuglasica među nositeljima prava te odstupanja u cijeni pristupa radiofrekvencijskom spektru. Ta rascjepkanost može u konačnici dovesti do poremećaja u djelovanju ⇐ na štetu unutarnjeg tržišta. i štetiti potrošačima i cjelokupnom gospodarstvu. Osim toga, uvjeti pristupa i upotrebe radijskih frekvencija mogu se razlikovati s obzirom na vrstu operatora, pri čemu se elektroničke usluge ovih operatora sve više preklapaju uzrokujući na taj način napetosti između nositelja prava, odstupanja u cijeni pristupa radiofrekvencijskom spektru i moguće poremećaje u djelovanju unutarnjeg tržišta.~~

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (33)
(prilagođeno)

~~Nacionalne granice sve su manje važne pri određivanju optimalnog korištenja radiofrekvencijskog spektra. Rascjepkanost upravljanja pravima na pristup radiofrekvencijskom spektru ograničava ulaganja i inovacije i ne dopušta operatorima i proizvođačima opreme da ostvare ekonomiju razmjera, time sprječavajući razvoj unutarnjeg tržišta za elektroničke komunikacijske mreže i usluge koje rabe radiofrekvencijski spektar.~~

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (30)
(prilagođeno)

(32) Odredbe ove Direktive o upravljanju radiofrekvencijskim spektrom trebaju biti usklađene s radom međunarodnih i regionalnih organizacija koje se bave upravljanjem radiofrekvencijskim spektrom, kao što je su Međunarodna telekomunikacijska unija (ITU) i Europska konferencija poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT), kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje i usklađivanje uporabe radiofrekvencijskog spektra u ~~Zajednici~~ Uniji te između država članica i drugih članica ITU-a.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (11)
(prilagođeno)
⇒ novo

(33) U skladu s načelom razdvajanja regulatornih i operativnih funkcija, države članice trebaju osigurati neovisnost državnog regulatornog tijela ~~ili regulatornih~~ ⇒ i drugih

nadležnih ⇐ tijela s ciljem osiguranja nepristranosti njihovih odluka. Ovaj zahtjev za neovisnošću ne dovodi u pitanje institucionalnu autonomiju i ustavne obveze država članica ili načelo neutralnosti u vezi s propisima u državama članicama kojima se reguliraju vlasnička prava utvrđena člankom 295. Ugovora. Državna regulatorna tijela ⇒ i druga nadležna ⇐ tijela trebaju imati na raspolaganju sve potrebne resurse, u smislu osoblja, stručnjaka i novčanih sredstava za obavljanje svojih zadaća.

↓ novo

- (34) Nužno je utvrditi popis zadaća koje države članice mogu dodijeliti samo onim tijelima koja odrede kao državna regulatorna tijela kojima se jamči politička neovisnost i regulatorna sposobnost, za razliku od drugih regulatornih zadaća koje mogu dodijeliti državnim regulatornim tijelima ili drugim nadležnim tijelima. Stoga, ako se ovom Direktivom propisuje da bi država članica trebala dodijeliti zadaću nadležnom tijelu ili ga ovlastiti, država članica zadaću može dodijeliti državnom regulatornom tijelu ili drugom nadležnom tijelu.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (13)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (35) Neovisnost državnih regulatornih tijela ~~treba~~ osnažena je revizijom iz 2009. kako bi se osigurala učinkovitija primjena regulatornog okvira te pojačale njihove ovlasti i predvidljivost njihovih odluka. U tom smislu, u nacionalnom je pravu ~~potrebno~~ trebalo predvidjeti izričitu odredbu kako bi se osiguralo da, prilikom izvršavanja svojih zadaća, državno regulatorno tijelo ~~odgovorno za prethodnu (ex-ante) regulaciju tržišta ili za rješavanje sporova između poduzeća~~ bude zaštićeno od vanjske intervencije ili političkog pritiska, koji mogu ugroziti njegovu neovisnu procjenu predmeta koji mu se podnose. Takav vanjski utjecaj čini nacionalno zakonodavno tijelo nepodobnim za ulogu državnog regulatornog tijela na temelju regulatornog okvira. U tom je smislu ~~potrebno~~ trebalo na početku utvrditi pravila u vezi s osnovama za razrješenje dužnosti voditelja državnog regulatornog tijela kako bi se otklonila bilo kakva osnovana sumnja u ~~nepristranost~~ neutralnost toga tijela i njegovu neovisnost od utjecaja vanjskih čimbenika. ⇒ Kako bi se izbjegla arbitrarna razrješenja, razriješeni član trebao bi imati pravo zahtijevati da nadležni sudovi utvrde postoje li valjani razlozi za razrješenje, među onima koji su utvrđeni ovom Direktivom. Takvo razrješenje trebalo bi se odnositi samo na osobne ili profesionalne kvalifikacije voditelja ili člana. ⇐ Važno je da državna regulatorna tijela ~~odgovorna za prethodnu (ex-ante) regulaciju tržišta~~ imaju vlastiti proračun koji im posebno omogućava zapošljavanje dostatnog broja stručnog osoblja. Kako bi se osigurala transparentnost, ovaj proračuna treba objavljivati jednom godišnje. ⇒ Državna regulatorna tijela u okvirima svojeg proračuna autonomno upravljaju svojim financijskim sredstvima i ljudskim resursima. Kako bi osigurale nepristranost, države članice koje su zadržale vlasništvo ili kontrolu nad poduzećima koja administrativnim naknadama doprinose proračunu državnih regulatornih tijela ili drugih nadležnih tijela, trebale bi osigurati učinkovito strukturno razdvajanje djelatnosti povezanih s ostvarivanjem vlasničkih prava ili nadzora od ostvarivanja nadzora nad proračunom. ⇐

↓ novo

- (36) Potrebno je dodatno ojačati neovisnost državnih regulatornih tijela kako bi se osigurala neovisnost njihovih voditelja i članova od utjecaja vanjskih čimbenika, propisivanjem minimalnih kvalifikacija za imenovanje i najkraćeg trajanja njihova mandata. Nadalje, mandat upravljačkog odbora i najvišeg rukovodstva može se obnoviti za najviše jedan mandat, uz obvezu odgovarajućeg plana rotacije, čime bi se trebao riješiti rizik od nelegitimnog utjecaja na regulativu, osigurati kontinuitet i ojačati neovisnost.
- (37) Državna regulatorna tijela trebala bi biti odgovorna za način obavljanja svojih zadaća i u tom bi smislu trebala imati obvezu izvješćivanja. Ta bi obveza trebala biti u obliku godišnje obveze izvješćivanja, a ne u obliku *ad hoc* zahtjeva za izvješćivanje, koji bi u nerazmjernom opsegu mogli ograničiti neovisnost državnih regulatornih tijela ili ih ometati u izvršavanju njihovih zadaća. Doista, prema nedavnoj sudskoj praksi⁴², opsežne ili bezuvjetne obveze izvješćivanja mogu neizravno utjecati na neovisnost tijela.
- (38) Države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o identitetu državnog regulatornog tijela i drugih nadležnih tijela. U slučaju tijela nadležnih za dodjelu prava puta, zahtjev za obavješćivanje može se ispuniti upućivanjem na jedinstvenu informacijsku točku utvrđenu člankom 7 stavkom 1. Direktive 2014/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴³.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (4)

~~Ova Direktiva obuhvaća ovlašćivanje za sve elektroničke komunikacijske mreže i usluge bez obzira da li se pružaju javnosti ili ne. To je važno kako bi se objema kategorijama davatelja osiguralo uživanje pogodnosti objektivnih, transparentnih, nediskriminirajućih i proporcionalnih prava, uvjeta i postupaka.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (5)

~~Ova se Direktiva odnosi isključivo na dodjelu prava korištenja radijskih frekvencija kad to korištenje podrazumijeva pružanje elektroničke komunikacijske mreže ili usluge, u pravilu uz naknadu. Privatno korištenje radijske terminalne opreme, na osnovi neeksluzivnog korištenja određenih radijskih frekvencija od strane korisnika i koje nije vezano uz gospodarsku djelatnost, kao što je korištenje javnog pojasa od strane radioamatera, nije pružanje elektroničke komunikacijske mreže ili usluge i stoga nije obuhvaćeno ovom Direktivom. Takvo korištenje je obuhvaćeno Direktivom 1999/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 1999. o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi te o uzajamnom priznavanju njihove usklađenosti⁴⁴.~~

⁴² Predmet C-614/10 Europska komisija protiv Republike Austrije, EU:C:2012:631.

⁴³ Direktiva 2014/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, SL L 155, 23.5.2014.

⁴⁴ SL L 91, 7.4.1999., str. 10.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (6)
(prilagođeno)

~~Određbe o slobodnom kretanju sustava s uvjetovanim pristupom i o slobodnom pružanju zaštićenih usluga temeljenih na takvim sustavima predviđene su u Direktivi 98/84/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 1998. o pravnoj zaštiti usluga koje se temelje na uvjetovanom pristupu ili usluga koje pružaju uvjetovani pristup⁴⁵. Ovlašćivanje za takve sustave i usluge stoga ne treba biti obuhvaćeno ovom Direktivom.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (7)
(prilagođeno)

- (39) Za omogućavanje ~~pružanja~~ davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga treba koristiti čim manje zahtjevan sustav ovlašćivanja kako bi se potaknuo razvoj novih ~~elektroničkih~~ komunikacijskih usluga i paneuropskih komunikacijskih mreža i usluga i kako bi se pružateljima usluga i potrošačima omogućilo uživanje pogodnosti ekonomije razmjera na jedinstvenom tržištu.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (8)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (40) Najbolji način postizanja ~~tih ciljeva~~ ⇒ koristi jedinstvenog tržišta za pružatelje usluga i krajnje korisnike ⇐ je kroz sustav općeg ovlašćivanja ⇒ elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga, ⇐ ~~svih elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga~~ bez zahtijevanja izričite odluke ili upravnog akta državnog regulatornog tijela te ograničavanjem svih postupovnih zahtjeva samo na ⇒ deklaratornu ⇐ ~~prijavu~~ obavijest . Ako države članice od pružatelja elektroničkih ~~komunikacijskih~~ komunikacijskih mreža ili usluga zahtijevaju ~~prijavu~~ obavijest o početku obavljanja djelatnosti, ⇒ ta se obavijest treba dostaviti BEREC-u koji djeluje kao jedinstvena kontaktna točka. Takva obavijest pružateljima ne bi trebala prouzročiti administrativni trošak i trebala bi biti dostupna preko pristupne točke na *web*-mjestu državnih regulatornih tijela. BEREC bi trebao pravodobno proslijediti obavijesti svim državnim regulatornim tijelima u svim državama članicama u kojima pružatelji elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga namjeravaju davati na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ili pružati elektroničke komunikacijske usluge. Države članice mogu zahtijevati dokaz da je obavješćivanje izvršeno putem jedne od pravno priznatih poštanskih ili elektroničkih načina potvrde prijema obavijesti BEREC-u. Takva potvrda ni u kom slučaju ne može biti niti zahtijevati upravni akt državnog regulatornog tijela ili drugog tijela ⇐ ~~možu isto tako zahtijevati i dokaz da je prijava izvršena putem jedne od pravno priznatih poštanskih ili elektroničkih načina potvrde prijema. Takva potvrda ni u kom slučaju ne može biti niti zahtijevati upravni akt državnog regulatornog tijela kojem se prijava mora dostaviti.~~

⁴⁵ SL L 320, 28.11.1998., str. 54.

↓ novo

- (41) Obavijest BEREC-u obuhvaća samo izjavu pružatelja o namjeri započinjanja davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga. Od pružatelja mreže ili usluga može se samo zahtijevati da uz takvu izjavu priloži informacije utvrđene člankom 12. ove Direktive. Države članice ne bi trebale uvoditi dodatne ili odvojene zahtjeve za obavješćivanje.
- (42) Za razliku od ostalih kategorija elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga kako su definirane ovom Direktivom, brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge ne ostvaruju koristi od uporabe javnih resursa numeriranja i ne sudjeluju u javnom interoperabilnom ekosustavu. Stoga na te vrste usluga nije primjereno primijeniti sustav općeg ovlaštenja.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (21)
(prilagođeno)

⇒ novo

- (43) Pri dodjeli prava na korištenje ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐, brojeva ili prava na instaliranje opreme, ~~odgovarajuća~~ ⊗ nadležna ⊗ tijela ~~možu~~ ⊗ trebala bi ⊗ obavijestiti poduzeća kojima dodjeljuju ta prava o relevantnim uvjetima ~~iz općeg ovlaštenja~~.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (18)
(prilagođeno)

⇒ novo

- (44) ~~Opća ovlaštenja~~ ⊗ ovlaštenja ⊗ trebaju sadržavati samo uvjete koji se odnose na sektor elektroničkih komunikacija. Ono ne bi trebalo sadržavati uvjete koji se već primjenjuju na temelju nekog drugog nacionalnog postojećeg zakona koji nije izričito namijenjen sektoru elektroničkih komunikacija. ~~Međutim,~~ ⇒ Na primjer, ⇐ državno regulatorno tijelo može obavijestiti mrežne operatore i ~~davatelje usluga~~ o ⇒ primjenjivim zahtjevima zaštite okoliša i urbanističkog i prostornog planiranja ⇐ ~~drugom zakonodavstvu vezanom uz njihovu djelatnost, na primjer odgovarajućim upućivanjem na svojim web stranicama.~~

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (73)

- (45) Uvjeti koji se mogu pridodati ovlaštenjima trebaju obuhvatiti određene uvjete koji uređuju mogućnost pristupa korisnika s invaliditetom i potrebu da državna tijela i hitne službe komuniciraju između sebe i sa širom javnosti prije, tijekom i nakon katastrofa velikih razmjera. ~~Također, uzimajući u obzir važnost tehničkih inovacija, države članice trebaju imati mogućnost izdavati ovlaštenja za korištenje radiofrekvencijskog spektra u eksperimentalne svrhe, podložne posebnim ograničenjima i uvjetima koji su strogo opravdani eksperimentalnom naravi takvih prava.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (9)
(prilagođeno)

- (46) Za poduzeća obuhvaćena općim ovlaštenjima potrebno je u tim ovlaštenjima izričito navesti njihova prava i obveze kako bi se osigurali ravnopravni ~~utakmica~~ uvjeti u cijeloj ~~Zajednici~~ Uniji i olakšalo prekogranično pregovaranje o međusobnom povezivanju javnih komunikacijskih mreža.
-

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (10)
(prilagođeno)

- (47) Općim ovlaštenjem daje se pravo poduzećima koja javnosti ~~pružaju~~ daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge da pregovaraju o međusobnom povezivanju pod uvjetima iz ove Direktive ~~2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu)~~⁴⁶. Ostala poduzeća, koja ne pružaju elektroničke komunikacijske mreže i usluge javnosti, mogu ugovarati međusobno povezivanje pod komercijalnim uvjetima.
-

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (11)
(prilagođeno)

~~Dodjela posebnih prava može i dalje biti potrebna za korištenje radijskih frekvencija i brojeva, uključujući kratke kodove, iz nacionalnog plana numeriranja. Prava na brojeve mogu se dodijeliti i iz europskog plana numeriranja, uključujući na primjer virtualni kod države „3883” koja je dodijeljena zemljama članicama Europske konferencije pošte i telekomunikacija (CEPT). Ta prava korištenja ne smiju se ograničiti osim kada je to neizbježno s obzirom na malobrojnost radijskih frekvencija i potrebu osiguranja njihovog učinkovitog korištenja.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (16)
(prilagođeno)

- (48) U slučaju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga koje se ne pružaju javnosti primjereno je postaviti brojčano manje i lakše uvjete u odnosu na one koji su opravdani za elektroničke komunikacijske mreže i usluge koje se daju na korištenje i pružaju javnosti.
-

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (17)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (49) Posebne obveze koje se mogu uvesti za pružatelje elektroničkih komunikacijskih mreža i elektroničkih komunikacijskih usluga osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga usluga u skladu s pravom ~~Zajednice~~

---

⁴⁶ Vidjeti str. 7. ovog Službenog lista.

☒ Unije ☒ na osnovi njihove značajne tržišne snage kako je definirana u ☒ ovoj ☒ Direktivi 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva)⁴⁷ trebaju se propisati odvojeno od općih prava i obveza iz općeg ovlaštenja.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (25)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (50) Pružatelji elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga mogu zatrebati potvrdu svojih prava iz općeg ovlaštenja radi međusobnog povezivanja i prava puta, a posebno radi olakšavanja pregovora s drugim državnim razinama ☒ uprave ☒, regionalnim ili lokalnim, ili s pružateljima usluga u drugim državama članicama. U tu bi svrhu državna regulatorna tijela ⇒ BEREC, koji zaprima obavijest o davanju na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanju elektroničkih komunikacijskih usluga javnim ili privatnim subjektima, ⇐ trebao dati izjave poduzećima bilo na njihov zahtjev ili automatski kao odgovor na prijavu ☒ obavijest ☒ u okviru općeg ovlaštenja. Te izjave same po sebi ne predstavljaju dodjelu prava niti o takvoj izjavi može ovisiti bilo koje pravo iz općeg ovlaštenja ili pravo korištenja niti ostvarivanje tog prava.
-

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (30)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (51) Za pružatelje elektroničkih komunikacijskih usluga mogu se propisati administrativne naknade kako bi se financirale aktivnosti državnog regulatornog tijela ⇒ ili drugog nadležnog tijela ⇐ ☒ u pogledu ☒ upravljanja sustavom ovlašćivanja i dodjele prava korištenja. Te naknade treba ograničiti na pokrivanje stvarnih administrativnih troškova tih aktivnosti. U tu je svrhu potrebno omogućiti transparentnost prihoda i rashoda državnog regulatornog tijela ⇒ i drugih nadležnih tijela ⇐ kroz godišnje izvještavanje o ukupnom iznosu naplaćenih naknada i nastalih administrativnih troškova. Time će se poduzećima omogućiti provjera ravnoteže između administrativnih troškova i naknada.
-

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (31)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (52) Sustavi administrativnih naknada ne bi trebali narušiti tržišno natjecanje niti stvoriti prepreke ulasku na tržište. S uspostavom sustava općeg ovlaštenja više neće biti moguće administrativne troškove, a time ni naknade, pripisivati po pojedinim poduzećima osim onih za dodjelu prava korištenja brojeva, radijskih frekvencija ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ i prava na instaliranje opreme. Sve primjenjive administrativne naknade trebaju biti u skladu s načelima sustava općeg ovlaštenja. Jedan Primjer pravednog, jednostavnog i transparentnog rješenja za te kriterije podjele

---

⁴⁷ Vidjeti str. 23. ovog Službenog lista.

naknada mogao bi biti ključ raspodjele prema prometu u poslovanju. Kad su administrativne naknade vrlo niske, može biti primjereno koristiti fiksne naknade ili naknade koje kombiniraju paušal s elementom vezanim uz promet ☒ u poslovanju ☒. ⇒ U onoj mjeri u kojoj se sustav općeg ovlaštenja odnosi i na poduzeća s vrlo malim tržišnim udjelom, kao što su pružatelji komunikacijske mreže na razini zajednice, ili pružatelji usluga čiji poslovni model stvara vrlo ograničene prihode, čak i u slučaju obujmom znatnog tržišnog prodora, države članice trebale bi ocijeniti mogućnost određivanja primjerenog *de minimis* praga za uvođenje administrativnih naknada. ⇐

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (33)
⇒ novo

- (53) Moguće je da će države članice trebati izmijeniti prava, uvjete, postupke i naknade vezane uz opće ovlaštenje i prava korištenja kad je to objektivno opravdano. O tim promjenama treba pravovremeno obavijestiti sve zainteresirane strane tako da imaju priliku izraziti svoja stajališta o tim izmjenama. ⇒ Uzimajući u obzir potrebu osiguravanja pravne sigurnosti i promicanja regulatorne predvidivosti, sva ograničenja ili ukidanja postojećih prava uporabe radiofrekvencijskog spektra ili postavljanja opreme trebala bi podlijegati predvidivim i transparentnim postupcima; stoga bi se za prava korištenja dodijeljena putem konkurentnih ili usporedivih postupaka mogli uvesti stroži zahtjevi ili mehanizam obavješćivanja. Potrebno je izbjegavati nepotrebne postupke u pogledu manjih izmjena postojećih prava na instaliranje opreme ili na uporabu radiofrekvencijskog spektra ako se takvim izmjenama ne utječe na prava trećih osoba. Promjena u pogledu uporabe radiofrekvencijskog spektra kao posljedica primjene načela tehnološke neutralnosti i neutralnosti usluga ne bi se trebala smatrati dovoljnim opravdanjem za ukidanje prava jer ne čini dodjelu novog prava. ⇐
-

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (34)

~~Načelo transparentnosti zahtijeva da davatelji usluga, potrošači i druge zainteresirane strane imaju lak pristup svim informacijama vezanim uz prava, uvjete, postupke, naknade i odluke koji se odnose na pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga, prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva, prava na instaliranje opreme, nacionalne planove korištenja frekvencija i nacionalne planove numeriranja. Državna regulatorna tijela imaju važnu zadaću u pružanju takvih informacija i njihovom ažurnom vođenju. Kad se ta prava dodjeljuju na drugim državnim razinama, državno regulatorno tijelo treba nastojati stvoriti jednostavan instrument za pristup informacijama o tim pravima.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (35)

~~Komisija bi trebala nadzirati pravilno funkcioniranje jedinstvenog tržišta na temelju nacionalnih režima ovlašćivanja predviđenih ovom Direktivom.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (36)

~~Kako bi se postigao jedinstven rok primjene svih elemenata novog regulatornog okvira u sektoru elektroničkih komunikacija, važno je da se istodobno provodi proces nacionalnog prenošenja ove Direktive i usklađivanje postojećih dozvola s novim pravilima. Međutim, u određenim slučajevima kada bi zamjena ovlaštenja koja postoje na dan stupanja ove Direktive~~

~~na snagu s općim ovlaštenjem i individualnim pravima korištenja iz ove Direktive dovela do povećanja obveza davatelja usluga koji posluju na temelju postojećeg ovlaštenja ili do smanjenja njihovih prava, tada države članice mogu iskoristiti dodatnih devet mjeseci od datuma primjene ove Direktive radi usklađivanja tih dozvola, ako se time negativno ne utječe na prava i obveze ostalih poduzeća.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (37)

~~U slučaju nastanka okolnosti u kojima bi ukidanje nekog uvjeta iz ovlaštenja koji se odnosi na pristup elektroničkim komunikacijskim mrežama stvorilo ozbiljne teškoće jednom ili više poduzeća koji su uživali taj uvjet, tada Komisija, na zahtjev države članice, može odobriti daljnje prijelazne aranžmane.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (38)

~~Kako države članice ne mogu dostatno ostvariti ciljeve predloženog djelovanja, odnosno usklađivanje i pojednostavljenje pravila i uvjeta o elektroničkim komunikacijama koji se odnose na ovlašćivanje mreža i usluga, nego ih se stoga, zbog veličine i učinaka tog djelovanja, može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnost, kako je definirano u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je definirano u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.~~

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (70)

(54) Manje izmjene prava i obveza uglavnom su upravne, ne mijenjaju stvarnu narav općih ovlaštenja te pojedinačnih prava korištenja, pa stoga ne mogu osigurati nikakvu komparativnu prednost drugim poduzećima.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (13)
(prilagođeno)
⇒ novo

(55) Državna regulatorna tijela ⇒ i druga nadležna tijela ⇐ trebaju prikupljati informacije od sudionika na tržištu s ciljem učinkovitog obavljanja ~~njihovih zadataka~~ ⊗ svojih zadaća ⊗. ⊗ Možda će biti potrebno prikupiti ⊗ ~~Na~~ navedene se informacije ~~možu prikupljati~~ i u ime Komisije ⇒ ili BEREC-a ⇐, čime joj ⊗ im ⊗ se omogućuje ispunjavanje ⊗ njihovih ⊗ dužnosti u skladu s pravom Zajednice ⊗ Unije ⊗. Zahtjevi za informacije moraju biti razmjerni potrebama i ne smiju nepotrebno opterećivati poduzeća. Informacije koje prikupljaju državna regulatorna tijela ⇒ i druga nadležna ⇐ tijela moraju biti javno dostupne, osim u dijelu u kojem su povjerljive u smislu nacionalnih pravila o javnom pristupu informacijama i podložno pravu Zajednice ⊗ Unije ⊗ i nacionalnom pravu o poslovnoj tajni.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (16)
⇒ novo

(56) Kako bi se osiguralo da državna regulatorna tijela učinkovito obavljaju svoje regulatorne zadaće, podaci koje prikupljaju trebaju sadržavati računovodstvene podatke o maloprodajnim tržištima koja su povezana s veleprodajnim tržištima na

kojima neki operator ima značajnu tržišnu snagu, i koje kao takve uređuje državno regulatorno tijelo. Podaci također trebaju uključivati podatke koji omogućavaju državnom regulatornom tijelu da procijeni ⇒ poštovanje uvjeta postavljenih u okviru prava korištenja, ⇐ mogući utjecaj planiranih poboljšanja ili promjena mrežne topologije na razvoj tržišnog natjecanja ili na veleprodajne proizvode koji su dostupni drugim strankama. ⇒ Podaci u pogledu usklađenosti s obvezama pokrivenosti povezanim s pravima korištenja radiofrekvencijskog spektra ključni su da se osigura potpunost geografskih mjerenja u pogledu uvođenja mreža koja su obavila državna regulatorna tijela. U tom bi smislu ona trebala imati mogućnost zatražiti da se takvi podaci podnose na raščlanjenoj lokalnoj razini uz dovoljnu granularnost za provedbu geografskog mjerenja mreža. ⇐

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (28)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (57) ~~Podvrgavanje pružatelja usluga~~ ⇒ Kako bi se olakšale ⇐ obveze izvješćivanja i informiranja ⇒ za mrežne operatore i ⇐ pružatelje usluga može biti teško izvedivo, kako za poduzeća tako i za državno regulatorno ⇒ predmetno nadležno ⇐ tijelo. ~~Tte~~ obveze trebaju ~~stoga~~ biti proporcionalne, objektivno opravdane i ograničene na ono što je strogo nužno. ⇒ Posebno bi trebalo izbjegavati ponavljanje zahtjeva za podatke od strane nadležnog tijela i BEREC-a ⇐ ~~Ne treba zahtijevati~~ i sustavno i redovno dokazivanje udovoljavanja svim uvjetima iz općeg ovlaštenja ili ~~vezanim uz~~ pravo korištenja. Poduzeća ⇒ bi trebala ⇐ ~~imaju pravo~~ biti upoznata s   predviđenom namjenom namjenu za koju traženih za koju će se koristiti informacije koje trebaju dati podataka . ~~Pristup~~ tržištu ne može se uvjetovati davanjem informacija. Može se zahtijevati ~~nijava~~ obavijest u statističke svrhe od pružatelja elektroničkih ~~komunikacijskih~~ komunikacijskih mreža ili usluga nakon ~~završetka~~ prestanka njihovih aktivnosti.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (29)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (58) ~~Ova Direktiva ne utječe na~~ Ne bi trebalo utjecati na obveze država članica da pruže ~~sve~~ informacije ~~potrebne~~ za obranu interesa ~~Zajednice~~ Unije na temelju u okviru međunarodnih sporazuma. ~~Ova Direktiva ne utječe ni na~~ kao ni na obveze izvješćivanja na temelju zakonodavstva koje nije izričito vezano uz sektor elektroničkih komunikacija kao što je pravo tržišnog natjecanja

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (14)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (59) Informacija koju ~~državno regulatorno~~ ⇒ nadležno ⇐ tijelo smatra povjerljivom može se, u skladu s pravilima ~~Zajednice~~ Unije i nacionalnim pravilima o poslovnoj tajni ⇒ i zaštiti osobnih podataka ⇐, ~~samo~~ dati Komisiji i drugim državnim regulatornim tijelima ⇒ i BEREC-u ⇐ ako je takva razmjena ~~nužno~~ potrebna s ciljem

primjene odredaba ove Direktive ili posebnih direktiva. Razmjena informacija mora se ograničiti na relevantno i mora biti razmjerna svrsi takve razmjene.

↓ novo

- (60) Elektroničke komunikacijske širokopojasne mreža sve više se razlikuju u pogledu tehnologije, topologije, upotrijebljenih sredstava i vlasništva, stoga se regulatorna intervencija mora oslanjati na detaljne informacije i prognoze u pogledu pokretanja mreže radi postizanja njezine učinkovitosti i usmjerenosti na područja u kojima je potrebna. Te informacije trebale bi sadržavati planove o uvođenju mreža vrlo velikog kapaciteta, kao i o bitnim nadogradnjama ili proširenjima postojećih bakrenih ili drugih mreža koje nužno ne moraju ispunjavati sve zahtjeve u pogledu učinkovitosti mreža vrlo velikog kapaciteta, kao što je pokretanje optičkih mreža do ormarića povezano s aktivnim tehnologijama kao što je vektoriranje. Razina detalja i teritorijalna granularnost informacija koje bi državna regulatorna tijela trebala prikupiti trebala bi se voditi konkretnim regulatornim ciljem i trebala bi odgovarati regulatornoj svrsi za koju su namijenjeni. Stoga će se veličina teritorijalne jedinice razlikovati i među državama članicama, ovisno o regulatornim potrebama u konkretnim nacionalnim okolnostima te o dostupnosti lokalnih podataka. U većini slučajeva razina 3 u nomenklaturi teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS) vjerojatno neće biti dovoljna malena teritorijalna jedinica. Državna regulatorna tijela trebala bi se voditi smjericama BEREC-a o najboljim praksama za izvršavanje tih zadaća, a te će se smjernice moći oslanjati na postojeće iskustvo državnih regulatornih tijela u provedbi geografskog mjerenja pokretanja mreža. Državna regulatorna tijela trebala bi krajnjim korisnicima staviti na raspolaganje alate za određivanje kakvoće usluge radi podizanja njihove svijesti o dostupnim uslugama povezivosti.
- (61) U slučaju konkretnih i dobro definiranih područja digitalne isključenosti, državna regulatorna tijela trebala bi imati mogućnost organiziranja poziva na iskazivanje interesa radi utvrđivanja poduzeća koja su zainteresirana za ulaganje u mreže vrlo velikog kapaciteta. Državna regulatorna tijela trebala bi radi predvidljivosti uvjeta ulaganja imati mogućnost razmjene informacija s poduzećima koja su iskazala interes za uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta o tome jesu li u predmetnom području u tijeku ili su predviđene druge vrste nadogradnje mreža, uključujući i one s brzinom preuzimanja manjom od 100 Mbps.
-

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (15)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (62) Važno je da se državna regulatorna tijela ⇔ i druga nadležna tijela ⇐ savjetuju sa svim zainteresiranim stranama o predloženim odlukama ⇔ i omogućće im razuman vremenski rok s obzirom na složenost pitanja da iznesu svoje primjedbe ⇐ te da uzmu u obzir njihove primjedbe prije donošenja konačne odluke. Kako bi se osiguralo da odluke na nacionalnoj razini nemaju negativan učinak na jedinstveno tržište ili druge ciljeve iz Ugovora, državna regulatorna tijela također trebaju dostaviti nacрте odluka Komisiji i drugim državnim regulatornim tijelima dajući im mogućnost za primjedbe. Primjereno je da državna regulatorna tijela traže mišljenje svih zainteresiranih strana o svim prijedlozima ⊗ nacртima ⊗ mjera koji utječu na trgovinu među državama članicama. Slučajevi kod kojih se primjenjuju postupci iz

članaka ~~6.~~ 24. i ~~7.~~ 34. definirani su u ovoj Direktivi i ~~posebnim direktivama.~~

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (49)
(prilagođeno)

- (63) Kako bi se ~~riješili postojeći nedostaci s obzirom na savjetovanje s korisnicima te kako bi se primjereno zadovoljili interesi građana~~, države članice trebale bi uspostaviti odgovarajuće mehanizme savjetovanja. Takav mehanizam mogao bi biti uspostavljen u obliku tijela koje bi, neovisno o ~~nacionalnom zakonodavnom~~ državnom regulatornom tijelu i pružateljima usluga, vršilo istraživanje vezano uz pitanja koja se odnose na potrošače, kao što su mehanizmi ponašanja potrošača, te mehanizama kod promjene operatora, a koji bi djelovali na transparentan način te pridonosili postojećim mehanizmima savjetovanja s ~~svim zainteresiranim stranama~~ dionicima . Nadalje, mehanizam bi trebao biti uspostavljen tako da se omogući odgovarajuća suradnja na pitanjima koja se odnose na promicanje zakonskog sadržaja. Svi postupci o suradnji koji se dogovore u skladu s takvim mehanizmom međutim ne bi trebali dopuštati sustavan nadzor korištenja interneta.
-

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (32)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (64) U slučaju spora između poduzeća u istoj državi članici po pitanjima obuhvaćenim ovom Direktivom ~~ili posebnim direktivama~~, na primjer vezano za obvezu pristupa i međusobnog povezivanja ili načine prenošenja ~~lista~~ popisa ~~pretplatničkih~~ krajnjih korisnika , oštećena stranka koja je pregovarala s poštenom namjerom, ali nije ~~sklopila ugovor~~ postigla dogovor trebala bi imati mogućnost obratiti se državnom regulatornom tijelu ~~za~~ radi rješavanja spora. Državna regulatorna tijela trebala bi imati mogućnost nametnuti rješenje strankama u sporu. U postupku rješavanja spora između poduzeća koja ~~pružaju~~ daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ili pružaju elektroničke komunikacije usluge u državi članici, državno regulatorno tijelo treba nastojati osigurati poštovanje obveza iz ove Direktive ~~i posebnih direktiva.~~
-

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (33)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (65) Uz prava na žalbu prema nacionalnom pravu ili pravu ~~Zajednice~~ Unije , postoji i potreba za pokretanjem jednostavnog postupka na zahtjev jedne od stranaka u sporu s ciljem rješavanja prekograničnih sporova ~~koji nisu u nadležnosti jedinstvenog državnog regulatornog tijela~~ između poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ili pružaju elektroničke komunikacijske usluge ili su za to ovlaštena u različitim državama članicama .

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (50)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (66) Jedna ~~je~~ od važnih zadataka dodijeljenih BEREC-u je, kada je to primjereno, donošenje mišljenja u vezi s prekograničnim sporovima. Stoga bi državna regulatorna tijela u takvim slučajevima pri donošenju mjera kojima se određuju ~~trebaju uzeti u obzir~~ sve obveze određenom poduzeću ili na drugi način rješava spor trebala u potpunosti uzeti u obzir sva mišljenja koja je donio BEREC ~~mišljenja BEREC-a~~.

↓ novo

- (67) Manjak koordinacije između država članica kada organiziraju korištenje radiofrekvencijskog spektra na svojem državnom području može dovesti do znatnih problema sa smetnjama koje bi ozbiljno utjecale na razvoj jedinstvenog digitalnog tržišta. Države članice trebale bi poduzeti sve potrebne mjere kako bi izbjegle prekogranične i štetne smetnje i međusobno surađivati na ostvarivanju tog cilja. Na zahtjev jedne države članice ili više njih te Komisije, Skupini za politiku radiofrekvencijskog spektra trebalo bi dodijeliti zadatak potpore nužnoj prekograničnoj koordinaciji. Na temelju rješenja koje predloži RSPG u nekim okolnostima može biti potrebna provedbena mjera da bi se u potpunosti riješio problem prekograničnih smetnji ili da bi se u okviru prava Unije provelo usklađeno rješenje dogovoreno u bilateralnim pregovorima između dviju ili nekoliko država članica.
- (68) Skupina za politiku radiofrekvencijskog spektra (RSPG) Komisijina je savjetodavna skupina visoke razine osnovana Odlukom Komisije 2002/622/EZ⁴⁸ radi doprinosa razvoju unutarnjeg tržišta i podrške razvoju politike radiofrekvencijskog spektra na razini Unije, uzimajući u obzir gospodarske, političke, kulturne, strateške, zdravstvene i socijalne okolnosti, kao i tehničke parametre. Trebali bi je sačinjavati voditelji tijela koja imaju političku odgovornost za strategiju politike radiofrekvencijskog spektra. RSPG bi trebao savjetovati Komisiju pri razvoju strateških ciljeva, utvrđivanju prioriteta i planova za politiku radiofrekvencijskog spektra. Time bi se dodatno istaknula politika radiofrekvencijskog spektra u raznim područjima politike EU-a i pridonijelo međusektorskoj usklađenosti na nacionalnoj razini te razini Unije. RSPG bi na zahtjev trebao savjetovati i Europski parlament i Vijeće. Nadalje, RSPG bi trebao djelovati i kao forum za koordinaciju provedbe obveza država članica na temelju ove Direktive koje se odnose na radiofrekvencijski spektar, a trebao bi imati i središnju ulogu u područjima koja su od ključne važnosti za unutarnje tržište, kao što su prekogranična koordinacija ili normizacija. Mogu se osnovati i tehničke ili stručne radne skupine koje će sudjelovati u radu plenarnih sjednica na kojima predstavnici država članica i Komisije na visokoj razini utvrđuju okvir strateške politike.

---

⁴⁸ Odluka Komisije 2002/622/EZ od 26. srpnja 2002. o osnivanju Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra (SL L 198, 27.7.2002., str. 49.).

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (47)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (69) Državna regulatorna tijela ~~trebaju~~ trebala bi uzeti u obzir gledišta zainteresiranih strana, uključujući korisnike i potrošače, u kontekstu ~~okruženja~~ tržišnog natjecanja, kada se bave pitanjima koja se odnose na prava krajnjih korisnika. ⇒ Postupcima izvensudskog rješavanja sporova krajnji korisnici mogli bi brzo i financijski učinkovito ostvariti svoja prava, a posebno potrošači te mikropoduzeća i mala poduzeća. Učinkoviti , nediskriminirajući i jeftini postupci rješavanja Na raspolaganju trebaju biti potrošačkih sporova između potrošača s jedne, te poduzeća koja pružaju s pružateljima javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, s druge strane ⇒ već su osigurani Direktivom 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁹ u mjeri u kojoj se odnose na relevantne ugovorne sporove, potrošač je rezident, a poduzeće ima poslovni nastan u Uniji . ⇒ Budući da su brojne države članice uspostavile postupke za rješavanje sporova i za krajnje korisnike koji nisu potrošači, na koje se ne primjenjuje Direktiva 2013/11/EU, razumno je zadržati sektorski postupak za rješavanje sporova za potrošače, a ako ga država članica proširi, onda i za druge krajnje korisnike, posebno za mikropoduzeća i mala poduzeća. Države članice trebaju u potpunosti imati u vidu Preporuku Komisije 98/257/EZ od 30. ožujka 1998. o načelima koja se primjenjuju na tijela odgovorna za izvensudsko rješavanje sporova s potrošačima.⁵⁰ ⇒ S obzirom na temeljito poznavanje sektora kojim raspolažu državna regulatorna tijela, države članice trebale bi državnim regulatornim tijelima omogućiti da djeluju kao subjekt za rješavanje sporova, putem zasebnog tijela unutar tog državnog regulatornog tijela koje ne bi trebalo primati nikakve upute. Na postupke za rješavanje sporova na temelju ove Direktive u koje su uključeni potrošači trebalo bi primjenjivati zahtjeve u vezi s kvalitetom iz Poglavlja II. Direktive 2013/11/EU

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (72)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (70) Državna regulatorna ⇒ Nadležna tijela trebala bi imati mogućnost donositi mjere učinkovitog praćenja i osiguranja usklađenosti s odredbama i uvjetima općeg ovlaštenja i ~~ili~~ prava korištenja, ⇒ a posebno radi osiguranja djelotvorne i učinkovite uporabe radiofrekvencijskog spektra i usklađenosti s obvezama pokrivenosti i kakvoće usluge, određivanjem uključujući ovlasti da uvedu učinkovite novčanih ili upravnih kazni ⇒ uključujući privremene mjere i ukidanje prava korištenja u slučaju kršenja odredaba i uvjeta. ⇒ Poduzeća bi nadležnim tijelima trebala dostaviti što je moguće preciznije i potpunije podatke kako bi im omogućila obavljanje njihovih nadzornih zadaća. Kako bi se izbjeglo stvaranje prepreka ulasku na tržište, tj. nekonkurentno stvaranje pričuve, potrebno je poboljšati provedbu uvjeta vezanih uz prava na radiofrekvencijski spektar od strane država

⁴⁹ Direktiva 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2009/22/EZ (Direktiva o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova) (SL L 165, 18.6.2013., str. 63.).

⁵⁰ ~~SL L 115, 17.4.1998., str. 31.~~

članica, pri čemu bi uz državna regulatorna tijela trebala sudjelovati sva nadležna tijela. Uvjeti provedbe trebali bi obuhvaćati i primjenu načela „iskoristi ili izgubi prava” kako bi se uspostavila ravnoteža s dodjelom prava na dulji rok. U tu bi svrhu trgovanje radiofrekvencijskim spektrom i najam radiofrekvencijskog spektra trebalo smatrati načinima kojima se osigurava da ga izvorni nositelj prava učinkovito rabi. Kako bi se osigurala pravna sigurnost s obzirom na moguću izloženost bilo kojim sankcijama zbog nekorištenja radiofrekvencijskog spektra, potrebno je unaprijed odrediti pragove uporabe, među ostalim u pogledu vremena, količine ili identiteta radiofrekvencijskog spektra. ⇐

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (15)
(prilagođeno)

- (71) Uvjeti koji se mogu postaviti u okviru općih ovlaštenja i ~~posebnih~~ pojedinačnih prava korištenja trebaju biti ograničeni samo na one koji su strogo nužni za osiguranje udovoljavanja zahtjevima i obvezama iz ~~prava Zajednice i nacionalnog zakonodavstva~~ prava sukladnog prava Zajednice i prava Unije .

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (12)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (72) Svaka stranka ~~na koju se odnosi~~ koja podliježe odluci ~~državnog regulatornog~~ nadležnog tijela treba imati pravo podnošenja žalbe tijelu koje je neovisno o strankama u postupku i o bilo kakvoj vanjskoj intervenciji ili političkom pritisku, koji bi mogli ugroziti njegovu neovisnu procjenu predmeta koji mu se podnose . ~~Ove~~ To tijelo može biti sud. Nadalje, svako poduzeće koje smatra da njegov zahtjev za dodjelu prava na instaliranje opreme nije razmatran u skladu s načelima iz ove Direktive mora imati mogućnost podnijeti žalbu protiv takve odluke. Taj žalbeni postupak ~~ne dovodi~~ ne bi trebao dovoditi u pitanje podjelu nadležnosti u nacionalnom pravnom sustavu i prava pravnih ili fizičkih osoba prema nacionalnom pravu. U svakom slučaju, države članice trebale bi omogućiti učinkovitu sudsku kontrolu takvih odluka. ⇐

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (14)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (73) Kako bi se osigurala pravna sigurnost sudionicima na tržištu, žalbena tijela ~~trebaju~~ trebala bi učinkovito obavljati svoju dužnost, a posebno se žalbeni postupci ne smiju neopravdano oduljiti. Privremene mjere kojima se odgađaju pravni učinci odluke ~~državnog regulatornog~~ nadležnog tijela ~~treba~~ trebalo bi odobriti samo u hitnim slučajevima kako bi se spriječila velika i nepopravljiva šteta stranci koja traži takve mjere te ako uravnoteženost interesa to zahtijeva.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (15)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (74) Načini na koja su žalbena tijela primjenjivala privremene mjere radi ~~privremene odgode~~ suspenzije odluka državnih regulatornih tijela jako su se razlikovali. Kako bi se postigla veća dosljednost u pristupu, potrebno je primijeniti zajedničke standarde u skladu sa sudskom praksom ~~Zajednice~~ Unije . Žalbena bi tijela također trebala imati pravo zahtijevati raspoložive informacije koje objavljuje BEREC. S obzirom na važnost žalbe za cjelokupno djelovanje regulatornog okvira, potrebno je utvrditi mehanizam za prikupljanje informacija u vezi sa žalbama i odlukama donesenim o ~~odgodi izvršenja~~ suspenziji odluka koje su donijela ⇒ nadležna regulatorna tijela u svim državama članicama, i za dostavu tih informacija Komisiji ⇒ i BEREC-u . ⇒ Tim bi se mehanizmom trebalo osigurati da Komisija i BEREC od država članica mogu preuzeti tekstove odluka i presuda radi izrade baze podataka.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (15)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (75) Komisija bi ~~morala~~ trebala imati mogućnost, ~~nakon konzultacije s Odborom za komunikacije~~ ⇒ vodeći u najvećoj mjeri računa o mišljenju BEREC-a , zahtijevati od državnog regulatornog tijela povlačenje nacrtu mjere u dijelu koji se tiče definicije relevantnih tržišta ili određivanja odnosno neodređivanja poduzeća sa značajnom tržišnom ~~moći~~ snagom ako takve odluke mogu zapriječiti pristup jedinstvenom tržištu ili nisu u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije , a posebno ~~zadacima~~ ciljevima politike koje ~~moraju izvršiti~~ trebaju slijediti državna regulatorna tijela. Ovaj postupak ne dovodi u pitanje postupak obavješćivanja definiran Direktivom 98/34/EZ 2015/1535/EU i nadležnostima Komisije prema Ugovoru vezano za povrede prava ~~Zajednice~~ Unije .

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (17)
(prilagođeno)

- (76) Raspravu na nacionalnoj razini predviđenu člankom 24. ~~6. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna Direktiva)~~ treba trebalo bi provesti prije rasprave na razini prava ~~Zajednice~~ Unije predviđene člancima ~~7.~~ 34. i ~~7.a~~ 35.   ove Direktive, kako bi se gledišta zainteresiranih strana mogla razmotriti tijekom rasprave na razini prava ~~Zajednice~~ Unije . Time bi se u slučaju promjena planiranih mjera koje su proizišle iz rasprave na državnoj razini također izbjegla potreba za drugom raspravom na razini prava ~~Zajednice~~ Unije .

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (20)
(prilagođeno)

- (77) ~~Od važnosti je~~ Važno je da se regulatorni okvir provede pravovremeno. Kada Komisija donese odluku kojom od državnih regulatornih tijela traži da odustanu od

planiranih mjera, državna regulatorna tijela Komisiji trebaju predočiti preinačene mjere. Krajnji rok za obavješćivanje Komisije o ~~preinačenim~~ revidiranim mjerama ~~treba~~ trebalo bi utvrditi na temelju članka ~~7~~ 34. ~~Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, kako bi se sudionicima na tržištu omogućilo da budu obaviješteni o trajanju provjere tržišta i kako bi se povećala pravna sigurnost.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (19)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (78) Mehanizam ~~Zajednice~~ Unije , kojim se omogućava Komisiji da zatraži od državnih regulatornih tijela da odustanu od planiranih mjera koje se odnose na utvrđivanje tržišta i imenovanje operatora koji imaju značajnu tržišnu snagu, ~~značajno~~ znatno je pridonio ~~jedinstvenom~~ dosljednom pristupu pri određivanju okolnosti pod kojima se može primijeniti prethodna (*ex-ante*) regulacija i onih pod kojima operatori podliježu takvoj regulaciji. ~~Praćenjem tržišta koje je provela Komisija te posebno, iskustvom iz postupka~~ postupaka iz članka 7. i članka 7.a Direktive 2002/21/EZ (Okvirna Direktiva), pokazalo se da nedosljednosti u primjeni ~~pravnih sredstava~~ korektivnih mjera   od strane državnih regulatornih tijela, ~~čak~~ pod sličnim tržišnim uvjetima, ~~može~~ dovode u pitanje unutarnje tržište elektroničkih komunikacija. Stoga bi Komisija i BEREC ~~smije~~ trebali , u okviru svojih nadležnosti, sudjelovati u osiguranju više razine dosljednosti pri primjeni korektivnih mjera ~~tako što donosi mišljenje~~ koje se odnose na ~~prijedloge~~ nacрте mjera koje predlažu državna regulatorna tijela. Osim toga, ako BEREC dijeli zabrinutost Komisije, Komisija bi trebala imati mogućnost zahtijevati od državnog regulatornog tijela povlačenje nacрта mjere. Kako bi iskoristila stručno znanje državnih regulatornih tijela o analizi tržišta, prije donošenja svojih odluka i/ili ~~mišljenja~~ preporuka , Komisija se treba posavjetovati s BEREC-om.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (21)
(prilagođeno)

- (79) Uzimajući u obzir kratke vremenske robove u savjetodavnom mehanizmu ~~Zajednice~~ Unije , potrebno je Komisiju ovlastiti da donosi preporuke i/ili smjernice kako bi se pojednostavili postupci razmjene informacija između Komisije i državnih regulatornih tijela, kao na primjer u slučajevima u vezi sa stabilnim tržištima, ili u slučajevima koji uključuju samo manje promjene u prethodno dostavljenim mjerama. Komisiji bi trebalo dodijeliti i ovlasti kojima se omogućava uvođenje izuzeća od slanja obavijesti kako bi se pojednostavili postupci u nekim slučajevima.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (37)
(prilagođeno)
⇒ novo

- ~~(80)~~ Od državnih regulatornih tijela treba tražiti da surađuju međusobno, s BEREC-om i s Komisijom na transparentan način kako bi se u svim državama članicama osigurala dosljedna primjena odredaba ove Direktive ~~posebnih direktiva~~. ~~Ova se suradnja, inter alia, može odvijati u Odboru za komunikacije ili u skupini koju čine~~

~~europski regulatori. Države članice moraju odlučiti koja se tijela smatraju državnim regulatornim tijelima za potrebe ove Direktive i posebnih direktiva.~~

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (18)

- (81) Diskrecijsko pravo državnih regulatornih tijela treba uskladiti s razvojem dosljednih regulatornih praksi i s dosljednom primjenom regulatornog okvira kako bi se učinkovito pridonijelo razvoju i dovršenju unutarnjeg tržišta. Stoga državna regulatorna tijela trebaju dati potporu aktivnostima Komisije i BEREC-a na unutarnjem tržištu.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (38)

- (82) Mjere koje bi mogle utjecati na trgovinu među državama članicama su mjere koje mogu imati utjecaj, izravni ili neizravni, stvarni ili mogući, na oblike trgovine među državama članicama i to na način kojim se mogu stvoriti prepreke jedinstvenom tržištu. One uključuju mjere koje imaju značajan učinak na operatore ili korisnike u drugim državama članicama, i među ostalim obuhvaćaju: mjere koje utječu na cijene za korisnike u drugim državama članicama; mjere koje utječu na mogućnost poduzeća s poslovnim nastanom u drugoj državi članici da pruža elektroničku komunikacijsku uslugu i posebno mjere koje utječu na mogućnost pružanja usluga na transnacionalnoj osnovi te mjere koje utječu na strukturu tržišta ili pristup tržištu, s posljedicama na poduzeća u državama članicama.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (6)
(prilagođeno)

- (83) Pri provjeri provođenja ove Okvirne Direktive i ~~posebnih Direktiva~~, Komisija, u svjetlu razvoja tržišta i s obzirom i na tržišno natjecanje i na zaštitu potrošača, treba procijeniti jesu li potrebne stalne odredbe u okviru prethodne (*ex ante*) regulacije svojstvene za to područje ~~utvrđene u članku 8. do članka 13.a. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) i člankom 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama)~~ ili te odredbe treba izmijeniti ili ukinuti.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (40)

~~Mjere potrebne za provedbu ove Direktive treba usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji⁵¹.~~

↓ novo

- (84) Državna regulatorna tijela trebala bi, na temelju svojeg cjelokupnog ekonomskog stručnog znanja i poznavanja tržišta te objektivne i tehničke prirode svojih procjena, a radi osiguravanja usklađenosti sa svojim drugim zadaćama regulacije tržišta, odrediti elemente postupaka odabira i uvjeta vezanih uz korištenje radiofrekvencijskog spektra koji najviše utječu na tržišne uvjete i konkurentnost, uključujući uvjete ulaska i širenja.

⁵¹ ~~SL L 184, 17.7.1999., str. 22.~~

Među njima su primjerice parametri ekonomskog vrednovanja radiofrekvencijskog spektra u skladu s ovom Direktivom, specifikacija regulatornih mjera i mjera uređenja tržišta, kao što su primjena ograničenja radiofrekvencijskog spektra ili njegovo rezerviranje, određivanje obveza veleprodajnog pristupa ili postupaka za definiranje uvjeta pokrivenosti vezanih uz pravo korištenja. Mehanizmom koordinacije pridonijelo bi se većem stupnju konvergencije uporabe i definiranju tih elemenata, a BEREK, Komisija i državna regulatorna tijela drugih država članica pregledali bi nacрте mjera prije nego određena država članica dodijeli prava korištenja, uz istodobnu javnu raspravu na nacionalnoj razini. Mjere koje odredi državno regulatorno tijelo mogu biti samo dio obuhvatnije nacionalne mjere, koja može obuhvaćati i dodjelu, trgovanje i najam, trajanje, obnovu ili dopunu prava korištenja radiofrekvencijskog spektra kao i postupak odabira ili uvjete vezane uz prava korištenja. Stoga državna regulatorna tijela prilikom obavješćivanja o nacrtu mjere mogu dostaviti i podatke o nacrtima drugih nacionalnih mjera povezanih s odgovarajućim postupkom odabira kojim se ograničava pravo korištenja radiofrekvencijskog spektra koji nije obuhvaćen mehanizmom stručnog ocjenjivanja.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (24)
(prilagođeno)

- (85) Kad se na europskoj razini dogovori usklađena dodjela radijskih frekvencija određenim poduzećima, države članice ~~trebaju~~ trebale bi strogo provoditi takve dogovore pri dodjeli prava korištenja radijskih frekvencija iz nacionalnog plana korištenja frekvencija.

↓ novo

- (86) Države članice trebalo bi poticati da pri davanju prava na korištenje razmotre mogućnost izdavanja zajedničkih ovlaštenja kada područje očekivanog korištenja obuhvaća prekogranične slučajeve.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (58)
(prilagođeno)

- (87) Bilo koja odluka Komisije donesena na temelju članka ~~19. stavka 1.~~ 40. stavka 1. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) treba se ograničiti na regulatorna načela, pristupe i metodologije. Da bi se izbjegla dvojba, takvom se odlukom ne smiju propisivati pojedinosti koje će uobičajeno odražavati nacionalne okolnosti te ne smiju zabranjivati alternativni pristupi za koje se može razumno očekivati da će imati istovjetan učinak. Takva bi odluka trebala biti razmjerna i njome se ne bi smjelo utjecati na odluke koje donose državna regulatorna tijela, a koje ne predstavljaju prepreku ~~zaprsku~~ unutarnjem tržištu.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (29)
(prilagođeno)

- (88) ~~Zajednica~~ Unija i države članice preuzele su obveze u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji u vezi s normama i regulatornim okvirima u sektoru telekomunikacijskih mreža i usluga.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (30)
(prilagođeno)

- (89) Normizacija treba biti proces koji je prvenstveno određen tržištem. Međutim, može ipak doći do situacija kad je potrebno tražiti sukladnost s odgovarajućim normama na razini ~~Zajednice~~ Unije s ciljem osiguranja interoperabilnosti na jedinstvenom tržištu. Na nacionalnoj razini, države članice moraju poštovati odredbe Direktive ~~98/34/EZ~~ 2015/1535/EU. ~~Direktiva 95/47/EZ~~ ~~Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o uporabi normi za prijenos televizijskih signala~~⁵² ~~nije propisala neki određeni digitalni sustav za prijenos televizijskih signala niti vrstu usluga. Preko Digital Video Broadcasting Group, poduzeća na europskom tržištu stvorila su obitelj televizijskih prijenosnih sustava koje je normirao Europski institut za telekomunikacijske norme (ETSI) i koje preporučuje Međunarodna telekomunikacijska unija. Svaku odluku kojom bi se ova norma nametnula kao obavezna treba donijeti nakon sveobuhvatne javne rasprave. Postupci standardizacije~~ normizacije koji se navode u ovoj Direktivi ne dovode u pitanje odredbe ~~Direktive 1999/5/EZ, Direktive Vijeća 73/23/EEZ od 19. veljače 1973. o usklađivanju zakonodavstava država članica o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica~~⁵³ ~~i Direktive Vijeća 89/336/EEZ od 3. svibnja 1989. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na elektromagnetsku kompatibilnost~~⁵⁴ ~~Direktive o radijskoj opremi 2014/53/EU, Direktive o niskom naponu 2014/35/EU i Direktive o elektromagnetskoj kompatibilnosti 2014/30/EU.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (31)

~~Potrebno je poticati, na razini korisnika, interoperabilnost digitalnih televizijskih usluga i poboljšane digitalne televizijske opreme s ciljem ostvarivanja slobodnog protoka informacija, medijskog pluralizma i kulturne raznolikosti. Poželjno je da potrošači imaju mogućnost prijema, neovisno o načinu prijenosa, svih digitalnih televizijskih usluga, uzimajući u obzir neutralnost tehnologije, budući tehnološki proces, potrebu promicanja korištenja digitalne televizije i stanje tržišnog natjecanja na tržištu digitalnih televizijskih usluga. Operatori digitalne interaktivne televizije moraju nastojati primjenjivati sustav otvorenog aplikacijskog programskog sučelja (API) koje je u skladu sa standardima ili specifikacijama koje je usvojila Europska normizacijska organizacija. Potrebno je poticati i organizirati prelasku s postojećeg API sustava na novi otvoreni API sustav, na primjer pismima o razumijevanju među svim relevantnim tržišnim sudionicima. Otvoreni API sustav olakšava mogućnost interoperabilnosti, tj. prenosivost interaktivnog sadržaja između raznih mehanizama isporuke i punu funkcionalnost tog sadržaja na poboljšanoj digitalnoj televizijskoj opremi. Treba, međutim, voditi računa o potrebi neometanog rada prijemnih uređaja i njihove zaštite od zlonamjernih napada, npr. virusa.~~

↓ novo

- (90) ~~Od pružatelja javnih elektroničkih komunikacijskih mreža ili javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, ili obiju, trebalo bi zahtijevati da poduzmu~~

⁵² [SL L 281, 23.11.1995., str. 51.](#)

⁵³ [SL L 77, 26.3.1973., str. 29.](#)

⁵⁴ [SL L 139, 23.5.1989., str. 19.](#)

mjere da bi se zaštitila sigurnost njihovih mreža i usluga. Uzimajući u obzir najnovija dostignuća tim bi se mjerama trebala osigurati razina sigurnosti mreža i usluga primjerena riziku kojem su izložene. Sigurnosnim mjerama trebalo bi kao minimum uzeti u obzir sve relevantne aspekte sljedećih elemenata: u pogledu sigurnosti mreža i opreme: fizička sigurnost i sigurnost okoliša, sigurnost opskrbe, kontrola pristupa mrežama i njihova cjelovitost; u pogledu rješavanja incidenata: postupci za rješavanje incidenata, sposobnost otkrivanja incidenata, izvješćivanje o incidentima i komunikacija o njima; u pogledu upravljanja kontinuitetom poslovanja: strategija za kontinuitet pružanja usluga i krizni planovi, sposobnosti za oporavak od katastrofa; i u pogledu praćenja, revizije i testiranja: politike praćenja i evidencija, vježbe kriznih planova, testiranje mreža i usluga, sigurnosne procjene i praćenje usklađenosti; i usklađenost s međunarodnim normama.

(91) S obzirom na sve veću važnost brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga, nužno je osigurati da se i na njih primjenjuju odgovarajući sigurnosni zahtjevi u skladu s njihovim posebnostima i gospodarskom važnosti. Stoga bi pružatelji takvih usluga trebali osigurati razinu sigurnosti razmjernu stupnju sigurnosnog rizika kojem su izložene elektroničke komunikacijske usluge koje pružaju. S obzirom na to da pružatelji brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga obično nemaju stvarnu kontrolu nad prijenosom signala mrežama, stupanj rizika tih usluga može se u nekim aspektima smatrati nižim od rizika tradicionalnih elektroničkih komunikacijskih usluga. Stoga bi sigurnosni zahtjevi za brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge, kad god je to opravdano stvarnom procjenom uključenih sigurnosnih rizika, trebali biti manje strogi. U tom bi kontekstu pružatelji trebali moći odlučivati o mjerama koje smatraju primjerenima za upravljanje rizicima kojima je izložena sigurnost usluga koje pružaju. Isti bi se pristup trebao primijeniti *mutatis mutandis* na interpersonalne komunikacijske usluge koje se koriste brojevima, a koje nemaju stvarnu kontrolu nad prijenosom signala mrežama.

(92) Nadležna tijela trebaju osigurati održavanje cjelovitosti i dostupnosti javnih komunikacijskih mreža. Europska agencija za mrežnu i informacijsku sigurnost („ENISA”) treba doprinijeti povećanoj razini sigurnosti elektroničkih komunikacija, između ostalog, savjetovanjem i stručnim mišljenjem te promicanjem razmjene najboljih praksi. Nadležna tijela trebala bi imati potrebna sredstva za obavljanje svojih zadaća, uključujući ovlasti za pribavljanje dostatnih informacija kako bi se procijenila razina sigurnosti mreža ili usluga. Ona bi trebala imati i ovlasti za pribavljanje iscrpnih i pouzdanih podataka o stvarnim događajima ugrožavanja sigurnosti koji značajno utječu na rad mreža i usluga. Njima bi po potrebi trebali pomagati timovi za odgovor na računalne sigurnosne incidente (CSIRT-ovi) osnovani na temelju članka 9. Direktive (EU) 2016/1148/EU⁵⁵. Od tih se timova konkretno može zahtijevati da nadležnim tijelima dostave podatke o rizicima i incidentima koji utječu na javne komunikacijske mreže i javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge te da daju preporuku za njihovo rješavanje.

(93) Ako se pružanje elektroničkih komunikacija oslanja na javne resurse čije je korištenje podložno posebnom ovlaštenju, države članice mogu tijelu nadležnom za njihovo izdavanje dodijeliti pravo naplate naknada kako bi se osiguralo optimalno korištenje tih resursa, u skladu s postupcima predviđenima ovom Direktivom. U skladu sa sudskom praksom Suda države članice ne mogu ubirati dodatne poreze ili naknade u

⁵⁵ Direktiva (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije (SL L 194, 19.7.2016.).

odnosu na davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga, osim onih koji su predviđeni ovom Direktivom. U tom bi smislu države članice trebale imati usklađen pristup u pogledu uvođenja tih poreza ili naknada kako ne bi došlo do nepotrebnog financijskog opterećenja poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (32)
⇒ novo

- (94) ⇒ Kako bi se osiguralo optimalno korištenje tih resursa, naknade bi trebale odražavati gospodarsku i tehničku situaciju predmetnog tržišta kao i sve druge bitne čimbenike koji određuju njihovu vrijednost. Istodobno bi naknade trebalo određivati na način koji omogućuje inovacije u pružanju mreža i usluga kao i natjecanje na tom tržištu. Stoga bi države članice trebale osigurati da se naknade za prava korištenja određuju na temelju mehanizma koji predviđa primjerene zaštitne mjere protiv ishoda u kojima se narušava vrijednost naknada kao posljedica politika maksimizacije prihoda, protutržišnog nadmetanja i sličnog ponašanja. ~~⇐ Pored administrativnih naknada, mogu se propisati i naknade za uporabu za korištenje radijskih frekvencija i brojeva kao instrument kojim se osigurava optimalno korištenje tih resursa. Takve naknade ne bi trebale kočiti razvoj inovativnih usluga i konkurencije na tržištu.~~ Ova Direktiva ne dovodi u pitanje namjenu za koje se koriste naknade za prava korištenja ⇒ i prava na instaliranje opreme ⇐. Te naknade se mogu koristiti, na primjer, za financiranje aktivnosti državnih regulatornih tijela ⇒ i nadležnih tijela ⇐ koje se ne mogu pokriti administrativnim naknadama. Kad se, u okviru natječaja ili poziva na podnošenje ponude, naknade za korištenje ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ sastoje u cijelosti ili djelomično od jednokratnog iznosa, načini plaćanja moraju osigurati da te naknade u praksi ne dovedu do izbora na osnovi kriterija koji nisu povezani s ciljem osiguranja optimalnog korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐. Komisija može redovito objavljivati referentne studije ⇒ i prema potrebi druge smjernice ⇐ o najboljim praksama dodjele ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐, dodjelu brojeva ili dodjelu prava puta.

↓ novo

- (95) U skladu s njihovom namjenom osiguravanja optimalnog korištenja radiofrekvencijskog spektra, naknade povezane s pravima korištenja radiofrekvencijskog spektra mogu utjecati na odluke o pokretanju zahtjeva za takva prava i stavljanja u korištenje resursa radiofrekvencijskog spektra. Stoga bi države članice pri određivanju cijene rezervacije kao načina određivanja najnižeg vrednovanja kojim se osigurava optimalno korištenje trebale osigurati da te cijene, bez obzira na vrstu korištenog postupka odabira, odražavaju i dodatne troškove povezane s ispunjavanjem uvjeta ovlaštenja uvedenih radi ostvarivanja ciljeva politike koji se prema uobičajenim poslovnim mjerilima vjerojatno ne bi mogli ostvariti, npr. uvjeti teritorijalne pokrivenosti. Pri tom bi trebalo obratiti pozornost i na konkurentnost na predmetnom tržištu.

- (96) Optimalno korištenje resursa radiofrekvencijskog spektra ovisi o dostupnosti primjerenih mreža i povezane opreme. U tom bi smislu naknade za pravo korištenja radiofrekvencijskog spektra i za pravo instaliranja opreme trebale uzeti u obzir potrebu da se olakša stalni razvoj infrastrukture u svrhu najučinkovitijeg korištenja resursa.

Stoga bi države članice trebale omogućiti načine plaćanja naknada za prava korištenja radiofrekvencijskog spektra povezane sa stvarnom dostupnošću resursa na način kojim se olakšavaju ulaganja potrebna za promicanje takvog razvoja. Te bi načine trebalo odrediti putem nepristranih, transparentnih, razmjernih i nediskriminirajućih postupaka prije pokretanja postupaka za dodjelu prava korištenja spektra.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (22)

- (97) Potrebno je osigurati postupke za dodjelu prava na instaliranje opreme koji su pravovremeni, nediskriminirajući i transparentni i omogućavaju pošteno i učinkovito tržišno natjecanje. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje nacionalne odredbe kojima se regulira izvlaštenje ili korištenje vlasništva, normalno korištenje vlasničkih prava, normalno korištenje javne domene, ili načelo neutralnosti u propisima država članica vezanih za sustav vlasništva nad imovinom.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (42)

- (98) Dozvole izdane poduzećima koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge koje im omogućavaju pristup nekretninama u javnom ili privatnom vlasništvu, neophodni su čimbenici za osnivanje elektroničkih komunikacijskih mreža ili novih dijelova mreža. Stoga, nepotrebna složenost i kašnjenje u postupcima za dodjelu prava puta mogu predstavljati važne zapreke razvoju tržišnog natjecanja. Stoga treba pojednostaviti stjecanje prava puta za ovlaštena poduzeća. Državna regulatorna tijela trebaju imati mogućnosti uskladiti stjecanje prava puta tako što bi na svojim *web*-mjestima omogućila pristup odgovarajućim informacijama.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (43)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (99) Neophodno je osnažiti ovlasti država članica u vezi s nositeljima prava puta da bi se na pravedan, učinkovit i ekološki odgovoran način, te bez obveze za operatora sa značajnom tržišnom snagom osiguralo uvođenje ili pokretanje nove mreže koje bi omogućilo pristup njegovoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži. Poboľšanjem zajedničkog korištenja opreme mogu se značajno poboljšati tržišno natjecanje i sniziti te poduzećima sniziti cjelokupne financijske i ekološki troškovi razmjesta nja elektroničke komunikacijske infrastrukture, posebno novih pristupnih mreža ⇒ i ostvariti ciljevi javnog zdravlja, javne sigurnosti kao i ciljevi urbanističkog i prostornog planiranja ⇐. Državna regulatorna ⇒ Nadležna ⇐ tijela treba ovlastiti da od nositelja prava ⇔ poduzeća koja su imala koristi ⇔ od prava na postavljanje opreme na, preko ili ispod nekretnine u javnom ili privatnom vlasništvu zahtijevaju da zajednički dijele takvu opremu ili nekretninu (uključujući fizičku zajedničku lokaciju) kako bi se potaklo učinkovito ulaganje u infrastrukturu i promicale inovacije, nakon primjerenog razdoblja javnih rasprava tijekom kojih svim zainteresiranim stranama treba dati mogućnost da iznesu svoja stajališta ⇒, u konkretnim područjima u kojima se zbog razloga od općeg interesa nameće takvo zajedničko korištenje. To je na primjer moguće u slučajevima kada je podzemlje pretrpano infrastrukturom ili je potrebno premostiti prirodnu prepreku. ⇐ Takvi dogovori o zajedničkom korištenju ili usklađivanju mogu uključivati pravila o raspodjeljivanju troškova zajedničkog

~~korištenja opreme ili nekretnine te trebaju zajamčiti da za dotična poduzeća postoji i odgovarajuća naknada za opasnost. Državna regulatorna tijela posebno trebaju imati mogućnost propisati i odrediti zajedničko korištenje dijelova mreže i povezane opreme, kao što su kabelski kanali, cijevi, antenski stupovi, šaftovi, ormarići, antene, tornjevi i ostale prateće konstrukcije, zgrade ili ulazi u zgrade, kao i bolju koordinaciju građevinskih radova na temelju politike okoliša i drugih javnih politika. Baš nasuprot, državna regulatorna tijela trebala bi odrediti pravila o raspodjeljivanju troškova zajedničkog korištenja opreme ili nekretnine kako bi osigurala da predmetnim poduzećima za rizik pripada i odgovarajuća naknada.~~
~~☒ S obzirom na obveze uvedene Direktivom 2014/61/EU, nadležna tijela, posebno lokalne vlasti, također trebaju utvrditi odgovarajuće postupke koordinacije, u suradnji s državnim regulatornim tijelima, u odnosu na javne radove i druge odgovarajuće javne objekte ili nekretnine, koji mogu uključiti postupke kojima se jamči da zainteresirane strane raspolažu informacijama o odgovarajućim javnim objektima ili nekretninama te javnim radovima koji su u tijeku ili se planiraju, da su pravovremeno obaviještene o takvim radovima, te da je zajedničko korištenje omogućeno u najvećoj mogućoj mjeri.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (23)

⇒ novo

~~Zajedničko korištenje opreme može biti korisno za gradsko planiranje, javno zdravlje ili pitanja okoliša, i državna regulatorna tijela, uz dobrovoljni pristanak zainteresiranih, trebaju podupirati. U slučajevima kad su poduzeća lišena pristupa dobrim alternativama, može biti potrebno uvesti prisilno zajedničko korištenje prostora ili opreme. Pristup obuhvaća, inter alia: fizičko dijeljenje prostora i vodova, zgrade, stupa, antene ili antenskog sustava. Prisilno zajedničko korištenje prostora ili opreme može se nametnuti samo nakon iscrpne javne rasprave.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (24)
(prilagođeno)

⇒ novo

(100) U slučajevima kad operatori mobilnih mreža zbog zaštite okoliša moraju dijeliti tornjeve ili stupove, ovo prisilno dijeljenje zajedničko korištenje može dovesti do toga da svaki operator zbog zaštite javnog zdravlja mora smanjiti maksimalnu razinu prenesene snage zbog čega će morati postaviti više transmisijskih stanica s ciljem pokrivanja cijelog nacionalnog teritorija. Nadležna tijela trebala bi nastojati uskladiti predmetne zahtjeve očuvanja okoliša i zaštite javnog zdravlja, uzimajući u obzir pristup predostrožnosti utvrđen u Preporuci Vijeća br. 1999/519/EZ.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (29)

~~Ova Direktiva ne utječe na obveze država članica da pruže sve potrebne informacije za obranu interesa Zajednice u okviru međunarodnih sporazuma. Ova Direktiva ne utječe ni na obveze izvješćivanja na temelju zakonodavstva koje nije izričito vezano uz sektor elektroničkih komunikacija kao što je pravo tržišnog natjecanja.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (19)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (101) ~~Radijske frekvencije su~~ ⇒ Radiofrekvencijski spektar rijetko je javno sredstvo koje ima važnu javnu i tržišnu vrijednost. ⇐ ~~☒ On je ☒ bitan element elektroničkih telekomunikacijskih ☒ mreža i ☒ usluga koje se temelje na radijskim frekvencijama, i, u mjeri u kojoj se ☒ odnosi ☒ odnose na ove ☒ mreže i ☒ usluge, njihova raspodjela i dodjela od strane državnog regulatornog tijela mora se ⇒ učinkovito ⇐ obavljati u skladu s usklađenim ciljevima i načelima koji reguliraju njihovo djelovanje kao i objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima, koji uzimaju u obzir demokratske, socijalne, lingvističke i kulturne interese vezane za korištenje frekvencije ☒ frekvencija ☒. ~~Važno je raspodjelu i dodjelu radijskih frekvencija obavljati što je moguće učinkovitije. Prijenos radijskih frekvencija može biti djelotvorno sredstvo za povećanje učinkovitog korištenja spektra, sve dok postoji dovoljno mehanizama za zaštitu općeg interesa, posebno potrebe osiguranja transparentnosti i regulatornog nadzora nad ovim prijenosima.~~ Odluka br. 676/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o regulatornom okviru za politiku radiofrekvencijskog spektra u Europskoj zajednici (Odluka o radiofrekvencijskom spektru)⁵⁶ utvrđuje okvir za usklađenje radijskih frekvencija ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐, a djelatnosti vezane za ovu Direktivu moraju nastojati olakšati rad definiran tom Odlukom.~~

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (25)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (102) Aktivnosti u vezi s politikom radiofrekvencijskog spektra u ~~Zajednici~~ ☒ Uniji ⇐ ne bi smjele dovesti u pitanje mjere koje se poduzimaju na razini, ~~Zajednice~~ ☒ Unije ⇐ ili na državnoj razini, u skladu s pravom ~~Zajednice~~ ☒ Unije ⇐, kako bi se slijedili ciljevi od općeg interesa, posebno u vezi sa zakonskim uređivanjem sadržaja i audiovizualnom i medijskom politikom, te pravom država članica da ustroje i koriste svoj radiofrekvencijski spektar za javni poredak, javnu sigurnost i obranu. ⇒ Budući da korištenje radiofrekvencijskog spektra za vojne potrebe i druge potrebe javne sigurnosti na državnoj razini utječe na dostupnost radiofrekvencijskog spektra na unutarnjem tržištu, politika radiofrekvencijskog spektra trebala bi uzeti u obzir sve sektore i aspekte politika Unije i uravnotežiti njihove pojedinačne potrebe, uz poštovanje prava država članica. ⇐

↓ novo

- (103) Osiguravanje sveprisutne povezivosti u svakoj državi članici nužno je zbog gospodarskog i društvenog razvoja, sudjelovanja u javnom životu te socijalne i teritorijalne kohezije. Budući da povezivost postaje sastavni element europskog društva i dobrobiti, pokrivenost po cijelom EU-u trebala bi se ostvariti uvođenjem

⁵⁶ Odluka br. 676/2002/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o regulatornom okviru za politiku radiofrekvencijskog spektra u Europskoj zajednici (Odluka o radiofrekvencijskom spektru) (SL L 108, 24.4.2002.).

odgovarajućih zahtjeva za pokrivenost koje određuju države članice i koji bi trebali biti prilagođeni svakom od područja koje se opslužuje i ograničeni na razmjerna opterećenja kako se ne kočilo uvođenje od strane pružatelja usluga. Pokrivenost teritorija kao i povezivost među državama članicama mora biti pouzdana i ostvarena u najvećoj mogućoj mjeri u cilju promicanja nacionalnih i prekograničnih usluga i aplikacija, kao što su povezani automobili i e-zdravstvo. Stoga bi se primjena obveza pokrivenosti od strane nadležnih tijela kako bi se povećala regulatorna sigurnost i predvidivost potreba ulaganja te jamčila razmjerna i pravedna povezivost svim građanima trebala uskladiti na razini Unije. Uzimajući u obzir nacionalne posebnosti, takvu bi koordinaciju trebalo ograničiti na općenite kriterije za određivanje i mjerenje obveza pokrivenosti, kao što su gustoća stanovništva ili topografske i topološke značajke.

- (104) Kako bi se osigurali usklađeni uvjeti uvođenja, potrebu osiguravanja da građani nisu izloženi djelovanju elektromagnetskih polja na razini štetnoj za javno zdravlje trebalo bi uskladiti diljem Unije, osobito uzimajući u obzir pristup predostrožnosti iz Preporuke Vijeća br. 1999/519/EZ⁵⁷.
- (105) Usklađivanje i koordinacija radiofrekvencijskog spektra i reguliranje opreme popraćeno normizacijom međusobno su komplementarne potrebe koje treba usklađivati kako bi se učinkovito ostvarili njihovi zajednički ciljevi, uz potporu RSPG-a. Koordinacijom sadržaja i vremena naloga upućenih Europskoj konferenciji poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT) na temelju Odluke o radiofrekvencijskom spektru i zahtjevima za normizaciju upućenima tijelima za normizaciju kao što je Europski institut za telekomunikacijske norme, uključujući i one o parametrima radioprijamnika, trebalo bi se olakšati uvođenje budućih sustava, podržati mogućnosti dijeljenja radiofrekvencijskog spektra i osigurati učinkovito upravljanje radiofrekvencijskim spektrom.
- (106) Potražnja za usklađenim radiofrekvencijskim spektrom nije ravnomjerna posvuda u Uniji. U slučajevima kada na regionalnoj ili nacionalnoj razini ne postoji potražnja za usklađenim pojasom države članice mogle bi iznimno dopustiti alternativnu uporabu pojasa dok god traje nedostatak potražnje, uz uvjet da se alternativnom uporabom ne dovodi u pitanje usklađena uporaba navedenog pojasa od strane drugih država članica te da ona prestane kada nastane potreba za usklađenom uporabom.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (34)
(prilagođeno)

- (107) Prilagodljivost upravljanja radiofrekvencijskim spektrom i pristup radiofrekvencijskom spektru uspostavljen je ~~treba povećati~~ putem ovlaštenja na temelju tehnološke neutralnosti i neutralnosti usluga, i kako bi se omogućilo korisnicima radiofrekvencijskog spektra da odaberu najbolje tehnologije i usluge za primjenu u frekvencijskom pojasu za koji je navedeno da je dostupan za elektroničke komunikacijske usluge unutar odgovarajućih nacionalnih planova za dodjelu frekvencija u skladu s pravom Unije ~~Zajednice~~ („načela tehnološke neutralnosti i neutralnosti usluga”). Upravno određivanje tehnologija i usluga treba

⁵⁷ Preporuka Vijeća 1999/519/EZ od 12. srpnja 1999. o ograničavanju izloženosti stanovništva elektromagnetskim poljima (od 0 do 300 GHz) (SL L 199., 30.7.1999., str. 59.–70.).

primijeniti samo kada u pitanje dođu ciljevi od općeg interesa te ih treba jasno opravdati i redovito povremeno preispitivati.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (35)
(prilagođeno)

- (108) Ograničenja na načelu tehnološke neutralnosti trebaju biti prikladna i opravdana potrebom da se izbjegnu štetne smetnje, na primjer uvođenjem emisijskih maski i razina snage kako bi se osigurala zaštita javnog zdravlja ljudi ograničavanjem izlaganja djelovanju elektromagnetskih polja, osiguralo ispravno djelovanje usluga putem odgovarajuće razine tehničke kakvoće usluge, a da nije nužno isključiti mogućnost korištenja više od jedne usluge u istom frekventijskom pojasu, osiguralo primjereno zajedničko korištenje radiofrekvencijskog spektra, posebno kada njegovo korištenje podliježe izdavanju općih ovlaštenja, jamčila učinkovita uporaba radiofrekvencijskog spektra ili ispunili ciljevi od općeg interesa sukladno pravu ~~Zajednice~~ Unije .
-

↓ 2009/140/EZ uvodne izjave (36)
i (37) (prilagođeno)

- (109) Korisnicima radiofrekvencijskog spektra treba omogućiti slobodan izbor usluga koje žele ponuditi u okviru radiofrekvencijskog spektra ~~pridržavajući se prijelaznih mjera radi usklađivanja s prethodno stečenim pravima~~. S druge strane, treba dopustiti mjere koje zahtijevaju uvođenje posebne usluge kako bi se ispunili jasno utvrđeni ciljevi od općeg interesa, kao što su zaštita ljudskih života, potreba za promicanjem društvene, regionalne i teritorijalne povezanosti ili izbjegavanje neučinkovite uporabe radiofrekvencijskog spektra, kada su te mjere nužne i razmjerne. Ti bi ciljevi trebali uključiti promicanje kulturne i jezične raznolikosti i medijskog pluralizma koje su odredile države članice u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije . Osim u slučajevima kada je nužno zaštititi ljudske živote ili, iznimno, ispuniti druge ciljeve od općeg interesa, koje su odredile države članice u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije , iznimke ne bi smjele imati za posljedicu usluge s ekskluzivnim pravom korištenja, već bi im se trebala dati prednost tako da, u ~~što je većoj mjeri moguće~~ najvećoj mogućoj mjeri , i druge usluge ili tehnologije mogu istodobno postojati u istom frekventijskom pojasu. U nadležnosti je država članica da odrede opseg i prirodu ~~bilo koje iznimke~~ svih iznimaka u vezi s promicanjem kulturne i jezične raznolikosti i medijskog pluralizma.
-

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (38)

- (110) Budući da je dodjeljivanje radiofrekvencijskog spektra određenim tehnologijama ili uslugama iznimka od načela neutralnosti tehnologije i usluga i da ograničava slobodu odabira između pruženih usluga ili uporabljene tehnologije, bilo koji prijedlog za takvu dodjelu treba biti transparentan i za njega treba tražiti mišljenje javnosti.
-

↓ novo

- (111) U iznimnim slučajevima kada države članice odluče ograničiti slobodu davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanja elektroničkih

komunikacijskih usluga zbog razloga javnog poretka, javne sigurnosti ili javnog zdravlja, države članice trebale bi objasniti razloge za takvo ograničenje.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (31)
(prilagođeno)
⇒ novo

(112) ~~Radijskim frekvencijama~~ ⇒ Radiofrekvencijskim spektrom ⇐ treba upravljati tako da se izbjegnu štetne smetnje. Stoga bi trebalo pravilno utvrditi pojam štetne smetnje kako bi se ~~pravna~~ ⊗ regulatorna ⊗ intervencija ograničila u opsegu potrebnom za sprječavanje takvih smetnji, ⇒ uzimajući u obzir i potrebu da se u mrežnu opremu i uređaje namijenjene krajnjim korisnicima ugrađuje izdržljivija tehnologija prijama. Prekogrančnost je bitan element prijevoza, a njegova digitalizacija povezana je s izazovima. Vozila (metro, autobusi, automobili, kamioni, vlakovi itd.) postaju sve više autonomni i sve povezaniji. Na jedinstvenom tržištu EU-a vozilima se lakše putuje izvan nacionalnih granica. Pouzdane komunikacije i izbjegavanje štetnih smetnji ključne su za sigurno i dobro funkcioniranje vozila i njihovih ugrađenih komunikacijskih sustava. ⇐

↓ novo

(113) S obzirom na porast potražnje za radiofrekvencijskim spektrom i nove raznovrsne aplikacije i tehnologije koje zahtijevaju fleksibilniji pristup i korištenje radiofrekvencijskog spektra, države članice trebale bi promicati zajedničko korištenje spektra utvrđivanjem najprimjerenijih režima ovlaštenja za svaki scenarij te određivanjem primjerenih i transparentnih povezanih pravila i uvjeta. Zajedničkim korištenjem spektra sve više se osigurava njegova djelotvorna i učinkovita uporaba tako što se nekolicini neovisnih korisnika ili uređaja dopusti pristup istom frekvencijskom pojasu na temelju različitih vrsta pravnih režima, čime se oslobađaju dodatni resursi radiofrekvencijskog spektra, podiže učinkovitost uporabe i novim korisnicima olakšava pristup spektru. Zajedničko korištenje može se temeljiti na općim ovlaštenjima ili uporabi s izuzećem od obveze posjedovanja dozvole kojima se, pod posebnim uvjetima zajedničke uporabe, nekolicini korisnika dopušta pristup i uporaba istog radiofrekvencijskog spektra u različitim geografskim područjima ili u različito vrijeme. Može se temeljiti i na pojedinačnim pravima korištenja na temelju aranžmana kao što je dozvoljeni zajednički pristup u kojem svi korisnici (uz postojećeg korisnika i novi korisnici) prihvaćaju odredbe i uvjete za zajedničku uporabu, uz nadzor nadležnih tijela, tako da se osigura minimalna zajamčena kakvoća radioprijenosa. Kada dopuštaju zajedničko korištenje na temelju različitih režima ovlaštenja, države članice ne bi trebale odrediti znatnu razliku u trajanju takve uporabe unutar različitih vrsta režima ovlaštenja.

(114) Kako bi osigurale predvidivost i zaštitile pravnu sigurnost i stabilnost ulaganja, države članice trebale bi pri provedbi uvjeta povezanih s pojedinačnim pravima korištenja i općim ovlaštenjima unaprijed odrediti primjerene kriterije za utvrđivanje usklađenosti s ciljem učinkovite uporabe radiofrekvencijskog spektra od strane nositelja prava. Zainteresirane strane trebale bi sudjelovati pri određivanju tih uvjeta te bi trebale biti obaviještene na transparentan način o tome kako će se ocjenjivati njihovo izvršavanje obveza.

- (115) Uzimajući u obzir važnost tehničkih inovacija, države članice trebaju imati mogućnost izdavati ovlaštenja za korištenje radiofrekvencijskog spektra u eksperimentalne svrhe, podložne posebnim ograničenjima i uvjetima koji su strogo opravdani eksperimentalnom naravi takvih prava.
- (116) Zajedničkim korištenjem mrežne infrastrukture, a u nekim slučajevima i zajedničkim korištenjem radiofrekvencijskog spektra, može se ostvariti djelotvornija i učinkovitija uporaba radiofrekvencijskog spektra i osigurati brzo uvođenje mreža, posebno u manje naseljenim područjima. Prilikom određivanja uvjeta koji se odnose na prava korištenja radiofrekvencijskog spektra nadležna tijela trebala bi razmotriti ovlaštenja za razne oblike zajedničkog korištenja ili koordinacije poduzeća radi osiguravanja djelotvorne i učinkovite uporabe radiofrekvencijskog spektra ili usklađenosti s obvezama pokrivenosti, u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja.
- (117) Tržišne okolnosti kao i važnost i broj sudionika na tržištu može se razlikovati među državama članicama. Premda potreba i mogućnost dodavanja uvjeta pravima uporabe radiofrekvencijskog spektra mogu ovisiti o nacionalnim posebnostima, koje je potrebno na odgovarajući način uzeti u obzir, načini primjene tih obveza trebale bi se uskladiti na razini EU-a s pomoću provedbenih mjera Komisije kako bi se osigurao usklađen pristup pri rješavanju sličnih izazova širom EU-a.

↓ 2002/20/EZ uvodne izjave (12)
i (13) (prilagođeno)
⇒ novo

- (118) ⇒ Uvjeti o neutralnosti usluge i tehnološke neutralnosti pri dodjeli prava korištenja, zajedno s mogućnosti prijenosa prava između poduzeća, potpora su slobodi i sredstvima pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga javnosti, čime se također olakšava i postizanje ciljeva od općeg interesa. ⇐Ovom Direktivom ne pravi se razlika između izravne dodjele ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ pružateljima elektroničkih komunikacijskih mreža ☒ ili usluga ☒ i dodjele subjektima koji koriste te mreže ili usluge. Ti subjekti mogu biti ~~davatelji emitiranja radijskog ili televizijskog sadržaja~~ ☒ pružatelji usluge radiodifuzije radijskog ili televizijskog sadržaja ☒. ~~Ne dovodeći u pitanje konkretne kriterije i postupke država članica u pogledu dodjele prava korištenja radijskih frekvencija davateljima usluga emitiranja radijskih i televizijskih sadržaja, radi ostvarenja ciljeva od opće koristi u skladu s pravom Zajednice, postupci za dodjelu radijskih frekvencija trebaju u svakom slučaju biti objektivni, transparentni, nediskrimirajući i proporcionalni. U skladu sa sudskom praksom Suda, bilo koja nacionalna ograničenja prava koja su zajamčena člankom 49. Ugovora trebaju biti objektivno opravdana, proporcionalna i ne smiju biti veća no što je nužno za postizanje ciljeva od općeg interesa koje je država članica definirala u skladu s pravom Zajednice. U svakom slučaju poduzeće kojem je dodijeljeno pravo korištenja ~~radijske frekvencije~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ odgovorno je za poštovanje uvjeta postavljenih u okviru prava korištenja radijske frekvencije i odgovarajućih uvjeta postavljenih u okviru općeg ovlaštenja. ⇒ Određenim obvezama koje su određene nakladnicima radi pružanja usluga audiovizualnih medija može se zahtijevati primjena posebnih mjerila i postupaka radi davanja prava korištenja radiofrekvencijskog spektra radi ostvarenja određenog cilja od općeg interesa koji su odredile države članice u skladu s pravom Unije. ⇐ ☒ Međutim, postupak za dodjelu tog prava u svakom slučaju treba biti objektivni, transparentan, nediskriminirajući i razmjerni. U skladu sa sudskom praksom Suda,~~

bilo koja nacionalna ograničenja prava koja su zajamčena člankom 56. Ugovora o funkcioniranju Europske unije trebaju biti objektivno opravdana, razmjerna i ne smiju biti veća no što je nužno za postizanje tih ciljeva. ⇒ Štoviše, radiofrekvencijski spektar koji je dodijeljen bez otvorenog postupka ne bi se trebao koristiti za namjene koje nisu ciljevi od općeg interesa za koji su bili dodijeljeni. U tom bi slučaju zainteresirane strane trebale dobiti mogućnost iznošenja svojih primjedaba u razumnom roku. U okviru postupka podnošenja zahtjeva za dodjelu prava korištenja radijske frekvencije, države članice ~~ne mogu~~ trebale bi provjeriti je li podnositelj zahtjeva sposoban zadovoljiti uvjete koji će se vezati uz ta prava. Ti bi se uvjeti trebali odražavati u objektivnim, transparentnim, razmjernim i nediskriminirajućim kriterijima prihvatljivosti prije pokretanja bilo kakvog natječajnog postupka odabira. Za potrebe primjene tih kriterija , može se od podnositelja zahtjeva zatražiti podnošenje potrebnih podataka kojima dokazuje svoju sposobnost zadovoljavanja tih uvjeta. Zahtjev za pravo korištenja radijske frekvencije može se odbiti ako podnositelj zahtjeva ne dostavi takve podatke.

(119) Države članice trebale bi prije dodjele prava samo uvesti provjeru elemenata koje prosječno pažljivi podnositelj zahtjeva može opravdano dokazati, uzimajući u obzir važnost javne i tržišne vrijednosti radiofrekvencijskog spektra kao rijetkog javnog resursa. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost naknadne provjere ispunjavanja kriterija prihvatljivosti, na primjer ključnih etapa, u slučaju kada se kriteriji nisu mogli opravdano ispuniti na početku. Kako bi se očuvala djelotvorna i učinkovita uporaba radiofrekvencijskog spektra, države članice ne bi trebale dodjeljivati prava ako njihova ocjena upućuje na to da podnositelj zahtjeva nije sposoban ispuniti uvjete, ne dovodeći u pitanje mogućnost vremenski ograničene eksperimentalne uporabe. Dovoljno dugačkim rokom ovlaštenja za korištenje radiofrekvencijskog spektra trebalo bi povećati predvidivost ulaganja i pridonijeti bržem pokretanju mreža i boljim uslugama te stabilnosti kao potpora trgovanju spektrom i najmu spektra. Osim ako se ovlaštenje za korištenje radiofrekvencijskog spektra izdaje na neodređeno vrijeme, taj bi rok trebao biti dovoljno dugačak da omogući povrat ulaganja, uzimajući u obzir zadane ciljeve. Premda se duljim rokom može osigurati predvidivost ulaganja, mjerama za osiguravanje djelotvorne i učinkovite uporabe radiofrekvencijskog spektra, kao što su ovlasti nadležnog tijela da izmijeni ili ukine pravo u slučaju nepoštovanja uvjeta vezanih uz pravo korištenja ili olakšavanje trgovanja spektrom i najma spektra, spriječit će se neprimjerena kumulacija prava uporabe radiofrekvencijskog spektra i povećati fleksibilnost pri distribuciji resursa spektra. Širom uporabom godišnjih naknada osigurava se i stalna procjena uporabe radiofrekvencijskog spektra od strane nositelja prava.

(120) Nadležna tijela trebala bi pri odlučivanju o obnovi dodijeljenog prava uporabe radiofrekvencijskog spektra uzeti u obzir u kojoj mjeri bi se obnovom pridonijelo ciljevima regulatornog okvira i drugim ciljevima na temelju nacionalnog prava ili prava Unije. Sve takve odluke trebaju se donijeti otvorenim, nediskriminirajućim i transparentnim postupkom, a temelje se na procjeni opsega ispunjavanja uvjeta vezanih uz predmetna prava. Države članice trebale bi pri procjeni potrebe obnavljanja prava uporabe ocijeniti učinak produljenja postojećih prava na tržišno natjecanje u odnosu na promicanje učinkovitijeg iskorištavanja ili inovativnih novih uporaba koji bi se mogli postići otvaranjem pojasa novim korisnicima. Nadležna tijela mogu se u tom smislu odlučiti za ograničeno produljenje kako bi se izbjegli ozbiljni prekidi

postojeće uporabe. Iako bi odlukama u produljenju prava dodijeljenih prije datuma primjene ove Direktive trebala poštovati sva pravila koja se već primjenjuju, države članice trebale bi u jednakoj mjeri osigurati da se time ne dovode u pitanje ciljevi ove Direktive.

(121) Države članice trebale bi pri obnavljanju postojećih prava uporabe, uz procjenu potrebe obnove prava, ocijeniti i s njima povezane naknade kako bi osigurala da se tim naknadama i dalje promiče optimalna uporaba, uzimajući u obzir među ostalim stupanj razvoja tržišta i razvoj tehnologije. Radi pravne sigurnosti primjereno je sve izmjene postojećih naknada temeljiti na načelima koja se primjenjuju na dodjelu novih prava uporabe.

(122) Učinkovito upravljanje radiofrekvencijskim spektrom može se osigurati i stalnom učinkovitom uporabom spektra koji je već dodijeljen. Kako bi se nositeljima prava zajamčila pravna sigurnost, mogućnost obnove prava uporabe trebalo bi razmotriti u primjerenom roku prije isteka predmetnih prava. Radi neprekidnog upravljanja resursima nadležna tijela trebala bi imati mogućnost da obnovu prava razmotre na vlastitu inicijativu ili na zahtjev primatelja prava. Obnova prava korištenja ne može se dodijeliti suprotno volji primatelja.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (39)
(prilagođeno)
⇒ novo

(123) ⇒ Prijenos prava korištenja radiofrekvencijskog spektra može biti djelotvorno sredstvo za povećanje njegova učinkovitog korištenja. ⇐ Radi prilagodljivosti i učinkovitosti ⇒ te tržišnog vrednovanja radiofrekvencijskog spektra, ⇐ ~~državna regulatorna tijela mogu~~ ⇒ države članice trebale bi ⇐ dopustiti korisnicima radiofrekvencijskog spektra da ~~slobodno~~ prenose ili iznajmljuju svoja prava korištenja ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ trećim stranama ⇒ nakon provedbe jednostavnog postupka i podložno uvjetima vezanima uz takva prava, odnosno pravilima o tržišnom natjecanju, pod nadzorom nadležnog državnog regulatornog tijela ⇐. ~~To bi omogućilo procjenu tržišne vrijednosti radiofrekvencijskog spektra. S obzirom da imaju ovlasti osiguravati učinkovitu uporabu radiofrekvencijskog spektra~~ ⇒ Kako bi se olakšao prijenos ili iznajmljivanje prava korištenja, uz uvjet stalnog poštovanja mjera usklađivanja donesenih na temelju Odluke o radiofrekvencijskom spektru ⇐, ~~državna regulatorna tijela~~ ⇒ države članice ⇐ trebale bi ☒ i ☒ ~~poduzimati radnje kako bi osigurala da trgovanje ne dovede do poremećaja u tržišnom natjecanju u dijelu radiofrekvencijskog spektra koji nije u uporabi.~~ ⇒ razmotriti zahtjeve o razdiobi ili raščlambi prava na spektar ili o reviziji uvjeta korištenja ⇐.

↓ novo

(124) O donošenju mjera koje se pri dodjeli ili obnovi prava korištenja radiofrekvencijskog spektra poduzimaju posebno radi promicanja tržišnog odlučuje državno regulatorno tijelo, koje raspolaže potrebnim gospodarskim, tehničkim i tržišnim znanjem. Uvjeti dodjele spektra mogu utjecati na konkurentnost na tržištima elektroničkih komunikacija i uvjetima ulaska. Ograničen pristup spektru, osobito kada postoji oskudica spektra, može biti prepreka ulasku ili spriječiti ulaganja, pokretanje mreža, pružanje novih usluga ili aplikacija, inovacije i tržišno natjecanje. Na postojeće tržišno natjecanje mogu utjecati i nova prava korištenja, uključujući ona koja su stečena

prijenosom ili najmom, te uvođenje novih fleksibilnih kriterija korištenja spektra. Ako se nepravilno primijene, određeni uvjeti namijenjeni promicanju tržišnog natjecanja mogu imati druge učinke; na primjer, ograničenja radiofrekvencijskog spektra ili njegovo rezerviranje mogu dovesti do umjetne oskudice, obveze veleprodajnog pristupa mogu neopravdano ograničavati poslovne modele koji nemaju tržišnu snagu, a ograničavanje prijenosa može priječiti razvoj sekundarnih tržišta. Stoga je pri uvođenju takvih uvjeta nužan usklađen i objektivan test tržišnog natjecanja, koji treba dosljedno primjenjivati. Primjena tih mjera stoga se treba temeljiti na temeljitoj i objektivnoj procjeni tržišta i uvjeta tržišnog natjecanja na njemu, koju provode državna regulatorna tijela.

(125) Možda će na temelju mišljenja RSPG-a trebati donijeti zajednički krajnji rok za odobranje korištenja pojasa koji je usklađen na temelju Odluke o radiofrekvencijskom spektru kako bi se izbjegle prekogranične smetnje i u potpunosti iskoristile prednosti povezanih mjera tehničkog usklađivanja za tržišta opreme i uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga vrlo velikog kapaciteta. Radi znatnog doprinosa ciljevima ovog okvira i lakše koordinacije, određivanje zajedničkih krajnjih rokova podliježe provedbenim aktima Komisije.

↓ 2002/20/EZ uvodne izjave (21)
i (22) (prilagođeno)
⇒ novo

(126) Kad potražnja za ~~u određenom~~ ~~rasponu~~ pojasmom ~~radiofrekvencijskog~~ ~~radijskim frekvencijama~~ ~~u određenom~~ ~~rasponu~~ spektra ~~rasponu~~ prelazi raspoloživost ⇒, a država članica zbog toga zaključi da se prava korištenja radiofrekvencijskog spektra moraju ograničiti ⇐, potrebno jest ~~primijeniti~~ ~~odgovarajuće~~ primijeniti ~~odgovarajuće~~ transparentne postupke za dodjelu tih ~~frekvencija~~ ~~prava~~ ~~kako~~ ~~bi~~ se izbjegla svaka diskriminacija i optimiziralo korištenje ~~tih~~ oskudnih resursa. ⇒ Ta bi ograničenja trebala biti razmjerna, objektivno opravdana i utemeljena na temeljitoj procjeni tržišnih uvjeta, uz pravilno vrednovanje ukupnih koristi korisnicima te ciljeva nacionalnih tržišta i unutarnjeg tržišta. Ciljeve na kojima se temelje svi postupci ograničavanja potrebno je unaprijed definirati. Države članice trebale bi pri odabiru najprimjerenijeg postupka odabira, te u skladu s mjerama koordinacije poduzetima na razini Unije, provesti pravodobno i transparentno savjetovanje sa svim zainteresiranim stranama u pogledu opravdanosti, ciljeva i uvjeta postupka. ⇐ Države članice mogu, pri dodjeli ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ ~~kao i za~~ ~~ili~~ ~~brojeva~~ od izuzetnog gospodarskog značaja među ostalim primijeniti postupak odabira zasnovan na tržišnom natjecanju ili uspoređivanju. U provedbi tih postupaka državna regulatorna tijela moraju uzeti u obzir ~~odredbe članka 8~~ ⇒ ciljeve ove Direktive ⇐. ⇒ Ako utvrdi da bi u određenom pojasu mogla biti dostupna dodatna prava, država članica trebala bi pokrenuti postupak kojim bi se ta prava učinila dostupnima. ⇐

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (23)

~~Pri utvrđivanju kriterija izbora koji će se primijeniti u postupku natječaja ili poziva na podnošenje ponude državna regulatorna tijela trebaju osigurati da su zadovoljeni ciljevi iz članka 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Stoga ne bi bilo suprotno ovoj Direktivi kada bi se primjena objektivnih, nediskriminirajućih i proporcionalnih izbornih kriterija s~~

~~ciljem promicanja razvoja tržišnog natjecanja imala za posljedicu isključenje pojedinih poduzeća iz postupka natječaja ili poziva na podnošenje ponude za određenu radijsku frekvenciju. Država članica mogla bi utvrditi da bi u određenom pojasu mogla biti dostupna dodatna prava. U tom bi slučaju ona trebala pokrenuti postupak kojim bi se ta prava učinila dostupnima.~~

↓ novo

(127) Snažan rast potražnje za radiofrekvencijskim spektrom te potražnje krajnjih korisnika za bežičnim širokopojasnim kapacitetom zahtijevaju rješenja koja omogućuju alternativna i komplementarna rješenja s učinkovitim pristupom spektru, uključujući bežične pristupne sustave male snage s malim prostornim dosegom, kao što su radijske lokalne mreže (RLAN) i mreže male ćelijske pristupne točke male snage. Tim bi se komplementarnim sustavima bežičnog pristupa, posebno javno dostupnim pristupnim točkama RLAN-a, krajnjim korisnicima poboljšao pristup internetu, a operatorima mobilnih mreža omogućilo preusmjeravanje mobilnog prometa. RLAN-ovi se koriste usklađenim radiofrekvencijskim spektrom bez potrebe za pojedinačnim ovlaštenjem ili pravom korištenja radiofrekvencijskog spektra. Većinu pristupnih točaka RLAN-a koriste privatni korisnici kao lokalni bežični dodatak njihovoj fiksnoj širokopojasnoj vezi. Krajnje korisnike ne bi trebalo sprečavati da u okviru svoje internetske pretplate pristup svojem RLAN-u koriste zajednički s drugima kako bi se povećao broj dostupnih pristupnih točaka, osobito u gusto naseljenim područjima, povećao bežični podatkovni kapacitet ponovnim korištenjem radiofrekvencijskog spektra i stvaranjem troškovno učinkovite dopunske bežične širokopojasne infrastrukture dostupne drugim krajnjim korisnicima. Stoga treba ukloniti i nepotrebna ograničenja za uvođenje i međupovezivanje pristupnih točaka RLAN-a. Javne vlasti ili pružatelji javnih usluga koji se u svojim prostorijama koriste RLAN-ovima za potrebe svojega osoblja, posjetitelja ili korisnika, npr. kako bi se olakšao pristup uslugama e-vlade ili za informacije o javnom prijevozu ili upravljanju cestovnim prometom, također mogu pružati pristup takvim pristupnim točkama za opću uporabu građana kao pomoćnu uslugu u okviru javnih usluga koje pružaju u tim prostorijama, u mjeri u kojoj je to dopušteno pravilima o tržišnom natjecanju i javnoj nabavi. Osim toga, pružatelji tih usluga lokalnog pristupa elektroničkim komunikacijskim mrežama unutar ili oko privatnog vlasništva ili na ograničenom javnom prostoru na nekomercijalnoj osnovi ili kao pomoćna usluga drugoj djelatnosti koja ne ovisi o predmetnom pristupu (kao što su mjesta pristupa RLAN-a dostupna korisnicima drugih komercijalnih djelatnosti ili javnosti u tom području) mogu podlijegati zahtjevima za usklađenost s općim ovlaštenjem za prava korištenja radiofrekvencijskog spektra, ali ne bi trebali biti podložni uvjetima ili zahtjevima vezanima uz opća ovlaštenja koja se primjenjuju na pružatelje javnih komunikacijskih mreža ili usluga ili obvezama u pogledu krajnjih korisnika ili međusobnog povezivanja. Na tog bi se pružatelja i dalje trebala primjenjivati pravila o odgovornosti iz članka 12. Direktive 2000/31/EZ o elektroničkoj trgovini⁵⁸. Pojavljuju se i druge tehnologije, primjerice LiFi, koje će nadopuniti trenutačne mogućnosti RLAN-ova i bežičnih pristupnih točaka u pogledu radiofrekvencijskog spektra i uključiti optičke pristupne točke temeljene na vidljivom

⁵⁸ Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini, SL L 178, 17.7.2000., str. 1.).

svjetlu, što će dovesti do hibridnih lokalnih mreža koje omogućuju optičku bežičnu komunikaciju.

- (128) Budući da su bežične pristupne točke male snage s malim prostornim dosegom vrlo malene i u radu se koriste neupadljivom opremom sličnom opremi za rutere RLAN-a u kućanstvima te uzimajući u obzir pozitivan učinak koji imaju na korištenje radiofrekvencijskog spektra i razvoj bežičnih komunikacija, njihova bi tehničke značajke, kao što je izlazna snaga, trebalo odrediti na razini Unije na razmjernan način za lokalno uvođenje, a njihova bi uporaba, uz iznimku RLAN-a, trebala podlijegati samo općem ovlaštenju, koje ne bi trebalo podlijegati zahtjevima za odobrenje osim onih koji su potrebni za korištenje radiofrekvencijskog spektra, a sva dodatna ograničenja u okviru pojedinačnih urbanističkih dozvola ili drugih dozvola trebalo bi u najvećoj mogućoj mjeri ograničiti.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (1)
(prilagođeno)

- (129) ~~Direktiva 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Okvirna direktiva)⁵⁹ navodi kao ciljeve regulatornog okvira obuhvaćanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga u Zajednici, uključujući nepokretne i pokretne telekomunikacijske mreže, mreže kabelaške televizijske, mreže koje se koriste za zemaljsko radiodifuzijsko emitiranje, satelitske i internetske mreže, bez obzira koriste li se za prijenos govora, telefaksa, podataka ili slika. Te su mreže ili ovlaštene od država članica prema Direktivi 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju)⁶⁰ ili su ovlaštene prema prethodnim regulatornim mjerama. ☒ U pogledu pristupa i međusobnog povezivanja ☒ odredbe ove Direktive primjenjuju se na one mreže koje se koriste za pružanje javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga. Ova Direktiva obuhvaća dogovore o pristupu i međusobnom povezivanju davatelja usluga. Privatne mreže nemaju obveze na temelju ove Direktive ☒ u pogledu pristupa i međusobnog povezivanja ☒ osim ako uporabom pristupa javnim mrežama ne podliježu uvjetima predloženim od država članica.~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (2)

~~Usluge koje pružaju sadržaj kao što je ponuda za prodaju paketa koji sadrži zvučno ili televizijsko emitiranje nisu pokrivene zajedničkim regulatornim okvirom za elektroničke komunikacijske mreže i usluge.~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (3)
(prilagođeno)

- (130) Pojam „pristup” ima širok raspon značenja te je stoga nužno točno definirati kako se on koristi u ovoj Direktivi, a da se to ne kosi s njegovom mogućom uporabom u drugim mjerama ~~Zajednice~~ ☒ Unije ☒. Operator može posjedovati mrežu ili opremu ili ih može potpuno ili djelomično iznajmiti.

⁵⁹ ~~Vidjeti str. 23. ovog Službenog lista.~~

⁶⁰ ~~Vidjeti str. 21. ovog Službenog lista.~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (5)
⇒ novo

- (131) Na otvorenom i konkurentnom tržištu ne bi trebalo biti ograničenja koja bi spriječila poduzeća da međusobno pregovaraju o dogovorima o pristupu i međusobnom povezivanju, a posebno o prekograničnim sporazumima, što podliježe pravilima o tržišnom natjecanju iz Ugovora. Radi stvaranja učinkovitijeg, istinskog paneuropskog tržišta s učinkovitim tržišnim natjecanjem, većim izborom i konkurentnim uslugama za potrošače ⇒ krajnje korisnike ⇐, poduzeća koja zaprimaju zahtjeve za pristup ili međusobno povezivanje ⇒ od drugih poduzeća koja podliježu primjeni općeg ovlaštenja radi davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga javnosti ⇐ trebala bi pregovarati u dobroj vjeri i takve sporazume načelno zaključiti na komercijalnoj osnovi.
-

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (6)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (132) Na tržištima gdje i dalje postoje velike razlike u pregovaračkoj snazi među poduzećima i gdje neka poduzeća za obavljanje svojih usluga ovise o infrastrukturi drugih, potrebno je utemeljiti okvir da se osigura učinkovito funkcioniranje tržišta. U slučaju neuspjeha komercijalnih pregovora, državna regulatorna tijela moraju biti ovlaštena da osiguraju prikladan pristup, međusobno povezivanje i interoperabilnost usluga u korist krajnjih korisnika. Ona posebno mogu osigurati povezivost s kraja na kraj određivanjem razmjernih obveza poduzećima koja ⇒ podliježu primjeni općeg ovlaštenja i koja ⇐ nadziru pristup krajnjim korisnicima. Nadzor nad načinima pristupa može podrazumijevati vlasništvo ili nadzor nad fizičkom vezom s krajnjim korisnikom (fiksna ili mobilna) i/ili mogućnost promjene ili oduzimanja nacionalnog broja ili brojeva potrebnih za pristup priključnoj točki mreže krajnjeg korisnika. To se, primjerice, događa kad operatori mreže krajnjem korisniku pretjerano ograniče pristup ~~internet~~ ☒ internetskim ☒ portalima i uslugama.
-

↓ novo

- (133) S obzirom na načelo nediskriminacije državna regulatorna tijela trebala bi osigurati da se svi operatori, bez obzira na njihovu veličinu i poslovni model, te jesu li vertikalno integrirani ili su razdvojeni, mogu međusobno povezati pod razumnim uvjetima, kako bi se ostvarila povezivost s kraja na kraj i pristup globalnom internetu.
-

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (7)
(prilagođeno)

- (134) Nacionalne zakonske ili administrativne mjere koje povezuju odredbe i uvjete za pristup ili međusobno povezivanje s djelatnošću strane koja zatraži međusobno povezivanje, a posebno s visinom njezina ulaganja u mrežnu infrastrukturu, a ne s pruženim uslugama međusobnog povezivanja ili pristupa, mogu prouzročiti narušavanje tržišta i stoga mogu biti ~~nekompatibilne~~ ☒ nespojive ☒ s pravilima tržišnog natjecanja.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (8)
⇒ novo

- (135) Operatori mreže koji nadziru pristup svojim vlastitim korisnicima to čine na temelju jedinstvenih brojeva ili adresa iz objavljenog raspona numeriranja ili adresiranja. Drugi operatori mreže moraju biti u stanju tim korisnicima isporučiti promet i stoga moraju biti u stanju međusobno se izravno ili neizravno povezivati. ~~Stoga se trebaju zadržati postojeća~~ ⇒ Stoga je primjereno utvrditi ⇐ prava i obveze za pregovore o međusobnom povezivanju. ~~Također je prikladno zadržati obveze prethodno određene u Direktivi 95/47/EZ koje nalažu da potpuno digitalne elektroničke komunikacijske mreže koje se rabe za distribuciju televizijskih usluga i koje su otvorene za javnost budu u mogućnosti distribuirati usluge televizije i programe s povećanim omjerom stranica slike tako da korisnici te programe mogu primati u istom formatu u kojemu su oni bili emitirani.~~
-

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (9)
(prilagođeno)

- (136) Interoperabilnost je u interesu krajnjih korisnika i važan je cilj ovog regulatornog okvira. Poticanje interoperabilnosti jedan je od ciljeva državnih regulatornih tijela kao što je naznačeno u ovom okviru prema kojemu se također predviđa da će Komisija objaviti popis normi i/ili specifikacija koje obuhvaćaju ~~obavljanje~~ pružanje usluga, tehnička sučelja i/ili mrežne funkcije kao osnovu za poticanje ~~harmonizacije~~ usklađivanja u elektroničkim komunikacijama. Države članice moraju poticati uporabu objavljenih normi i/ili specifikacija u onoj mjeri koja je prijeko potrebna da se osigura interoperabilnost usluga, a korisnicima poboljša sloboda izbora.
-

↓ novo

- (137) Trenutačno povezivost s kraja na kraj i pristup hitnim službama ovise o tome da krajnji korisnici prihvate brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge. Budući tehnološki razvoj ili povećana uporaba brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga mogli bi dovesti do nedostatka interoperabilnosti između komunikacijskih usluga. Zbog toga bi mogle nastati znatne zapreke ulasku na tržište i prepreke daljnjim inovacijama, što bi moglo znatno ugroziti učinkovitu povezivost s kraja na kraj među krajnjim korisnicima i učinkovit pristup hitnim službama.
- (138) U slučaju nastanka takvih problema interoperabilnosti, Komisija može zahtijevati izvješće BEREC-a s činjeničnom procjenom situacije na tržištu na razini Unije i na razini država članica. Komisija bi na temelju BEREC-ovog izvješća i drugih dostupnih dokaza te uzimajući u obzir učinke na unutarnjem tržištu trebala odlučiti postoji li potreba da državna regulatorna tijela regulatorno interveniraju. Ako Komisija smatra da bi državna regulatorna tijela trebala razmotriti takvu regulatornu intervenciju, ona može donijeti provedbene mjere u kojima se utvrđuje priroda i opseg mogućih regulatornih intervencija od strane državnih regulatornih tijela, a posebno mjere za uvođenje obvezne primjene normi ili specifikacija za sve ili određene pružatelje. Pojmovi „europske norme” i „međunarodne norme” definirani su u članku 2 Uredbe

(EU) br. 1025/2012.⁶¹ Državna regulatorna tijela trebala bi, uzimajući u obzir posebne nacionalne okolnosti, procijeniti nužnost i opravdanost bilo koje intervencije radi osiguranja povezivosti s kraja na kraj i pristupa hitnim službama, a ako je to slučaj, uvesti razmjerne obveze u skladu s provedbenim mjerama Komisije.

- (139) U situacijama u kojima poduzeća nemaju pristup valjanim alternativama imovini mreže koja se ne može ponovno izvesti do prve razdjelne točke državna regulatorna tijela trebala bi imati ovlasti uvođenja obveze pristupa svim operatorima, bez obzira na njihovu tržišnu snagu. U tim bi smislu državna regulatorna tijela trebale uzeti u obzir sve tehničke i gospodarske prepreke budućem ponavljanju mreža. Samu činjenicu da već postoji najmanje jedna takva infrastruktura ne treba uvijek tumačiti kao potvrdu ponovljivosti imovine infrastrukture. Prva razdjelna točka trebala bi se odrediti upućivanjem na objektivne kriterije.
- (140) Moglo bi se opravdati širenje obveza pristupa na ožičenje i kabele iza prve sabirne točke u područjima s manjom gustoćom naseljenosti, uz istovremeno ograničavanje takvih obveza na točke koje su što je moguće bliže krajnjim korisnicima, ako se pokaže da bi ponavljanje bilo nemoguće i iza prve sabirne točke.
- (141) U tim bi slučajevima bilo primjereno da državna regulatorna tijela, radi usklađenosti s načelom proporcionalnosti, izuzmu određene kategorije vlasnika ili poduzeća, ili oboje, od obveza koje prelaze prvu sabirnu točku, s obzirom na to da bi obveza pristupa koja se ne temelji na značajnoj tržišnoj snazi dovela u opasnost njihov poslovni model za nedavno uvedene mrežne elemente. Strukturno odvojena poduzeća ne bi trebala podlijetati takvim obvezama pristupa ako mogu ponuditi učinkovit alternativni pristup mreži vrlo velikog kapaciteta na komercijalnoj osnovi.
- (142) Zajedničko korištenje pasivne ili aktivne infrastrukture koje se primjenjuje u pružanju bežičnih elektroničkih komunikacijskih usluga ili pri zajedničkom pokretanju tih infrastruktura, u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja, može biti posebno korisno za maksimiziranje povezivosti vrlo velikog kapaciteta u cijeloj Uniji, posebno u slabije naseljenim područjima u kojima je ponavljanje teško izvedivo, a postoji rizik da krajnji korisnici možda neće imati takvu povezivost. Državna regulatorna tijela trebala bi iznimno imati ovlasti odrediti obvezu zajedničkog korištenja ili zajedničkog pokretanja ili lokaliziranog pristupa roamingu, u skladu s pravom Unije, ako pokažu da koristi od takvog zajedničkog korištenja ili pristupa, u smislu rješavanja vrlo velikih prepreka ponavljanju i drugih velikih ograničenja u pogledu izbora ili kakvoće usluge za krajnjeg korisnika, ili oboje, ili teritorijalne pokrivenosti te uzimajući u obzir više elemenata, uključujući posebno potrebu da se zadrže inicijative za pokretanje infrastrukture.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (65)
(prilagođeno)

- (143) Premda je u nekim slučajevima primjereno da državno regulatorno tijelo odredi obveze operatorima koji nemaju značajnu tržišnu snagu da bi se postigli ciljevi kao

⁶¹ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća [SL L 364, 14.11.2012., str. 12.].

što su ~~potpuno povezivanje~~ ☒ povezivost s kraj na kraj ☒ ili ~~funkcionalna povezanost~~ ☒ interoperabilnost ☒ usluga, ipak je potrebno osigurati da se takve obveze odrede u skladu s regulatornim okvirom EU te, posebno, njegovim postupcima obavješćivanja.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (10)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (144) Pravila tržišnog natjecanja sama po sebi ne moraju biti dovoljna da se osigura kulturna raznolikost i pluralizam medija u području digitalne televizije. ~~Direktiva 95/47/EZ predviđela je početni regulatorni okvir za novu industriju digitalne televizije koji bi se trebao zadržati, posebno uključujući obvezu pružanja uvjetovanog pristupa na pošten, objektiv i nediskriminirajući način da se osigura dostupnost širokog spektra programa i usluga.~~ Zbog tehnološkog i tržišnog razvoja te obveze redovito trebaju revidirati bilo države članice za njihova nacionalna tržišta ili Komisija za ~~Zajednicu~~ ☒ Uniju ☒, ⇒ kako bi se osigurao uvjetovani pristup na pošten, objektiv i nediskriminirajući način ⇐, a posebno da se utvrdi postoji li opravdanje za proširivanje obveza na ~~nove pristupnike (gateways), kao što su~~ elektroničke programske vodiče (*electronic programme guides* – EPG-ovi) i sučelja aplikacijskog programa (*application program interfaces* – API-ovi), u onoj mjeri u kojoj je nužno krajnjim korisnicima osigurati pristup određenim uslugama digitalne radiodifuzije. Države članice mogu putem zakonskih, regulatornih ili administrativnih sredstava koja smatraju nužnima specificirati usluge digitalne radiodifuzije za koje se krajnjim korisnicima mora osigurati pristup.
-

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (11)

- (145) Države članice također mogu svojem državnom regulatornom tijelu dopustiti pregled obveza u vezi s uvjetovanim pristupom uslugama digitalne radiodifuzije kako bi se putem analize tržišta procijenilo treba li povući ili dopuniti uvjete za operatore koji nemaju značajnu tržišnu snagu na relevantnom tržištu. Takvo povlačenje ili dopuna ne smije imati negativan učinak na pristup krajnjih korisnika takvim uslugama ili na izgled za učinkovito tržišno natjecanje.
-

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (12)
(prilagođeno)

~~Da se zajamči kontinuitet postojećih sporazuma i izbjegne zakonski vakuum, potrebno je osigurati da se obveze za pristup i međusobno povezivanje propisane člancima 4., 6., 7., 8., 11., 12. i 14. Direktive 97/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 1997. o međusobnom povezivanju u telekomunikacijama u pogledu osiguranja univerzalne usluge i interoperabilnosti putem primjene načela otvorenog pristupa mreži (ONP)⁶², obveze o posebnom pristupu propisane člankom 16. Direktive 98/10/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 1998. o primjeni otvorenog pristupa mreži (ONP) na govornu telefoniju i o~~

---

⁶² ~~SL L 199, 26.7.1997., str. 32. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 98/61/EZ (SL L 268, 2.10.1998., str. 37.).~~

~~univerzalnoj usluzi za telekomunikacije u okruženju tržišnog natjecanja⁶³ i obveze u vezi s pružanjem prijenosnih kapaciteta iznajmljenih vodova prema Direktivi Vijeća 92/44/EEZ od 5. lipnja 1992. o primjeni otvorenog pristupa mreži za iznajmljene vodove⁶⁴ u početku prenesu u novi regulatorni okvir, ali da podliježu neposrednoj reviziji s obzirom na prevladavajuće tržišne uvjete. Takva se revizija mora proširiti na one organizacije koje pokriva Uredba (EZ) br. 2887/2000 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o razmotanom pristupu lokalnoj petlji.⁶⁵~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (13)
(prilagođeno)

~~Revizija se mora provesti prema ekonomskoj analizi tržišta utemeljenoj na metodologiji prava o zaštiti tržišnog natjecanja. Cilj je smanjiti specifična ex ante pravila sektora usporedno s razvojem natjecanja na tržištu. Međutim, taj postupak također uzima u obzir i tranzicijske probleme na tržištu kao što su oni povezani s međunarodnim roamingom i mogućnost novih uskih grla koja proizlaze iz tehnološkog razvoja, što može zahtijevati ex ante uredbu, primjerice u području širokopojsnog pristupa mrežama. Vrlo je vjerojatno da se tržišno natjecanje razvija drukčijom brzinom u različitim tržišnim segmentima i u različitim državama članicama pa državna regulatorna tijela moraju biti u stanju prilagoditi regulatorne obveze na onim tržištima gdje tržišno natjecanje daje željene rezultate. Kako bi se osiguralo da se prema sudionicima na tržištu u sličnim okolnostima postupa na slične načine u različitim državama članicama, Komisija mora biti u stanju osigurati usklađenu primjenu odredaba ove Direktive. Ako je potrebno, državna regulatorna tijela i državna tijela kojima je povjerena provedba zakona o zaštiti tržišnog natjecanja moraju usuglasiti svoje postupke da osiguraju primjenu najpovoljnijeg pravnog lijeka. Zajednica i njezine države članice ušle su u obveze prema međusobnom povezivanju telekomunikacijskih mreža u kontekstu sporazuma Svjetske trgovinske organizacije o osnovnim telekomunikacijama i tih se obveza trebaju pridržavati.~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (14)
(prilagođeno)

~~Direktiva 97/33/EZ predviđa raspon obveza za poduzeća sa znatnijom tržišnom snagom, a to su transparentnost, nediskriminacija, zasebno računovodstvo, pristup i nadzor cijene, uključujući troškovnu usmjerenost. Taj se raspon mogućih obveza mora zadržati, no povrh toga one bi trebale biti utemeljene kao skupina maksimalnih obveza koje se mogu primijeniti na poduzeća da se izbjegne prekomjerna regulacija. U iznimnim slučajevima, da se udovolji međunarodnim obvezama ili pravu Zajednice, može biti primjereno obvezati sve tržišne sudionike na pristup ili međusobno povezivanje, kao što je trenutačno slučaj sa sustavima uvjetovanog pristupa za usluge digitalne televizije.~~

⁶³ [SL L 101, 14.1998., str. 24.](#)

⁶⁴ [SL L 163, 19.6.1992., str. 27.](#) Direktiva kako je zadnje izmijenjena Odlukom Komisije br. 98/80/EZ ([SL L 14, 20.1.1998., str. 27.](#)).

⁶⁵ [SL L 366, 30.12.2000., str. 4.](#)

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (25)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (146) U nekim okolnostima postoji potreba za *ex ante* obvezama da bi se osigurao razvoj tržišnog natjecanja, ⇒ a takvo okruženje pogoduje uvođenju i prihvaćanju povezivosti vrlo velikog kapaciteta i maksimizaciji koristi za krajnjeg korisnika ⇐. Definicija značajne tržišne snage iz Direktive 97/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 1997. o međusobnom povezivanju u telekomunikacijama u pogledu osiguranja osnovne usluge i interoperabilnosti putem primjene načela otvorenog pristupa (ONP)⁶⁶ pokazala se, kao prag za određivanje *ex ante* obveza, učinkovito u početnoj fazi otvaranja tržišta, ali je sada treba prilagoditi kako bi bolje odgovarala složenijim i dinamičnijim tržištima. Zbog toga je definicija koja se koristi u ovoj Direktivi ekvivalentna je pojmu dominacije ⊗ vladajućeg položaja ⊗ prema definiciji tog pojma u sudskoj praksi Suda i Prvostupanjskog suda Europskih zajednica.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (26)

- (147) U nekim slučajevima dva ili više poduzeća mogu dijeliti dominantan položaj ne samo kad među njima postoje strukturalne ili druge veze nego i kad je struktura tržišta na kojem se oni pojavljuju povoljna za zajedničko djelovanje, tj. kad ono potiče paralelno ili udruženo, nenatjecateljsko ponašanje na tržištu.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (27)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (148) Bitno je da se *ex ante* ⊗ regulatorne ⊗ obveze odrede samo ⇒ na veleprodajnim tržištima ⇐ ondje gdje nema učinkovitog natjecanja, tj. na tržištima na kojima postoji jedno ili više poduzeća sa značajnom tržišnom snagom, ⇒ kako bi se osiguralo održivo tržišno natjecanje na povezanom maloprodajnom tržištu ⇐, i gdje pravni lijekovi ⊗ korektivne mjere ⊗ na raspolaganju u nacionalnom pravu ili pravu tržišnog natjecanja Zajednice ⊗ Unije ⊗ nisu dovoljni za rješavanje problema. Stoga je potrebno da Komisija ⊗ je ⊗ u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja izradila smjernice na razini Zajednice ⊗ Unije ⊗ kojima bi se rukovala državna regulatorna tijela u ocjenjivanju djelotvornosti tržišnog natjecanja i značajne tržišne snage. Državna regulatorna tijela trebaju utvrditi jesu li određeni proizvod ili usluga stvarno konkurentni u određenoj geografskoj regiji, koja može u cijelosti ili jednim dijelom biti na državnom području te države članice ili je mogu činiti susjedni dijelovi državnih područja država članica. Analiza učinkovitog tržišnog natjecanja treba sadržavati analizu o tome razvija li se tržište u smjeru tržišnog natjecanja, odnosno je li izostanak učinkovitog natjecanja trajan. Ove se smjernice ⊗ trebaju ⊗ baviti i pitanjem novih tržišta u nastajanju na kojima je onaj tko je *de facto* tržišni predvodnik vjerojatno drži značajni tržišni udjel, ali ga ne treba podvrgavati neprimjerenim obvezama. Komisija bi trebala redovito preispitivati smjernice, ⇒ posebno u pogledu preispitivanja postojećeg zakonodavstva, uzimajući u obzir razvoj sudske prakse,

⁶⁶ ~~SL L 199, 26.7.1997., str. 32. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 98/61/EZ (SL L 268, 2.10.1998., str. 37.)~~

ekonomsku znanost i konkretno tržišno iskustvo kako bi se osigurala njihova primjerenost tržištima koja se naglo razvijaju. Državna regulatorna tijela trebat će surađivati kad se za određeno tržište utvrdi da je transnacionalno.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (28)
(prilagođeno)

- (149) U ocjenjivanju ima li neko poduzeće značajnu tržišnu snagu na određenom tržištu, državna regulatorna tijela trebaju djelovati sukladno pravu Zajednice Unije pridajući najveću pozornost smjernicama Komisije o analizi tržišta i procjeni značajne tržišne snage .

↓ novo

- (150) Državna regulatorna tijela trebala bi, vodeći u najvećoj mjeri računa o Preporuci Komisije o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga, koja je donesena u skladu s ovom Direktivom te uzima u obzir nacionalno i lokalno okruženje, odrediti mjerodavna geografska tržišta na svojem državnom području. Zbog toga bi državna regulatorna tijela trebala barem analizirati tržišta obuhvaćena Preporukom, uključujući ona tržišta koja su navedena, ali više nisu regulirana u konkretnom nacionalnom ili lokalnom okruženju. Državna regulatorna tijela trebala bi i analizirati tržišta koja nisu obuhvaćena tom Preporukom, ali su regulirana na području njihove jurisdikcije na temelju prethodnih tržišnih analiza, ili na temelju analize drugih tržišta, ako imaju dovoljno razloga da smatraju da bi se zahtjevi testa trostrukog kriterija predviđenog ovom Direktivom mogli ispuniti.

- (151) Međudržavna tržišta mogu se odrediti ako je to opravdano definicijom geografskog tržišta, uzimajući u obzir sve čimbenike na strani ponude i na strani potražnje u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja. BEREC je najprimjerenije tijelo za poduzimanje takve analize na temelju opsežnog kolektivnog iskustva državnih regulatornih tijela pri određivanju tržišta na nacionalnoj razini. Ako su međudržavna tržišta određena i na njima je potrebna regulatorna intervencija, predmetno državno regulatorno tijelo trebalo bi surađivati pri određivanju primjerenog regulatornog odgovora, uključujući i u postupku obavješćivanja Komisije. Ona mogu na isti način sudjelovati i kada međudržavna tržišta nisu određena, ali su tržišni uvjeti na njihovim državnim područjima dovoljno homogeni da bi bilo korisno primijeniti koordinirani regulatorni pristup, npr. u pogledu sličnih troškova, tržišnih struktura ili operatora ili u slučaju međudržavne ili usporedive potražnje krajnjih korisnika.

- (152) U nekim su situacijama geografska tržišta definirana kao nacionalna ili podnacionalna, npr. zbog pokretanja mreže na nacionalnoj ili lokalnoj razini, što određuje granice potencijalne tržišne snage poduzeća u odnosu na veleprodajnu ponudu, ali i dalje postoji znatna međudržavna potražnja jedne ili više kategorija konačnih korisnika. To osobito vrijedi za potražnju poslovnih krajnjih korisnika koji posluju na više lokacija u različitim državama članicama. Ako ponuđači ne mogu u dovoljnoj mjeri zadovoljiti tu međudržavnu potražnju, npr. ako su rascjepkani nacionalnim granicama ili lokalno, mogu nastati prepreke unutarjem tržištu. Stoga bi BEREC trebao imati ovlasti davanja smjernica državnim regulatornim tijelima o zajedničkim regulatornim pristupima kako bi se osiguralo zadovoljavajuće ispunjavanje međudržavne potražnje te, usprkos rascjepkanosti na strani ponude, postigla učinkovitost i ekonomija razmjera. Na temelju smjernica BEREC-a državna regulatorna tijela trebala bi

temeljiti svoje odluke kada, radi ostvarivanja cilja unutarnjeg tržišta, uvode regulatorne obveze operatorima sa značajnom tržišnom snagom (SMP) na nacionalnoj razini.

- (153) Ako se državna regulatorna tijela nisu pridržavala zajedničkog pristupa koji je preporučio BEREC kako bi odgovorila na utvrđenu međudržavnu potražnju, a posljedica toga je da međudržavna potražnja krajnjih korisnika nije učinkovito zadovoljena, te nastanu prepreke unutarnjem tržištu koje se mogu izbjeći, može biti potrebno uskladiti tehničke specifikacije proizvoda veleprodajnog pristupa kojima se može zadovoljiti takva utvrđena međudržavna potražnja, uzimajući u obzir smjernice BEREC-a.
- (154) Cilj je svih *ex ante* regulatornih intervencija u konačnici ostvariti dovoljno koristi krajnjim korisnicima u pogledu cijene, kakvoće i odabira postizanjem održivog i učinkovitog tržišnog natjecanja na maloprodajnim tržištima. Državna regulatorna tijela vjerojatno će mnoga maloprodajna tržišta postupno početi smatrati konkurentnima čak i ako veleprodajna tržišta ne budu regulirana, posebno uzimajući u obzir očekivani napredak u području inovacija i tržišnog natjecanja.
- (155) Analiza odgovarajućih maloprodajnih tržišta za državna regulatorna tijela početna je točka za utvrđivanje veleprodajnih tržišta podložnih prethodnoj (*ex ante*) regulaciji. Analiza učinkovitog tržišnog natjecanja na maloprodajnoj i na veleprodajnoj razini provodi se iz perspektive okrenute budućnosti unutar određenog vremenskog okvira, vodi se pravom tržišnog natjecanja, i prema potrebi uključuje relevantnu sudsku praksu Suda. Ako se predmetno maloprodajno tržište, uz izostanak prethodne (*ex ante*) regulacije na odgovarajućim mjerodavnim veleprodajnim tržištima, razvija u smjeru djelotvornog tržišnog natjecanja, državno regulatorno tijelo trebalo bi zaključiti da regulacija na relevantnoj veleprodajnoj razini više nije potrebna.
- (156) Tijekom postupnog prelaska na deregulirana tržišta komercijalni sporazumi između operatora postupno će biti sve češći, a ako se pokažu održivima i poboljšaju dinamiku tržišnog natjecanja, mogu biti argument u prilog zaključku da za određeno veleprodajno tržište nije potrebna *ex ante* regulacija. Slična se logika može primijeniti u obratnom smjeru, na nepredviđene raskide komercijalnih sporazuma na dereguliranom tržištu. Pri analizi takvih sporazuma potrebno je uzeti u obzir da mogućnost regulacije vlasnicima mreža može biti poticaj da započnu komercijalne pregovore. Kako bi se na odgovarajući način uzeo u obzir učinak regulacije određene za povezana tržišta, državna regulatorna tijela trebala bi pri utvrđivanju potrebe *ex ante* regulacije na određenom tržištu osigurati da se analiza tržišta provodi usklađeno, a ako je moguće, istodobno ili u najkraćem mogućem roku između dviju analiza.
- (157) Pri procjeni regulacije na veleprodajnom tržištu radi rješavanja problema na maloprodajnoj razini, državna regulatorna tijela trebala bi uzeti u obzir da određenom maloprodajnom tržištu nekoliko veleprodajnih tržišta može pružati veleprodajne ulazne proizvode, i obratno, jedno veleprodajno tržište može pružati veleprodajne ulazne proizvode većem broju maloprodajnih tržišta. Osim toga, na dinamiku tržišnog natjecanja na određenom tržištu mogu utjecati tržišta koja su susjedna, ali nisu vertikalno povezana, kao što je slučaj s nekim tržištima fiksnih i mobilnih usluga. Državna regulatorna tijela trebala bi tu procjenu provesti za svako pojedinačno veleprodajno tržište za koje se razmatra uvođenje regulacije, počevši od korektivnih mjera za pristup građevinskoj infrastrukturi jer se takvim mjerama obično potiče održivije tržišno natjecanje, uključujući i infrastrukturnu konkurenciju, a zatim analizirati sva veleprodajna tržišta za koja se smatra da bi mogla trebati *ex ante*

regulaciju zbog njihove vjerojatne prikladnosti za rješavanje utvrđenih problema tržišnog natjecanja na maloprodajnoj razini. Državna regulatorna tijela trebala bi pri odlučivanju o konkretnoj korektivnoj mjeri koju treba uvesti ocijeniti njegovu tehničku izvedivost i provesti analizu troškova i koristi, uzimajući u obzir stupanj primjerenosti tog sredstva za rješavanje utvrđenih problema tržišnog natjecanja na maloprodajnoj razini. Državna regulatorna tijela trebala bi razmotriti posljedice uvođenja bilo koje posebne korektivne mjere koja bi, u slučaju da je primjenjivo samo na određene mrežne topologije, mogla destimulirati uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta u interesu krajnjih korisnika. U svakoj fazi procjene, prije nego utvrdi treba li operatoru sa značajnom tržišnom snagom uvesti dodatnu korektivnu mjeru, državno regulatorno tijelo trebalo bi nastojati utvrditi postoji li na predmetnom maloprodajnom tržištu djelotvorno tržišno natjecanje s obzirom na sve relevantne komercijalne sporazume ili druge okolnosti veleprodajnog tržišta, uključujući druge vrste regulacije na snazi, primjerice opće obveze pristupa imovini mreže koja se ne može ponovno izvesti ili obveze na temelju Direktive 2014/61/EU, te na svu regulaciju koju državno regulatorno tijelo već smatra primjerenom za operatora sa značajnom tržišnom snagom. Čak i ako takve razlike ne dovedu do utvrđivanja odvojenih geografskih tržišta, njima se može opravdati razlikovanje primjerenih korektivnih mjera koje su uvedene s obzirom na različitu jačinu ograničenja tržišnom natjecanju.

(158) Smatra se da je regulacija *ex ante* uvedena na veleprodajnoj razini, koja je u načelu manje zamjetljiva od regulacije na maloprodajnoj razini, dovoljna za rješavanje potencijalnih problema tržišnog natjecanja na povezanom silaznom maloprodajnom tržištu ili tržištima. Napredak u pogledu djelovanja tržišnog natjecanja od uvođenja regulatornog okvira za elektroničke komunikacije vidljiv je iz sve veće deregulacije maloprodajnih tržišta diljem Unije. Nadalje, pravila o uvođenju *ex ante* korektivnih mjera poduzećima sa značajnom tržišnom snagom trebalo bi pojednostaviti, a ako je moguće, i učiniti ih predvidljivijima. Stoga bi ovlasti za uvođenje *ex ante* regulatornih kontrola na temelju znatne tržišne snage na maloprodajnim tržištima trebalo ukinuti.

(159) Ako državno regulatorno tijelo povuče regulatorne mjere za veleprodajno tržište, trebalo bi odrediti odgovarajuće razdoblje obavješćivanja kako bi se osigurao održivi prijelaz na deregulirano tržište. Državno regulatorno tijelo trebalo bi pri određivanju tog roka uzeti u obzir postojeće sporazume između pružatelja usluga pristupa i tražitelja pristupa sklopljene na temelju određenih regulatornih obveza. Konkretno, tim se sporazumima tražiteljima pristupa osigurava pravna zaštita u određenom vremenskom razdoblju. Državno regulatorno tijelo trebalo bi u obzir uzeti i stvarnu mogućnost da sudionici na tržištu prihvate komercijalne ponude za veleprodajni pristup ili zajedničko ulaganje prisutne na tržištu te potrebu izbjegavanja duljih razdoblja regulatorne arbitraže. Nakon što razdoblje obavješćivanja krene teći, prijelaznim aranžmanima koje je uvelo državno regulatorno tijelo trebalo bi uzeti u obzir opseg i rokove regulatornog nadzora u postojećim sporazumima.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (48)

(160) Kako bi se sudionicima na tržištu pružila sigurnost što se tiče regulatornih uvjeta, neophodno je odrediti rok za provjeru tržišta. Od važnosti je analizu tržišta provoditi redovito i u razumnom i prikladnom vremenskom okviru. ~~Kod određivanja vremenskog okvira u obzir treba uzeti jeli određeno tržište prethodno bilo predmet tržišne analize te propisno objavljeno.~~ Ako državno regulatorno tijelo ne uspije u roku analizirati tržište, to može ugroziti unutarnje tržište te uobičajeni postupci radi povrede

možda neće na vrijeme dati željeni učinak. Isto tako, dotičnom državnom regulatornom tijelu treba omogućiti da zahtijeva pomoć BEREC-a kako bi analizu tržišta privedo kraju. Na primjer, pomoć bi mogla biti u obliku posebne radne skupine sastavljene od predstavnika drugih državnih regulatornih tijela.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (49)
(prilagođeno)

- (161) Zbog visoke razine tehnoloških inovacija i vrlo dinamičnih tržišta u području elektroničkih komunikacija, potrebno je brzo, koordinirano i usklađeno prilagođavanje pravnog uređenja na razini ~~Zajednice~~ Unije budući da je iskustvo pokazalo da razlike u provedbi regulatornog okvira ~~EU~~ između državnih regulatornih tijela mogu stvoriti zapreku razvoju unutarnjeg tržišta.
-

↓ novo

- (162) Međutim, radi veće postojanosti i predvidljivosti regulatornih mjera, najdulje dopušteno razdoblje između dviju analiza tržišta potrebno je produljiti s tri na pet godina, uz uvjet da u međuvremenu ne dođe do promjena na tržištu koje zahtijevaju novu analizu. Pri utvrđivanju je li državno regulatorno tijelo ispunilo svoju obvezu analiziranja tržišta i objavilo odgovarajući nacrt mjere najmanje jednom u pet godina, početkom novog petogodišnjeg tržišnog ciklusa smatra se samo obavijest s novom procjenom definicije tržišta i znatne tržišne snage. Ne smatra se da je ta obveza ispunjena samo objavom obavijesti novih ili izmijenjenih regulatornih korektivnih mjera uvedenih na temelju prethodne i nerevidirane analize tržišta.
-

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (15)
⇒ novo

- (163) Specifično obvezivanje poduzeća značajne tržišne snage ne nalaže dodatnu analizu tržišta nego opravdanje da je relevantna obveza potrebna i razmjerna s obzirom na narav utvrđenog problema ⇒ na predmetnom tržištu te na povezanom maloprodajnom tržištu ⇐.
-

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (56)
⇒ novo

- (164) Državna regulatorna tijela trebala bi pri procjeni razmjernosti obveza i uvjeta koje određuju uzeti u obzir različite uvjete tržišnog natjecanja koji postoje u različitim područjima u njihovim državama članicama, ⇒ posebno uzimajući u obzir rezultate geografskih mjerenja provedenih u skladu s ovom Direktivom ⇐.
-

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (57)
(prilagođeno)

- (165) Kada odlučuju o određivanju ~~pravna sredstva~~ korektivnih mjera za kontrolu cijena, te o njihovu obliku, ako te korektivne mjere uvedu , državna regulatorna tijela trebaju nastojati da se ulagaču omogući pravičan ~~pošten~~ povrat na određeni novi investicijski projekt. Posebno mogu postojati opasnosti

povezane s investicijskim projektima koji se posebno odnose na nove pristupne mreže koje podržavaju proizvode za kojima je potražnja u vrijeme ulaganja nesigurna.

↓ novo

(166) Revizije obveza određenih operatorima sa značajnom tržišnom snagom u vremenskom okviru tržišne analize trebale bi državnim regulatornim tijelima omogućiti da uzmu u obzir učinak novih kretanja na uvjete tržišnog natjecanja, na primjer nedavno sklopljenih dobrovoljnih sporazuma između operatora, kao što su sporazumi o pristupu i zajedničkom ulaganju, kojima se omogućuje fleksibilnost, iznimno važna u kontekstu duljih regulatornih ciklusa. Slično bi razmišljanje trebalo primijeniti i u slučaju nepredviđenog raskida komercijalnih ugovora. U slučaju takvih raskida na dereguliranom tržištu potrebno je provesti novu tržišnu analizu.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (16)
(prilagođeno)

(167) Transparentnost ~~načela~~ i uvjeta za pristup i međusobno povezivanje, uključujući cijene, služi ubrzanju pregovora i izbjegavanju sporova, a tržišne sudionike uvjerava da se usluga ne obavlja prema diskriminacijskim načelima. Otvorenost i transparentnost tehničkih sučelja mogu biti posebno važni u osiguravanju interoperabilnosti. Ako državno regulatorno tijelo nalaže da informacije budu javne, ono također može specificirati način na koji one moraju postati dostupne, ~~obuhvaćajući, primjerice, vrstu publikacije (papirnatu i/ili elektroničku) te jeziku i cijenu~~ ☒ jesu li ili nisu besplatne ☒, uzimajući u obzir narav i svrhu relevantnih informacija.

↓ novo

(168) S obzirom na raznolikost mrežnih topologija, pristupnih proizvoda i okolnosti na tržištu koji su se pojavili od 2002., ciljevi Priloga II. Direktivi 2002/19/EZ o izdvojenom pristupu lokalnoj petlji i pristupnim proizvodima pružateljima usluga digitalne televizije i radija, mogu se bolje i fleksibilnije ostvariti smjernicama o minimalnim kriterijima za referentnu ponudu koje treba izraditi i periodično ažurirati BEREC. Stoga bi Prilog II. Direktivi 2002/19/EZ trebalo ukloniti.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (17)

(169) Načelom nediskriminacije osigurava se da poduzeća s tržišnom snagom ne naruše tržišno natjecanje, posebno ako su ona vertikalno integrirana poduzeća koja pružaju usluge poduzećima s kojima se natječu na silaznim tržištima.

↓ novo

(170) Radi rješavanja i sprečavanja diskriminirajućeg ponašanja koje nije povezano s cijenom, istovjetnost ulaznih proizvoda (eng. *equivalence of inputs*, EoI) načelno je najsigurniji način ostvarivanja učinkovite zaštite od diskriminacije. S druge strane, reguliranje veleprodajnih ulaznih proizvoda na osnovi EoI-a vjerojatno bi dovelo do viših troškova usklađenosti u usporedbi s drugim oblicima obveza nediskriminacije. Te više troškove usklađenosti potrebno je usporediti s koristima od povećanog

tržišnog natjecanja na silaznim tržištima i s važnosti jamstava nediskriminacije u okolnostima kada operator sa značajnom tržišnom snagom ne podliježe izravnoj kontroli cijena. Konkretno, državna regulatorna tijela mogu smatrati da će se, s obzirom na usporedno manje inkrementalne troškove osiguravanja sukladnosti novoizgrađenih sustava s modelom EoI, osiguravanjem veleprodajnih ulaznih proizvoda na novim sustavima u skladu s modelom EoI povećati vjerojatnost ostvarivanja dovoljnog opsega neto koristi i time zadovoljiti načelo razmjernosti. S druge strane, državna regulatorna tijela trebala bi procijeniti mogućnost da bi se strožim regulatornim obvezama moglo destimulirati uvođenje novih sustava u odnosu na postupne nadogradnje. U državama članicama s velikim brojem manjih operatora sa značajnom tržišnom snagom (SMP) nametanje modela EoI svim operatorima može se pokazati nerazmjernim.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (18)

- (171) Zasebno računovodstvo omogućava da unutarnji prijenosi cijena budu vidljivi, a državnom regulatornom tijelu da provjeri pridržavanje obveza nediskriminacije, ako je to primjenljivo. Komisija je u vezi s time objavila Preporuku ~~98/322/EZ od 8. travnja 1998. o međusobnom povezivanju na liberaliziranom telekomunikacijskom tržištu (Dio 2. o zasebnom računovodstvu i troškovnom računovodstvu)~~⁶⁷ 2005/698/EZ od 19. rujna 2005 o zasebnom računovodstvu i sustavima troškovnog računovodstva.

↓ novo

- (172) Građevinska imovina na koju se ugrađuju elementi elektroničke komunikacijske mreže ključna je za uspješno pokretanje novih mreža vrlo velikog kapaciteta zbog visokih troškova potrebnih za njihovo udvostručavanje, a ponovnom uporabom građevinske imovine, tamo gdje je to moguće, mogu se ostvariti znatne uštede. Stoga je u slučajevima kada je građevinska imovina vlasništvo operatora sa značajnom tržišnom snagom, uz pravila o fizičkoj infrastrukturi utvrđenih Direktivom 2014/61/EU potrebno donijeti posebne korektivne mjere. Ako građevinska imovina postoji i može se ponovno upotrijebiti, pozitivni učinak ostvarivanja učinkovitog pristupa toj imovini pri pokretanju konkurentske infrastrukture vrlo je visok, stoga je nužno osigurati da se pristup toj imovini može primijeniti kao samostalna korektivna mjera namijenjena poboljšanju dinamike tržišnog natjecanja i uvođenja na svim silaznim tržištima, koju treba razmotriti prije procjene potrebe određivanja drugih potencijalnih korektivnih mjera, a ne samo kao podredna mjera za druge veleprodajne proizvode i usluge ili kao korektivna mjera ograničena na poduzeća koja se drugim veleprodajnim proizvodima i uslugama koriste. Državna regulatorna tijela trebala bi vrednovati stariju građevinsku imovinu koja se može ponovno upotrijebiti na temelju regulatorne računovodstvene neto vrijednosti bez akumulirane amortizacije u trenutku obračuna, indeksiranoj na temelju odgovarajućeg cjenovnog indeksa, kao što je indeks maloprodajnih cijena, isključujući imovinu koja je u cijelosti amortizirana tijekom razdoblja od najmanje 40 godina, ali se i dalje koristi.

⁶⁷ [SL L 141, 13.5.1998., str. 6.](#)

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (55)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (173) Kada određuju obveze za pristup novim i poboljšanim infrastrukturama, državna regulatorna tijela osiguravaju da uvjeti pristupa odražavaju okolnosti na kojima se temelji odluka o ulaganju, uzimajući u obzir, među ostalim troškove za postavljanja, očekivanu brzinu ~~preuzimanja~~ prihvaćanja novih proizvoda i usluga te očekivanu razinu maloprodajnih cijena. Osim toga, kako bi se ulagačima pružila sigurnost pri planiranju, državna regulatorna tijela trebaju moći propisati, ako je potrebno, odredbe i uvjete pristupa koji ostaju dosljedni tijekom odgovarajućeg razdoblja provjere. ⇒ U slučaju da se kontrola cijena smatra primjerenom, ~~te~~ odredbe i uvjeti mogu uključivati dogovore o cijenama koje ovise o količinama i trajanju ugovora u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije, te uz uvjet da nemaju diskriminatorski učinak. Svakim se određenim uvjetom pristupa treba uzeti u obzir potreba da se očuva učinkovito tržišno natjecanje u pružanju usluga potrošačima i poslovnim subjektima.
-

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (19)

- (174) Određivanje pristupa mrežnoj infrastrukturi može se opravdati kao sredstvo za povećavanje tržišnog natjecanja, ali državna regulatorna tijela moraju uravnotežiti prava vlasnika infrastrukture da koristi svoju infrastrukturu u svoju korist i prava drugih pružatelja usluge na pristup opremi, što je osnova za obavljanje konkurentnih usluga.
-

↓ novo

- (175) U zemljopisnim područjima u kojima se u budućnosti mogu očekivati dvije pristupne mreže krajnji korisnici će zbog infrastrukturne konkurencije vjerojatno imati koristi od poboljšanja kakvoće mreže u usporedbi s područjima u kojima postoji samo jedna mreža. Primjerenost tržišnog natjecanja u pogledu ostalih parametara, kao što su cijena i izbor, vjerojatno će ovisiti o nacionalnim i lokalnim okolnostima tržišnog natjecanja. Ako barem jedan mrežni operator nudi veleprodajni pristup svim zainteresiranim poduzećima pod razumnim komercijalnim uvjetima čime se omogućuje održivo tržišno natjecanje na maloprodajnom tržištu, državna regulatorna tijela vjerojatno neće trebati odrediti ili zadržati obveze veleprodajnog pristupa na temelju kriterija znatne tržišne snage, uz iznimku pristupa građevinskoj infrastrukturi, stoga se može pouzdati u opća pravila tržišnog natjecanja. To vrijedi *a fortiori* ako oba mrežna operatora nude veleprodajni pristup pod razumnim komercijalnim uvjetima. U oba bi slučaja bilo primjerenije da se na državna regulatorna tijela primijeni posebni *ex post* nadzor. Ako u budućnosti na istim veleprodajnim i maloprodajnim tržištima budu prisutna ili se očekuje da budu prisutna i da se održivo natječu tri operatora mrežnog pristupa ili se to očekuje (što je na primjer moguće za mobilne mreže, a u nekim geografskim područjima i za fiksne mreže, posebno ako postoji učinkovit pristup građevinskoj infrastrukturi i/ili je riječ o zajedničkim ulaganjima, tako da tri ili više operatora imaju učinkovitu kontrolu nad imovinom potrebnom za mrežni pristup i mogu zadovoljiti maloprodajnu potražnju), manja je vjerojatnost da će državna regulatorna tijela utvrditi da neki operator raspolaže znatnom tržišnom snagom, osim ako utvrde da je riječ o

zajedničkom vladajućem položaju ili svako od predmetnih poduzeća raspolaže znatnom tržišnom snagom u odvojenim veleprodajnim tržištima, kao što je slučaj u na tržištima završavanja govornih poziva. Na takvim bi tržištima koja odlikuje djelotvorna i održiva infrastrukturna konkurencija primjena općih pravila tržišnog natjecanja trebala biti dovoljna.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (19)
(prilagođeno)
⇒ novo

(176) ~~Određivanje pristupa mrežnoj infrastrukturi može se opravdati kao sredstvo za povećavanje tržišnog natjecanja, ali državna regulatorna tijela moraju uravnotežiti prava vlasnika infrastrukture da koristi svoju infrastrukturu u svoju korist i prava drugih davatelja usluge na pristup opremi, što je osnova za obavljanje konkurentnih usluga.~~ Ako su operatori obavezni udovoljiti opravdanim zahtjevima za pristup i uporabu mrežnih elemenata i pripadajuće opreme, ti se zahtjevi mogu odbiti samo na temelju objektivnih načela kao što je tehnička izvedivost ili potreba za održanjem cjelovitosti mreže. Ako se pristup odbije, oštećena stranka može pokrenuti spor prema postupku za rješavanje sporova iz članka ~~20, 27. i 21 28. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~. Od operatora kojem je određena obveza pristupa ne može se tražiti da daje one vrste pristupa koje nisu u njegovoj nadležnosti. Obveza pristupa koju su odredila državna regulatorna tijela i kojom se kratkoročno povećava tržišno natjecanje ne bi smjela obeshrabriti tržišne natjecatelje da ulažu u alternativnu opremu čime će se dugoročno osigurati ⇒ održivo ⇐ tržišno natjecanje ☒ i/ili kvalitetnija usluga i koristi krajnjim korisnicima ☒. ~~Komisija je izdala Obavijest o primjeni pravila o tržišnom natjecanju za ugovaranje pristupa u telekomunikacijskom sektoru⁶⁸ koja se bavi ovim pitanjima.~~ Državna regulatorna tijela mogu pružatelje i/ili primatelje određenog pristupa obvezati tehničkim i operacijskim uvjetima u skladu s pravom ~~Zajednice ☒~~ Unije ☒. Posebno se obveza tehničkih normi mora provoditi u skladu s Direktivom ~~1535/2015/EU 98/34/EZ~~ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih normi i propisa i pravila o uslugama informacijskog društva⁶⁹.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (20)
(prilagođeno)
⇒ novo

(177) Kontrola cijena može biti potrebna kada analiza tržišta na određenom tržištu otkrije nedovoljno tržišno natjecanje. ~~Regulatorna intervencija može biti relativno neznatna, kao što je obveza da cijene za odabir operatora budu prihvatljive kao što je predviđeno Direktivom 97/33/EZ ili znatnija kao što je obveza da cijene budu usmjerene prema troškovima kako bi ih se potpuno opravdalo u slučaju da konkurencija nije dovoljno jaka da spriječi pretjerano visoke cijene.~~ Operatori sa značajnom tržišnom snagom posebno moraju izbjeći snižavanje cijena, čime razlika između njihove maloprodajne cijene i cijene za međusobno povezivanje ☒ i/ili pristup ☒ koja se traži od konkurenata koji obavljaju slične maloprodajne usluge ne bi bila dovoljna da se

⁶⁸ SL C 265, 22.8.1998., str. 2.

⁶⁹ SL L 241, 17.9.2015., str. 1.

osigura održivo tržišno natjecanje. Kad državno regulatorno tijelo izračuna troškove nastale prilikom uspostavljanja usluge koja je određena prema ovoj Direktivi, potrebno je dopustiti prihvatljiv povrat uloženog kapitala, uključujući potrebne radne i građevinske troškove, s prilagođenom vrijednosti kapitala gdje je potrebno odraziti trenutačnu vrijednost imovine i djelotvornost operacija. Metoda povrata troškova mora biti prilagođena okolnostima, uzimajući u obzir potrebu da se unaprijedi učinkovitost, i održivo tržišno natjecanje ⇒ i uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta ⇐, a ⊗ time ⊗ potrošačke pogodnosti dovedu do najvišeg stupnja ⊗ i maksimizacija koristi za ⊗ ⇒ krajnjeg korisnika ⇐, ⇒ a trebala bi uzeti u obzir potrebu za predvidivim i stabilnim veleprodajnim cijenama u korist svih operatora koji planiraju uvesti nove i poboljšane mreže, u skladu sa smjernicama Komisije⁷⁰. ⇐

↓ novo

(178) Zbog neizvjesnosti u pogledu konkretne potražnje za pružanjem širokopojsnih usluga sljedeće generacije važno je tim operatorima, u cilju promicanja učinkovitog ulaganja i inovacija, koji ulažu u nove ili nadograđene mreže omogućiti određeni stupanj fleksibilnosti pri određivanju cijena. Kako bi se spriječile pretjerane cijene na tržištima na kojima postoje operatori sa značajnom tržišnom snagom, fleksibilnost pri određivanju cijena trebalo bi kombinirati s dodatnim mjerama zaštite kako bi se zaštitilo tržišno natjecanje ili interesi krajnjih korisnika, primjerice stroge obveze nediskriminacije, mjere za osiguranje tehničke i gospodarske replikacije proizvoda na silaznom tržištu i dokazivo ograničenje maloprodajne cijene zbog infrastrukturne konkurencije ili cjenovnog sidra koje se temelji na drugim reguliranim pristupnim proizvodima, ili oboje. Tim se mjerama za zaštitu tržišnog natjecanja ne isključuje mogućnost da državna regulatorna tijela utvrde drugačije okolnosti u kojima bi bilo primjereno ne uvesti regulirane cijene pristupa za određene veleprodajne ulazne proizvode, primjerice kada operatoru sa značajnom tržišnom snagom zbog visoke cjenovne elastičnosti potražnje krajnjih korisnika nije profitabilno naplaćivati cijene koje su znatno više od konkurentne razine.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (21)
(prilagođeno)

(179) Ako državno regulatorno tijelo odredi obveze provedbe sustava ~~obračuna troškova~~ ⊗ troškovnog računovodstva ⊗ u svrhu postizanja kontrole cijena, ono samo može poduzeti godišnju reviziju kako bi osiguralo usklađenost s takvim sustavom ~~obračuna troškova~~ ⊗ troškovnog računovodstva ⊗, pod uvjetom da ima na raspolaganju potrebno kvalificirano osoblje, ili može zahtijevati da reviziju poduzme drugo kvalificirano tijelo, neovisno o dotičnome operatoru.

↓ novo

(180) Sustav naplate u Uniji za veleprodajnu uslugu završavanja govornog poziva temelji se na načelu da plaća mreža pozivatelja (eng. *Calling Party Network Pays*). Analiza

⁷⁰ Preporuka Komisije 2013/466/EU od 11. rujna 2013. o jedinstvenim obvezama nediskriminacije i troškovnim metodologijama u cilju promicanja tržišnog natjecanja i poboljšanja ulagačkog okruženja u području širokopojsnog pristupa, SL L 251, 21.9.2013., str. 13.

zamjenjivosti potražnje i ponude pokazuje da trenutačno ili u doglednoj budućnosti još ne postoje zamjene na veleprodajnoj razini koje bi mogle ograničiti određivanje naknada za završavanje poziva u određenoj mreži. S obzirom na dvosmjernost pristupa tržišta završavanja poziva, mogu nastati i drugi problemi u vezi s tržišnim natjecanjem, kao što je, na primjer, unakrsno subvencioniranje između operatora. Ti su mogući problemi u vezi s tržišnim natjecanjem zajednički tržištima završavanja govornog poziva u fiksnim i mobilnim mrežama. Također, budući da operatori završetka poziva imaju mogućnost odrediti cijene iznad troškova i interes da to učine, usmjerenost prema tome da cijene slijede troškove smatra se najprimjerenijim sredstvom za srednjoročno rješavanje tog problema.

(181) Ovom bi se Direktivom, u cilju usklađenog smanjenja regulatornog opterećenja pri rješavanju problema tržišnog natjecanja u pogledu veleprodajnih usluga završavanja govornog poziva diljem Unije, trebao utvrditi zajednički pristup kao temelj određivanju obveza kontrole cijena, koji će se dovršiti obvezujućom zajedničkom metodologijom, koju utvrđuje Komisija, te tehničkim smjernicama, koje će izraditi BEREC.

(182) Cijene završavanja govornog poziva na tržištima fiksnih i mobilnih komunikacija na veleprodajnoj razini u Uniji utvrđuju se delegiranim aktom kako bi se jednostavnije utvrdile i prema potrebi odredile. Ovom Direktivom trebali bi se utvrditi detaljni kriteriji i parametri na temelju kojih se određuje vrijednost cijena završavanja govornog poziva. Komisija bi pri primjeni tog skupa kriterija i parametara među ostalim trebala uzeti u obzir i da je potrebno pokriti samo inkrementalne troškove povezane s pružanjem veleprodajne usluge završavanja govornog poziva; da se naknade za radiofrekvencijski spektar temelje na pretplatnicima, a ne na prometu, stoga bi ih trebalo isključiti, a dodatni spektar uglavnom se dodjeljuje za podatkovni promet i stoga nije relevantan za povećanje troškova povezano sa završavanjem govornog poziva; poznato je da u fiksnim mrežama, za razliku od mobilnih mreža, za koje se procjenjuje da najmanje učinkovit opseg iznosi najmanje 20 % tržišnog udjela, manji operatori mogu ostvariti jednaku učinkovitost i poslovati s jednakim jediničnim troškom kao i učinkoviti operator, bez obzira na njihovu veličinu. Komisija bi pri utvrđivanju točne maksimalne cijene trebala uključiti odgovarajuće pondere kako bi uzela u obzir ukupan broj krajnjih korisnika u svakoj državi članici, ako je to potrebno zbog razlika u preostalim troškovima. Ako tu cijenu utvrđuje Komisija, iskustvo BEREC-a i državnih regulatornih tijela pri izradi prikladnih troškovnih modela bit će iznimno korisno i stoga ga treba uzeti u obzir.

(183) Ovom se Direktivom utvrđuju maksimalne cijene veleprodajnog završavanja govornog poziva za fiksne i mobilne mreže, a delegiranim aktom utvrdit će se niža točna cijena koju će primjenjivati državna regulatorna tijela. Početna cijena naknadno će se ažurirati. Na temelju modela LRIC bez dodatka s pristupom odozdo prema gore, koje su dosad primjenjivali državni regulatori, te primjenom navedenih kriterija, cijene završavanja govornog poziva iznose od 0,4045 eurocenta po minuti do 1,226 eurocenta po minuti u mobilnim mrežama te od 0,0430 eurocenta po minuti do 0,1400 eurocenta po minuti u fiksnim mrežama u većini lokalnog sloja međusobnog povezivanja (izračunano kao ponderirani prosjek između cijena tijekom vršnog opterećenja i izvan njega). Razlika u cijenama posljedica je različitih lokalnih uvjeta i postojećih struktura relativnih cijena kao i različitih razdoblja za izračune modela u državama članicama. Nadalje, u fiksnim mrežama razina cijena troškovno učinkovitog završavanja poziva ovisi i o mrežnom sloju u kojem se pruža usluga završavanja poziva.

(184) Zbog trenutačne neizvjesnosti u pogledu konkretne potražnje za širokopojasnim uslugama vrlo velikog kapaciteta kao i opće ekonomije razmjera i gustoće, sporazumi o zajedničkom ulaganju nude znatne koristi u pogledu grupiranja troškova i rizika, što manjim operatorima omogućuje ekonomski racionalno ulaganje, čime se promiče održivo, dugoročno tržišno natjecanje, uključujući i područja u kojima infrastrukturna konkurencija ne bi bila učinkovita. Ako operator sa značajnom tržišnom snagom objavi javni poziv za zajedničko ulaganje u nove mrežne elemente koji znatno doprinose uvođenju mreža vrlo velikog kapaciteta po poštenim, razumnim i nediskriminirajućim uvjetima, državno regulatorno tijelo trebalo bi se u načelu suzdržati od određivanja obveza u na temelju ove Direktive u pogledu novih mrežnih elemenata, koje se mogu naknadno preispitati u budućim analizama tržišta. Državna regulatorna tijela i dalje mogu smatrati, uzimajući u obzir buduće pozitivne učinke zajedničkog ulaganja na veleprodajnoj i maloprodajnoj razini na konkurenciju, da je s obzirom na postojeće tržišne strukture i dinamiku razvijene u uvjetima reguliranog veleprodajnog pristupa, te ako ne postoji komercijalna ponuda u tom smislu, primjereno zaštititi prava tražitelja pristupa koji ne sudjeluju u određenom zajedničkom ulaganju održavanjem postojećih pristupnih proizvoda ili, ako su elementi povijesnih mreža na vrijeme uklonjeni, određivanjem pristupnih proizvoda koji funkcioniraju na način usporediv s proizvodima dostupnima na povijesnoj infrastrukturi.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (61)
(prilagođeno)

(185) Svrha je funkcionalnog razdvajanja, pri čemu se od vertikalno integriranog operatora traži da osnuje operativno razdvojene poslovne subjekte, osigurati potpuno istovjetne pristupne proizvode svim podoperatorima, uključujući i vlastita poddijela silazna ovisna društva ~~sameg~~ vertikalno integriranog operatora. Funkcionalnim razdvajanjem može se poboljšati tržišno natjecanje na nekoliko mjerodavnih tržišta, tako da se smanji poticaj za diskriminaciju te olakša potvrđivanje i ostvari poštovanje obveza nediskriminacije. U posebnim slučajevima, funkcionalno razdvajanje može se opravdati kao ~~sredstvo poboljšanja~~ korektivna mjera kada se ne uspijeva postići djelotvorna nediskriminacija na nekoliko dotičnih tržišta, i kada ima malo ili nimalo izgleda za infrastrukturnu konkurenciju u razumnom vremenskom okviru, nakon primjene jedne ili više ~~pravnih sredstava~~ korektivnih mjera koje su se prethodno smatrale prikladnima. Međutim, vrlo je važno osigurati da se uvođenjem funkcionalnog razdvajanja dotično poduzeće ne odvrti od ulaganja u svoju mrežu te da ne dovede do bilo kakvih mogućih negativnih učinaka na dobrobit potrošača. Uvođenje funkcionalnog razdvajanja zahtijeva usklađenu analizu različitih mjerodavnih tržišta vezanih uz pristupnu mrežu, u skladu s postupkom tržišne analize utvrđenim u članku ~~67.16 Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~. Kada započnu analizu tržišta i kada oblikuju pojedini ~~ove mjere~~ te korektivne mjere , državna regulatorna tijela trebaju posebnu pozornost pokloniti proizvodima kojima će upravljati funkcionalno razdvojeni poslovni subjekti, uzimajući u obzir opseg pokretanja mreže i stupanj tehnološkog napretka, koji mogu imati negativan utjecaj na zamjenjivost usluga fiksnih i bežičnih veza. Kako bi se izbjegli poremećaji u tržišnom natjecanju na unutarnjem tržištu, Komisija treba unaprijed odobriti prijedloge za funkcionalno razdvajanje.

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (62)

- (186) Provedba funkcionalnog razdvajanja ne bi smjela spriječiti odgovarajuće mehanizme zajedničkog djelovanja između različitih poslovnih subjekata kako bi se osigurala zaštita gospodarskih prava i prava nadzora uprave matične tvrtke.
-

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (64)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (187) Kada vertikalno integrirano poduzeće odluči prenijeti značajan dio ili svu imovinu svoje lokalne pristupne mreže funkcionalno odvojenom pravnom subjektu pod drugim vlasništvom ili osnivanjem funkcionalno odvojenog poslovnog subjekta koji bi se bavio pristupnim proizvodima, državno regulatorno tijelo treba procijeniti učinak namjeravane transakcije, ⇒ uključujući sve obveze u pogledu pristupa koje je to poduzeće ponudilo ⇐, na sve postojeće regulatorne obveze određene vertikalno integriranim operatoru, kako bi osiguralo usklađenost bilo kakvog novog dogovora s ovom Direktivom ~~2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) i Direktivom 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama)~~. Dotično državno regulatorno tijelo treba izvršiti novu analizu tržišta na kojima djeluje funkcionalno odvojeni subjekt i prema tomu odrediti, zadržati, izmijeniti ili ukinuti obveze. U tom smislu, državno regulatorno tijelo treba imati mogućnost da od poduzeća zahtijeva informacije.
-

↓ novo

- (188) Obvezujućim obvezama mogu se pojačati predvidljivost i transparentnost postupka dragovoljnog razdvajanja vertikalno integriranog poduzeća sa značajnom tržišnom snagom u jednom ili više relevantnih tržišta, utvrđivanjem postupka provedbe planiranog razdvajanja, npr. detaljnim planom provedbe s jasno utvrđenim ključnim koracima i predvidljivim posljedicama u slučaju da se neki ključni korak ne ostvari. Državna regulatorna tijela trebala bi razmotriti obveze iz perspektive buduće održivosti, posebno pri odabiru razdoblja u kojem će obveze postati obvezujuće, te bi trebale uzeti u obzir vrijednost stabilnih i predvidljivih tržišnih uvjeta koju su dionici istakli u javnoj raspravi.
- (189) Obveze mogu uključivati imenovanje nadzornog upravitelja, a njega i mandat trebalo bi potvrditi državno regulatorno tijelo i obvezu operatora da dostavlja periodična izvješća o provedbi.
- (190) Vlasnici mreža koji ne posluju na maloprodajnom tržištu te im je stoga poslovni model ograničen na pružanje veleprodajnih usluga drugima, mogu pridonijeti stvaranju uspješnog veleprodajnog tržišta, s pozitivnim učincima na tržišno natjecanje na maloprodajnim silaznim tržištima. Osim toga, njihov bi poslovni model mogao biti privlačan mogućim financijskim ulagateljima u manje nestabilnu infrastrukturnu imovinu s dugoročnim perspektivama uvođenja mreža velikog kapaciteta. No, prisutnost operatora koji posluje isključivo na veleprodajnom tržištu ne vodi nužno do djelotvornog tržišnog natjecanja na maloprodajnim tržištima, a operatori koji posluje isključivo na veleprodajnom tržištu mogu imati znatnu tržišnu snagu za određeni proizvod i geografsko tržište. Opasnosti za tržišno natjecanje uzrokovane ponašanjem operatora koji posluju isključivo na veleprodajnom tržištu mogle bi biti manje nego od vertikalno integriranih operatora, uz uvjet da je model poslovanja isključivo na

veleprodajnom tržištu autentičan i da ne postoje poticaji za diskriminiranje među silaznim pružateljima. Stoga bi regulatorni odgovor trebao biti razmjerno manje zamjetljiv. S druge strane, državna regulatorna tijela moraju imati mogućnost intervencije ako dođe do problema u vezi s tržišnim natjecanjem na štetu krajnjih korisnika.

- (191) Kako bi se olakšala migracija sa povijesnih bakrenih mreža na mreže sljedeće generacije, što je u interesu krajnjih korisnika, državna regulatorna tijela trebala bi imati mogućnost nadzirati inicijative mrežnih operatora u tom pogledu, a prema potrebi uvesti primjeren postupak migracije, npr. s pomoću prethodne obavijesti, transparentnost i prihvatljive usporedive pristupne proizvode, nakon što je vlasnik mreže jasno pokazao svoju namjeru i pripravnost da isključi bakrenu mrežu. Kako bi se izbjegla neopravdana kašnjenja migracije, trebalo bi ovlastiti državna regulatorna tijela da nakon uspostave odgovarajućeg postupka migracije povuku obvezu pristupa u pogledu bakrene mreže.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (1)
(prilagođeno)

- (192) Liberalizacija sektora telekomunikacija i porast tržišnog natjecanja i izbora komunikacijskih usluga idu ruku pod ruku s usporednom akcijom stvaranja usklađenog regulatornog okvira koji osigurava pružanje univerzalne usluge. Koncept univerzalne usluge treba se razvijati s ciljem odražavanja tehnološkog napretka, razvoja tržišta i promjena u korisničkoj potražnji. ~~Regulatorni okvir, uspostavljen 1998. godine s ciljem pune liberalizacije tržišta telekomunikacija u Zajednici, definirao je najmanji opseg obveza koje proizlaze iz univerzalne usluge te utvrdio pravila u vezi s njihovom cijenom i načinom financiranja.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (2)
(prilagođeno)

- (193) Prema članku ~~153.~~ 169. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ~~Zajednica~~ Unija treba doprinijeti zaštiti potrošača.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (3)
(prilagođeno)

~~Zajednica i njezine države članice preuzele su obveze u vezi s regulatornim okvirom telekomunikacijskih mreža i usluga u kontekstu Sporazuma o osnovnim telekomunikacijama Svjetske trgovinske organizacije (WTO). Svaka članica WTO-a ima pravo definirati vrstu obveze iz univerzalne usluge koju želi zadržati. Takve obveze same po sebi neće se smatrati protivnima tržišnom natjecanju, pod uvjetom da se provode na način koji je transparentan, nediskriminirajući i neutralan u smislu tržišnog natjecanja te da ne predstavljaju prevelike opterećenje od onog nužnog za vrstu univerzalne usluge koju je definirala država članica.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (51)
(prilagođeno)

~~Kako ciljeve predložene akcije, a to su određivanje zajedničke razine univerzalne usluge telekomunikacija za sve korisnike u Europi, te usklađivanje uvjeta pristupa i uporabe javnih~~

~~telefonskih mreža na nepokretnoj lokaciji i s njima povezanih javno dostupnih telefonskih usluga, kao i postizanje usklađenog okvira za regulaciju elektroničkih komunikacijskih usluga, elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se stoga, zbog obujma ili učinaka djelovanja, može na bolji način ostvariti na razni Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelima supsidijarnosti navedenima kako su utvrđeni u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kao što je predloženo u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (5)

~~Neke obveze na otvorenom tržištu trebaju se primjenjivati na sva poduzeća koja pružaju javno dostupne telefonske usluge na nepokretnoj lokaciji, dok se druge trebaju primjenjivati samo na poduzeća koja uživaju znatniju tržišnu snagu ili koja su određena kao davatelji univerzalne usluge.~~

↓ novo

(194) Univerzalna usluga sigurnosna je mreža kojom se osigurava da je svim krajnjim korisnicima dostupan minimalni skup usluga po pristupačnoj cijeni, u slučajevima kada rizik socijalnog isključivanja zbog nedostatka takvog pristupa građanima priječi potpuno socijalno i gospodarsko sudjelovanje u društvu.

(195) Osnovni širokopojasni pristup internetu dostupan je gotovo posvuda u Uniji i naširoko se koristi za širok raspon djelatnosti. Međutim, stopa ukupnog prihvaćanja niža je od dostupnosti jer i dalje postoje osobe koje nisu povezane zbog osviještenosti, troškova, vještina ili zbog odabira. Funkcionalni pristup internetu po pristupačnoj cijeni od ključne je važnosti za društvo i šire gospodarstvo. Osnova je sudjelovanju u digitalnom gospodarstvu i društvu s pomoću ključnih internetskih usluga.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (8)
(prilagođeno)
⇒ novo

~~(196) Temeljni je zahtjev univerzalne usluge ☒ svim krajnjim korisnicima po pristupačnoj cijeni osigurati pristup dostupnim funkcionalnim uslugama pristupa internetu i uslugama glasovne komunikacije, barem ☒ pružiti korisnicima, na njihov zahtjev, pristup javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, po pristupačnoj cijeni. ⇒ Države članice trebale bi imati i mogućnost da osiguraju pristupačnost usluga koje se ne pružaju na fiksnoj lokaciji, nego građanima koji su u pokretu, ako smatraju da je to potrebno kako bi se osiguralo njihovo potpuno socijalno i gospodarsko sudjelovanje u društvu. ⇐ Ovaj je zahtjev ograničen na jedan uskopojasni mrežni priključak, čije pružanje države članice mogu ograničiti na primarnu adresu/boravište krajnjeg korisnika te koji se ne proteže na Digitalnu mrežu integriranih usluga (ISDN), koja pruža dva ili više priključaka koji se mogu koristiti istodobno. Ne bi trebalo biti ograničenja u smislu tehničkih načina putem kojih se osigurava priključak, neovisno o tomu je li riječ o žičanim ili bežičnim tehnologijama, niti bi trebalo biti ograničenja u pogledu ☒ kategorije ☒ operatora ☒ u ☒ smislu pružanja svih obveza iz univerzalne usluge, odnosno njihova dijela. Priključci na javnu telefonsku mrežu na nepokretnoj lokaciji trebaju moći podržavati komunikaciju govora i podataka pri brzinama koje su dovoljne za pristup online uslugama kao što su one koje pruža javni~~

internet. Brzina pristupa internetu koja je na raspolaganju nekom korisniku može ovisiti o nizu čimbenika, uključujući davatelja(-e) priključka na internet kao i o namjeni za koju se priključak koristi. Brzina prijenosa podataka koju može podržati jedan uskopojasni priključak na javnu telefonsku mrežu ovisi o mogućnostima pretplatničke terminalne opreme kao i o samom priključku. Iz tog razloga nije primjereno propisati određenu brzinu prijenosa podataka odnosno bitova na razini Zajednice. Analogni modemi, koji su trenutačno dostupni, u načelu pružaju brzinu prijenosa podataka od 56 kbit/s te rabe automatsku adaptaciju brzine prijenosa podataka koja vodi računa o varirajućoj kakvoći linije, što ima za posljedicu to da dosegnuta brzina prijenosa podataka može biti niža od 56 kbit/s. Fleksibilnost se s jedne strane zahtijeva kako bi se omogućilo državama članicama poduzimanje mjera tamo gdje je to potrebno kako bi se osiguralo da su priključci sposobni podržati takvu brzinu prijenosa podataka te, s druge strane, kako bi se dopustilo državama članicama da, tamo gdje je to potrebno, dopuste brzine prijenosa podataka ispod ove gornje granice od 56 kbit/s kako bi se, na primjer, iskoristile mogućnosti bežičnih tehnologija (uključujući i pokretne bežične mreže) s ciljem pružanja univerzalne usluge većem dijelu stanovništva. Ovo bi moglo biti od posebne važnosti u nekim državama pristupnicama, u kojima je broj domaćinstava koja imaju tradicionalne telefonske priključke i dalje relativno malen. U određenim slučajevima, gdje je priključak na javnu telefonsku mrežu na nepokretnoj lokaciji očigledno nedovoljan u smislu održavanja zadovoljavajućeg pristupa internetu, države članice trebaju moći zahtijevati podizanje veze na onu razinu koju koristi većina pretplatnika, kako bi na taj način podržavala brzine prijenosa podataka koje su dovoljne za pristup internetu. Tamo gdje posebne mjere stvaraju dodatno opterećenje na neto trošak dotičnih potrošača, neto učinak može se uključiti u bilo koji izračun neto troškova obveza pružanja univerzalne usluge.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (5)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (197) ~~Podatkovni priključci na javnu komunikacijsku mrežu na fiksnoj lokaciji trebali bi moći podržavati prijenos podataka brzinama koje su odgovarajuće s obzirom na pristup mrežnim uslugama, poput onih koje se pružaju putem javnog interneta. Brzina pristupa internetu za pojedinog korisnika može ovisiti o različitim čimbenicima, uključujući i jednog ili više pružatelja usluge priključka na internet~~ ☒ internetske povezivosti ☒ , kao i određene aplikacije za koju se priključak koristi. ~~Brzina prijenosa podataka koju može podržavati veza na javnu komunikacijsku mrežu ovisi o mogućnostima opreme korisnika, kao i samog priključka. Zbog tog razloga nije primjereno određivanje jedinstvene brzine prijenosa podataka odnosno količine bitova u jedinici vremena na razini Zajednice.~~ ⇒ Usluga funkcionalnog pristupa internetu po pristupačnoj cijeni trebala bi biti dovoljna da podržava pristup i uporabu minimalnog skupa osnovnih usluga koje odražavaju usluge kojima se koristi većina krajnjih korisnika. Taj bi minimalni skup usluga dodatno trebale definirati države članice kako bi omogućile odgovarajuću razinu socijalne uključenosti i sudjelovanja u digitalnom društvu i gospodarstvu na svojem državnom području. ↵ ~~Da bi se državama članicama omogućilo da prema potrebi poduzmu odgovarajuće mjere, te kako bi osigurale da veza za prijenos podataka podržava odgovarajuće brzine prijenosa, a koje su odgovarajuće za omogućavanje funkcionalnog internetskog pristupa, kako su odredile države članice, uzimajući u obzir odgovarajuće okolnosti na nacionalnom~~

tržištu, na primjer prevladavajuću pojasnu širinu koju koristi većina pretplatnika u toj državi članici, kao i tehničku izvedivost, pod uvjetom da navedene mjere imaju za cilj smanjenje poremećaja na tržištu. Kada takve mjere uzrokuju nepravedno opterećenje određenog poduzeća, uzimajući u obzir troškove i prihode, kao i nematerijalnu korist, koji proizlaze iz pružanja dotičnih usluga, navedeno može biti uključeno u neto izračun univerzalnih obveza. Također se može primijeniti drugi izvor financiranja mrežne infrastrukture, što uključuje i financiranje ili nacionalne mjere koje su u skladu sa zakonodavstvom Zajednice.

↓ novo

(198) Krajnji korisnici ne bi trebali biti obvezni pristupati uslugama koje ne žele, stoga bi prihvatljivim krajnjim korisnicima trebalo omogućiti da na zahtjev ograniče pristupačnu univerzalnu uslugu samo na uslugu glasovne komunikacije.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (17)

(199) Državna regulatorna tijela trebala bi nadzirati razvoj i razinu maloprodajnih tarifa za usluge koje su obuhvaćene obvezama univerzalnih usluga, čak i kada država članica još nije odredila poduzeće koje bi trebalo pružati univerzalne usluge. U tom slučaju, nadzor bi se trebao provoditi tako da ne predstavlja preveliko administrativno opterećenje za državna regulatorna tijela, niti za poduzeća koja pružaju navedenu uslugu.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (10)
(prilagođeno)
⇒ novo

(200) Pristupačna cijena podrazumijeva cijenu koju su države članice definirale na nacionalnoj razini u kontekstu posebnih uvjeta na nacionalnoj razini te može uključivati određivanje ujednačenih tarifa neovisno o lokaciji, odnosno opciju posebnih tarifa ⇒ ili paketa ⇐ kako bi se izišlo ususret potrebama korisnika nižih primanja ☒ ili korisnika s posebnim socijalnim potrebama, uključujući starije osobe, osobe s invaliditetom te krajnje korisnike u ruralnim ili geografski izoliranim područjima. Kako bi se izbjegli poremećaji u funkcioniranju tržišta, te ponude uključuju samo osnovne značajke. ☒ Pristupačnost za pojedinačne potrošače ⇒ krajnje korisnike trebala bi se temeljiti na ⇐ njihovu ⇒ pravu sklapanja ugovora s poduzećem, dostupnosti broja, stalnom povezanošću usluge i njihovom ⇐ mogućnošću praćenja i kontrole vlastitih troškova.

↓ novo

(201) Više ne bi trebalo biti moguće krajnjim korisnicima odbiti pristup minimalnom skupu usluga povezivosti. Pravo na sklapanje ugovora s poduzećem trebalo bi značiti da bi krajnji korisnici koji bi se mogli suočiti s odbijanjem, posebno oni s niskim primanjima ili s posebnim društvenim potrebama, trebali imati mogućnost sklapanja ugovora za pružanje usluge funkcionalnog pristupa internetu po pristupačnoj cijeni i usluge glasovne komunikacije barem na fiksnoj lokaciji s bilo kojim poduzećem koje te usluge pruža na toj lokaciji. Kako bi se na najmanju moguću mjeru sveli financijski rizici kao što su neplaćanje računa, poduzeća bi trebala imati mogućnost ponuditi

ugovor s uvjetima plaćanja unaprijed, na temelju plaćanja unaprijed za jedinice pristupačne cijene.

- (202) Kako bi se osiguralo da se s građanima može stupiti u kontakt s pomoću usluge glasovne komunikacije, države članice trebale bi osigurati dostupnost telefonskog broja u razumnom razdoblju, uključujući i razdoblja kada se usluge glasovne komunikacije ne koriste. Poduzeća bi trebala imati mogućnost uvesti mehanizme radi provjere je li krajnji korisnik i dalje zainteresiran zadržati dostupnost broja.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (4)
(prilagođeno)

- (203) ~~Osiguravanje univerzalne usluge (drugim riječima, pružanje definiranog najmanjeg skupa usluga svim krajnjim korisnicima po pristupačnoj cijeni) može uključivati pružanje određenih usluga nekim krajnjim korisnicima po cijenama koje odstupaju od onih koje su posljedica uobičajenih uvjeta na tržištu. Međutim, Nadoknade troškova poduzećima koja su određena za pružanje tih usluga u takvim okolnostima ne mora imati za posljedicu bilo kakvo narušavanje tržišnog natjecanja, pod uvjetom da se odabranim tim poduzećima nadoknadi specifičan neto trošak te pod uvjetom da se opterećenje neto troška nadoknadi na način koji je neutralan u smislu tržišnog natjecanja.~~

↓ novo

- (204) Državna regulatorna tijela trebala bi radi procjene potrebe za pristupačnim cijenama imati mogućnost nadzirati razvoj i detalje ponuda tarifnih opcija ili paketa za krajnje korisnike s niskim primanjima ili posebnim društvenim potrebama.
- (205) Ako dodatne mjere koje nadilaze osnovne tarifne opcije ili pakete koja nude poduzeća nisu dovoljne da bi se osigurala pristupačnost krajnjim korisnicima s niskim primanjima ili posebnim društvenim potrebama, primjerena su alternativa izravne potpore, primjerice kuponi, uzimajući u obzir potrebu da se poremećaji na tržištu svedu na najmanju moguću mjeru.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (9)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (206) Države članice trebale bi utvrditi mjere koje promiču stvaranje tržišta za pristupačne široko dostupne proizvode i usluge sa značajkama za krajnje korisnike s invaliditetom , uključujući opremu s pomoćnim tehnologijama . To se, između ostalog, može postići ~~uzimanjem u obzir europskih standarda~~ upućivanjem na europske norme   ili uvođenjem ~~za elektroničkim pristupom (eAccessibility)~~ zahtjeva u skladu s Direktivom xxx/YYYY/EU Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u pogledu zahtjeva za pristupačnost proizvoda i usluga⁷¹ ~~za postupke javne nabave i pozive na javne natječaje koji se odnose na pružanje usluga, te provođenjem zakonodavstva koje podržava prava krajnjih korisnika s invaliditetom.~~ ⇒ Države

⁷¹ SL C [...], [...], str. [...].

članice trebale bi utvrditi primjerene mjere u skladu s nacionalnim okolnostima, koje državama članicama omogućuju fleksibilnost u poduzimanju posebnih mjera, primjerice ako se na tržištu ne nude proizvodi po pristupačnim cijenama i usluge sa značajkama za krajnje korisnike s invaliditetom pod uobičajenim gospodarskim uvjetima. ↩

↓ novo

(207) Priklučci na fiksnu liniju za podatkovne komunikacije s brzinom prijenosa podataka koje su odgovarajuće za omogućavanje funkcionalnog pristupa internetu, dostupni su gotovo posvuda u Uniji te ih koristi većina njezinih građana. Pokrivenost standardnim fiksnim širokopojasnim vezama i dostupnost u Uniji iznosi 97 % domaćinstava u 2015., prosječna stopa prihvaćanja iznosi 72 %, a usluge temeljene na bežičnim tehnologijama imaju i veći doseg. Među državama članicama međutim postoje razlike u pogledu dostupnosti i pristupačnosti fiksne širokopojasne veze u urbanim i ruralnim područjima.

(208) Tržištu je namijenjena vodeća uloga u pogledu osiguravanja dostupnosti širokopojasnog pristupa internetu uz stalni rast kapaciteta. U područjima u kojima tržište to nije ostvarilo, mogu se primijeniti druge mjere javnih politika radi potpore dostupnosti vezama za funkcionalni pristup internetu, koje su u načelu troškovno učinkovitije i manje narušavaju tržište od obveza pružanja univerzalne usluge, npr. primjena financijskih instrumenata kao što su instrumenti dostupni u okviru Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) i Instrumenta za povezivanje Europe (CEF), uporaba javnih sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova, povezivanje obveza pokrivenosti s pravom korištenja radiofrekvencijskog spektra radi potpore uvođenju širokopojasnih mreža u manje naseljenim područjima i javna ulaganja u skladu s pravilima Unije o državnim potporama.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (4)
(prilagođeno)
↩ novo

(209) ~~Temeljni zahtjev univerzalnih usluga je korisnicima na zahtjev omogućiti priključak na javnu komunikacijsku mrežu, na određenoj lokaciji i po povoljnoj cijeni.~~ ↩ Ako se nakon provedbe temeljite procjene, pri čemu se u obzir uzimaju rezultati geografskog mjerenja u pogledu uvođenja mreža koje je provelo državno regulatorno tijelo, pokaže da se krajnjim korisnicima u nekim područjima ni tržišnim mehanizmima ni mehanizmima javne intervencije vjerojatno neće osigurati veza koja omogućuje uslugu funkcionalnog pristupa internetu, kako ga definiraju države članice u skladu s člankom 79. stavkom 2., i usluge glasovne komunikacije na fiksnoj lokaciji, države članice trebale bi imati mogućnost iznimno odrediti različita poduzeća ili skupinu poduzeća za pružanje tih usluga u različitim relevantnim dijelovima državnog područja. ↩ ~~Zahtjev se odnosi na pružanje usluga lokalnih, nacionalnih i međunarodnih telefonskih poziva, faksimila i dostupnosti podataka.~~ ☒ Države članice ☒ pružanje mogu ↩ obveze pružanja univerzalne usluge radi dostupnosti usluge funkcionalnog pristupa internetu ↩ ograničiti na primarnu lokaciju ili prebivalište krajnjeg korisnika. Ne bi trebala postojati ograničenja s obzirom na tehnička sredstva kojima se osiguravaju ↩ usluga funkcionalnog pristupa internetu i usluga glasovne komunikacije na fiksnoj lokaciji ↩, neovisno o tomu je li riječ o

žičanim ili bežičnim tehnologijama, niti bi trebalo biti ograničenja za operatore u smislu pružanja svih obveza iz univerzalne usluge, odnosno njihova dijela.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (16)

(210) U skladu s načelom supsidijarnosti, države članice na temelju objektivnih kriterija određuju koja će poduzeća odabrati da budu pružatelji univerzalnih usluga, prema potrebi uzimajući u obzir sposobnost i spremnost poduzeća za prihvaćanjem svih ili dijela obveza univerzalnih usluga. Navedeno ne prejudicira da države članice u postupku odabira mogu uključivati posebne uvjete na temelju učinkovitosti, uključujući, između ostalog, grupiranje zemljopisnih područja ili dijelova ili utvrđivanje minimalnog razdoblja za odabir.

↓ novo

(211) Potrebno je procijeniti troškove osiguravanja dostupnosti veze koja omogućuje uslugu funkcionalnog pristupa internetu u skladu s člankom 79. stavkom 2. i uslugu glasovne komunikacije na fiksnoj lokaciji po pristupačnoj cijeni u okviru obveza pružanja univerzalne usluge, posebno procjenom očekivanog financijskog tereta poduzećima i korisnicima u sektoru elektroničkih komunikacija.

(212) Zahtjevima osiguravanja potpune nacionalne teritorijalne pokrivenosti koji se utvrđuju postupkom određivanja vjerojatno će se *a priori* određena poduzeća isključiti ili odvratiti da ne podnose zahtjev za pružanje univerzalne usluge. Određivanje poduzeća s obvezom pružanja univerzalne usluge na predugi ili neodređeni rok može dovesti i *a priori* isključivanja određenih poduzeća.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (9)

~~Odredbe ove Direktive ne sprečavaju države članice da odrede različita poduzeća koja će pružati mrežne i uslužne elemente univerzalne usluge. Od poduzeća određenih za pružanje mrežnih elemenata može se zatražiti osiguravanje takve konstrukcije i njezinoga održavanja, kakvo je potrebno i razmjerno kako bi se izišlo u susret svim razumnim zahtjevima za priključak na javnu telefonsku mrežu na nepokretnoj lokaciji te za pristup javno dostupnim telefonskim uslugama na nepokretnoj lokaciji.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (11)
(prilagođeno)

~~Usluga telefonskog imenika i usluga službe za korisnike predstavljaju nužno oruđe pristupa javno dostupnim telefonskim uslugama te čine dio obveza pružanja univerzalne usluge. Korisnici i potrošači žele sveobuhvatne telefonske imenike kao i službu za korisnike koji pokrivaju sve upisane telefonske pretplatnike i njihove brojeve (uključujući brojeve iz nepokretne i pokretne mreže) te žele da im se ti podaci predoče na način koji nikoga ne stavlja u povlašten položaj. Direktiva 97/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području telekomunikacija⁷² osigurava~~

⁷²

SL L 24, 30.1.1998., str. 1.

pretplatnicima pravo na privatnost u vezi s uključivanjem njihovih osobnih podataka u javni telefonski imenik.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (12)
(prilagođeno)

~~Gradanima je važno postojanje odgovarajuće mogućnosti uporabe javnih telefonskih govornica, a korisnicima je važno pružiti mogućnost besplatnog pozivanja telefonskih brojeva za hitne službe te, posebno, jedinstvenog europskog broja za hitne službe (112), s bilo kojeg telefonskog uređaja, uključujući javne govornice, bez ikakve naplate. Nedostatak informacija o postojanju broja 112 uskrađuje građanima taj dodatni zaštitni mehanizam koji pruža postojanje ovog broja na razini Europe, posebno tijekom njihovih putovanja u druge države članice.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (13)

~~Države članice trebaju poduzeti odgovarajuće mjere kojima će zajamčiti pristup i prihvatljivost svih javno dostupnih telefonskih usluga na nepokretnoj lokaciji osobama s invaliditetom i korisnicima s posebnim socijalnim potrebama. Posebne mjere za osobe s invaliditetom mogu uključivati, tamo gdje je to prikladno, osiguravanje dostupnosti javnih telefona, javnih tekstualnih telefona ili ekvivalentne mjere namijenjene gluhim odnosno nijemim osobama, pružanje usluga slijepim odnosno djelomično slijepim osobama, poput službe informacija ili neke ekvivalentne besplatne mjere te izdavanje raščlanjenih računa po stavkama, u alternativnom formatu, slijepim odnosno djelomično slijepim osobama, na njihov zahtjev. Možda će se morati poduzeti i određene mjere kako bi se korisnicima s invaliditetom i korisnicima s posebnim potrebama omogućio pristup hitnim službama (112) te kako bi im se pružila slična mogućnost izbora između različitih operatora ili davatelja usluga koju imaju ostali potrošači. Norme o kakvoći usluge razvijene su za čitav niz parametara čija je svrha osigurati kakvoću usluga koje su na raspolaganju pretplatnicima te koliko uspješno poduzeća određena za obvezu pružanja univerzalne usluge obavljaju svoj posao u smislu dosezanja tih normi. Norma o kakvoći usluge još uvijek ne postoji što se tiče korisnika s invaliditetom. Potrebno je uspostaviti norme i relevantne parametre za korisnike s invaliditetom, koji su utvrđeni u članku 11. ove Direktive. Povrh toga, državna regulatorna tijela trebaju moći zatražiti objavljivanje podataka o kakvoći pružanja usluga ako se, i kada, takve norme i parametri uspostave. Davatelj univerzalne usluge ne bi trebao poduzimati mjere kojima će sprečavati korisnike da u potpunosti rabe pogodnosti usluga koje pružaju različiti operatori ili davatelji usluga, u kombinaciji sa svojim vlastitim uslugama koje se nude kao dio univerzalne usluge.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (14)

~~Važnost pristupa javnoj telefonskoj mreži na nepokretnoj lokaciji i njezine uporabe takva je da bi ona trebala biti na raspolaganju svakome tko podnese opravdan razlog za njom. U skladu s načelom supsidijarnosti, na državama je članicama da odluče, na osnovi objektivnih kriterija, koja poduzeća imaju obvezu pružanja univerzalne usluge za potrebe ove Direktive, pri čemu je poželjno uzeti u obzir sposobnost i spremnost poduzeća da prihvate sve obveze pružanja univerzalne usluge, ili samo njihov dio. Važno je da se obveze pružanja univerzalne usluge ispunjavaju na najučinkovitiji mogući način, tako da korisnici općenito plaćaju cijene koje odgovaraju učinkovitosti pružene usluge. Također je važno da operatori univerzalnih usluga održe cjelovitost mreže, kao i kontinuitet i kakvoću usluge. Jačanje tržišnog natjecanja~~

~~i mogućnosti izbora ostavljaju više mogućnosti i drugim poduzećima za pružanje svih obveza univerzalne usluge, ili dijela njih, ne samo onima sa znatnijom tržišnom snagom. Stoga se obveze pružanja univerzalne usluge mogu u nekim slučajevima dodijeliti operatorima koji su prikazali najekonomičniji način osiguravanja pristupa i usluga, uključujući postupke odabira na temelju konkurentnosti ili poredbenosti. Odgovarajuće obveze mogle bi se uključiti kao uvjeti za dobivanje ovlaštenja za pružanje javno dostupnih usluga.~~

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (10)
(prilagođeno)

(213) Kada poduzeće kojemu je naloženo ~~pružanje univerzalnih usluga~~ ☒ da na fiksnoj lokaciji osigura dostupnost funkcionalnog pristupa internetu ili usluge glasovne komunikacije ☒, kako je utvrđeno člankom 81. ~~4.☒~~ ove ☒ Direktive ~~2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama)~~, odluči sva svoja sredstva mreže s lokalnim pristupom na nacionalnom državnom području ili znatan dio tih sredstava s obzirom na obvezu pružanja univerzalnih usluga, prenijeti na ~~određenu~~ ☒ odvojenu ☒ pravnu osobu u drugom krajnjem vlasništvu, državno regulatorno tijelo trebalo bi procijeniti učinke prijenosa, kako bi se utvrdio nastavak obveza pružanja univerzalnih usluga na cjelokupnom državnom području ili na dijelovima državnog područja. U tu bi svrhu to poduzeće o prijenosu trebalo unaprijed obavijestiti nacionalno zakonodavno tijelo koje je odredilo obvezu pružanja univerzalnih usluga. Procjena državnog regulatornog tijela ne bi smjela utjecati na dovršetak prijenosa.

↓ novo

(214) Države članice trebale bi radi stabilnosti i potpore postupnom prelasku moći i dalje osiguravati pružanje univerzalnih usluga na svojem državnom području, osim usluga funkcionalnog pristupa internetu i usluga glasovne komunikacije na fiksnoj lokaciji, koje su obuhvaćene njihovim univerzalnim obvezama na temelju Direktive 2002/22/EZ u trenutku stupanja na snagu ove Direktive, uz uvjet da usluge ili usporedive usluge nisu dostupne pod uobičajenim komercijalnim okolnostima. Nastavkom pružanja usluga javnih govornica, telefonskih imenika i službi davanja obavijesti o brojevima pretplatnika u okviru obveze pružanja univerzalne usluge, dok god potreba za njima postoji, omogućuje državama članicama potrebnu fleksibilnost potrebnu da odgovore na promjenjive nacionalne okolnosti. Međutim, te bi se usluge trebale financirati javnim sredstvima kao i druge obveze pružanja univerzalne usluge.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (15)
⇒ novo

~~(215)~~ Države članice trebaju nadzirati situaciju ~~potrošača~~ ⇒ krajnjih korisnika ⇐ u vezi s načinom na koji rabe ⇒ funkcionalni pristup internetu i usluge glasovne komunikacije ⇐ javno dostupne telefonske usluge, posebno u vezi s njihovom pristupačnošću. Pristupačnost ⇒ funkcionalnog pristupa internetu i usluga glasovne komunikacije ⇐ telefonskih usluga povezana je s informacijama koje korisnici primaju u vezi s troškovima uporabe telefona kao i s relativnim troškovima uporabe telefona u usporedbi s drugim uslugama, a također je povezana i s njihovom sposobnošću kontrole troškova. Pristupačnost stoga znači dati prava potrošačima putem obveza određenih poduzećima ~~koja su određena za pružanje univerzalne usluge~~. Ove obveze uključuju točno određenu razinu izdavanja raščlanjenih računa po

stavkama, mogućnost potrošača da selektivno blokiraju određene pozive (poput skupih poziva za usluge s posebnom tarifom), mogućnost potrošača da kontroliraju troškove putem plaćanja unaprijed kao i mogućnost da se potrošačima ublaži plaćanje unaprijed pristojbi za priključak. Takve mjere možda će trebati preispitati i promijeniti u kontekstu razvoja tržišta. ~~Trenutačni uvjeti ne postavljaju obvezu operatorima s obvezom pružanja univerzalne usluge da upozore pretplatnike kada dođe do prekoračenja unaprijed određene granice troškova odnosno ako dođe do neuobičajene strukture poziva. Preispitivanje relevantnih zakonskih odredaba u budućnosti treba uzeti u obzir postoji li potreba upozoravanja pretplatnika dođe li do takvih pojava.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (16)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (216) Osim u slučaju opetovanog kašnjenja s plaćanjem ili neplaćanja računa, potrošači ⇒ koji imaju pravo na pristupačne tarife ⇐ trebaju biti zaštićeni od neposrednog isključenja s mreže zbog neplaćenog računa te bi, posebno u slučaju spora uzrokovanog visokim računima za usluge s posebnom tarifom ☒ višom telefonskom pristojbom ☒, trebali i dalje imati pristup osnovnim uslugama telefonskim ☒ glasovne komunikacije ☒ dok traje rješavanje spora. Države članice mogu odlučiti da se takav pristup može i dalje pružati samo ako pretplatnik nastavi plaćati troškove najma linije.
-

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (17)

~~Kakvoća i cijena ključni su čimbenici na konkurentnom tržištu te državna regulatorna tijela trebaju moći nadzirati dostignutu kakvoću usluge za poduzeća koja su određena za pružanje univerzalne usluge. U svezi s dostignutom kakvoćom usluge takvih poduzeća, državna regulatorna tijela trebaju moći poduzeti odgovarajuće mjere onda kada to smatraju potrebnim. Državna regulatorna tijela trebaju također moći nadzirati dostignutu kakvoću usluga drugih poduzeća koja korisnicima pružaju usluge javne telefonske mreže i/ili javno dostupnih telefonskih usluga na nepokretnoj lokaciji.~~

↓ novo

- (217) Kada osiguravanje funkcionalnog pristupa internetu i usluga glasovne komunikacije ili pružanje drugih univerzalnih usluga u skladu s člankom 85. uzrokuju nepravedno opterećenje određenog poduzeća, uzimajući u obzir troškove i prihode, kao i nematerijalnu korist, koji proizlaze iz pružanja dotičnih usluga, navedeno nepravedno opterećenje može biti uključeno u sve neto izračune univerzalnih obveza.
-

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (18)
(prilagođeno)

- (218) Države članice trebaju, kada je to potrebno, uspostaviti mehanizme za financiranje neto troškova obveza pružanja univerzalne usluge u slučajevima kada proizlazi kako se te obveze mogu pružiti samo uz gubitak odnosno uz neto troškove koji izlaze izvan uobičajenih tržišnih standarda. Važno je osigurati da su neto troškovi obveza pružanja univerzalne usluge ispravno izračunani, da se bilo kakav oblik financiranja provodi uz

minimalno narušavanje tržišta, odnosno poduzeća, i da je u skladu s odredbama članaka ~~87.~~ 107. i ~~88.~~ 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (19)

- (219) U svim izračunima neto troškova univerzalne usluge treba nužno uzeti u obzir troškove i prihode, kao i nematerijalnu korist koja proizlazi iz pružanja univerzalne usluge, no ne bi trebao biti preprekom dosezanju općega cilja, a to je osigurati da strukture cijena odražavaju troškove. Bilo koji neto troškovi obveza pružanja univerzalne usluge trebaju se izračunati na temelju transparentnih postupaka.
-

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (20)

- (220) Uzeti u obzir nematerijalnu korist znači napraviti financijsku procjenu indirektno koristi koju će određeno poduzeće ostvariti na temelju svojeg položaja kao pružatelja univerzalne usluge, koju treba oduzeti od izravnih neto troškova obveza pružanja univerzalne usluge s ciljem određivanja ukupnog troškovnog opterećenja.
-

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (21)

⇒ novo

- ~~(221)~~ Kada obveza pružanja univerzalne usluge predstavlja nepravedno opterećenje za određeno poduzeće, prikladno je dopustiti državama članicama uspostavu mehanizama za učinkovitu naknadu neto troškova. ⇒ Neto troškovi obveze pružanja univerzalne usluge trebaju se nadoknaditi iz javnih sredstava. Funkcionalni pristup internetu donosi koristi ne samo sektoru elektroničkih komunikacija, nego i širem internetskom gospodarstvu te društvu u cjelini. Omogućavanje priključaka koji podupiru brzine širokopojsnog interneta sve većem broju krajnjih korisnika omogućuje im uporabu internetskih usluga, a time i aktivnog sudjelovanja u digitalnom društvu. Osiguravanje tih priključaka na temelju obveze pružanja univerzalne usluge služi javnom interesu u najmanju ruku kao i interesima pružatelja elektroničke komunikacije. Stoga bi države članice trebale nadoknaditi neto troškove takvih priključaka koji podupiru brzine širokopojsnog interneta u okviru univerzalne usluge iz javnih sredstava, što podrazumijeva financiranje iz proračuna opće države. ⇒ Naknada putem javnih fondova predstavlja jednu metodu naknade neto troškova obveza pružanja univerzalne usluge. Također je razumno za očekivati da će se utvrđeni neto troškovi nadoknaditi od svih korisnika na transparentan način putem pristojbi od poduzeća. Države članice također trebaju moći financirati neto troškove različitih elemenata univerzalne usluge putem različitih mehanizama i/ili financirati ukupne neto troškove nekih ili svih elemenata oba mehanizma, odnosno njihovu kombinaciju. U slučaju naknade troškova putem pristojbi od poduzeća, države članice trebaju osigurati da se metoda raspodjele među njima zasniva na objektivnim i nediskriminirajućim kriterijima te da bude u suglasju s načelom razmjernosti. Ovo načelo ne sprečava države članice da izuzmu iz njega nove operatore na tržištu, koji još nisu postigli značajniju prisutnost na tržištu. Bilo koji mehanizam financiranja treba osigurati da sudionici na tržištu doprinose samo financiranju obveza pružanja univerzalne usluge, a ne drugim aktivnostima koje nisu izravno povezane s obvezom pružanja univerzalne usluge. Mehanizmi naknade troškova trebaju u svakom slučaju poštovati načela prava Zajednice o nediskriminaciji i razmjernosti, posebno u slučaju mehanizama podjele troškova. Bilo koji mehanizam financiranja treba osigurati da korisnici u jednoj državi članici ne doprinose

~~troškovima univerzalne usluge u drugoj državi članici, na primjer prigodom obavljanja poziva iz jedne države članice u drugu.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (22)

~~Kada države članice odluče financirati neto troškove obveza pružanja univerzalne usluge iz javnih fondova, to podrazumijeva financiranje iz općih vladinih proračuna, uključujući druge izvore javnoga financiranja, poput državnih lutrija.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (23)

~~Neto troškovi obveza pružanja univerzalne usluge mogu se podijeliti među svim ili određenim specifičnim skupinama poduzeća. Države članice trebaju osigurati da mehanizam podjele troškova poštuje načela transparentnosti, minimalnog narušavanja tržišta, nediskriminacije i razmjernosti. Minimum narušavanja tržišta znači da se doprinosi trebaju nadoknaditi na način koji što je više moguće umanjuje utjecaj financijskog opterećenja krajnjih korisnika, na primjer tako da se doprinosi rašire što je više moguće.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (24)
(prilagođeno)
⇒ novo

(22) ~~Državna regulatorna tijela trebaju se zadovoljiti time da ona p~~Poduzeća koja ostvaruju korist od financiranja univerzalne usluge ~~☒~~ trebala bi ~~☒~~ državnim regulatornim tijelima ~~☒~~ pružiti zadovoljavajuće detaljan prikaz specifičnih elemenata koji traže takvo financiranje kako bi opravdali svoj zahtjev. Programe država članica o troškovima i financiranju obveza pružanja univerzalne usluge treba dostaviti Komisiji na provjeru njihove usklađenosti s Ugovorom. ~~Postoje poticaji operatorima određenima za pružanje usluga da povećaju procijenjeni neto trošak obveza pružanja univerzalne usluge. Stoga~~ Države članice trebaju osigurati učinkovitu transparentnost i kontrolu sredstava kojima se financiraju obveze pružanja univerzalne usluge. ~~⇒ Izračunavanje neto troška pružanja univerzalne usluge trebalo bi se temeljiti na objektivnoj i transparentnoj metodologiji kako bi se osiguralo troškovno najučinkovitije pružanje univerzalne usluge i promicali jednaki uvjeti natjecanja za operatore na tržištu. Transparentnost bi se mogla povećati i objavljivanjem metodologije kojom se namjeravaju izračunati neto troškovi pojedinačnih elemenata univerzalne usluge prije početka primjene izračuna. ⇐~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (25)

~~Tržišta komunikacija nastavljaju se razvijati u smislu usluga i tehničkih sredstava koja se rabe za dostavljanje tih usluga korisnicima. Obveze pružanja univerzalne usluge, koje su definirane na razini Zajednice, treba preispitati u redovnom vremenskom periodu s ciljem predlaganja promjene odnosno redefiniranja njihova opsega. Takvo preispitivanje treba uzeti u obzir razvitak socijalnih, komercijalnih i tehnoloških uvjeta, kao i činjenicu da bilo kakva promjena opsega treba biti podložna dvojneme testu usluga koje su postale dostupne značajnoj većini stanovništva, uz naknadni rizik socijalnog isključivanja za one koji si ne mogu priuštiti takve usluge. Pri bilo kakvoj promjeni opsega obveza pružanja univerzalne usluge treba voditi brigu o tome da određeni tehnološki izbori nisu na umjetan način promovirani na štetu ostalih, da se sektorskim poduzećima ne nameće neravnomjerno~~

~~financijsko opterećenje (čime se ugrožava razvoj tržišta i inovativnost) te da bilo kakvo financijsko opterećenje ne pada nepravedno na teret potrošača nižih primanja. Bilo koja promjena opsega automatski znači da se bilo koji neto trošak može financirati putem metoda koje odobrava ova Direktiva. Državama članicama nije dozvoljeno nametati sudionicima na tržištu financijske doprinose koji se odnose na mjere koje nisu dijelom obveza pružanja univerzalne usluge. Svaka država članica i dalje ima slobodu nametnuti posebne mjere (izvan opsega obveza pružanja univerzalne usluge) te ih financirati u skladu s pravom Zajednice, ali ne na teret doprinosa od strane sudionika na tržištu.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (26)

~~Djelotvorno tržišno natjecanje na svim tržištima pristupa i usluga omogućit će korisnicima veću mogućnost izbora. Opseg djelotvornoga tržišnog natjecanja i mogućnosti izbora razlikuju se unutar Zajednice, ali razlikuju se i unutar država članica, ovisno o zemljopisnom području te o tržištima pristupa i usluga. Neki korisnici mogu u potpunosti ovisiti o pristupu i uslugama koje pruža poduzeće sa znatnijom tržišnom snagom. Općenito govoreći, radi učinkovitosti i poticanja djelotvornoga tržišnog natjecanja, važno je da usluge koje pruža poduzeće sa znatnijom tržišnom snagom odražavaju troškove. Iz razloga učinkovitosti, kao i iz socijalnih razloga, tarife za krajnje korisnike trebaju odražavati uvjete potražnje, kao i troškovne uvjete, pod uvjetom da to nema za posljedicu narušavanje tržišnoga natjecanja. Postoji rizik kako bi neko poduzeće sa znatnijom tržišnom snagom moglo na različite načine djelovati s ciljem sprečavanja ulaska na tržište odnosno narušavanja tržišnog natjecanja, na primjer naplaćivanjem pretjeranih cijena, određivanjem prekomjerno visokih cijena, obveznim okupljanjem usluga u maloprodaji odnosno iskazivanjem nedopuštene naklonosti prema određenim potrošačima. Stoga državna regulatorna tijela trebaju imati ovlasti kojima će nametnuti, kao posljednje rješenje te nakon dobrog promišljanja, propise o maloprodaji koji će se primjenjivati na poduzeće sa znatnijom tržišnom snagom. Propisivanje najviše dopuštene cijene, ujednačavanje po zemljopisnoj osnovi ili neki slični instrumenti, kao i neregulatorne mjere poput javno objavljenih usporedbi tarifa u maloprodaji, mogu se koristiti s ciljem ostvarivanja obostranih ciljeva promicanja djelotvornoga tržišnog natjecanja uz zadovoljavanje potreba javnog interesa, kao što su zadržavanje prihvatljivosti javno dostupnih telefonskih usluga nekim potrošačima. Pristup odgovarajućim podacima o obračunu troškova neophodan je kako bi državna regulatorna tijela mogla ispuniti svoje regulatorne dužnosti u tom području, uključujući i nametanje bilo kakvih tarifnih kontrola. Međutim, regulatorna kontrola maloprodajnih usluga treba se nametnuti samo tamo gdje državna regulatorna tijela smatraju kako relevantne mjere u veleprodaji, odnosno mjere u vezi s odabirom ili predodabirom operatora ili prethodnoga odabira ne bi uspjele ostvariti cilj osiguranja djelotvornog tržišnog natjecanja i zadovoljavanja javnog interesa.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (27)

~~Ako državno regulatorno tijelo nametne obveze provedbe sustava obračuna troškova u svrhu postizanja kontrole cijena, ono samo može poduzeti godišnju reviziju kako bi osiguralo usklađenost s takvim sustavom obračuna troškova, pod uvjetom da ima na raspolaganju potrebno kvalificirano osoblje, ili može zahtijevati da reviziju poduzme drugo kvalificirano tijelo, neovisno o dotičnome operatoru.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (29)

~~Državna regulatorna tijela mogu također, u kontekstu analize relevantnog tržišta, zahtijevati od operatora pokretnih telekomunikacijskih usluga sa znatnijom tržišnom snagom da omoguće svojim pretplatnicima pristup uslugama bilo kojeg međusobno povezanog davatelja javno dostupnih telefonskih usluga putem odabira ili predodabira operatora.~~

↓ novo

(223) Radi učinkovite potpore slobodnom kretanju roba, usluga i osoba unutar Unije, trebalo bi biti moguće izvanteritorijalno korištenje određenih nacionalnih resursa numeriranja, a posebno određenih nezemljopisnih brojeva, tj. izvan državnog područja države članice koja ih dodjeljuje na cijelom području Unije. S obzirom na znatan rizik prijevare u pogledu interpersonalnih komunikacija, takvo izvanteritorijalno korištenje trebalo bi omogućiti elektroničkim komunikacijskim uslugama osim interpersonalnim komunikacijskim uslugama. Stoga bi države članice trebale osigurati da se relevantni nacionalni zakoni, posebno pravila o zaštiti potrošača i druga pravila koja se odnose na korištenje brojeva, primjenjuju neovisno o državi članici u kojoj su dodijeljena prava korištenja tih brojeva. To bi trebalo podrazumijevati da su državna regulatorna i druga nadležna tijela one države članice u kojoj se broj koristi nadležna primijeniti svoje nacionalne propise na poduzeće kojem je taj broj dodijeljen. Osim toga, državna regulatorna tijela tih država članica trebala bi moći zahtijevati od državnih regulatornih tijela nadležnih za dodjeljivanje broja da im pruže pomoć pri provedbi poštovanja pravila primjenjivih u državama članicama u kojima se taj broj koristi. Te mjere pomoći trebale bi obuhvaćati odvratajuće sankcije, konkretno za ozbiljne povrede, povlačenje prava izvanteritorijalnog korištenja brojeva dodijeljenih predmetnom poduzeću. Zahtjevima za izvanteritorijalno korištenje ne bi se smjele dovoditi u pitanje ovlasti država članica da spriječe, na temelju od slučaja do slučaja, pristup brojevima ili uslugama kada je to opravdano zbog mogućih slučajeva prijevare ili zlostavljanja. Izvanteritorijalnim korištenjem brojeva ne bi se smjela dovoditi u pitanje pravila Unije o pružanju usluga roaminga, uključujući pravila o sprječavanju zlouporabe ili prekomjerne uporabe usluga roaminga koje podliježu regulaciji maloprodajnih cijena, a uživaju koristi od reguliranih veleprodajnih cijena za roaming. Države članice trebale bi i dalje moći sklapati posebne sporazume o izvanteritorijalnom korištenju resursa numeriranja s trećim zemljama.

(224) Države članice trebale bi promicati pružanje resursa numeriranja bežičnim putem kako bi se olakšala promjena pružatelja elektroničkih komunikacija. Pružanjem resursa numeriranja bežičnim putem omogućuje se reprogramiranje identifikatora telekomunikacijske opreme bez fizičkog pristupa predmetnim uređajima. Ta je značajka bitna za usluge komunikacije između strojeva, tj. za usluge koje uključuju automatizirani prijenos podataka i informacija između uređaja ili aplikacija temeljenih na softveru s ograničenim sudjelovanjem ljudi ili bez njega. Postoji mogućnost da pružatelji tih usluga komunikacije između strojeva neće imati fizički pristup svojim uređajima zbog njihova korištenja na udaljenim lokacijama, zbog velikog broja korištenih uređaja ili načina njihova korištenja. S obzirom na novo tržište komunikacije između strojeva i nove tehnologije države članice trebale bi pri promicanju pružanja usluga bežičnim putem nastojati osigurati tehnološku neutralnost.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (20)
(prilagođeno)
⇒ novo

~~(225)~~ Pristup resursima numeriranja na osnovi transparentnih, objektivnih i nediskriminirajućih kriterija bitan je za poduzeća koja se natječu u sektoru elektroničkih komunikacija. ⇒ Države članice trebale bi moći odobriti prava korištenja brojeva poduzećima koja nisu pružatelji elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga s obzirom na sve veću važnost brojeva u raznim uslugama na internetu stvari. ⇐ Državna regulatorna tijela moraju upravljati svim elementima nacionalnih planova numeriranja, uključujući i kodne točke koje se koriste u mrežnom adresiranju. Ako je potrebno uskladiti resurse numeriranja u ~~Zajednici~~ Uniji s ciljem podupiranja razvoja paneuropskih usluga ⇒ ili prekograničnih usluga, posebno novih usluga koje se temelje na komunikaciji između strojeva, kao što su povezani automobili, i ako se potražnja ne može zadovoljiti postojećim resursima numeriranja ⇐, Komisija ⇒ uz pomoć BEREC-a ⇐ može donijeti ~~tehničke~~ provedbene mjere ~~koristeći svoju izvršnu moć. Kad je to potrebno zbog osiguranja potpunog globalnog međusobnog funkcioniranja usluga, države članice trebaju u okviru međunarodnih organizacija i foruma gdje se donose odluke o brojevima uskladiti svoja nacionalna stajališta u skladu s Ugovorom. Odredbama ove Direktive ne uspostavljaju se nova područja odgovornosti državnih regulatornih tijela na polju internet imena i adresa.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (19)

(226) Zahtjevi za objavljivanje odluka o dodjeli prava korištenja ~~frekvencija ili~~ brojeva mogu se ispuniti tako da se te odluke učine dostupnim javnosti na mrežnim stranicama.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (43)
(prilagođeno)
⇒ novo

(227) Uzimajući u obzir posebne okolnosti vezane uz prijavu nestale djece ~~i postojeća ograničenja takvih mogućnosti~~, države članice trebale bi nastaviti djelovati ~~ne samo odrediti broj za dotičnu svrhu, već i također uložiti što veće napore~~ kako bi osigurale stvarnu uspostavu ⇒ djelotvorne ⇐ službe za prijavljivanje nestanka djece na svojim državnim područjima, pod brojem „116000” ~~što je prije moguće. U tu svrhu, države članice trebale bi, prema potrebi i između ostalog organizirati postupke javnog natječaja kako bi pozvale dotične stranke na pružanje navedene usluge.~~

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (46)
(prilagođeno)
⇒ novo

(228) ~~Zajedničko~~ Jedinstveno tržište podrazumijeva da krajnji korisnici imaju mogućnost pristupa svim brojevima koji su uključeni u nacionalne planove numeriranja drugih država članica i pristupnim uslugama nezemljopisnih brojeva uključujući besplatno telefoniranje i brojeve s višom telefonskom pristojbom

unutar ~~Zajednice~~ Unije , uključujući, između ostalog, ~~besplatno telefoniranje i brojeve s višom telefonskom pristojbom~~ ⇒ osim u slučaju kada je pozvani krajnji korisnik odabrao, iz komercijalnih razloga, ograničavanje pristupa s određenih zemljopisnih područja ⇐. Krajnji korisnici također bi trebali imati pristup brojevima iz ~~Europskoga telefonskog brojevnog prostora (ETNS)~~ i Univerzalnih međunarodnih brojeva besplatnih telefonskih usluga (UIFN). Prekogranični pristup ~~izvorima~~ resursima numeriranja i ~~vezanim~~ pripadajućim uslugama ne bi se smio sprečavati, osim u slučajevima koji su objektivno opravdani, na primjer kako bi se spriječila prijevarena ili zlouporaba (npr. kod povezivanja s određenim uslugama s višom telefonskom pristojbom), kada se broj definira kao broj koji ima samo nacionalni opseg (npr. nacionalni pozivni brojevi) ili kada je to tehnički ili ekonomski neizvedivo. ⇒ Tarife koje se naplaćuju strankama koje zovu izvan dotične države članice ne trebaju biti iste kao one koje se naplaćuju strankama koje zovu unutar te države članice. ⇐ Korisnici bi trebali biti jasno, u potpunosti i unaprijed obaviješteni o svim vrstama naplata koje se primjenjuju na brojeve besplatnih telefonskih poziva, kao što su troškovi međunarodnih poziva za brojeve koji su dostupni putem standardnih međunarodnih pozivnih brojeva.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (38)

⇒ novo

~~Pristup krajnjih korisnika svim brojevnim resursima u Zajednici važan je preduvjet jedinstvenog tržišta. On treba uključivati besplatne usluge, usluge s posebnom tarifom te druge nezemljopisne brojeve, osim u slučaju kada je pozvani pretplatnik odabrao, iz komercijalnih razloga, ograničavanje pristupa s određenih zemljopisnih područja. Tarife koje se naplaćuju strankama koje zovu izvan dotične države članice ne trebaju biti iste kao one koje se naplaćuju strankama koje zovu unutar te države članice.~~

↓ novo

(229) Za dovršenje jedinstvenog tržišta elektroničkih komunikacija potrebno je ukloniti prepreke krajnjim korisnicima za pristup elektroničkim komunikacijskim uslugama diljem Unije. Pružatelji elektroničkih komunikacija javnosti ne bi smjeli uskraćivati ili ograničavati pristup ili praviti razliku među krajnjim korisnicima na temelju njihova državljanstva ili boravka u određenoj državi članici. Međutim, razlikovanje bi trebalo biti moguće na temelju objektivno opravdanih razlika u troškovima i rizicima, koji mogu prelaziti okvir mjera predviđenih Uredbom 531/2012 u pogledu zlouporabe ili prekomjerne uporabe reguliranih maloprodajnih usluga roaminga.

(230) Različitom provedbom pravila o zaštiti krajnjeg korisnika stvorene su brojne prepreke na unutarnjem tržištu koje utječu na pružatelje elektroničkih komunikacijskih usluga i krajnje korisnike. Te bi se prepreke trebale smanjiti primjenom istih pravila, čime bi se osigurala visoka zajednička razina zaštite diljem Unije. Prilagođenim potpunim usklađivanjem prava krajnjih korisnika obuhvaćenih ovom Direktivom trebala bi se bitno povećati pravna sigurnost krajnjim korisnicima i pružateljima elektroničkih komunikacijskih usluga te znatno sniziti prepreke ulasku i nepotreban teret usklađenosti koji proizlazi iz rascjepkanosti pravila. Potpuno usklađivanje pridonosi uklanjanju prepreka jedinstvenom tržištu koje su posljedica takvih nacionalnih odredaba o krajnjim korisnicima, koje istodobno štite nacionalne pružatelje od konkurencije iz drugih država članica. Kako bi se ostvarila visoka zajednička razina zaštite, potrebno je ovom Direktivom opravdano doraditi nekoliko odredaba o

krajnjim korisnicima uzimajući u obzir najbolje prakse u državama članicama. Potpunim usklađivanjem njihovih prava jača se povjerenje krajnjih korisnika na unutarnjem tržištu jer pri uporabi elektroničkih komunikacijskih usluga uživaju jednako visoku razinu zaštite ne samo u svojoj državi članici, nego i kada putuju, rade ili žive u drugim državama članicama. Države članice trebale bi zadržati mogućnost uvođenja više razine zaštite krajnjih korisnika kada se ovom Direktivom predviđa izričito odstupanje te mogućnost djelovanja u područjima koja nisu obuhvaćena ovom Direktivom.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (30)
(prilagođeno)

- (231) Ugovori su važno oruđe za krajnje korisnike ~~potrošače~~, kojima se osigurava ~~minimalna razina~~ transparentnost podataka i pravna sigurnost. Većina pružatelja usluga u okružju tržišnog natjecanja sklopit će ugovore sa svojim kupcima zbog komercijalne poželjnosti. Osim odredaba ove Direktive, na transakcije s potrošačima u ~~oblasti~~ području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga primjenjuju se i odredbe iz postojećega zakonodavstva ~~Zajednice~~ Unije koje se odnose na ugovore, a posebno ~~Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima⁷³ te Direktiva 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 1997. o zaštiti potrošača s obzirom na sklapanje ugovora na daljinu⁷⁴ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća o pravima potrošača⁷⁵ i Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima. Konkretno, potrošači moraju uživati minimalnu razinu pravne sigurnosti u vezi s ugovornim obvezama koje imaju sa svojim izravnim davateljem telefonskih usluga, na taj način da su načela iz ugovora, uvjeti, kakvoća usluge, uvjeti raskida ugovora i usluge, mjere naknade kao i rješavanje sporova, jasno naznačeni u ugovorima. U onim slučajevima kada ugovore s potrošačima sklapaju davatelji usluga koji nisu davatelji izravnih telefonskih usluga, takvi ugovori također trebaju sadržavati gore navedene podatke. Mjere kojima se osigurava transparentnost cijena, tarifa, odredaba i uvjeta ojačat će sposobnost potrošača da donesu najbolju odluku te na taj način u potpunosti ostvare korist od tržišnog natjecanja.~~

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (21)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (232) Odredbe o ugovorima iz ove Direktive ⇒ trebale bi se primjenjivati bez obzira na visinu iznosa koji korisnici trebaju platiti. One bi se trebale primjenjivati ne samo na potrošače, već i na ostale krajnje korisnike, prvenstveno mikro poduzeća i mala i srednja poduzeća (MSP-e) kako su definirana u Preporuci Komisije 2003/361/EZ, kojima ~~bi moguće bolje odgovarao ugovor u skladu s potrebama potrošača~~ ⇒ čiji je pregovarački položaj usporediv s položajem potrošača,

⁷³ [SL L 95, 21.4.1993., str. 29.](#)

⁷⁴ [SL L 144, 4.6.1997., str. 19.](#)

⁷⁵ [Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća \(SL L 304, 22.11.2011., str. 64.\).](#)

pa bi stoga trebali imati istu razinu zaštite. Kako bi se izbjeglo nepotrebno administrativno opterećenje za operatore, kao i složenost s obzirom na definiciju MSP-a, ~~o~~ ~~odredbe o ugovorima~~, uključujući i one iz Direktive 2011/83/EU o pravima potrošača, ~~ne~~ trebale bi se ~~ne~~ izravno primjenjivati na ta ~~poduzeća~~ ~~navedene krajnje korisnike, već samo u slučaju da to isti izravno zatraže~~ osim ako radije žele dogovoriti individualizirane ugovorne odredbe s pružateljima elektroničkih komunikacijskih usluga. Za razliku od mikro i malih poduzeća, veća poduzeća obično imaju jači pregovarački položaj i stoga ne ovise o istim zahtjevima u pogledu ugovornih informacija kao potrošači. Ostale odredbe, kao što je prenosivosti broja, koje su bitne i većim poduzećima trebale bi se primjenjivati na sve krajnje korisnike. ~~Države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere u svrhu promicanja osviještenosti o navedenoj mogućnosti među MSP-ima.~~

↓ novo

- (233) Posebnosti sektora elektroničkih komunikacija zahtijevaju ograničen broj dodatnih odredaba o zaštiti krajnjih korisnika uz horizontalna pravila o ugovorima. Korisnici bi među ostalim trebali biti obaviješteni o svim ponuđenim razinama kakvoće usluge, uvjetima za promotivne akcije i raskid ugovora, primjenjive tarifne planove i tarife za usluge koje podliježu posebnim uvjetima određivanja cijene. Te su informacije relevantne za većinu javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, ali ne i za brojno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge. Kako bi se omogućilo da krajnji korisnici pri donošenju odluka budu dobro obaviješteni, nužno je potrebne relevantne informacije, napisane jasnim i razumljivim jezikom, staviti na raspolaganje prije sklapanja ugovora. Iz istog bi razloga pružatelji usluga trebali predočiti sažetak glavnih ugovornih odredaba. Kako bi se olakšala usporedba i smanjili troškovi usklađenosti, BEREC bi trebao objaviti predložak takvih sažetaka ugovora.
- (234) Nakon donošenja Uredbe (EU) 2015/2120 odredbe ove Direktive o podacima o uvjetima kojima se ograničava pristup i/ili korištenje usluga i aplikacija te o oblikovanju prometa zastarjele su i trebalo bi ih ukinuti.
-

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (24)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (235) Uzimajući u obzir terminalnu opremu, ugovori s korisnicima trebali bi navoditi sva ograničenja koja nameće operator s obzirom na korištenje opreme, na primjer ~~mobilne uređaje sa~~ zaključavanjem SIM kartice, ako takva ograničenja nisu zabranjena prema nacionalnom zakonodavstvu, te sve naplate vezane uz raskid ugovora, prije ili na datum istjecanja ugovora, uključujući sve troškove koji su nametnuti kako bi se zadržala oprema. Sve naknade zbog prijevremenog raskida za terminalnu opremu i druge promotivne prednosti potrebno je izračunati uobičajenim metodama amortizacije ili načelom *pro rata temporis*.
-

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (25)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (236) Ne ~~dovodeći u pitanje materijalnu~~ ~~nametanja~~ obvezu pružatelja usluga u pogledu sigurnosti na temelju ove Direktive ~~da svojim djelovanjem nadilazi obveze~~

u skladu sa zakonom Zajednice, korisnički u ugovoru bi se trebala također navesti vrsta djelovanja, ako takvo postoji, koju pružatelj usluga može poduzeti u slučaju incidenata vezanih uz sigurnost ili ispravnost, prijetnju ili ranjivost.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (32)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (237) Dostupnost transparentnih, ažurnih i usporedivih podataka o ponudama i uslugama, ključan je čimbenik za potrošače i konkurentna tržišta kada nekoliko ~~operatora~~ pružatelja usluga nudi svoje usluge. Krajnji korisnici ~~usluga elektroničkih komunikacija~~ trebali bi moći jednostavno usporediti cijene različitih usluga koje se nude na tržištu, na temelju informacija koje se objavljuju u lako dostupnom obliku. Kako bi im se omogućila jednostavna usporedba cijena, državna regulatorna tijela trebala bi od poduzeća koja ~~podržavaju~~ daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i/ili pružaju elektroničke komunikacijske usluge osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga moći zahtijevati veću transparentnost s obzirom na podatke (uključujući cijene, kakvoću usluge, ograničenja u pogledu pribavljene terminalne opreme, ~~uzorke potrošnje~~ i druge odgovarajuće statističke podatke). Svi takvi zahtjevi trebaju nužno uzeti u obzir značajke predmetnih mreža ili usluga. Državna regulatorna tijela također osiguravaju da treće strane imaju pravo besplatnog korištenja javno dostupnih podataka koje navedena poduzeća objavljuju kako bi osigurala alate za usporedbu. ~~Državnim regulatornim tijelima također bi se trebalo omogućiti objavljivanje vodiča za cijene, posebno kada ih tržište nije ponudilo besplatno ili po razumnoj cijeni. Poduzeća ne bi trebala imati pravo na naknadu za korištenje podataka koji su već objavljeni te se time već koriste u javnosti. K tomu, krajnji korisnici i potrošači trebali bi biti odgovarajuće obaviješteni o cijenama i vrsti usluge koja se nudi, prije same kupnje određene usluge, posebno ako broj besplatne telefonske usluge podliježe dodatnoj naplati. Državna regulatorna tijela bi trebala imati mogućnost općenito zatražiti podnošenje takvih podataka, te, za određene kategorije usluga koje posebno odrede, i neposredno prije uspostavljanja poziva, osim ako nije drukčije određeno u nacionalnom zakonodavstvu. Kod utvrđivanja kategorija poziva kod kojih je potrebno navođenje podataka o cijeni prije uspostavljanja poziva, državna regulatorna tijela trebala bi uzeti u obzir prirodu usluge, uvjete određivanja cijene koji se na nju primjenjuju te da li ju nudi operator koji nije pružatelj usluga elektroničkih komunikacija. Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2000/31/EZ (Direktiva o elektroničkoj trgovini), poduzeća bi također trebala, ako to države članice zatraže, korisnicima podnijeti podatke koji su od javnog interesa, a koje podnose odgovarajuća državna regulatorna tijela s obzirom na, između ostalog, najčešće slučajeve kršenja zakona i njihove pravne posljedice.~~

↓ novo

- (238) Krajnji korisnici pri korištenju elektroničkih komunikacijskih usluga često nisu svjesni troška svoje potrošnje ili s poteškoćama procjenjuju utrošeno vrijeme ili podatkovni promet. Kako bi se povećala transparentnost i krajnjim korisnicima omogućio bolji nadzor njihovih komunikacijskih proračuna, važno im je omogućiti pravodobno praćenje njihove potrošnje.

- (239) Neovisni alati za usporedbu, kao što su *web*-mjesto, učinkovit su način kojim krajnji korisnici procjenjuju prednosti različitih pružatelja javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga, te za dobivanje nepristranih informacija, posebno usporedbom cijena, tarifa i parametara kakvoće na jednom mjestu. Takvim alatima trebale bi se pružati jasne, sažete, potpune i obuhvatne informacije. Osim toga, njima bi se trebao obuhvatiti najširi mogući raspon ponuda kako bi se dobio reprezentativni pregled, a istodobno obuhvatio znatan dio tržišta. Informacije koje se pružaju na takvim mjestima trebale bi biti pouzdane, nepristrane i transparentne. Krajnji korisnici trebali bi biti obaviješteni o dostupnosti tih alata. Države članice trebale bi na svojim državnim područjima osigurati da krajnji korisnici imaju slobodan pristup najmanje jednom takvom alatu.
- (240) Neovisni alati za usporedbu trebali bi djelovati neovisno od pružatelja javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga. Njima mogu upravljati privatna poduzeća ili nadležna tijela, izravno ili u ime tih tijela, uz uvjet da se njima upravlja u skladu s određenim kriterijima kakvoće, uključujući zahtjev za objavu podataka o njihovim vlasnicima, pružanje točnih i ažuriranih informacija, navođenje vremena posljednjeg ažuriranja, navođenje jasnih, objektivnih kriterija na kojima će se temeljiti usporedbu te isticanje širokog raspona ponuda za javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga, koje pokrivaju znatan dio tržišta. Države članice trebale bi imati mogućnost utvrđivanja koliko često se na alatima za usporedbu trebaju pregledavati i ažurirati informacije koje pružaju krajnjim korisnicima, uzimajući u obzir učestalost kojom pružatelji javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga općenito ažuriraju informacije o svojim tarifama i kvaliteti. Ako u državi članici postoji samo jedan alat, koji više ne djeluje ili više ne zadovoljava kriterije kakvoće, država članica trebala bi osigurati da se krajnjim korisnicima u razumnom roku osigura pristup drugom alatu za usporedbu na nacionalnoj razini.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (26)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (241) Kako bi se zadovoljio interes javnosti s obzirom na korištenje ⇒ javno dostupnih elektroničkih ⇐ komunikacijskih usluga te se potaknula zaštita prava i sloboda drugih, odgovarajuća državna ⇒ nadležna ⇐ tijela trebala bi moći proizvesti i proširiti, uz pomoć operatora ☒ pružatelja usluga ☒, podatke koji su od javnog interesa, vezane uz korištenje takvih usluga. Navedeno bi moglo uključivati podatke od javnog interesa, ⇒ na primjer o najčešćim prekršajima i njihovim pravnim posljedicama ⇐ vezane uz kršenje autorskih prava, drugo nezakonito korištenje i širenje štetnog sadržaja, savjete i mjere vezane uz zaštitu od rizika za osobnu sigurnost, koji primjerice mogu proizaći razotkrivanjem osobnih podataka u određenim okolnostima, kao i rizike vezane uz privatnost i osobne podatke, te dostupnost softverskih rješenja koja su prilagodljiva i jednostavna za korištenje ili softverskih rješenja koja omogućavaju zaštitu djece ili ranjivih osoba. Podaci se mogu koordinirati putem koordinacijskog postupka, uspostavljenog članku 33. stavku 3. ☒ ovom ☒ Direktivom 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama). Takvi podaci, koji su od javnog interesa, trebali bi se prema potrebi ažurirati i predstaviti u lako razumljivim ispisanim ili elektroničkim oblicima, kako je određeno u pojedinoj državi članici i na internetskim stranicama javnih državnih tijela. Državna regulatorna tijela trebala bi

operatorima ☒ pružateljima usluga ☒ moći propisati širenje takvih standardiziranih podataka svim svojim korisnicima, na način koji odobravaju državna regulatorna tijela. ~~Kada to zahtijevaju države članice, podaci bi se također trebali uključiti u ugovore.~~ Međutim, širenje takvih podataka ne bi trebalo nametati preveliko opterećenje poduzećima. Države članice trebale bi zahtijevati širenje navedenih podataka onim putem kojim to čine poduzeća u komunikaciji s ~~korisnicima~~ ⇒ krajnjim korisnicima ⇐, a koja se odvija tijekom uobičajenog poslovanja.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (31)
(prilagođeno)

- (242) U nedostatku odgovarajućih ~~pravnih~~ pravila u okviru zakonodavstva ~~Zajednice~~ ☒ Unije ☒, sadržaj, aplikacije i usluge smatraju se zakonskima ili štetnima u skladu s nacionalnim materijalnim i procesnim pravom. Odluka o tome ~~da li~~ ☒ jesu li ☒ sadržaj, aplikacije ili usluge zakonske ili štetne, zadaća je države članice, a ne samog operatora ☒ pružatelja ☒ elektroničkih komunikacija ili usluga. Primjena ~~Okvirne~~ ☒ ove ☒ Direktive i ☒ Direktive o privatnosti i elektroničkim komunikacijama 2002/58/EC ☒ ~~— posebnih direktiva —~~ ne dovodi u pitanje Direktivu 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000., o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini)⁷⁶, koja, između ostalog, sadrži pravilo o „jednostavnom prijenosu” podataka za pružatelje posredničkih usluga, kako su definirani u navedenoj Direktivi.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (31)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (243) ~~Krajnji korisnici trebaju imati pristup javno dostupnim podacima o komunikacijskim uslugama. Države članice trebaju moći nadzirati kakvoću usluga koje se pružaju na njihovom državnom području. Državna regulatorna tijela trebaju moći ☒ biti ovlaštena za nadzor kakvoće usluga ☒ ~~sustavno~~ ☒ i ☒ ☒ sustavno ☒ prikupljanje podataka o kakvoći usluga ☒, uključujući i one o pružanju usluga krajnjim korisnicima s invaliditetom. ☒ ☒ Te je podatke potrebno prikupljati ☒ na temelju kriterija koji omogućuju usporedbu između različitih pružatelja usluga te između država članica. Poduzeća koja pružaju ☒ elektroničke ☒ komunikacijske usluge te koja djeluju u okružju tržišnog natjecanja vjerojatno će odgovarajuće ažurirane podatke o svojim uslugama učiniti javno dostupnima zbog tržišne prednosti. Bez obzira na to, državna regulatorna tijela trebaju moći zahtijevati objavljivanje takvih podataka kada se pokaže da takvi podaci nisu dostupni javnosti na prikladan način. ⇒ Državna regulatorna tijela trebala bi utvrditi i metode mjerenja koje pružatelji usluga trebaju primjenjivati kako bi se poboljšala usporedivost dostavljenih podataka. Kako bi se olakšala usporedivost diljem Unije i smanjili troškovi usklađenosti, BEREC bi trebao donijeti smjernice o odgovarajućoj kakvoći parametara usluge koje bi državna regulatorna tijela trebala uzeti u obzir u najvećoj mogućoj mjeri. ⇐~~

⁷⁶ SL L 178, 17.7.2000., str. 1.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (47)
(prilagođeno)
⇒ novo

(244) Kako bi se u potpunosti iskoristila konkurentna okolina, potrošači bi trebali imati mogućnost donositi osviještene odluke i promijeniti ~~operatore~~ ☒ pružatelje usluga ☒ kada je to u njihovom ☒ najboljem ☒ interesu. Neophodno je osigurati da tako mogu postupiti, ~~bez da~~ ☒ a da ne budu ☒ spriječeni pravnim, tehničkim ili praktičnim preprekama, uključujući ugovorne uvjete, postupke, naplate itd. ~~Navedeno~~ ☒ To ☒ ne ~~podrazumijeva~~ ☒ sprječava ☒ ~~nametanje~~ ☒ poduzeća ☒ ☒ da odrede ☒ razumna minimalna ugovorna razdoblja ⇒ do najviše 24 mjeseca ⇐ u ~~korisničkim~~ ☒ potrošačkim ☒ ugovorima. ⇒ Međutim, države članice trebale bi imati mogućnost utvrđivanja kraćih maksimalnih ugovornih razdoblja s obzirom na nacionalne okolnosti, kao što su razina tržišnog natjecanja i stabilnost ulaganja u mreže. Neovisno o ugovoru o elektroničkim komunikacijskim uslugama, potrošači možda više žele dulja razdoblja otplate za fizičke priključke i koristi od njih. Te obveze potrošača mogu biti važan čimbenik lakšeg uvođenja mreža povezivosti vrlo velikog kapaciteta do prostora krajnjeg korisnika ili vrlo blizu njih, uključujući i s pomoću programa okrupnjavanja potražnje, kojima ulagatelji u mreže mogu sniziti rizike početnog prihvaćanja. Međutim, prava potrošača da zamijene jednog pružatelja elektroničkih komunikacijskih usluga drugim, kako je utvrđeno ovom Direktivom, ne bi se trebala ograničiti tim razdobljima otplate u ugovorima za fizičke priključke. ⇐

~~Prenosivost broja ključni je element odabira kojeg čine korisnici, kao i učinkovitog tržišnog natjecanja na konkurentnim tržištima elektroničkih komunikacija, te bi se trebale primijeniti uz minimalne pomake, tako da se broj funkcionalno aktivira unutar jednog radnog dana i korisnik ne gubi pristup uslugama na dulje vrijeme od jednog radnog dana. Odgovarajuća nadležna tijela mogu propisati cjelovite postupke prijenosa brojeva, uzimajući u obzir nacionalne odredbe o ugovorima i tehnološkom napretku. Iskustva u određenim državama članicama pokazala su da postoji rizik prelaska korisnika na drugog operatora, bez prethodnog davanja njihovog pristanka. Dok je to s jedne strane pitanje koje je prije svega potrebno uputiti tijelima koja su nadležna za provedbu zakona, države članice također bi trebale moći uvesti minimalne proporcionalne mjere s obzirom na postupak prelaska, uključujući i odgovarajuće sankcije, koje su potrebne za umanjivanje takvih rizika, te kako bi se osigurala zaštita korisnika tijekom postupka prelaska bez stvaranja istog postupka manje atraktivnim za te iste korisnike.~~

↓ novo

(245) Potrošači bi trebali imati mogućnost raskida ugovora bez ikakvih troškova i u slučajevima automatskog produljenja po isteku početnog trajanja ugovora.

(246) Sve promjene ugovornih uvjeta koje odredi pružatelj javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga, na štetu krajnjeg korisnika, na primjer u pogledu cijena, tarifa, ograničenja podatkovnog prometa, brzine podatkovnog prometa, pokrivenosti ili obrade osobnih podataka trebaju se smatrati razlozima koji krajnjem korisniku daju pravo da raskine ugovor bez ikakvih troškova, čak i ako su kombinirane s nekim korisnim promjenama.

(247) Mogućnost promjene pružatelja ključan je uvjet učinkovitog natjecanja u okruženju tržišnog natjecanja. Dostupnošću transparentnih, točnih i pravodobnih informacija o

promjeni pružatelja usluga trebalo bi se povećati povjerenje krajnjih korisnika u pogledu promjene te im omogućiti da se aktivnije uključe u tržišno natjecanje. Pružatelji usluga trebali bi osigurati kontinuitet usluge tako da krajnji korisnici mogu promijeniti pružatelja usluge a da ih u tome ne sprječava rizik gubitka usluge.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (40)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (248) Prenosivost broja ključni je čimbenik koji olakšava izbor potrošača, kao i učinkovitog tržišnog natjecanja na konkurentnim ~~telekomunikacijskom okruženju~~ ⇒ tržištima elektroničkih komunikacija. ~~Tako da e~~ Krajnji korisnici, koji to zatraže, trebaju moći zadržati svoj(e) broj(eve) na javnoj telefonskoj mreži neovisno o ~~organizaciji~~ ☒ poduzeću ☒ koje pruža uslugu. Pružanje ove mogućnosti između priključaka na javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj i nefiksnoj lokaciji nije obuhvaćeno ovom Direktivom. Ipak, države članice mogu primijeniti odredbe o prijenosu brojeva između mreža koje pružaju usluge na fiksnoj lokaciji i mobilnih mreža.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (41)

- (249) Utjecaj prenosivosti broja značajno je osnažen tamo gdje postoje transparentni podaci o tarifama, kako za krajnje korisnike, koji prenose svoje brojeve, tako i za krajnje korisnike koji nazivaju one koji su prenijeli svoje brojeve. Državna regulatorna tijela trebaju, tamo gdje je to izvedivo, olakšati odgovarajuću tarifnu transparentnost kao dio provedbe prenosivosti broja.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (42)

- (250) Kada osiguravaju da određivanje cijene međusobnog povezivanja u vezi s pružanjem usluge prenosivosti broja bude ekonomično, državna regulatorna tijela mogu također uzeti u obzir cijene dostupne na sličnim tržištima.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (47)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (251) ~~Kako bi se u potpunosti iskoristila konkurentna okolina, korisnici bi trebali imati mogućnost donositi osvijestene odluke i promijeniti operatore kada je to u njihovom interesu. Neophodno je osigurati da tako mogu postupiti bez da budu na bilo koji način spriječeni pravnim, tehničkim ili praktičnim preprekama, uključujući ugovorne uvjete, postupke, naplate itd. Navedeno ne podrazumijeva nametanje razumnih minimalnih ugovornih razdoblja u korisničkim ugovorima.~~ Prenosivost broja ključni je čimbenik koji olakšava izbor potrošača, kao i učinkovitog tržišnog natjecanja na konkurentnim tržištima elektroničkih komunikacija, te bi se trebale primijeniti uz minimalna ~~penalizacije~~ ☒ kašnjenja ☒, tako da se broj funkcionalno aktivira unutar jednog radnog dana i korisnik ne gubi pristup uslugama na dulje vrijeme od jednog radnog dana. ☒ Kako bi se krajnjim korisnicima omogućila promjena pružatelja usluga bez problema na jednom mjestu, postupak promjene trebao bi voditi pružatelj javnih elektroničkih komunikacijskih usluga kojem krajnji korisnik prelazi. ☒ ~~Nadležna e~~ Državna ☒ regulatorna ☒ tijela mogu propisati cjelovite postupke prijenosa brojeva, uzimajući

u obzir nacionalne odredbe o ugovorima i tehnološkom napretku. Iskustva u određenim državama članicama pokazala su da postoji rizik prebacivanja potrošača na drugog operatora pružatelja usluga , bez njihova prethodnog pristanka. Dok je to s jedne strane pitanje koje je prije svega potrebno uputiti tijelima koja su nadležna za provedbu zakona, države članice također bi trebale moći uvesti minimalne razmjerne mjere s obzirom na postupak promjene operatora, uključujući i odgovarajuće sankcije koje su potrebne za umanjivanje takvih rizika, te kako bi se osigurala zaštita potrošača tijekom postupka promjene operatora ~~bez stvaranja istog postupka manje atraktivnim za te iste korisnike~~, a da taj postupak potrošačima ne postane manje privlačan .

↓ novo

(252) Paketi koji sadržavaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga te druge usluge, kao što je linearna radiodifuzija, ili robu, kao što su uređaji, sve su rašireniji i važan su element tržišnog natjecanja. Premda oni krajnjim korisnicima često pružaju koristi, mogu i otežati promjenu pružatelja usluge ili je učiniti skupom i podići rizik ugovorne „ovisnosti” o pružatelju usluga. Ako se na različite usluge primjenjuju različita ugovorna pravila o raskidu ugovora i promjeni pružatelja usluge i na ugovorne obveze u pogledu stjecanja proizvoda koji tvore paket, u stvarnosti su ugrožena prava potrošača na temelju ove Direktive da konkurentskom ponudom promijene cijeli paket ili njegove dijelove. Stoga bi se odredbe ove Direktive o ugovorima, transparentnosti, trajanju ugovora, raskidu i promjeni pružatelja usluge trebale primjenjivati na sve elemente paketa, osim u mjeri u kojoj su za potrošača pogodnija druga pravila koja se odnose na elemente paketa koji nisu elektroničke komunikacije. Na ostala ugovorna pitanja, kao što su korektivne mjere u slučaju neusklađenosti s ugovorom, trebala bi se primjenjivati pravila koja se primjenjuju na određeni element paketa, npr. pravila ugovora za prodaju robe ili za isporuku digitalnog sadržaja. Zbog istog razloga potrošači ne bi trebali ostati ovisni o pružatelju zbog *de facto* produljenja početnog ugovornog razdoblja.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (23)
(prilagođeno)
⇒ novo

(253) Pružatelji ~~elektroničkih~~ brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacijskih usluga ~~koji omogućavaju pozive~~ imaju obvezu pružanja pristupa hitnim službama s pomoću komunikacija prema hitnim službama.   U posebnim okolnostima, npr. zbog tehničke neizvedivosti, oni možda neće moći osigurati pristup hitnim službama, lokaciji pozivatelja ili nijedno od navedenog. U takvim bi slučajevima operatori svoje korisnike trebali na odgovarajući način obavijestiti u ugovoru. ~~trebali bi svoje korisnike odgovarajuće obavijestiti o (ne)postojanju pristupa uslugama u hitnim slučajevima, kao i mogućim ograničenjima koja se odnose na te usluge (kao što je ograničavanje pružanja podataka o lokaciji pozivatelja ili preusmjerenje poziva u hitnim slučajevima).~~ Takvi Ti operator pružatelji usluga također bi svojim korisnicima trebali bi i svojim korisnicima pružiti jasne i transparentne informacije u prvotnom ugovoru i ažurirati ga u slučaju svih mogućih izmjena pristupa u pružanju pristupa hitnim službama , na primjer u vezi s računicama ~~na primjer u podacima o obračunavanju~~. Navedeni podaci trebali bi uključivati sva ograničenja vezana uz teritorijalnu pokrivenost, na temelju planiranih tehničkih

operativnih parametara ⇒ komunikacijske ⇐ usluge i dostupne infrastrukture. Kada se usluga ne pruža putem komutirane telefonske mreže ⇒ priključka kojim se upravlja radi ostvarivanja određene kakvoće usluge ⇐ , podaci bi također trebali uključivati razinu pouzdanosti pristupa kao i podatke o lokaciji pozivatelja, u usporedbi s uslugom koja se pruža putem ☒ takvog ☒ komutirane telefonske mreže ⇒ priključka ⇐ , uzimajući u obzir postojeću tehnologiju i mjerila kakvoće, kao i sve druge pokazatelje koji se odnose na kakvoću usluge, navedene u ☒ ovoj ☒ Direktivi 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama).

↓ 2009/140/EZ uvodna izjava (22)
(prilagođeno)

- (254) U skladu s ciljevima Povelje temeljnih ljudskih prava Europske unije i Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, regulatornim se okvirom treba osigurati da svi korisnici, uključujući krajnje korisnike s invaliditetom, osobe starije dobi te korisnike s posebnim društvenim potrebama, imaju olakšani pristup dostupnim visokokvalitetnim uslugama. Deklaracijom 22. priloženoj Završnom aktu iz Amsterdama predviđa se da institucije Zajednice ☒ Unije ☒ uzmu u obzir potrebe osoba s invaliditetom pri donošenju mjera na temelju članka 95. Ugovora ☒ 114. UFEU-a ☒.

↓ novo

- (255) Krajnji korisnici trebali bi imati mogućnost besplatnog pristupa hitnim službama putem komunikacija prema hitnim službama s bilo kojeg uređaja kojim se omogućuju brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge, uključujući i tijekom uporabe usluga roaminga u državi članici. Komunikacije prema hitnim službama jesu sredstvo komunikacije koje uz glasovne komunikacije uključuje i SMS, usluge slanja poruka, videokomunikacije i druge vrste komunikacija koje su u državi članici omogućene radi pristupa hitnim službama. Komunikacije prema hitnim službama u ime osobe može aktivirati sustav eCall ugrađen u vozilo kako je određeno Uredbom 2015/758/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁷⁷.
- (256) Države članice trebale bi osigurati da poduzeća koja krajnjim korisnicima pružaju brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge osiguravaju pouzdan i točan pristup hitnim službama, uzimajući u obzir nacionalne specifikacije i kriterije. Ako se brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge ne pružaju putem priključka kojim se upravlja radi ostvarivanja određene kakvoće usluge, pružatelj usluga možda ne može osigurati istu pouzdanost usmjerenja hitnih poziva ostvarenih putem njihove usluge na najprimjereniji PSAP. Takvim poduzećima koja nisu ovisna o određenoj mreži, drugim riječima, poduzeća koja nisu integrirana s pružateljem usluge javne komunikacijske mreže, osiguravanje podataka o lokaciji pozivatelja neće uvijek biti tehnički izvedivo. Države članice trebale bi osigurati da se što prije primijene norme koje osiguravaju precizne i pouzdane usluge usmjerenja i povezivanja s hitnim službama kako bi se pružateljima brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacijskih usluga koji nisu ovisni o određenoj mreži omogućilo

⁷⁷ Uredba 2015/758/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o zahtjevima za homologaciju za uvođenje sustava eCall ugrađenog u vozilo koji se temelji na službi 112 te o izmjeni Direktive 2007/46/EZ (SL L 123, 19.5.2015., str. 77.)

ispunjavanje obveza povezanih s pristupom hitnim službama i utvrđivanjem lokacije pozivatelja na razini koja je usporediva s onom koja se zahtijeva od drugih pružatelja takvih komunikacijskih usluga.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (36)
(prilagođeno)

~~Važno je da korisnici imaju mogućnost nazvati jedinstveni europski broj za hitne službe (112), kao i bilo koje druge telefonske brojeve za hitne slučajeve na nacionalnoj razini, besplatno, s bilo kojeg telefonskog uređaja, uključujući javne telefonske govornice, bez ikakve naknade. Države članice već su trebale pripremiti potrebna organizacijska rješenja koja najbolje odgovaraju organizaciji sustava za hitne službe na nacionalnoj razini, kako bi osigurale da se na pozive na taj broj odgovori na prikladan način. Podaci o mjestu s kojega je poziv upućen, koji trebaju biti na raspolaganju hitnim službama, povećat će razinu zaštite kao i sigurnost korisnika usluga broja 112 te će pomoći hitnim službama, u onoj mjeri u kojoj je to tehnički izvedivo, pri izvršavanju njihovih dužnosti, pod uvjetom da se zajamči prijenos poziva i s njim povezanih podataka dotičnim hitnim službama. Primanje i uporaba takvih podataka treba se uskladiti s relevantnim pravom Zajednice o obradi osobnih podataka. Stalni pomaci naprijed u informatičkoj tehnologiji postupno će omogućiti istovremeni rad preko mreža, na nekoliko jezika, po razumnoj cijeni. To će zauzvrat osigurati dodatnu sigurnost građanima Europe koji koriste broj 112 za hitne službe.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (37)
(prilagođeno)

~~Olakšan pristup međunarodnim telefonskim uslugama od iznimne je važnosti za građane Europe i europsko gospodarstvo. Broj 00 već je određen kao standardni međunarodni telefonski pristupni kod Zajednice. Mogu se utvrditi posebna rješenja ostvarivanja poziva između susjednih prekograničnih područja između država članica ili nastaviti već postojeća. U skladu s preporukom ITU-a (Međunarodna telekomunikacijska udruga) E.164, ITU je dodijelio kod 3883 Europskom telefonskom brojevnom prostoru (ETNS). Kako bi osigurali spajanje poziva s ETNS-om, poduzeća koja upravljaju javnim telefonskim mrežama trebaju osigurati da se pozivi koji rabe kod 3883 izravno ili neizravno međusobno povezuju s uslužnim mrežama ETNS-a naznačenima u relevantnim normama Europskog instituta za telekomunikacijske norme (ETSI). Takva rješenja o međusobnom povezivanju trebaju biti u skladu s odredbama Direktive 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu)⁷⁸.~~

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (41)

(257) Države članice trebale bi poduzeti određene mjere kako bi osigurale da su hitne službe, uključujući i pozivni broj „112”, jednako dostupne krajnjim korisnicima s invaliditetom, posebno gluhim osobama i osobama s oštećenjem sluha, osobama s poteškoćama u govoru, te gluhoslijepim osobama. Navedeno bi moglo uključivati posebne terminalne usluge za osobe s oštećenjem sluha, usluge slanja tekstualnih poruka ili druge posebne opreme.

⁷⁸

Vidjeti str. 7. ovog Službenog lista.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (39)
(prilagođeno)
⇒ novo

(258) ~~Krajnji korisnici trebali bi moći uputiti poziv i pristupiti hitnim službama koristeći telefonsku uslugu koja ima mogućnost utvrđivanja mjesta s kojeg je upućen poziv, putem broja ili brojeva u nacionalnom planu numeriranja telefonskih brojeva. Države članice koje koriste nacionalne brojeve u slučaju nužde, pored broja „112” mogu poduzećima nametnuti slične obveze za pristup takvim nacionalnim brojevima za pristup hitnim službama. Središnja tijela, nadležna za zaprimanje poziva prema hitnim službama trebala bi moći primati i odgovoriti na pozive upućene na pozivni broj „112”, barem jednakom brzinom i učinkovitošću kao i na pozive na nacionalne brojeve za pristup hitnim službama. Važno je povećati osviještenost o postojanju broja „112” kako bi se poboljšala razina zaštite i sigurnosti građana koji putuju Europskom unijom. U tu svrhu, tijekom putovanja u bilo kojoj državi članici Europske unije, građani bi trebali u potpunosti biti osviješteni ☒ upoznati ☒ s mogućnosti korištenja pozivnog broja „112” kao jedinstvenog pozivnog broja za pristup hitnim službama diljem Zajednice ☒ Unije ☒, a posebno putem navođenja tih podataka na međunarodnim autobusnim terminalima, željezničkim stanicama, u lukama ili zračnim lukama, telefonskim imenicima, u materijalima namijenjenima telefonskim govornicima ⇒ krajnjim korisnicima ⇐ te kod izdavanja računa. Navedeno je prije svega odgovornost država članica, no Komisija bi trebala nastaviti pružati potporu i dopunjavati inicijative država članica, kako bi se povisila razina osviještenosti o pozivnom broju „112” te povremeno procijeniti razinu osviještenosti javnosti o dotičnom broju. Obveza pružanja lokacije pozivatelja trebala bi se dodatno istaknuti, kako bi se povećala razina zaštite građana. Prije svega, poduzeća bi trebala omogućiti dostupnost podacima o lokaciji pozivatelja hitnim službama, čim pozivatelj samostalno dođe do navedene usluge, bez obzira na korištenu tehnologiju. Kako bi se išlo u korak s tehnološkim razvojem, uključujući i aspekt tog razvoja koji omogućava sve točnije utvrđivanje lokacije pozivatelja, Komisija bi trebala imati ovlaštenje za usvajanje mjera za tehničku provedbu, kako bi se osigurao učinkoviti pristup uslugama pozivnog broja „112” u Zajednici, na sveopću korist građana. Takve mjere ne bi smjele dovesti u pitanje organizaciju hitnih službi u državama članicama.~~

↓ novo

(259) Podaci o mjestu s kojega je poziv upućen povećavaju razinu zaštite i sigurnost krajnjih korisnika i pomažu hitnim službama u obavljanju njihovih zadaća, uz uvjet da nacionalni sustav pristupnih točaka sigurnosnog poziva (PSAP-ovi) jamči prijenos komunikacije prema hitnim službama i s njom povezanih podataka predmetnim hitnim službama. Primanje i uporabu podataka o lokaciji pozivatelja trebalo bi uskladiti s relevantnim pravom Unije o obradi osobnih podataka. Poduzeća koja omogućuju podatke o lokaciji pozivatelja utemeljene na mreži trebala bi hitnim službama omogućiti dostupnost podacima o lokaciji pozivatelja, čim pozivatelj samostalno dođe do navedene usluge, bez obzira na korištenu tehnologiju. Međutim, tehnologije koje se temelje na lokalizaciji telefonskog uređaja pokazale su se znatno preciznijima i troškovno učinkovitijima zbog dostupnosti podataka koje omogućuju EGNOS i satelitski sustav Galileo te drugi globalni sustavi za satelitsku navigaciju i podaci Wi-Fi mreža. Stoga bi podaci o lokaciji pozivatelja temeljeni na podacima iz telefonskog uređaja trebali nadopunjavati podatke o lokaciji pozivatelja utemeljene na mreži, čak i

ako podaci iz telefonskog uređaja postanu dostupni tek nakon uspostave komunikacija prema hitnim službama. Države članice trebale bi osigurati da pristupne točke sigurnosnog poziva mogu preuzeti dostupne podatke o lokaciji pozivatelja i njima upravljati. Utvrđivanje i prijenos podataka o lokaciji pozivatelja trebalo bi biti besplatno za krajnjeg korisnika i tijelo koje upravlja komunikacijama prema hitnim službama bez obzira na način uspostave, npr. putem telefonskog uređaja ili mreže, ili prijena, npr. putem govornog kanala, SMS-a ili internetskog protokola.

- (260) Kako bi mogla reagirati na tehnički razvoj u pogledu točnog utvrđivanja lokacije pozivatelja, jednakog pristupa za krajnje korisnike s invaliditetom i usmjeravanja poziva do najprimjerenijeg PSAP-a, Komisiju bi trebalo ovlastiti da donosi mjere potrebne za osiguravanje kompatibilnosti, interoperabilnosti, kakvoće, pouzdanosti i kontinuiteta komunikacija prema hitnim službama u Uniji. Te mjere mogu obuhvaćati funkcionalne odredbe kojima se određuje uloga različitih sudionika u komunikacijskom lancu, npr. pružatelja interpersonalnih komunikacijskih usluga, operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i PSAP-ova, kao i tehničke odredbe kojima se određuju tehnička sredstva za ostvarivanje funkcionalnih odredaba. Takve mjere ne bi smjele dovesti u pitanje organizaciju hitnih službi u državama članicama.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (36)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (261) Kako bi se osiguralo da krajnji korisnici s invaliditetom imaju istu mogućnost korištenja prednosti koju ima većina krajnjih korisnika, a koje nastaju postojanjem konkurencije i izbora pružatelja usluga, odgovarajuća državna tijela trebala bi zatražiti, prema potrebi i u svjetlu uvjeta na nacionalnoj razini, zadovoljavanje zahtjeva za zaštitu potrošača ⇒ za krajnje korisnike s invaliditetom ⇐ od strane poduzeća koja pružaju javno dostupne usluge elektroničkih komunikacija. Navedeni zahtjevi mogu uključivati, prije svega, da dotična poduzeća krajnjim korisnicima s invaliditetom osiguraju mogućnost odgovarajućeg korištenja prednosti koje nude njihove usluge za osobe s invaliditetom, pod jednakim uvjetima, uključujući cijene, † tarife ⇒ i kakvoću ⇐, kao što su one koje se nude drugim krajnjim korisnicima, te bez obzira na sve moguće dodatne troškove koje bi ⊗ ta poduzeća ⊗ morala snositi. Drugi zahtjevi mogu se odnositi na veleprodajne ugovore između poduzeća. ⇒ Kako bi se izbjeglo stvaranje prekomjernog opterećenja pružateljima usluga, državna regulatorna tijela trebala bi provjeriti mogu li se ciljevi jednakog pristupa i izbora usluga stvarno postići bez primjene tih mjera. ⇐

↓ novo

- (262) Osim mjera iz ove Direktive kojima se krajnjim korisnicima s invaliditetom osigurava prihvatljivost cijene, Direktivom xxx/YYYY/EU Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u pogledu zahtjeva za pristupačnost proizvoda i usluga utvrđuju se obvezni zahtjevi za usklađivanje brojnih značajki pristupačnosti za korisnike s invaliditetom u pogledu elektroničkih komunikacijskih usluga i povezane korisničke terminalne opreme. Zbog toga je odgovarajuća obveza iz ove Direktive kojom se od država članica zahtijeva da potiču dostupnost terminalne opreme za krajnje korisnike s invaliditetom zastarjela i trebalo bi je ukinuti.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (35)
(prilagođeno)

- (263) U području pružanja usluga telefonskog imenika i usluga službe za korisnike razvilo se učinkovito natjecanje , među ostalim u skladu s člankom 5. Direktive Komisije 2002/77/EZ⁷⁹ . ~~već je otvoreno za konkurenciju. Odredbe ove Direktive nadopunjuju odredbe Direktive 97/66/EZ, tako da se pretplatnicima daje pravo na to da se njihovi osobni podaci uključe u tiskani odnosno elektronički telefonski imenik~~ Radi održavanja učinkovitog tržišnog natjecanja ~~svi davatelji~~ pružatelji usluga koji dodjeljuju telefonske brojeve svojim ~~pretplatnicima~~ krajnjim korisnicima i dalje bi trebali imati obvezu učiniti dostupnima relevantne podatke na pošten, ekonomičan i nediskriminirajući način.
-

↓ novo

- (264) Krajnje korisnike trebalo bi informirati o njihovom pravu odabira s obzirom na unošenje ili izostavljanje njihovih osobnih podataka u imenik. Pružatelji brojerno utemeljenih interpersonalnih komunikacijskih usluga trebali bi pri pružanju podataka pružateljima usluge imenika poštovati odabir krajnjih korisnika. Člankom 12. Direktive 2002/58/EZ osigurava se krajnjim korisnicima pravo na privatnost u vezi s uključivanjem njihovih osobnih podataka u javni telefonski imenik.
-

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (32)
(prilagođeno)

- (265) Krajnji korisnici trebaju imati mogućnost da im se jamči interoperabilnost u pogledu sve opreme za prijam digitalne televizije, koja se prodaje u ~~Zajednici~~ Uniji . Države članice trebaju moći zahtijevati minimum usklađenih normi u vezi s takvom opremom. Takve bi se norme prilagođavale s vremena na vrijeme tehnološkom razvoju te razvoju na tržištu.
-

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (33)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (266) Poželjno je potrošačima omogućiti postizanje najbolje ~~mogućnosti povezivanja~~ povezivosti s digitalnim televizijskim prijemnicima. Interoperabilnost je koncept koji se tek razvija na dinamičnim tržištima. Tijela za normizaciju trebaju učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi osigurali da se odgovarajuće norme razvijaju usporedno s dotičnim tehnologijama. Isto tako, važno je osigurati da na digitalnim televizijskim prijemnicima postoje konektori koji su u mogućnosti prenositi sve nužne elemente digitalnog signala, uključujući prijenos zvuka i slike, podatke o uvjetovanom pristupu, uslužne informacije, podatke o aplikacijskom programskom sučelju (API) te podatke o zaštiti od neovlaštenoga kopiranja. Stoga bi se ovom Direktivom trebalo osigurati da funkcioniranje povezano sa i/ili implementirano u konektorima ~~otvorenoga sučelja za digitalne televizore~~
-

⁷⁹ Direktiva Komisije 2002/77/EZ od 16. rujna 2002. o tržišnom natjecanju na tržištima elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (SL L 249, 17.9.2002., str. 21.).

☒ nije ☒ ograničeno od strane mrežnih operatora, pružatelja usluga ili proizvođača opreme te da se nastavlja razvijati u skladu s tehnološkim razvojem. Stvaranje zajedničke norme putem mehanizma koji diktira tržište prepoznato je kao nešto što ide u korist potrošača kada je riječ o prikazivanju i prezentaciji ~~digitalnih interaktivnih~~ ⇒ povezanih ⇐ televizijskih usluga. Države članice i Komisija mogu pokrenuti političke inicijative, u skladu s Ugovorom, kako bi ohrabrile ovakav razvoj.

↓ 2009/136/EZ uvodna izjava (38)
(prilagođeno)

(267) ~~Usluge pretraživanja imenika trebale bi se pružati, što često i je slučaj, u konkurentnim tržišnim uvjetima, u skladu s člankom 5. Direktive Komisije 2002/77/EZ od 16. rujna 2002. o natjecanju na tržištima elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga⁸⁰. Mjere veleprodaje kojima se osigurava uključivanje podataka o krajnjem korisniku (na fiksnoj i mobilnoj mreži) u baze podataka trebale bi biti u skladu sa sigurnosnim mjerama koje se odnose na zaštitu osobnih podataka ☒ na temelju Direktive 95/46/EZ koju će 25. svibnja 2018. zamijeniti Uredba (EU) 2016/697⁸¹ i ☒ uključujući članak 12. Direktive 2002/58/EZ (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama). Troškovno orijentirano podnošenje navedenih podataka pružateljima usluga, uz postojanje mogućnosti za države članice da uspostave centralizirani mehanizam za pružanje cjelovitih zbirnih podataka pružateljima usluga imenika, kao i omogućavanje pristupa mreži pod razumnim i transparentnim uvjetima, trebalo bi se provesti kako bi se krajnjim korisnicima omogućilo da u potpunosti koriste prednosti koje proizlaze iz postojanja tržišnog natjecanja, s krajnjim ciljem omogućavanja ☒ kojim je u velikoj mjeri omogućeno ☒ poništavanje zakonodavstva ☒ propisa ☒ s obzirom na navedene usluge na razini maloprodaje, kao i utvrđivanje ☒ pružanje ☒ ponuda usluga imenika u okviru razumnih i transparentnih uvjeta.~~

↓ novo

(268) Nakon ukidanja obveze pružanja univerzalne usluge za usluge imenika te s obzirom na postojanje funkcionalnog tržišta za te usluge, više nije nužno pravo pristupa uslugama upita vezanih uz imenik. Međutim, državna regulatorna tijela trebala bi i dalje imati mogućnost odrediti obveze i uvjete poduzećima koja nadziru pristup krajnjim korisnicima kako bi na tom tržištu zadržali pristup i tržišno natjecanje.

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (43)
(prilagođeno)
⇒ novo

~~(269) U ovom trenutku, države članice nameću mrežama određene obveze „koje se moraju provesti” za distribuciju radijskog ili televizijskog emitiranja javnosti. Države članice trebaju moći odrediti razmjerne obveze prema poduzećima pod njihovom nadležnošću, u interesu legitimnih zahtjeva javne politike, no takve obveze trebaju se odrediti samo~~

⁸⁰ ~~SL L 249, 17.9.2002., str. 21.~~

⁸¹ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka); SL L 119, 4.5.2016., str. 1.

tamo gdje su potrebne kako bi se ispunili ciljevi od općeg interesa koji su jasno definirale države članice, u skladu s pravom Zajednice ~~⊗~~ Unije ~~⊗~~, a uz to moraju biti razmjerne ~~⊗~~ i ~~⊗~~ transparentne ~~podložne periodičnim preispitivanjima~~. Zakonske ~~⊗~~ „obveze obveznog podržavanja” mogu se koristiti za odgovarajuće radijske i televizijske prijenosne kanale i popratne usluge koje utvrđuje utvrđeni operator medijskih usluga. ~~⊗~~ ~~⊗~~ Obveze prijenosa koje odrede države članice moraju biti razumne, drugim riječima, moraju biti razmjerne i transparentne u kontekstu jasno definiranih ciljeva od općeg interesa. ⇒ Države članice trebale bi osigurati objektivno opravdanje obveza koje su obuhvaćene „obvezom obveznog podržavanja” u svojem državnom zakonodavstvu, kako bi osigurale transparentnost, te razmjernu i odgovarajuću jasnu definiciju navedenih obveza. Obveze bi trebale biti osmišljene tako da se njima osiguraju dovoljni poticaji za učinkovito ulaganje u infrastrukturu. Obveze bi trebale podlijegati periodičnim preispitivanjima barem svakih pet godina kako bi se prema potrebi ažurirale u skladu s tehnološkim i tržišnim razvojem, te kako bi se osigurala njihova razmjernost s ciljevima koje je potrebno ostvariti. ⇐ ~~⊗~~ Obveze ~~⊗~~ bi mogle, tamo gdje je to prikladno, sadržavati odredbu o razmjernoj naknadi. ~~Takve obveze prijenosa mogu uključivati prijenos usluga koje su posebno osmišljene kako bi omogućile prikladan pristup korisnicima s invaliditetom.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (44)
(prilagođeno)
⇒ novo

- (270) Mreže koje se rabe za distribuciju radijskog ili televizijskog emitiranja javnosti uključuju mreže za kabelsko, ~~⊗~~ IPTV, ~~⊗~~ satelitsko i zemaljsko emitiranje. One također mogu uključiti druge mreže u onoj mjeri u kojoj značajan broj krajnjih korisnika koristi takve mreže kao glavno sredstvo prijama radijskog i televizijskog emitiranja. ⇒ Obveze obveznog podržavanja mogu uključivati prijenos usluga koje su posebno osmišljene kako bi omogućile prikladan pristup korisnicima s invaliditetom. U skladu s tim, popratne usluge među ostalim uključuju usluge koje su osmišljene u svrhu unaprjeđivanja pristupa za krajnje korisnike s invaliditetom, kao što su videotekst, podnaslovi, zvučni opis i znakovni jezik. Zbog sve veće ponude i prijama povezanih televizijskih usluga i stalne važnosti elektroničkih programskih vodiča za mogućnosti izbora, prijenos podataka povezanih s programom koji podržavaju te funkcionalnosti može se uključiti u obveze obveznog podržavanja. ⇐

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (39)
(prilagođeno)

- (271) ~~Tonsko biranje i m~~ Mogućnosti prikaza broja pozivatelja obično su dostupne na modernim telefonskim centralama te ih je stoga sve lakše ~~ponuditi~~ ~~⊗~~ pružati ~~⊗~~ uz minimalan trošak, odnosno besplatno. ~~Tonsko se biranje sve više i više rabi u svrhu interakcije korisnika sa posebnim uslugama i mogućnostima, uključujući usluge s posebnom tarifom, tako da odsutnost ove mogućnosti može spriječiti korisnika od uporabe dotičnih usluga.~~ Od država članica ne zahtijeva se nametanje obveza u vezi s pružanjem tih mogućnosti tamo gdje su one već dostupne. Direktiva ~~97/66/EZ~~ 2002/58/EZ štiti privatnost korisnika u vezi s raščlanjenim računima po stavkama, pružajući im načine na koje mogu zaštititi svoje pravo na privatnost prigodom primjene prikaza broja pozivatelja. Razvoj ovih usluga na paneuropskoj osnovi bit će od koristi potrošačima, a ova ga Direktiva potiče.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (22)
(prilagođeno)

- (272) Objavljivanje informacija od strane država članica omogućit će tržišnim sudionicima i potencijalnim novim sudionicima da shvate svoja prava i obveze i da saznaju gdje mogu pronaći relevantne detaljne informacije. Objavljivanje u nacionalnom službenom glasilu pomaže zainteresiranim strankama u drugim državama članicama da pronađu relevantne informacije.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (23)

- (273) S ciljem osiguravanja učinkovitog paneuropskog tržišta elektroničkih komunikacija, Komisija mora promatrati i objavljivati informacije o pristojbama koje doprinose određivanju cijena za krajnje korisnike.

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (24)

~~Razvoj tržišta elektroničkih komunikacija, s pripadajućom infrastrukturom, može imati negativne učinke na okoliš i krajolik. Države članice stoga moraju taj proces promatrati i ako je potrebno, poduzeti mjere da se takvi učinci svedu na najmanju moguću mjeru pomoću odgovarajućih sporazuma i drugih dogovora s nadležnim tijelima.~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (25)
(prilagođeno)

- (274) U svrhu određivanja pravilne primjene prava ~~Zajednice~~ Unije , Komisija mora znati koja su poduzeća proglašena kao poduzeća sa značajnom tržišnom snagom i koje su obveze tržišnim sudionicima odredila državna regulatorna tijela. Osim objavljivanja tih informacija na nacionalnoj razini, ~~još je~~ potrebno je i da države članice te informacije pošalju Komisiji. Ako države članice moraju Komisiji poslati informacije, to može biti u elektroničkom obliku, podložno prethodno dogovorenim primjerenim postupcima autentifikacije.

↓ novo

- (275) Kako bi se uzeo u obzir tržišni, društveni i tehnološki razvoj, radi upravljanja rizicima za sigurnost mreža i usluga i osiguranja učinkovitog pristupa hitnim službama s pomoću komunikacija prema hitnim službama, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije trebalo bi delegirati Komisiji u vezi s određivanjem mjera radi rješavanja sigurnosnih rizika; prilagođavanja uvjeta pristupa uslugama digitalne televizije i radija; određivanja jedinstvene cijene završavanja govornog poziva na tržištima fiksnih i mobilnih komunikacija na veleprodajnoj razini; donošenja mjera koje se odnose na komunikacije prema hitnim službama u Uniji; i prilagodbi priloga II., IV., V., VI., VIII., IX. i X. ovoj Direktivi. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve

dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

(276) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenje odluka o rješavanju prekograničnih štetnih smetnji između država članica; za propisivanje obvezne provedbe određenih normi ili kako bi uklonila norme i/ili tehničke specifikacije iz popisa obveznih normi; za donošenje odluka kojima se utvrđuje podliježu li prava u usklađenom radiofrekvencijskom pojasu općem ovlaštenju ili pojedinačnim pravima korištenja; za utvrđivanje načina primjene kriterija, pravila i uvjeta u pogledu usklađenog radiofrekvencijskog spektra; za utvrđivanje načina primjene uvjeta koje države članice mogu povezati s ovlaštenjima za korištenje usklađenog radiofrekvencijskog spektra; za utvrđivanje radiofrekvencijskih pojaseva u kojima prava korištenja radijskih frekvencija poduzeća mogu međusobno prenositi ili iznajmljivati; za donošenje zajedničkih krajnjih datuma do kojih se ovlašćuje korištenje posebnih usklađenih pojaseva radiofrekvencijskog spektra; za donošenje prijelaznih mjera u pogledu trajanja prava korištenja radiofrekvencijskog spektra; za utvrđivanje kriterija za koordinaciju provedbe određenih obveza; za utvrđivanje tehničkih značajki oblikovanja, uvođenja i rada bežičnih pristupnih točaka s malim prostornim dosegom; kako bi odgovorila na neispunjenu prekograničnu ili paneuropsku potražnju za brojevima i za utvrđivanje vrste i opsega obveza osiguranja učinkovitog pristupa hitnim službama ili povezivosti s kraja na kraj među krajnjim korisnicima unutar jedne ili više država članica ili u cijeloj Europskoj uniji. Navedene se ovlasti trebaju izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije.

(277) ⇨ Na kraju, Komisija bi trebala moći po potrebi donijeti preporuke, uzimajući u najvećoj mjeri mišljenje BEREC-a, u pogledu utvrđivanja mjerodavnih tržišta proizvoda i usluga, obavješćivanja u okviru postupka konsolidacije unutarnjeg tržišta i usklađene primjene odredaba regulatornog okvira. ⇩

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (39)

(278) Odredbe ove Direktive treba povremeno preispitivati, posebno s ciljem utvrđivanja potrebe za izmjenama s obzirom na promjenjivost tehnoloških i tržišnih uvjeta.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (42)

(279) Određene direktive i odluke iz ovog područja treba staviti izvan snage.

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (43)
(prilagođeno)

(280) Komisija treba pratiti prelazak s postojećeg regulatornog okvira na novi okvir, ~~u~~ ~~može, kad za to bude vrijeme, donijeti prijedlog o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ)~~

~~br. 2887/2000 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o razmotanom pristupu lokalnoj petlji⁸².~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (34)

~~Jedinstveni bi odbor trebao zamijeniti „ONP odbor” osnovan člankom 9. Direktive 90/387/EEZ i Odbor za dozvole osnovan člankom 14. Direktive 97/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 10. travnja 1997. o zajedničkom okviru za opća ovlaštenja i pojedinačne dozvole u području telekomunikacijskih usluga [18].~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (35)

~~Državna regulatorna tijela i tijela za zaštitu tržišnog natjecanja trebaju međusobno razmjenjivati informacije potrebne za primjenu odredaba iz ove Direktive i posebnih direktiva, s ciljem omogućavanja potpune međusobne suradnje. Što se tiče razmjene informacija, tijelo koje dobiva podatke treba za njih osigurati isti stupanj povjerljivosti kao i tijelo koje ih šalje.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (36)

~~Komisija je najavila svoju namjeru osnivanja europske skupine regulatora za elektroničke komunikacijske mreže i usluge koja bi predstavljala prikladan mehanizam za poticanje suradnje i koordinacije državnih regulatornih tijela, s ciljem promicanja razvoja unutarnjeg tržišta elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga i postizanja ujednačene primjene u svim državama članicama odredaba utvrđenih ovom Direktivom i posebnim direktivama, posebno u slučajevima kad nacionalno pravo koje regulira primjenu prava Zajednice daje državnom regulatornom tijelu značajne diskrecijske ovlasti pri primjeni određenih pravila.~~

↓ 2002/21/EZ uvodna izjava (41)
(prilagođeno)
⇒ novo

(281) Kako ciljeve predložene akcije, a to su određivanje usklađenog ⇒ i pojednostavljenog ⇐ regulatornog okvira elektroničkih komunikacijskih usluga, elektroničkih komunikacijskih mreža te pripadajuće opreme i usluga, ⇒ za uvjete ovlašćivanja mreža i usluga, korištenja radiofrekvencijskog spektra i brojeva, uređivanja pristupa i međusobnog povezivanja elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme te zaštite krajnjih korisnika ⇐ ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se zbog razmjera i učinka djelovanja može na bolji način ostvariti na razini Zajednice ☒ Unije ☒, Zajednica ☒ Unija ☒ može usvojiti ☒ donijeti ☒ mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti, kao što je utvrđeno člankom 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti iz istog članka ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

⁸²

SL L 336, 30.12.2000., str. 4.

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (1)
(prilagođeno)

~~Rezultat javnog savjetovanja o reviziji regulatornog okvira elektroničkih komunikacija iz 1999. godine, kako je prikazan u komunikaciji Komisije od 26. travnja 2000. kao i zaključci iz komunikacije Komisije o petom i šestom izvješću o provedbi regulatornog paketa u području telekomunikacija potvrđuju potrebu za usklađenijom i manje zahtjevnom regulativom pristupa tržištu u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga u cijeloj Zajednici.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (2)

~~Povezivanje različitih elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga i njihovih tehnologija zahtijeva uspostavu sustava ovlašćivanja koji će obuhvatiti sve usporedive usluge na sličan način neovisno o korištenoj tehnologiji.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (14)

~~Države članice nisu ni obvezne niti im se brani da prava na korištenje brojeva iz nacionalnog plana numeriranja ili prava na instaliranje opreme dodijele poduzećima koji nisu davatelji elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (26)

~~Ako poduzeće smatra da njegov zahtjev za stjecanje prava na instalaciju opreme nije rješavan u skladu s načelima utvrđenim u Direktivi 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) ili ako se takve odluke neprimjereno odgađaju, tada bi trebalo imati pravo žalbe na odluku odnosno na odugovlačenje donošenja odluke u skladu s ovom Direktivom.~~

↓ 2002/20/EZ uvodna izjava (27)

~~Sankeije za nepoštovanje uvjeta iz općeg ovlaštenja trebaju biti proporcionalne prekršaju. Osim u iznimnim okolnostima, ne bi bilo proporcionalno privremeno ili trajno oduzeti pravo na pružanje elektroničkih telekomunikacijskih usluga, pravo na korištenje radijskih frekvencija ili brojeva ako poduzetnik nije zadovoljio jedan ili više uvjeta iz općeg ovlaštenja. Ovo ne dovodi u pitanje poduzimanje hitnih mjera koje bi nadležna tijela ili države članice mogle zatrebati u slučaju ozbiljne prijetnje javnoj sigurnosti, javnom zdravlju ili gospodarskim i poslovnim interesima ostalih poduzetnika. Ova Direktiva isto tako ne zadire u pitanje međusobnih tražbina poduzetnika za naknadu štete na temelju nacionalnog zakonodavstva.~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (4)
(prilagođeno)

~~Direktiva 95/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o uporabi normi za prijenos televizijskih signala⁸³ nije postavila nikakve posebne uvjete za sustav ili usluge~~

---

⁸³ [SL L 281, 23.11.1995., str. 51.](#)

~~digitalne televizije, što je sudionicima tržišta omogućilo da preuzmu inicijativu i razviju odgovarajuće sustave. Sudionici europskog tržišta su putem Skupine za radiodifuziju digitalnog videosignala (Digital Video Broadcasting Group) razvili skupinu sustava za televizijski prijenos koju su preuzeli radio i televizija diljem svijeta. Te je sustave prijenosa normirao Europski institut za telekomunikacijske norme (European Telecommunications Standards Institute - ETSI) te ih preporuča Međunarodna telekomunikacijska unija. S obzirom na digitalnu televiziju s povećanim omjerom stranica slike, omjer stranica slike 16:9 referentni je format za usluge televizije i programe s povećanim omjerom stranica slike te je danas utemeljen na tržištima država članica kao ishod Odluke Vijeća 93/424/EEZ od 22. srpnja 1993. o akcijskom planu za uvođenje naprednih televizijskih usluga u Europi.⁸⁴~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (26)
(prilagođeno)

~~Zbog brzine tehnološkog i tržišnog razvoja, provedba ove Direktive mora se preispitati u roku tri godine od datuma primjene kako bi se odredilo ispunjava li ciljeve.~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (27)
(prilagođeno)

~~Mjere potrebne za provedbu ove Direktive treba usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji.⁸⁵~~

↓ 2002/19/EZ uvodna izjava (28)
(prilagođeno)

~~Budući da ciljeve predloženog djelovanja, točnije utemeljivanje usklađenog okvira za uređivanje pristupa i međusobnog povezivanja elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se zbog razmjera i učinka djelovanja može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti, kao što je predloženo u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kao što je predloženo u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (7)
(prilagođeno)

~~Države članice trebaju nastaviti osiguravati dostupnost usluga navedenih u poglavlju II., uz propisanu kakvoću, svim krajnjim korisnicima na svom državnom području, neovisno o njihovoj zemljopisnoj lokaciji te po pristupačnoj cijeni, s obzirom na specifične uvjete na nacionalnoj razini. Države članice mogu, u kontekstu obveza pružanja univerzalne usluge te s obzirom na uvjete na nacionalnoj razini, poduzeti posebne mjere za potrošače u ruralnim odnosno zemljopisno izoliranim područjima kako bi im se osigurao pristup uslugama navedenima u poglavlju II. kao i pristupačnost tih usluga, te osigurati takav pristup, pod jednakim uvjetima, posebno starijim osobama, osobama s invaliditetom te ljudima s posebnim~~

⁸⁴ ~~[SL L 196, 5.8.1993., str. 48.](#)~~

⁸⁵ ~~[SL L 184, 17.7.1999., str. 22.](#)~~

~~socijalnim potrebama. Takve mjere mogu također uključivati mjere izravno usmjerene prema potrošačima s posebnim socijalnim potrebama kojima se određenim potrošačima pruža potpora, na primjer u vidu posebnih mjera, poduzetih nakon razmatranja pojedinačnih zahtjeva, kao što je otplata dugova.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (45)
(prilagođeno)

~~Usluge koje pružaju sadržaj kao što je ponuda za prodaju paketa koji sadrži zvučno ili televizijsko emitiranje nisu pokrivene zajedničkim regulatornim okvirom za elektroničke komunikacijske mreže i usluge. Davatelji takvih usluga ne potpadaju pod obveze pružanja univerzalne usluge u pogledu ovih aktivnosti. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje mjere koje se poduzimaju na nacionalnoj razini, u skladu s pravom Zajednice, u pogledu takvih usluga.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (46)
(prilagođeno)

~~Kada država članica nastoji osigurati pružanje drugih posebnih usluga na cjelokupnom nacionalnom teritoriju, takve se obveze trebaju provesti na ekonomičnoj osnovi te izvan opsega obveza pružanja univerzalne usluge. Sukladno tomu, države članice mogu poduzeti dodatne mjere (kao što su olakšavanje razvoja infrastrukture ili usluga u okolnostima kada tržište nije u stanju na zadovoljavajući način udovoljiti zahtjevima krajnjih korisnika ili potrošača), u skladu s pravom Zajednice. Kao reakcija na inicijativu Komisije e-Europe, Europsko Vijeće je u Lisabonu 23. i 24. ožujka 2000. pozvalo države članice da osiguraju da sve škole imaju pristup Internetu i multimedijalnim sadržajima.~~

↓ 2002/22/EZ uvodna izjava (52)
(prilagođeno)

~~Mjere potrebne za provedbu ove Direktive treba donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji⁸⁶;~~

↓ novo

(282) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima⁸⁷, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o mjerama prenošenja priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava odnos između dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata prenošenja.

↓

(283) Obveza prenošenja ove Direktive u nacionalno pravo trebala bi se ograničiti na one odredbe koje predstavljaju značajnu izmjenu u usporedbi s prethodnim direktivama. Obveza prenošenja određaba koje su nepromijenjene proizlazi iz prethodnih direktiva.

⁸⁶ ~~SL L 184, 17.7.1999., str. 22.~~

⁸⁷ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

(284) Ovom Direktivom ne bi se trebale dovoditi u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za prenošenja u nacionalno pravo i datuma početka primjene direktiva iz Priloga XI. dijela B,

↓ 2009/140/EZ (prilagođeno)

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA ~~1.~~: PODRUČJE PRIMJENE, CILJEVI I DEFINICIJE

POGLAVLJE 1.

~~☒~~ PREDMET ~~☒~~ PODRUČJE PRIMJENE, CILJ I DEFINICIJE

~~Članak 1.~~

~~Područje primjene~~ ☒ Predmet ☒ i cilj

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 1. točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

1. Ovom se Direktivom utvrđuje usklađeni okvir za pravno uređenje elektroničkih komunikacijskih usluga, elektroničkih komunikacijskih mreža, ~~pristupne opreme i srodnih usluga~~ ☒ pripadajuće opreme i pripadajućih usluga ☒ te određenih značajki terminalne opreme ~~kako bi se olakšao pristup osobama s invaliditetom~~. Ovom se Direktivom navode zadaće državnih regulatornih ☒ i drugih nadležnih ☒ tijela i utvrđuje serija postupaka kako bi se osigurala usklađena primjena regulatornog okvira u cijeloj ~~Zajednici~~ ☒ Uniji ☒.

↓ 2002/20/EZ

~~Članak 1.~~

~~Cilj i područje primjene~~

~~12.~~ Cilj je ove Direktive ☒ s jedne strane ☒ ostvarenje unutarnjeg tržišta u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga ~~kroz usklađivanje i pojednostavljenje pravila i uvjeta ovlaštavanja s ciljem da se olakša njihovo pružanje u cijeloj Zajednici~~.

~~2.~~ Ova Direktiva se primjenjuje na ovlaštenja za pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

~~Članak 1.~~

~~Područje primjene i cilj~~

~~1.~~ Unutar okvira utvrđenog u Direktivi 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), ova Direktiva usklađuje način na koji države članice uređuju pristup i međusobno povezivanje elektroničkih

komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme. Svrha je utemeljiti regulatorni okvir u skladu s unutarnjim tržišnim načelima za odnose između davatelja mreža i usluga iz kojega će proizaći pokretanje i korištenje mreža vrlo velikog kapaciteta, održivo tržišno natjecanje, interoperabilnost usluga elektroničke komunikacije i potrošačke pogodnosti za krajnje korisnike.

2. Ova Direktiva utemeljuje prava i obveze za operatore i za poduzeća koja traže međusobno povezivanje i/ili pristup njihovim mrežama ili pripadajućoj opremi. Ona postavlja ciljeve za državna regulatorna tijela u vezi s pristupom i međusobnim povezivanjem te predviđa postupke kojima će se osigurati da se obveze koje su propisala državna regulatorna tijela provjeravaju i, ako je potrebno, povuku nakon ostvarenja željenih ciljeva. U ovoj Direktivi pristup se ne odnosi na pristup krajnjih korisnika.

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 1.
(prilagođeno)
⇒ novo

Članak 1.

Sadržaj i područje primjene

1. U okviru Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), ova se Direktiva odnosi na osiguravanje mreža elektroničkih komunikacija i usluga namijenjenih krajnjim korisnicima. Cilj je s druge strane, želi se osigurati dostupnost pružanje kvalitetnih, pristupačnih usluga s javnim pristupom na području cijele Zajednice Unije putem učinkovitog tržišnog natjecanja i odabira, te poboljšati okolnosti u kojima na tržištu potrebe krajnjih korisnika, uključujući korisnike s invaliditetom, nisu uspješno zadovoljene te utvrditi potrebna prava krajnjih korisnika. Direktiva također uključuje odredbe koje se odnose na određene pojedinosti vezane uz terminalnu opremu, uključujući i odredbe koje su namijenjene poboljšanju pristupa za korisnike s invaliditetom.

2. Ova Direktiva utvrđuje prava krajnjih korisnika i odgovarajućih obveza poduzeća koja su operatori javno dostupnih mreža i usluga elektroničkih komunikacija. S obzirom na osiguravanje odredbi univerzalnih usluga u okolnostima otvorenih i konkurentnih tržišta, ova Direktiva utvrđuje minimalni broj usluga određene kakvoće, kojima svi krajnji korisnici imaju pristup, po povoljnoj cijeni uzimajući u obzir posebne nacionalne uvjete, bez ometanja konkurencije. Ova Direktiva također utvrđuje obveze s obzirom na pružanje određenih obveznih usluga.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

23. Ova Direktiva i posebne direktive ne dovode ne dovodi u pitanje:

obveze koje propisuje određuje nacionalno pravo u skladu s pravom Zajednice Unije ili pravom Zajednice Unije vezano za pružanje usluga korištenjem elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga;

3. Ova Direktiva i posebne direktive ne dovode u pitanje mjere donesene na razini Zajednice Unije ili na nacionalnoj razini u skladu sa zakonodavstvom Zajednice Unije, u

vezi s postizanjem ciljeva od općeg značaja, posebno što se tiče propisivanja sadržaja i audiovizualne politike.

~~4. Ova Direktiva i posebne direktive ne dovode u pitanje = odredbe Direktive 2014/53/EU~~1999/5/EZ~~.~~

↓ 544/2009 članak 2.
(prilagođeno)

~~5. Ovom Direktivom i posebnim direktivama ne dovodi se u pitanje nijedna posebna mjera donesena za regulaciju međunarodnog roaminga u javnim pokretnim komunikacijskim mrežama u Zajednici~~ - Uredba (EU) br. 531/2012 i Uredba (EU) 2015/2120 .

↓ 2009/136/EZ (prilagođeno)

~~3. Ova Direktiva ne odobrava niti ne brani uvjete, koje nameću operatori javno dostupnih elektroničkih komunikacija i usluga, ograničavajući krajnjim korisnicima pristup i/ili korištenje usluga i aplikacija, gdje je to dozvoljeno prema nacionalnim zakonodavstvima i gdje je to u skladu sa zakonodavstvom Zajednice, no utvrđuje obvezu pružanja podataka s obzirom na takve okolnosti. Nacionalnim mjerama koje se odnose na pristup krajnjih korisnika ili njihovo korištenje uslugama i aplikacijama putem mreža elektroničkih komunikacija, poštuju se temeljna prava i slobode fizičkih osoba, među ostalim u odnosu na privatnost i pravični postupak, kako je definirano u članku 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.~~

4. Odredbe ove Direktive koje se odnose na prava krajnjih korisnika primjenjuju se ne dovodeći u pitanje pravila ~~Zajednice~~ Unije o zaštiti potrošača, posebno Direktive 93/13/EEZ, ~~97/7/EZ~~ i 2011/83/EU te nacionalna pravila koja su sukladna zakonodavstvu ~~Zajednice~~ Unije .

↓ 2002/21/EZ

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive:

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 2.
točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

(1~~a~~), „elektronička komunikacijska mreža” znači sustavi prijenosa, bez obzira na to temelje li se na stalnoj infrastrukturi ili centraliziranom upravljačkom kapacitetu, i, prema potrebi, višefunkcijsku ~~sklopnu~~ opremu za prespajanje ili ~~opremu za~~ usmjeravanje te druga sredstva, uključujući elemente mreže koji nisu aktivni, a koji dopuštaju prijenos signala žičanim, radijskim, svjetlosnim ili drugim elektromagnetskim sredstvom, što uključuje satelitske mreže, zemaljske ~~nepokretne~~ fiksne (s prespajanjem kanala, prespajanjem paketa podataka, uključujući internet) i ~~pokretne~~ mobilne zemaljske mreže, elektroenergetske kableske sustave, u mjeri u kojoj se rabe za prijenos signala, mreže koje se rabe za ~~radijske i~~

televizijske prijenose radiodifuziju te mreže kabelske televizije, bez obzira na vrstu informacija koju prenose;

↓ novo

(2) „mreža vrlo velikog kapaciteta” znači elektronička komunikacijska mreža koja se ili u potpunosti sastoji od svjetlovodnih elemenata najmanje do razdjelne točke na konačnoj lokaciji ili koja u uobičajenim uvjetima u vrijeme vršnog opterećenja može ostvariti sličan rad mreže u pogledu propusne širine silazne i uzlazne veze, otpornosti, parametara povezanih s pogreškama te latencije i njezine varijacije. Rad mreže može se smatrati sličnim neovisno o tome varira li iskustvo krajnjeg korisnika zbog svojstveno različitih značajki sredstva kojim se mreža u konačnici povezuje s priključnom točkom mreže.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 2. točka (b) (prilagođeno)

(3b) „međudržavna tržišta” znače tržišta utvrđena u skladu s člankom ~~15.63.~~ ~~stavkom 4.~~, koja obuhvaćaju ~~Zajednicu~~ Uniju ili njezin značajni dio, a koja se nalaze u više od jedne države članice;

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

(e4) „elektronička komunikacijska usluga” znači usluga koja se uobičajeno pruža uz naknadu putem elektroničkih komunikacijskih mreža, ~~i sastoji se~~ ⇒ obuhvaća „uslugu pristupa internetu” kako je utvrđena u članku 2. stavku 2. Uredbe (EU) 2015/2120; i/ili „interpersonalnu komunikacijsku uslugu”; i/ili usluge koje se sastoje u cijelosti, ili većim dijelom, od prijenosa signala u elektroničkim komunikacijskim mrežama, uključujući telekomunikacijske usluge i kao što su usluge prijenosa u radiodifuzijskim mrežama ⇒ koje se upotrebljavaju za pružanje usluga komunikacije između strojeva i za radiodifuziju , ali ~~isključujući~~ isključuje usluge pružanja sadržaja i obavljanja uredničkog nadzora nad sadržajem koji se prenosi korištenjem elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga; ~~ona ne obuhvaća usluge informacijskog društva, u skladu s definicijom iz članka 1. Direktive 98/34/EZ, koje se ne sastoje, u cijelosti ili većim dijelom, od prijenosa signala u elektroničkim komunikacijskim mrežama;~~

↓ novo

(5) „interpersonalna komunikacijska usluga” znači usluga koja se uobičajeno pruža uz naknadu, a omogućuje izravnu interpersonalnu i interaktivnu razmjenu informacija putem elektroničkih komunikacijskih mreža između ograničenog broja osoba, pri čemu osobe koje pokreću komunikaciju ili sudjeluju u njoj određuju njezine primatelje; ona ne uključuje usluge koje omogućuju interpersonalnu i interaktivnu komunikaciju samo kao manje bitnu pomoćnu značajku koja je suštinski povezana s drugom uslugom;

(6) „brojevno utemeljena interpersonalna komunikacijska usluga” znači interpersonalna komunikacijska usluga koja se povezuje s javnom komutiranom

telefonskom mrežom putem dodijeljenih resursa numeriranja, odnosno broja ili brojeva u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeriranja, ili omogućavanjem komunikacije s brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeriranja;

(7) „brojevno neovisna interpersonalna komunikacijska usluga” znači interpersonalna komunikacijska usluga koja se ne povezuje s javnom komutiranom telefonskom mrežom putem dodijeljenih resursa numeriranja, odnosno broja ili brojeva u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeriranja, ili omogućavanjem komunikacije s brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeriranja;

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 2. točka (c)

(~~8~~) „javna komunikacijska mreža” znači elektronička komunikacijska mreža koja se u cijelosti ili većim dijelom rabi za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga dostupnih javnosti, a koje podržavaju prijenos podataka između priključnih točaka mreže;

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 2. točka (d) (prilagođeno)
⇒ novo

(~~9~~) „priključna točka mreže” (~~NTP~~) ☒ ili „NTP” ☒ znači fizička točka na kojoj se ~~pretplatniku~~ ⇒ krajnjem korisniku ⇐ omogućuje pristup javnoj komunikacijskoj mreži; kada se radi o mrežama koje uključuju prespajanje ili usmjeravanje, NTP se prepoznaje uz pomoć posebne mrežne adrese koja može biti povezana s ~~pretplatnikovim~~ brojem ili imenom ⇒ krajnjeg korisnika ⇐;

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 2. točka (e) (prilagođeno)

(~~10~~) „~~povezana sredstva~~ ☒ pripadajuća oprema ☒ ” znači one ~~srodne usluge~~ ☒ pripadajuće usluge ☒ , fizičke infrastrukture i drugu opremu ili dijelove povezane s elektroničkom komunikacijskom mrežom i/ili elektroničkim komunikacijskim uslugama koje omogućuju i/ili podržavaju pružanje usluga preko mreže i/ili usluge, ili imaju mogućnosti to obavljati, i koje uključuju, inter alia, zgrade ili ulaze u zgrade, ožičenje zgrade, antene, tornjeve i ostale potporne konstrukcije, kabelske kanale, cijevi, antenske stupove, šahtove i ormariće;

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 2. točka (f) (prilagođeno)
⇒ novo

(~~11~~) „~~srodne usluge~~ ☒ pripadajuće usluge ☒ ” znači one usluge povezane s elektroničkom komunikacijskom mrežom i/ili elektroničkom komunikacijskom uslugom, koje omogućavaju i/ili podržavaju ~~osiguranje~~ ☒ pružanje ☒ usluga , ⇒ samostalno pružanje ili automatizirano pružanje ⇐ preko te mreže i/ili usluge ili za to imaju mogućnost, a uključuju, inter alia, pretvaranje brojeva ili sustava koji

nude istovjetnu funkcionalnost, uvjetovane pristupne sustave i elektroničke programske vodiče, ⇨ glasovne naredbe, prijevod s jednog ili više jezika ⇨ kao i druge usluge kao što je usluga utvrđivanja identiteta, lokacije i prisutnosti;

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)
⇨ novo

(~~f~~12) „sustav uvjetovanog pristupa” znači bilo koja tehnička mjera, ⇨ sustav autentifikacije ⇨ i/ili rješenje kojim se omogućuje pristup zaštićenim radiodifuzijskim uslugama u razumljivom obliku uz uvjet plaćanja pretplate ili drugi oblik prethodnog pojedinačnog odobrenja;

~~(g) „državno regulatorno tijelo” znači tijelo ili tijela koja su od države članice dobila neku od regulatornih zadaća utvrđenih ovom Direktivom ili posebnim direktivama;~~

(~~h~~13) „korisnik” znači pravna ili fizička osoba koja koristi ili traži javno dostupnu elektroničku komunikacijsku uslugu;

(~~h~~14) „krajnji korisnik” znači korisnik koji ne ~~obavlja djelatnost~~ ☒ daje na korištenje ☒ javne komunikacijske mreže ili ☒ ne pruža ☒ javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge;

(~~i~~15) „potrošač” znači svaka fizička osoba koja koristi ili traži javno dostupnu elektroničku komunikacijsku uslugu u svrhe koje nisu namijenjene njezinoj poslovnoj djelatnosti, obrtu ili djelatnosti slobodnog zanimanja;

~~(j) „univerzalne usluge” znači najmanji skup usluga, prema definiciji iz Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama), određene kvalitete koje su dostupne svim korisnicima po pristupačnoj cijeni bez obzira na njihovu geografsku lokaciju i, s obzirom na specifične nacionalne uvjete;~~

~~(k) „pretplatnik” znači svaka fizička ili pravna osoba koja je sklopila ugovor s operatorom javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga o pružanju tih usluga;~~

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 2. točka (g)

~~(l) „posebne Direktive” znače Direktivu 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju), Direktivu 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu), Direktivu 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama) i Direktivu 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama)⁸⁸;~~

↓ 2002/21/EZ

(~~m~~16) „pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža” znači uspostavljanje, rad, nadzor ili osiguranje postojanja takvih mreža;

⁸⁸ SL L 201, 31.7.2002., str. 37.

(~~e~~17) „napredna oprema za digitalnu televiziju” znači uređaji kojima je svrha spajanje na televizijski prijamnik ili integralni digitalni televizijski prijamnik, koji može primati digitalne interaktivne televizijske usluge;

(p18) „sučelje aplikacijskog programa (API)” znači programsko sučelje između aplikacijskih programa, koje su nakladnici elektroničkih medija ili pružatelji usluga učinili dostupnim, kao i sredstva u naprednoj digitalnoj opremi za usluge digitalnog radija i televizije;

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 2. točka (h) (prilagođeno)
⇒ novo

(~~e~~19) „dodjela radiofrekvencijskog spektra” znači označivanje danog frekvencijskog pojasa koji rabe jedna ili više vrsta ~~radijskih — komunikacijskih~~ radiokomunikacijskih službi, kada je primjereno, pod posebnim uvjetima;

(~~e~~20) „štetna smetnja” znači smetnja koja dovodi u opasnost djelovanje radionavigacijske službe ili drugih sigurnosnih službi, ili koja na drugi način umanjuje kakvoću, ometa ili opetovano prekida radiokomunikacijsku službu koja radi u skladu s mjerodavnim međunarodnim, nacionalnim propisima ili propisima ~~Zajednice~~ Unije .

(~~s~~21) „poziv” znači veza uspostavljena putem javno dostupne ~~elektroničke~~ interpersonalne komunikacijske usluge koja omogućuje dvosmjernu govornu komunikaciju; u

↓ novo

(22) „sigurnost” mreža i usluga znači sposobnost elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga da odolijevaju, na određenoj razini pouzdanosti, bilo kojoj radnji koja ugrožava dostupnost, autentičnost, cjelovitost ili povjerljivost pohranjenih ili prenesenih ili obrađenih podataka ili srodnih usluga koje te mreže ili usluge nude ili kojima omogućuju pristup.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 1. (prilagođeno)

~~2. Također se primjenjuje sljedeća definicija:~~

(23) „opće ovlaštenje” znači zakonski okvir koji su ustanovile države članice, a kojim se osiguravaju prava davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga i utvrđuju posebne obveze za ~~radiofrekvencijski spektar~~ sektor koje se mogu primijeniti na sve ili posebne vrste elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, u skladu s ovom Direktivom.

↓ novo

(24) „bežična pristupna točka s malim prostornim dosegom” znači oprema za pristup bežičnoj mreži male snage, male po veličini i s malim prostornim dosegom, koja se koristi dozvoljenim radiofrekvencijskim spektrom ili radiofrekvencijskim spektrom s

izuzećem od obveze posjedovanja dozvole ili njihovom kombinacijom, koja može, ali ne mora biti dio javne zemaljske mobilne komunikacijske mreže i koja je opremljena najmanje jednom antenom s malim vizualnim učinkom, kojim se korisnicima omogućuje bežični pristup elektroničkim komunikacijskim mrežama neovisno o tome je li osnovna mrežna topologija mobilna ili fiksna;

(25) „radijska lokalna mreža” (RLAN) znači sustav bežičnog pristupa male snage s malim prostornim dosegom i s malim rizikom od smetnji za ostale takve sustave koje su u blizini postavili ostali korisnici, za koju se na neisključivoj osnovi koristi radiofrekvencijski spektar za koji su uvjeti dostupnosti i učinkovitog korištenja u tu svrhu usklađeni na razini Unije;

(26) „zajedničko korištenje radiofrekvencijskog spektra” znači pristup dvaju ili više korisnika korištenju istih frekvencija na temelju dogovora o definiranom zajedničkom korištenju koji je ovlastilo državno regulatorno tijelo na temelju općeg ovlaštenja, pojedinačnih prava korištenja ili njihove kombinacije, uključujući regulatorne pristupe kao što je dozvoljeni zajednički pristup u cilju olakšavanja zajedničkog korištenja frekvencijskog pojasa, podložno obvezujućem sporazumu svih uključenih strana, u skladu s pravilima zajedničkog korištenja kako su uključena u njihova prava korištenja kako bi se svim korisnicima jamčili predvidljivi i pouzdani dogovori o zajedničkom korištenju i ne dovodeći u pitanje primjenu prava tržišnog natjecanja;

(27) „usklađeni radiofrekvencijski spektar” znači radiofrekvencijski spektar za čiju su dostupnost i učinkovito korištenje utvrđeni usklađeni uvjeti s pomoću tehničke provedbene mjere u skladu s člankom 4. Odluke br. 676/2002/EZ (Odluka o radiofrekvencijskom spektru).

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 1.
točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

(28) „pristup” znači da se drugom poduzeću stavlja na raspolaganje oprema i/ili usluge uz utvrđene uvjete, na isključivoj ili neisključivoj osnovi, radi pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga, uključujući kada se one rabe za pružanje usluga informatičkog društva ili usluga ~~emitiranja~~ radiodifuzije sadržaja. Pristup obuhvaća, inter alia: pristup dijelovima mreže i pripadajućoj infrastrukturi i opremi, koji može obuhvaćati priključenje opreme putem ~~nepokretnih~~ fiksnih ili ~~pokretnih~~ mobilnih sredstava (ovo posebno uključuje pristup lokalnoj petlji te opremi i uslugama potrebnima za pružanje usluga putem lokalne petlje); pristup fizičkoj infrastrukturi koja uključuje zgrade, kabelske kanale i antenske stupove; pristup odgovarajućim programskim sustavima, uključujući sustave za operativnu potporu; pristup informatičkim sustavima ili bazama podataka za zahtjeve za naručivanje unaprijed, pribavljanje, naručivanje, održavanje i popravke, te izdavanje računa; pristup sustavima za pretvaranje brojeva ili sustavima koji nude istovjetnu funkcionalnost; pristup ~~nepokretnim i pokretnim~~ fiksnim i mobilnim mrežama, uključujući programski emulirane mreže, posebno za roaming; pristup sustavima uvjetovanog pristupa za usluge digitalne televizije te pristup virtualnim mrežnim uslugama;

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

~~(b29)~~ „međusobno povezivanje (interkonekcija)” znači fizičko i# logičko povezivanje javnih komunikacijskih mreža koje koristi isto ili drugo poduzeće kako bi se korisnicima usluga jednog poduzeća dopustilo da komuniciraju s korisnicima istog ili drugog poduzeća ili da pristupe uslugama koje pruža drugo poduzeće. Usluge mogu pružati međusobno povezane stranke ili druge stranke koje imaju pristup mreži. Međusobno povezivanje je posebna vrsta pristupa koji se provodi između operatora javnih mreža;

~~(e30)~~ „operator” znači poduzeće koje daje ili koje je ovlašteno davati na korištenje javnu komunikacijsku mrežu ili ~~povezanu opremu~~ ☒ pripadajuću opremu ☒ ;

~~(d) „usluga televizije s povećanim omjerom stranica slike” znači usluga televizije koja se potpuno ili djelomice sastoji od programa koji su proizvedeni ili montirani da ih se prikaže u punoj veličini na formatu s povećanim omjerom stranica slike. Format 16:9 je referentni format za usluge televizije s povećanim omjerom stranica slike;~~

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 1. točka (b) (prilagođeno)

~~(e31)~~ „lokalna petlja” znači fizički ☒ put signala elektroničke komunikacije ☒ ~~strujni krug~~ kojim se priključna točka mreže povezuje s razdjelnikom ili istovjetnom opremom u ~~nepokretnoj~~ ☒ fiksnoj ☒ javnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži.

↓ 2002/22/EZ članak 2.

~~(a) „javna telefonska govornica” znači telefon dostupan javnosti, za uporabu kojega se mogu koristiti sredstva plaćanja poput kovаница i/ili kreditnih/debitnih kartica i/ili unaprijed plaćenih kartica, uključujući kartice za uporabu s pozivnim kodovima;~~

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 2. točka (b) (prilagođeno)

⇒ novo

~~(e32)~~ „javno dostupna telefonska usluga” ⇒ „glasovna komunikacija” ⇐ je ☒ znači ☒ usluga koja je dostupna javnosti za slanje i primanje, izravno ili neizravno, nacionalnih ili nacionalnih i međunarodnih poziva, ~~te za biranje~~ ☒ putem ☒ broja ili brojeva iz nacionalnog ili međunarodnog plana ☒ telefonskog ☒ numeriranja;

~~(d33)~~ „zemljopisni ☒ geografski ☒ broj”: je ☒ znači ☒ broj iz nacionalnog plana ☒ telefonskog ☒ numeriranja u kojem dio njegovih znamenaka ima ~~zemljopisno~~ ☒ geografsko ☒ značenje koje se upotrebljava za usmjeravanje poziva na fizičko mjesto priključne točke mreže (NTP);

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 2.
točka (d) (prilagođeno)

~~(34) „nezemljopisni negeografski broj” znači broj iz nacionalnog plana telefonskog numeriranja koji nije zemljopisni geografski broj, a obuhvaća, uz ostale, kao što su brojevi u pokretnim mobilnim mrežama, brojevi usluga besplatnog poziva i brojevi usluga s dodanom vrijednosti.~~

↓ novo

(35) „pristupna točka sigurnosnog poziva” (PSAP) znači fizička lokacija na kojoj se najprije prima komunikacija prema hitnim službama, u nadležnosti tijela javne vlasti ili privatne organizacije koju priznaje država članica;

(36) „najprimjereniji PSAP” znači PSAP koji su nadležna tijela unaprijed odredila za primanje komunikacije prema hitnim službama u određenom području ili za komunikaciju prema hitnim službama određene vrste;

(37) „komunikacija prema hitnim službama” znači komunikacija putem interpersonalnih komunikacijskih usluga između krajnjeg korisnika i PSAP-a u cilju traženja i primanja hitne pomoći od hitnih službi;

(38) „hitna služba” znači služba koju kao takvu priznaje država članica, koja pruža trenutačnu i brzu pomoć u situacijama u kojima osobito postoji izravna opasnost po život i od tjelesnih ozljeda, za pojedinca ili javno zdravlje ili sigurnost, za privatnu ili javnu imovinu ili za okoliš, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

POGLAVLJE II.

CILJEVI

Članak ~~3.~~

Opći ciljevi i ~~regulativna načela~~

1. Države članice osiguravaju da državna regulatorna ~~⇒ i druga nadležna~~ tijela u izvršavanju svojih regulatornih zadaća navedenih u ovoj Direktivi i ~~posebnim direktivama~~ poduzmu sve opravdane mjere ~~u svrhu~~ koje su potrebne i razmjerne za ostvarivanje ciljeva navedenih u stavku 2. ~~Ove mjere su proporcionalne tim ciljevima.~~ Države članice i BEREC također pridonose postizanju tih ciljeva.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 8.
točka (a)

~~Ako nije drukčije predviđeno u članku 9. u vezi s radijskih frekvencija, države članice u najvećoj mjeri uzimaju u obzir potrebu da se donesu tehnološki neutralni propisi te osigurava da, pri provođenju regulatornih zadaća predviđenih ovom Direktivom i posebnim~~

~~Direktivama, posebno onih kojima je cilj osigurati učinkovito tržišno natjecanje, državna regulatorna tijela postupaju na isti način.~~

↓ 2002/21/EZ

⇒ novo

Državna regulatorna ⇒ i druga nadležna ⇐ tijela mogu u okviru svojih nadležnosti doprinositi osiguranju provedbe politika koje imaju za cilj promicanje kulturne i jezične raznolikosti kao i medijskog pluralizma.

~~2. Državna regulatorna tijela promiču tržišno natjecanje u području pružanja elektroničkih komunikacijskih mreža, elektroničkih komunikacijskih usluga i pripadajuće opreme i usluga, inter alia:~~

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 8. točka (b)

~~(a) osiguravajući da korisnici, uključujući korisnike s invaliditetom, korisnike starije dobi te korisnike s posebnim društvenim potrebama izvuku najveću korist iz uvjeta odabira, cijene i kakvoće;~~

~~(b) osiguravajući da nema poremećaja ili ograničavanja tržišnog natjecanja u području elektroničkih komunikacija, uključujući prijenos sadržaja;~~

↓ 2002/21/EZ

~~(d) poticanjem učinkovitog korištenja i osiguranjem djelotvornog upravljanja radijskim frekvencijama i resursima dodjele brojeva.~~

↓ novo

2. Državna regulatorna i druga nadležna tijela te BEREC:

(a) promiču pristup povezivosti vrlo velikog kapaciteta, fiksne i mobilne, te njezino korištenje od strane svih građana i poduzeća u Uniji;

(b) promiču tržišno natjecanje u davanju na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme, uključujući učinkovitu infrastrukturnu konkurenciju, te u pružanju usluga elektroničke komunikacije i pripadajućih usluga;

(c) pridonose razvoju unutarnjeg tržišta uklanjanjem preostalih prepreka ulaganju i olakšavanjem konvergentnih uvjeta za ulaganje te davanjem na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme te pružanjem pripadajućih usluga i elektroničkih komunikacijskih usluga u cijeloj Uniji, razvijanjem zajedničkih pravila i predvidljivih regulatornih pristupa, davanjem prednosti djelotvornom, učinkovitom i koordiniranom korištenju radiofrekvencijskog spektra, otvorenim inovacijama, ustanovljavanju i razvoju paneuropskih mreža, dostupnosti i interoperabilnosti paneuropskih usluga i povezivosti s kraja na kraj;

(d) promiču interese građana Unije, uključujući dugoročno, osiguravanjem široko raširene dostupnosti i korištenja povezivosti vrlo velikog kapaciteta, fiksne i mobilne, te interpersonalnih komunikacijskih usluga, omogućavanjem najvećih

mogućih pogodnosti u pogledu odabira, cijene i kakvoće na temelju učinkovitog tržišnog natjecanja, održavanjem sigurnosti mreža i usluga, osiguravanjem visoke i zajedničke razine zaštite za krajnje korisnike putem potrebnih pravila specifičnih za sektor i odgovaranjem na potrebe, kao što su pristupačne cijene, posebnih društvenih skupina, osobito korisnika s invaliditetom, korisnika starije dobi i korisnika s posebnim društvenim potrebama.

↓ 2002/21/EZ

~~3. Državna regulatorna tijela doprinose razvoju unutarnjeg tržišta, *inter alia*:~~

~~(a) uklanjanjem preostalih prepreka za pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža, pripadajuće opreme i usluga i elektroničkih komunikacijskih usluga na europskom nivou;~~

~~(b) poticanjem stvaranja i razvitka transeuropskih mreža i interoperabilnosti paneuropskih usluga i povezanosti s kraja na kraj mreže;~~

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 8. točka (e)

~~(d) suradujući međusobno, te s Komisijom i BEREC-om, kako bi se osigurao razvoj dosljedne regulatorne prakse te dosljedna primjena ove Direktive i posebnih Direktiva.~~

↓ 2002/21/EZ

~~4. Državna regulatorna tijela promiču interese građana Europske unije, *inter alia*:~~

~~(a) osiguravanjem svim građanima pristup univerzalnim uslugama navedenim u Direktivi 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama);~~

~~(b) osiguravanjem visokog stupnja zaštite potrošača pri njihovim kontaktima s pružateljima usluga, posebno osiguravanjem jednostavnih i jeftinih postupaka za rješavanje sporova koje provode tijela koja su neovisna o strankama u sporu;~~

~~(e) pridonosenjem osiguravanju visokog stupnja zaštite osobnih podataka i privatnosti;~~

~~(d) promicanjem davanja jasnih informacija, posebno zahtijevajući transparentnost tarifa i uvjeta za korištenje javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga;~~

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 8. točka (f)

~~(e) rješavajući potrebe posebnih društvenih skupina, posebno korisnika s invaliditetom, korisnika starije dobi i korisnika s posebnim društvenim potrebama;~~

↓ 2002/21/EZ

~~(f) očuvanjem integriteta i sigurnosti javnih komunikacijskih mreža;~~

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 8.
točka (g)

~~(g) promičući sposobnost krajnjih korisnika da pristupe informacijama i da ih šalju ili da koriste aplikacije i usluge po svom izboru.~~

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 8.
točka (h) (prilagođeno)
⇒ novo

~~35.~~ U provođenju ciljeva politike iz stavaka 2., ~~3.~~ i ~~4.~~ navedenih u tom stavku državna regulatorna i druga nadležna tijela, inter alia, primjenjuju nepristrana, transparentna, nediskriminirajuća i razmjerna regulatorna načela:

(a) promicanjem regulatorne predvidljivosti osiguravajući dosljedni regulatorni pristup tijekom odgovarajućih rokova provjera i međusobnom suradnjom te suradnjom s BEREC-om i s Komisijom .

(b) osiguravanjem da, u sličnim okolnostima, nema diskriminacije u postupanju prema poduzećima koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge;

~~(c) zaštitom tržišnog natjecanja u korist potrošača i promičući, prema potrebi, infrastrukturnu konkurenciju;~~

↓ novo

(c) primjenjivanjem zakonodavstva EU-a na tehnološki neutralan način, u mjeri u kojoj je to u skladu s postizanjem ciljeva iz stavka 1.;

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 8.
točka (h) (prilagođeno)
⇒ novo

(d) promicanjem djelotvornog ulaganja i inovacija u nove i poboljšane infrastrukture, pritom osiguravajući da se u svim obvezama o pristupu uzme u obzir opasnost koju stvaraju poduzeća-ulagači i dopuštajući različite dogovore o suradnji između ulagača i stranaka koje traže pristup, kako bi se ~~raspršila opasnost od~~ diversificirao rizik ulaganja te istodobno osiguralo očuvanje tržišnog natjecanja i načelo nediskriminacije;

(e) dužnim poštovanjem raznolikosti uvjeta koji se odnose na infrastrukturu, tržišno natjecanje i potrošače u različitim ~~zemljopisnim~~ geografskim područjima država članica;

(f) uvođenjem prethodnih (*ex ante*) regulatornih obveza samo ~~kada ne postoji~~ u mjeri potrebnoj kako bi se osiguralo učinkovito i održivo tržišno natjecanje na dotičnom maloprodajnom tržištu te ublažavanjem ili ukidanjem takvih obveza čim se ispuni taj uvjet.

Članak ~~8.4.~~

Strateško planiranje i usklađivanje upravljanja radiofrekvencijskim spektrom

1. Države članice surađuju međusobno i s Komisijom pri strateškom planiranju, koordinaciji i usklađivanju korištenja radiofrekvencijskog spektra u ~~Europskoj zajednici~~ Uniji . U tom smislu, one uzimaju u obzir, inter alia, gospodarske, sigurnosne, zdravstvene značajke, javni interes, javnu sigurnost i obranu slobodu izražavanja, kulturne, znanstvene, društvene i tehničke značajke politika EU-a, kao i različite interese zajednica korisnika radiofrekvencijskog spektra, kako bi optimizirale korištenje radiofrekvencijskog spektra i izbjegle štetne smetnje.

2. Međusobnom suradnjom i suradnjom s Komisijom države članice promiču koordinaciju pristupa upravljanju radiofrekvencijskim spektrom u Europskoj ~~zajednici~~ uniji i, prema potrebi, usklađene uvjete u vezi s dostupnosti i učinkovitim korištenjem radiofrekvencijskog spektra, koji su potrebni radi uspostavljanja i djelovanja unutarnjeg tržišta elektroničkih komunikacija.

3. Države članice surađuju putem Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra, osnovane Odlukom Komisije 2002/622/EZ, međusobno i s Komisijom te na njihov zahtjev s Europskim parlamentom i Vijećem, kako bi podržale strateško planiranje i koordinaciju pristupa politike upravljanja radiofrekvencijskim spektrom u Uniji.

~~34.~~ Komisija, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje Skupine za ~~upravljanje radiofrekvencijskim spektrom~~ politiku radiofrekvencijskog spektra (RSPG), osnovane Odlukom Komisije 2002/622/EZ od 26. srpnja 2002. o osnivanju Skupine za ~~upravljanje radiofrekvencijskim spektrom~~⁸⁹, može podnijeti zakonske prijedloge Europskom parlamentu i Vijeću za utvrđivanje višegodišnjih programa upravljanja radiofrekvencijskim spektrom. Takvim se programima utvrđuje usmjerenje ~~upravljanja~~ politike i ciljevi za strateško planiranje i usklađivanje korištenja radiofrekvencijskog spektra u skladu s odredbama ove Direktive i ~~posebnih Direktiva~~.

~~4. Kada je potrebno osigurati učinkovitu usklađivanje interesa Europske zajednice u međunarodnim organizacijama nadležnim za pitanja radiofrekvencijskog spektra, Komisija, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje RSPG-a, može predložiti Europskom parlamentu i Vijeću zajedničke ciljeve upravljanja.~~

⁸⁹ SL L 198, 27.7.2002., str. 49.

⊗ GLAVA II.: INSTITUCIONALNI USTROJ I UPRAVLJANJE ⊗

POGLAVLJE ~~III~~ I.

DRŽAVNA REGULATORNA TIJELA ⊗ I DRUGA NADLEŽNA TIJELA ⊗

Članak ~~3~~5.

Državna regulatorna tijela ⊗ i druga nadležna tijela ⊗

1. Države članice osiguravaju da se zadacima koji su dodijeljeni državnim regulatornim tijelima ⇒ utvrđenima ⇐ u skladu s ovom Direktivi i posebnim direktivama bavi nadležno tijelo ⊗ tijelo ⊗ .

Državno regulatorno tijelo nadležno je barem za sljedeće zadaće:

- provedbu prethodne (*ex ante*) regulacije tržišta, uključujući uvođenje obveza pristupa i međusobnog povezivanja;
- provođenje geografskog mjerenja iz članka 22.;
- osiguravanje rješavanja sporova između poduzeća te između poduzeća i potrošača;
- odlučivanje o elementima koji oblikuju tržište, elementima tržišnog natjecanja i regulatornim elementima nacionalnih postupaka za dodjelu, izmjenu ili obnavljanje prava na korištenje radiofrekvencijskog spektra, u skladu s tom Direktivom;
- dodjelu općih ovlaštenja;
- osiguravanje zaštite potrošača i prava krajnjih korisnika u sektoru elektroničkih komunikacija;
- određivanje mehanizama za režim financiranja i ocjenjivanje nepoštenog opterećenja te izračunavanje neto troška pružanja univerzalne usluge;
- rješavanje problema povezanih s otvorenim pristupom internetu;
- dodjelu resursa numeriranja i upravljanje planovima numeriranja;
- osiguravanje prenosivosti broja;
- izvođenje bilo koje druge zadaće koju ova Direktiva rezervira za državna regulatorna tijela.

Države članice mogu državnim regulatornim tijelima dodijeliti druge zadaće predviđene ovom Direktivom.

2. Državna regulatorna tijela i druga nadležna tijela iste države članice ili različitih država članica imaju pravo na međusobne dogovore o suradnji radi olakšavanja regulatorne suradnje.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

43. Države članice ~~trebaju~~ objavljuju, u lako dostupnom obliku, zadaće koje državna regulatorna tijela ⇒ i druga nadležna tijela ⇐ moraju izvršavati, posebno one koje su u nadležnosti više od jednog tijela. Države članice osiguravaju, kad je to potrebno, suradnju i savjetovanje među tim tijelima, kao i među njima i ☒ državnim ☒ tijelima koja su zadužena za primjenu prava tržišnog natjecanja i državnim tijelima zaduženima za primjenu prava o pravima potrošača, u pitanjima od općeg interesa. Kad je za pojedina pitanja zaduženo više od jednog tijela, država članica osigurava objavljivanje informacija o zadaćama svakoga od njih na lako dostupan način.

64. Države članice obavješćuju Komisiju o svim ☒ državnim ☒ regulatornim tijelima ⇒ i drugim nadležnim tijelima ⇐ koja su dobila zadaće slijedom ove Direktive i ~~posebnih direktiva~~ i njihovim odgovornostima vezanim za te zadaće, ☒ te o svim njihovim izmjenama ☒.

Članak 6.

☒ Neovisnost ☒ ~~N~~državnih regulatornih ☒ i drugih nadležnih ☒ tijela

21. Države članice jamče neovisnost državnih regulatornih tijela ⇒ i drugih nadležnih tijela ⇐ i osiguravaju njihovu pravnu odvojenost i operativnu neovisnost o svim organizacijama koje ~~pružaju~~ ☒ daju na korištenje ☒ elektroničke komunikacijske mreže ili opremu ili ☒ pružaju elektroničke komunikacijske ☒ usluge. Države članice koje su zadržale vlasništvo ili kontrolu nad poduzećima koja ~~pružaju~~ ☒ daju na korištenje ☒ elektroničke komunikacijske mreže i/ili ☒ pružaju elektroničke komunikacijske ☒ usluge osiguravaju učinkovito strukturalno odvajanje regulatorne funkcije od djelatnosti koje se tiču vlasništva ili nadzora.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 3.
točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

32. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela ⇒ i druga nadležna tijela ⇐ izvršavaju svoja prava nepristrano, transparentno i pravovremeno. Države članice osiguravaju ~~državnim regulatornim tijelima~~ ☒ im ☒ odgovarajuća financijska sredstva i ljudske resurse kako bi mogla provoditi dodijeljene im zadaće ☒ e ☒.

↓ novo

Članak 7.

Imenovanje i razrješenje članova državnih regulatornih tijela

1. Voditelj državnog regulatornog tijela ili, prema potrebi, članovi kolegijalnog tijela koji izvršavaju tu dužnost u okviru državnog regulatornog tijela ili njihove zamjene, imenuju se na mandat od najmanje četiri godine i odabiru među osobama priznatog ugleda i stručnog iskustva na temelju postignuća, vještina, znanja i iskustva te prema otvorenom postupku odabira. Ne smiju služiti više od dva mandata, bez obzira na to jesu li ti mandati uzastopni ili ne. Države članice osiguravaju kontinuitet donošenja odluka predviđanjem odgovarajućeg

plana rotacije za članove kolegijalnog tijela ili najviše upravljačke razine, primjerice imenovanjem prvih članova kolegijalnog tijela za različita razdoblja kako njihovi mandati te mandati njihovih nasljednika ne bi istekli u isto vrijeme.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 3. točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

~~2.3.a.~~ Države članice osiguravaju da se voditelj državnog regulatornog tijela ili, prema potrebi, članovi kolegijalnog tijela, koji obavljaju tu funkciju u okviru državnog regulatornog tijela ~~iz prvog podstavka~~ ili njihove zamjene, mogu razriješiti ☒ tijekom njihova mandata ☒ samo ako više ne ispunjavaju uvjete ~~potrebne radi izvršenja svojih dužnosti, koje su unaprijed utvrđene nacionalnim pravom~~ ⇒ utvrđene u ovom članku. ⇐

3. Odluka o razrješenju voditelja državnog regulatornog tijela ili, prema potrebi, članova kolegijalnog tijela koji obavljaju tu funkciju, objavljuje se prilikom razrješenja. Razriješenom voditelju državnog regulatornog tijela ili, prema potrebi, razriješenim članovima kolegijalnog tijela koji vrše tu funkciju dostavlja se obrazloženje razrješenja, te imaju pravo zahtijevati objavu toga obrazloženja, ako do toga ne bi drukčije došlo, i u tom se slučaju obrazloženje objavljuje. ⇒ Države članice osiguravaju da ta odluka podliježe reviziji suda u pogledu činjeničnog pitanja i pravnog pitanja. ⇐

Članak 8.

☒ **Politička neovisnost i odgovornost državnih regulatornih tijela** ☒

~~3.a.1.~~ Ne dovodeći u pitanje odredbe ~~stavaka 4. i 5.~~ ☒ članka 10. ☒, državna regulatorna tijela ~~odgovorna za prethodnu (ex ante) regulaciju ili za rješavanje sporova između poduzeća u skladu s člankom 20. ili člankom 21. ove Direktive,~~ djeluju samostalno ⇒ i objektivno ⇐, te ni od jednog drugog tijela ne traže niti primaju naputke u vezi s provođenjem ~~ovih~~ zadataka koje su im dodijeljene na temelju nacionalnog prava koje provodi pravo Zajednice ☒ Unije ☒. To ne sprječava nadzor u skladu s nacionalnim ustavnim pravom. Samo žalbena tijela osnovana u skladu s člankom ~~4.31.~~ imaju ovlasti ~~obustaviti~~ ☒ suspendirati ☒ primjenu ili ukinuti odluke državnih regulatornih tijela.

↓ novo

2. Državna regulatorna tijela jednom godišnje izvješćuju među ostalim o stanju tržišta elektroničkih komunikacija, odlukama koje objavljuju, svojim ljudskim i financijskim resursima i njihovoj raspodjeli te o budućim planovima. Njihova se izvješća objavljuju.

↓ 2009/140/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 9.

☒ **Regulatorna sposobnost državnih regulatornih tijela** ☒

1. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela ~~iz prvog podstavka~~ imaju odvojene godišnje proračune ⇒ uz autonomiju u primjeni dodijeljenih sredstava ⇐. Proračuni se objavljuju.

↓ novo

2. Ne dovodeći u pitanje obvezu osiguravanja da državna regulatorna tijela imaju odgovarajuće financijske i ljudske resurse za izvođenje zadaća koje su im dodijeljene, financijska autonomija ne sprječava nadzor ili kontrolu u skladu s nacionalnim ustavnim pravom. Svaka kontrola proračuna državnih regulatornih tijela izvodi se na transparentan način i objavljuje.

↓ 2009/140/EZ (prilagođeno)

3. Države članice također osiguravaju državnim regulatornim tijelima odgovarajuća financijska sredstva i ljudske resurse kako bi im omogućile da aktivno sudjeluju i pomažu Tijelu europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC)⁹⁰.

Članak 10.

☒ Sudjelovanje državnih regulatornih tijela u BEREC-u ☒

~~3.1.~~ Države članice osiguravaju da odnosna državna regulatorna tijela daju aktivnu potporu ciljevima BEREC-a za promicanje većeg regulatornog usklađivanja i dosljednosti.

~~3.2.~~ Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela, kada donose svoje odluke za svoja nacionalna tržišta, u najvećoj mjeri vode računa o mišljenjima i zajedničkim stajalištima koje je donio BEREC.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 11.

☒ Suradnja s državnim tijelima ☒

~~5.1.~~ Državna regulatorna tijela ⇒, druga nadležna tijela na temelju ove Direktive ⇐ i ☒ nacionalna ☒ tijela za zaštitu tržišnog natjecanja izmjenjuju informacije potrebne u vezi s primjenom odredaba ove Direktive i ~~posebnih direktiva~~. Vezano za razmjenu informacija, tijelo koje prima informacije osigurava za njih isti stupanj tajnosti kao i tijelo koje ih šalje.

↓ 2002/20/EZ

~~Članak 1.~~

~~Cilj i područje primjene~~

~~1. Cilj ove Direktive je ostvarenje unutarnjeg tržišta u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga kroz usklađivanje i pojednostavljenje pravila i uvjeta ovlašćivanja s ciljem da se olakša njihovo pružanje u cijeloj Zajednici.~~

⁹⁰ Uredba (EZ) br. 1211/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) i Ureda.

~~2. Ova Direktiva se primjenjuje na ovlaštenja za pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga.~~

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

POGLAVLJE II.

OPĆE OVLAŠTENJE

ODJELJAK 1. OPĆI DIO

Članak ~~3.~~12.

Opće ovlaštenje za pružanje elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga

1. Države članice osiguravaju slobodu ~~pružanja~~ davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga uz poštovanje uvjeta utvrđenih u ovoj Direktivi. U tom cilju, države članice ne mogu spriječiti poduzeće u ~~pružanju~~ davanju na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanju elektroničkih komunikacijskih usluga, osim kada je to nužno zbog razloga utvrđenih u članku ~~46.~~ 52. stavku 1. Ugovora. ⇒ Svako takvo ograničenje slobode davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga propisno se obrazlaže i o njemu se obavješćuje Komisija. ⇐

2. ~~Pružanje~~ Davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga ⇒ osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga ⇐, ne dovodeći u pitanje posebne obveze iz članka ~~6.~~13. stavka 2. ili prava korištenja iz članka ~~5.~~46. i 88., može podlijegati jedino općem ovlaštenju.

3. ⇒ Ako država članica smatra da je zahtjev za obavješćivanjem opravdan, ta država članica od poduzeća može zahtijevati samo ⇐ ~~Od poduzeća se može tražiti~~ da dostave ~~prijavu~~ obavijest ⇒ BEREC-u ⇐, ali ona ne može zahtijevati od njih ~~tražiti~~ da ishode izričitu dozvolu ni bilo koji drugi upravni akt od državnog regulatornog tijela ⇒ ili bilo kojeg drugog tijela ⇐ prije početka korištenja prava koja proizlaze iz ovlaštenja. Nakon ~~prijave~~ obavješćivanja ⇒ BEREC-a ⇐, kad se ono zahtijeva, poduzeće može započeti djelatnost podložno, gdje je to potrebno, odredbama o pravima korištenja u skladu s ovom Direktivom ~~iz članka 5., 6. i 7.~~ ⇒ BEREC elektroničkim putem i bez odlaganja prosljeđuje svaku obavijest državnom regulatornom tijelu u svim državama članicama na koje se odnosi davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga. ⇐

⇒ Informacije u skladu s ovom stavkom o postojećim obavijestima koje su već poslone državnom regulatornom tijelu na dan prenošenja ove Direktive BEREC-u pružaju se najkasnije [datum prenošenja]. ⇐

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 2.

~~Od poduzeća koja pružaju prekogranične elektroničke komunikacijske usluge poduzećima u nekoliko država članica ne zahtijeva se da podnose više od jedne objave po dotičnoj državi članici.~~

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

~~3.4. Prijava~~ ☒ Obavijest ☒ iz stavka ~~2.~~ ☒ 3. ☒ ne obuhvaća više od izjave pravne ili fizičke osobe ~~državnom regulatornom tijelu~~ ⇒ BEREC-u ☒ o namjeri započinjanja ~~obavljanja djelatnosti~~ ☒ davanja na korištenje ☒ elektroničkih komunikacijskih mreža ili ☒ pružanja elektroničkih komunikacijskih ☒ usluga i podnošenje minimalnih informacija potrebnih kako bi ⇒ BEREC i ☒ državno regulatorno tijelo vodili evidenciju ili popis ~~davatelja~~ ☒ pružatelja ☒ elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga. Ove informacije moraju biti ograničene na ~~ono što je nužno za identifikaciju davatelja, kao što su registraijski brojevi trgovačkih društava, davateljeve osobe za kontakt, davateljeva adresa, kratki opis mreže ili usluge te procijenjeni datum započinjanja djelatnosti.~~

↓ novo

- (1) ime davatelja;
- (2) davateljev pravni status, oblik i registraijski broj, ako je davatelj registriran u trgovačkom ili drugom sličnom javnom registru u EU-u;
- (3) fizičku adresu davateljeva glavnog poslovnog nastana u EU-u i, ako postoji, drugih podružnica u državi članici;
- (4) osobu i pojedinosti za kontakt;
- (5) kratak opis mreža ili usluga koje se namjeravaju dati na korištenje ili pružati;
- (6) dotične države članice i
- (7) predviđeni datum početka aktivnosti.

Države članice ne smiju odrediti dodatne ili odvojene zahtjeve za obavješćivanje.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~6.13.~~

Uvjeti u okviru općeg ovlaštenja i u okviru prava na korištenje ~~radijskih frekvencija~~ ☒ radiofrekvencijskog spektra ☒ i brojeva te posebne obveze

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 4. točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

1. Opće ovlaštenje za davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i ☒ ili ☒ pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga i ~~dodjela~~ prava korištenja ⇒ radiofrekvencijskog spektra ☒ ~~radijskih frekvencija~~ ☒ i prava korištenja brojeva ☒ mogu podlijegati samo uvjetima navedenim u Prilogu ☒ I. ☒ . Takvi su uvjeti nediskriminirajući, razmjerni i transparentni te su, u slučaju prava korištenja ⇒ radiofrekvencijskog spektra ☒ ~~radijskih frekvencija~~, u skladu s člancima ~~9.45.~~ i 51. ~~Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, ⇒ a u slučaju prava korištenja brojeva u skladu s člankom 88 ☒ .

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
→₁ 2009/140/EZ članak 3.
stavak 4. točka (b)

2. Posebne obveze koje se mogu ~~nametnuti~~ odrediti ~~davateljima~~ pružateljima elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga prema člancima 13. i 36., ~~članku 46.~~ stavku 1., ~~članku 48.~~ stavku 2., ~~članku 6.~~ i ~~članku 8.~~ ~~Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu)~~ i ~~članku 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama)~~ ili ~~za one~~ onima koji su određeni za pružanje univerzalne usluge u skladu s ~~navedenom~~ ovom Direktivom, pravno su odvojene od prava i obveza iz općeg ovlaštenja. Kako bi se poduzećima osigurala transparentnost, u općem ovlaštenju se upućuje na kriterije i postupke za uvođenje tih posebnih obveza za pojedinačna poduzeća.

3. Opće ovlaštenje sadrži samo uvjete koji se izričito odnose na taj sektor, a koji su navedeni u dijelovima A, B i C Priloga I. i u njemu se ne mogu ponavljati uvjeti koji se na poduzeća primjenjuju na temelju drugog nacionalnog zakonodavstva.

4. Države članice ne mogu ponavljati uvjete iz općeg ovlaštenja kod dodjele prava na korištenje radijskih frekvencija ili brojeva.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~9.~~14.

Izjave za olakšavanje korištenja prava na instalaciju opreme i prava na međusobno povezivanje

Na zahtjev poduzeća, ~~državno regulatorno tijelo~~ BEREK u roku od jednog tjedna izdaje potvrdu u standardnom obliku kojom se potvrđuje, ako je to primjenjivo, da je poduzeće podnijelo prijavu prema članku 3.12. stavku 2. i u kojoj se navode podaci o okolnostima u kojima svako poduzeće koje ~~pruža~~ daje na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ili pruža elektroničke komunikacijske usluge na temelju općeg ovlaštenja ima pravo podnijeti zahtjev za dodjelu prava na instalaciju opreme, pregovaranje o međusobnom povezivanju i/ili dobivanje pristupa ili ~~međusobne veze~~ međusobnog povezivanja kako bi se olakšalo korištenje tih prava, na primjer na drugim ~~državnim~~ upravnim razinama ili u odnosu na druga poduzeća. Gdje je primjereno, te izjave se mogu izdavati i kao automatski odgovor na ~~prijavu~~ obavijest iz članka 3.12. stavka 2.

ODJELJAK 2. PRAVA I OBVEZE U OKVIRU OPĆEG OVLAŠTENJA

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

Članak ~~4.~~15.

Popis minimalnih prava koja proizlaze iz općeg ovlaštenja

1. Poduzeća koja su ovlaštena prema članku 3.12., imaju pravo ~~na~~:

- (a) ~~pružanje~~ na davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga;

(b) da njihov zahtjev za stjecanje potrebnih prava na instalaciju opreme bude razmatran u skladu s člankom ~~11.~~ 43. ove Direktive ~~2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

↓ novo

c) na korištenje radiofrekvencijskog spektra u vezi s elektroničkim komunikacijskim uslugama i elektroničkim komunikacijskim mrežama u skladu s člancima 13., 46. i 54.

d) da njihov zahtjev za stjecanje potrebnih prava korištenja za brojeve bude razmatran u skladu s člankom 88.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

2. Kada ta poduzeća ~~pružaju~~ daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ili pružaju elektroničke komunikacijske usluge javnosti, tada ~~će~~ im opće ovlaštenje daje pravo:

(a) da s drugim davateljima javno raspoloživih komunikacijskih mreža i usluga koji su obuhvaćeni općim ovlaštenjem bilo gdje u ~~Zajednici~~ Uniji pregovaraju o međusobnom povezivanju ili, gdje je to primjenjivo, dobiju pristup odnosno ~~međupovezivanje~~ međusobno povezivanje od drugih pružatelja pod uvjetima i u skladu s ovom Direktivom ~~2002/19/EZ (Direktiva o pristupu);~~

(b) da im se pruži mogućnost da budu određeni za pružanje različitih elemenata univerzalne usluge i/ili za pokrivanje različitih dijelova državnog teritorija u skladu s ~~Direktivom 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi)⁹¹.~~ člankom 81. ili 82.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

Članak ~~12.~~ 16.

Administrativne naknade

1. Sve administrativne naknade ~~propisane~~ određene za poduzeća koja pružaju uslugu ili daju na korištenje mrežu na temelju općeg ovlaštenja ili kojima je dodijeljeno pravo korištenja ~~su takve da:~~

(a) u ukupnom iznosu pokrivaju samo administrativne troškove koji će nastati prilikom upravljanja, kontrole i provedbe sustava općeg ovlaštenja, prava korištenja i posebnih obveza iz članka ~~6.~~ 13. stavka 2., a koji mogu uključiti troškove za međunarodnu suradnju, usklađivanje i normizaciju, analizu tržišta, nadzor nad ~~udovoljavanjem uvjetima~~ usklađenosti i ostalu kontrolu tržišta, kao i regulatorne poslove na izradi i provedbi sekundarnog zakonodavstva i upravnih odluka, kao što su odluke o pristupu i međusobnom povezivanju; i

⁹¹ ~~Vidjeti str. 51. ovog Službenog lista.~~

(b) uvode se ~~budu propisane~~ po pojedinačnim poduzećima na objektivan, transparentan i proporcionalan način kojim se na najmanju mjeru svode dodatni administrativni troškovi i naknade. Države članice mogu odabrati neprimjenjivanje administrativnih troškova na poduzeća čiji je promet ispod određenog praga ili čije poslovanje ne postiže minimalan udio na tržištu ili imaju vrlo ograničen teritorijalni obuhvat.

2. Kad državna regulatorna tijela ili druga nadležna tijela propisuju administrativne naknade, ona ~~tada~~ objavljuju godišnji pregled svojih administrativnih troškova i ukupan iznos naplaćenih naknada. S obzirom na razliku između ukupnog iznosa naknada i administrativnih troškova, vrše se odgovarajuća usklađivanja.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

novo

Članak ~~13~~17.

Računovodstveno odvajanje i financijska izvješća

1. Države članice zahtijevaju od poduzeća koja ~~pružaju~~ daju na korištenje javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge, koja imaju posebno ili isključivo pravo pružanja usluga u drugim sektorima u istoj ili drugoj državi članici:

(a) vođenje odvojenih računa za usluge koje se odnose na ~~pružanje~~ davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga, u mjeri u kojoj bi to bilo potrebno kad bi tu djelatnost obavljala pravno neovisna trgovačka društva, kako bi se identificirali svi elementi troškova i prihoda, s osnovama njihova izračuna i detaljima o metodama pripisivanja, u odnosu na njihovu djelatnost ~~pružanja~~ davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga uključujući i popis dugotrajne imovine i strukturalnih troškova po stavkama; ili

(b) strukturalno odvajanje djelatnosti u odnosu na ~~pružanje~~ davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga.

Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati zahtjeve iz prvog podstavka na poduzeća čiji je godišnji promet u djelatnostima vezanim uz elektroničke komunikacijske mreže ili usluge u državama članicama manji od 50 milijuna EUR.

2. Kad poduzeća koja pružaju javne elektroničke komunikacijske mreže ili javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge ne podliježu zahtjevima prava trgovačkih društava i ne zadovoljavaju kriterije prava ~~Zajednice~~ Unije o računovodstvu malih i srednjih poduzeća, dužna su sastavljati financijska izvješća i podnositi ih neovisnom revizoru i objavljivati. Njihova se revizija obavlja u skladu s odgovarajućim pravilima ~~Zajednice~~ Unije i ~~države članice~~ nacionalnim pravilima .

Ovaj se zahtjev također odnosi na odvojene račune u skladu sa stavkom 1. točkom (a).

ODJELJAK 3. IZMJENA I UKIDANJE

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 8
⇒ novo

Članak ~~14~~ 18.

Izmjena prava i obveza

1. Države članice osiguravaju da se prava, uvjeti i postupci u vezi s općim ovlaštenjima i pravima korištenja ⇒ za radiofrekvencijski spektar ili za brojeve ⇐ ili prava postavljanja opreme mogu izmjenjivati samo u nepristrano opravdanim slučajevima i na razmjern način, uzimajući u obzir, prema potrebi, posebne uvjete koji se primjenjuju na prenosiva prava korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra i brojeva ⇐.

2. Iznimno kada su predložene izmjene bez velikog značenja i kada su dogovorene s nositeljem prava ili općeg ovlaštenja, ⇒ te ne dovodeći u pitanje članak 35. ⇐, daje se, na prikladan način, obavijest o namjeri da se izvrše takve izmjene te se zainteresiranim strankama, uključujući korisnike i potrošače, odobrava razumni vremenski rok da iznesu svoja stajališta o predloženim izmjenama, a taj rok iznosi najmanje četiri tjedna, osim u iznimnim okolnostima.

↓ novo

Svaka se izmjena objavljuje uz navođenje razloga za nju.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 8.
(prilagođeno)
⇒ novo

Članak 19.

⊗ Ograničenje ili ukidanje prava ⊗

21. Države članice ne ograničavaju niti ukidaju prava za postavljanje opreme ili prava korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⊗ radiofrekvencijskog spektra ⊗ ⇒ ili brojeva ⇐ prije isteka roka za koji su odobrena, osim kada je to opravdano ⊗ u skladu sa stavkom 2. ⊗ i, prema potrebi, u skladu s Prilogom ⊗ I. ⊗ i odgovarajućim nacionalnim odredbama u vezi s naknadom za ukidanje prava.

↓ novo

2. U skladu s potrebom za osiguravanjem učinkovitog i djelotvornog korištenja radiofrekvencijskog spektra ili provedbe usklađenih uvjeta donesenih na temelju Odluke br. 676/2002/EZ, države članice mogu dopustiti ukidanje prava, uključujući onih s minimalnim trajanjem od 25 godina, na temelju unaprijed utvrđenih postupaka, u skladu s načelima proporcionalnosti i nediskriminacije.

3. Promjena korištenja radiofrekvencijskog spektra kao rezultat primjene članka 45. stavka 4. ili 5. nije sama po sebi opravdanje za ukidanje prava na korištenje radiofrekvencijskog spektra.

4. Svaka namjera ograničavanja ili ukidanja ovlaštenja ili pojedinačnih prava korištenja radiofrekvencijskog spektra ili brojeva podliježe javnoj raspravi u skladu s člankom 23.

↓ 2002/21/EZ članak 5.
(prilagođeno)

POGLAVLJE III.

MEHANIZAM PRUŽANJA INFORMACIJA, MJERENJA I SAVJETOVANJA

Članak ~~5~~ 20.

~~Pružanje informacija~~ ☒ Zahtjev poduzećima za dostavu informacija ☒

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 5.
(prilagođeno)
⇒ novo

1. Države članice osiguravaju da poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge, ⇒ pripadajuću opremu ili pripadajuće usluge ⇐ dostave sve informacije, uključujući financijske informacije, koje su potrebne državnim regulatornim tijelima, ⇒ drugim nadležnim tijelima i BEREC-u ⇐ ~~da bi osigurala sukladnost~~ ☒ za osiguravanje usklađenosti ☒ s odredbama ili rješenjima donesenim u skladu s ovom Direktivom i ~~posebnim Direktivama~~. Državna regulatorna tijela posebno su ovlaštena da od tih poduzeća zahtijevaju informacije o razvoju budućih mreža ili usluga koje mogu utjecati na usluge veleprodaje, a koje stavljaju na raspolaganje konkurentima. ⇒ Mogu zatražiti i informacije o elektroničkim komunikacijskim mrežama i pripadajućoj opremi koje su raščlanjene na lokalnoj razini i dovoljno detaljne da bi državno regulatorno tijelo moglo provesti geografsko mjerenje i odrediti područja digitalne isključenosti u skladu s člankom 22. U skladu s člankom 29. državna regulatorna tijela mogu sankcionirati poduzeća koja namjerno pružaju zavaravajuće, pogrešne ili nepotpune informacije. ⇐

Od poduzeća sa značajnom tržišnom snagom na veleprodajnim tržištima također se može tražiti da dostave računovodstvene podatke o maloprodajnim tržištima koja su povezana s tim veleprodajnim tržištima.

↓ novo

Državna regulatorna tijela i druga nadležna tijela mogu tražiti informacije od jedinstvenih informacijskih točki osnovanih u skladu s Direktivom 2014/61/EU o mjerama za smanjenje troškova elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 5.
(prilagođeno)
⇒ novo

Poduzeća takve informacije dostavljaju bez odgode nakon primitka zahtjeva, u skladu sa zahtijevanim rokovima i pojedinostima koje zahtijeva državno regulatorno tijelo. Tražene informacije koje traži državno regulatorno tijelo razmjerne su izvršenju te zadaće. Državno regulatorno ⇒ Nadležno ⇐ tijelo navodi razloge koji opravdavaju njegov zahtjev za dostavu informacija i te informacije obrađuje u skladu sa stavkom 3.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

2. Države članice osiguravaju dostavljanje informacija Komisiji od strane da državna regulatorna tijela i druga nadležna tijela Komisiji na njezin obrazložen zahtjev dostavljaju informacije koje su joj potrebne za izvršavanje zadaća iz Ugovora. Informacije koje traži Komisija proporcionalne su izvršenju tih zadaća. Ako se te informacije tiču informacija koje je poduzeće ranije na zahtjev dalo tom državnom regulatornom tijelu, spomenuto poduzeće se o tome obavješćuje. U opsegu u kojemu je to potrebno, osim u slučajevima kad je tijelo koje dostavlja informacije ~~te~~ izričito i obrazloženo zatražilo da se to ne čini zabranilo, Komisija dobivene informacije stavlja na raspolaganje drugim takvim tijelima u drugoj državi članici.

Države članice osiguravaju, poštujući zahtjeve iz stavka 3., da informacije koje su date jednom državnom regulatornom tijelu budu, nakon obrazloženog zahtjeva, dostupne i drugom takvom tijelu, u istoj ili u drugoj državi članici, ⇒ i BEREC-u ⇐, kad je to potrebno radi omogućavanja bilo kojemu od tih tijela ⇒, ili BEREC-u ⇐, izvršavanje obveza prema pravu Zajednice Unije .

3. Kad državno regulatorno ili drugo nadležno tijelo smatra određeni podatak povjerljivim u skladu s pravilima Zajednice Unije i nacionalnim pravilima o poslovnoj tajni ⇒ ili zaštiti osobnih podataka ⇐, Komisija ⇒, BEREC ⇐ i državna regulatorna tijela osiguravaju navedenu tajnost povjerljivost . ⇒ U skladu s načelom iskrene suradnje, državna regulatorna tijela i druga nadležna tijela ne uskraćuju pružanje zatraženih informacija Komisiji, BEREC-u ili drugom tijelu na temelju povjerljivosti ili potrebe za savjetovanjem sa strankama koje su dostavile informacije. Kada se Komisija, BEREC ili nadležno tijelo obvežu poštovati povjerljivost informacija koje je takvima utvrdilo tijelo koje ih posjeduje, potonje dijeli informacije na zahtjev za utvrđenu svrhu bez potrebe za daljnjim savjetovanjem sa strankama koje su dostavile informacije. ⇐

4. Države članice osiguravaju, u skladu s nacionalnim pravilima o javnom pristupu informacijama, a poštujući pravila podložno pravilima Zajednice Unije i nacionalnim pravilima o poslovnoj tajni ⇒ i zaštiti osobnih podataka ⇐, objavljivanje od strane državnih regulatornih ⇒ i drugih nadležnih ⇐ tijela onih informacija koje doprinose otvorenom tržištu i tržišnom natjecanju.

5. Državna regulatorna ⇒ i druga nadležna ⇐ tijela objavljuju uvjete javnog pristupa informacijama u skladu sa stavkom 4., uključujući postupke za dobivanje navedenog pristupa.

↓ 2002/20/EZ
⇒ novo

Članak ~~11~~21.

Informacije zahtijevane na temelju općeg ovlaštenja, za prava korištenja i za posebne obveze

1. Ne dovodeći u pitanje obveze informiranja i izvješćivanja na temelju nacionalnog zakonodavstva koje se ne odnosi na opće ovlaštenje, državna regulatorna i druga nadležna tijela mogu od poduzeća zahtijevati samo dostavu informacija na temelju općeg ovlaštenja, prava korištenja ili posebnih prava iz članka ~~6~~13. stavka 2., a koje su proporcionalne i objektivno opravdane radi:

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 7.
točka (a) (prilagođeno)

(a) sustavne ili pojedinačne provjere ~~sukladnosti~~ usklađenosti s uvjetima ~~1. i 2. Dijela A, uvjetima 2. i 6. Dijela B~~ D i uvjetima 2. i 7. Dijela ~~E~~ E Priloga I. te ~~sukladnosti~~ usklađenosti s obvezama iz članka 13. ~~6~~ stavka 2.;

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

(b) pojedinačne provjere ~~udovoljavanja uvjetima~~ usklađenosti s uvjetima utvrđenim u Prilogu I u slučaju da je zaprimljena žalba ili ako ~~državno regulatorno~~ nadležno tijelo ima razloga vjerovati da ~~uvjetu nije udovoljeno~~ se nije uskladilo s uvjetom , ili u slučaju istrage ~~državnog regulatornog~~ nadležnog tijela na vlastitu inicijativu;

(c) postupaka ~~vezanih uz zahtjeve za dodjelu prava korištenja i njihovu ocjenu~~ za ocjenu zahtjeva za dodjelu prava korištenja i same ocjene ;

(d) objavljivanja usporednih pregleda ~~kvalitete~~ kakvoće i cijene usluga u interesu potrošača;

(e) jasno definiranih statističkih razloga;

(f) analize tržišta za potrebe ove Direktive ~~2002/19/EZ (Direktiva o pristupu)~~ ili Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnoj usluzi);

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 7.
točka (b)
⇒ novo

(g) zaštite učinkovitog korištenja i osiguravanje učinkovitog upravljanja ~~radijskim frekvencijama~~ radiofrekvencijskim spektrom i resursima numeriranja ;

(h) procjene budućeg razvoja mreže ili usluga koji bi mogao imati utjecaj na veleprodajne usluge koje su stavljene na raspolaganje konkurentima , na

povezivost dostupnu krajnjim korisnicima ili na određivanje područja digitalne isključenosti ⇐.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 7. točka (c)

Informacije iz točaka (a), (b), (d), (e), (f), (g) i (h) prvog podstavka ne smiju se zahtijevati prije, ili kao uvjet, pristupa tržištu.

↓ novo

2. U pogledu prava korištenja radiofrekvencijskog spektra, takve se informacije osobito odnose na djelotvorno i učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra te na usklađivanje s obvezama pokrivenosti i kakvoće usluge povezanih s pravima korištenja radiofrekvencijskog spektra i njihovom provjerom.

↓ 2002/20/EZ
⇒ novo

23. Kad državno regulatorno ⇒ ili drugo nadležno ⇐ tijelo zahtijeva od poduzeća dostavu informacija iz stavka 1., ono ih obavješćuje o konkretnoj namjeni za koju će se informacije koristiti.

↓ novo

4. Državna regulatorna tijela ili druga nadležna tijela ne smiju ponavljati zahtjeve za informacije koje je BEREC već poslao u skladu s člankom 30. Uredbe [xxxx/xxxx/EZ (Uredba o BEREC-u)]⁹².

Članak 22.

Geografska mjerenja uvođenja mreže

1. Državna regulatorna tijela provode geografsko mjerenje obuhvata elektroničkih komunikacijskih mreža koje mogu osigurati širokopojasni pristup („širokopojasne mreže”) u roku od tri godine od [roka za prenošenje Direktive] i ažuriraju ga najmanje svake tri godine.

To se geografsko mjerenje sastoji:

- a) od mjerenja trenutačnog geografskog obuhvata širokopojasnih mreža unutar njihova područja, osobito za izvođenje zadaća iz članka 62. i 65. te članka 81. te za propisivanje obveza u skladu s člankom 66. i za mjerenja potrebna za primjenu pravila državnih potpora; i
- b) od trogodišnje prognoze obuhvata širokopojasnih mreža unutar njihova područja oslanjajući se na informacije prikupljene u skladu s točkom (a), gdje su one dostupne i relevantne.

---

⁹² Uredba (EZ) br. xxxx/xxxx Europskog parlamenta i Vijeća od [] o osnivanju Tijela europskih regulatora za elektroničke komunikacije (BEREC) (SL L. []).

Ta prognoza odražava gospodarske izgledе sektora elektroničkih komunikacijskih mreža i namjere u pogledu ulaganja operatora u vrijeme prikupljanja podataka kako bi se omogućilo utvrđivanje dostupne povezivosti u različitim područjima. Ta prognoza sadržava informacije o planiranim uvođenjima bilo kojeg poduzeća ili javnog tijela, a uključuje osobito mreže vrlo velikog kapaciteta i bitne nadogradnje ili proširenja povijesnih širokopojasnih mreža tako da rade barem na razini mreža pristupa sljedeće generacije. U tu svrhu državna regulatorna tijela traže od poduzeća pružanje relevantnih informacija u pogledu planiranih uvođenja takvih mreža.

Informacije prikupljene mjerenjem na odgovarajućoj su razini lokalnih detalja i uključuju dovoljno informacija o kakvoći usluge i njezinim parametrima.

2. Državna regulatorna tijela mogu odrediti „područje digitalne isključenosti” koje odgovara području s jasnim teritorijalnim granicama gdje se na temelju informacija prikupljenih u skladu sa stavkom 1. utvrđuje da tijekom trajanja relevantnog razdoblja prognoze nijedno poduzeće ni javno tijelo nije uvelo niti planira uvesti mrežu vrlo velikog kapaciteta niti je znatno nadgradilo ili proširilo svoju mrežu tako da pruža brzine preuzimanja od najmanje 100 Mbps niti to planira učiniti. Državna regulatorna tijela objavljuju informacije o određenim područjima digitalne isključenosti.

3. Državna regulatorna tijela mogu unutar određenog područja digitalne isključenosti objaviti poziv otvoren svim poduzećima da izjave svoju namjeru uvođenja mreža vrlo velikog kapaciteta tijekom razdoblja relevantne prognoze. Državno regulatorno tijelo navodi sve informacije koje treba uključiti u takve podneske kako bi se osigurala barem slična razina detalja kao što je uzeta u obzir u prognozi predviđenoj u stavku 1. točki (b). Također obavješćuje svako poduzeće koje je pokazalo interes o tome je li određeno područje digitalne isključenosti pokriveno ili je vjerojatno da će biti pokriveno NGA mrežom koja omogućuje brzine preuzimanja manje od 100 Mbps na temelju informacija prikupljenih u skladu sa stavkom 1. točkom (b).

4. Kada državna regulatorna tijela poduzimaju mjere u skladu sa stavkom 3., ona to čine prema učinkovitom, objektivnom, transparentnom i nediskriminirajućem postupku, pri čemu nijedno poduzeće nije već unaprijed isključeno. Nepružanje informacija u skladu sa stavkom 1. točkom (b) ili neodgovaranje na poziv na iskazivanje interesa u skladu sa stavkom 3. mogu se smatrati zavaravajućim informacijama u skladu s člankom 20. ili 21.

5. Države članice osiguravaju da lokalna, regionalna i državna tijela nadležna za dodjelu javnih sredstava za uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža, za sastavljanje nacionalnih planova širokopojasnih mreža, za definiranje obveza pokrivenosti povezanih s pravima korištenja radiofrekvencijskog spektra i za provjeru dostupnosti usluga obuhvaćenih obvezom univerzalne usluge na njihovu teritoriju uzimaju u obzir rezultate mjerenja i određenih područja digitalne isključenosti provedenih u skladu sa stavcima 1., 2. i 3. te da državna regulatorna tijela dostave takve rezultate podložno tome da tijelo primatelj osigura istu razinu povjerljivosti i zaštite poslovnih tajni kao tijelo pošiljatelj. Ti se rezultati stavljaju na raspolaganje i BEREC-u te Komisiji na njihov zahtjev i pod istim uvjetima.

6. Državna regulatorna tijela mogu krajnjim korisnicima staviti na raspolaganje alate za informiranje kako bi im pomogli odrediti dostupnost povezivosti u različitim područjima na razini detalja koja je korisna za podržavanje njihova odabira u pogledu usluga povezivosti, u skladu s obvezama državnih regulatornih tijela u pogledu zaštite povjerljivih informacija i poslovnih tajni.

7. Kako bi se pridonijelo dosljednoj primjeni geografskih mjerenja i prognoza, nakon savjetovanja s dionicima i u bliskoj suradnji s Komisijom, BEREC do [datum] izdaje

smjernice za pomoć državnim regulatornim tijelima u dosljednoj provedbi njihovih obveza u skladu s ovim člankom.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 6.
(prilagođeno)
⇒ novo

Članak 6.23.

Mehanizam za javnu raspravu i transparentnost

Osim u slučajevima koji ~~potpadaju pod članak~~ ☒ obuhvaćenima člankom ☒ ~~7.32.~~ stavkom 9., člancima ~~20.26.~~ ili ~~21. 27.~~, države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela ☒ ili druga nadležna tijela ☒, kada namjeravaju poduzeti mjere u skladu s ovom Direktivom ili posebnim Direktivama, ili kada namjeravaju propisati ograničenja u skladu s člankom ~~9. stavkom 3.45. stavkom 4.~~ i člankom ~~9. stavkom 4.45. stavkom 5.~~, a koja imaju značajan utjecaj na mjerodavno tržište, pruže zainteresiranim strankama mogućnost davanja primjedbi na prijedlog mjera u razumnom roku ⇒, uzimajući u obzir kompleksnost pitanja i u svakom slučaju ne kraće od 30 dana, osim u iznimnim okolnostima ⇐.

Državna regulatorna ☒ i druga nadležna ☒ tijela objavljuju svoje nacionalne postupke rasprave.

Države članice osiguravaju osnivanje ~~jedinstvenog informativnog mjesta~~ ☒ jedinstvene informacijske točke ☒ preko koje se može pristupiti svim tekućim raspravama.

Rezultati postupka rasprave ~~državno regulatorno tijelo~~ stavljaju se na raspolaganje javnosti, osim kada su informacije povjerljive sukladno pravu Zajednice ☒ Unije ☒ i nacionalnom pravu o poslovnoj povjerljivosti.

↓ 2002/22/EZ

Članak 33.24.

Savjetovanje sa zainteresiranim stranama

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 23. točka (a) (prilagođeno)

1. Države članice osiguravaju da prema potrebi državna regulatorna tijela poštuju stajališta krajnjih korisnika, potrošača (prije svega krajnjih korisnika s invaliditetom), proizvođača i poduzeća koja ~~podržavaju~~ ☒ daju na korištenje elektroničke komunikacijske ☒ mreže i/ili ☒ pružaju elektroničke komunikacijske ☒ usluge ~~elektroničkih komunikacija~~, vezano uz pitanja koja se odnose na ☒ sva ☒ prava krajnjih korisnika i potrošača, a s obzirom na javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge, posebno u slučajevima kada oni imaju značajan utjecaj na tržište.

Prije svega, države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela uspostavljaju mehanizme savjetovanja kojima se osigurava da se, kod donošenja odluka o pitanjima koja se odnose na prava krajnjih korisnika i potrošača s obzirom na javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge, u obzir uzimaju interesi potrošača u području elektroničkih komunikacija.

↓ 2002/22/EZ

2. Tamo gdje je to potrebno, zainteresirane strane mogu razviti, pod vodstvom državnih regulatornih tijela, mehanizme koji uključuju potrošače, korisničke skupine i davatelje usluga, s ciljem poboljšanja opće kakvoće pružanja usluga, između ostalog, putem razvijanja i nadziranja kodeksa ponašanja i operativnih normi.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 23. točka (b) (prilagođeno)

3. Ne dovodeći u pitanje nacionalna pravila koja su usklađena sa zakonodavstvom Zajednice ~~Unije~~ Unije , kod promicanja ~~kulturoloških~~ kulturnih ciljeva i ciljeva politike medija, kao što su ~~kulturološka~~ kulturna i lingvistička raznolikost te pluralizam medija, državna regulatorna tijela i druga odgovarajuća tijela smiju promicati suradnju između poduzeća koja ~~podržavaju~~ daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i/ili pružaju elektroničke komunikacijske usluge ~~elektroničkih komunikacija~~ i sektora zainteresiranih za promicanje zakonskog sadržaja putem elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga. Navedena suradnja također može uključivati omogućavanje koordinacije podataka od javnog interesa u skladu s člankom 96. stavkom 3. te člankom 95. stavkom 1.

↓ 2002/22/EZ

Članak ~~34.25.~~

Izvansudsko rješavanje sporova

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 24. (prilagođeno)
⇒ novo

1. Države članice osiguravaju ~~dostupnost~~ da potrošači imaju pristup transparentnim, nediskriminirajućim, jednostavnim , brzim, poštenim i u financijskom smislu dostupnim izvansudskim postupcima ~~u svrhu rješavanja~~ za svoje neriješene sporove ~~između potrošača i~~ s poduzećima koja ~~podržavaju~~ pružaju mreže i/ili usluge ~~elektroničkih komunikacija~~ ⇒ javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge ⇒ osim brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga, obuhvaćenih ovom Direktivom, te koji se odnose na ugovorene uvjete i/ili provođenje ugovora vezanih uz ~~podršku~~ davanje na korištenje dotičnih ⇒ mreža i/ili pružanje usluga. Države članice ~~donose mjere kako bi osigurale da~~ omogućuju da državno regulatorno tijelo djeluje kao tijelo za rješavanje sporova. ~~Spomenuti postupci~~ u skladu su sa zahtjevima kakvoće utvrđenima u pp poglavlju II. Direktive 2013/11/EU. ~~spomenuti postupci omogućavaju pravedno i pravovremeno razrješavanje sporova, te one također smiju, kada je isto zajamčeno, uspostaviti sustav povrata i/ili naknada. Takvi postupci omogućavaju nepristrano rješavanje sporova, te potrošaču jamče pravnu zaštitu koja je predviđena nacionalnim zakonodavstvom.~~ Države članice mogu proširiti ⇒ dodijeliti pristup takvim postupcima navedene obveze tako da obuhvaćaju sporove koji uključuju za krajnje korisnike ⇒ , osobito mikropoduzeća i mala poduzeća.

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

2. Države članice osiguravaju da njihovo zakonodavstvo ne sprečava uspostavljanje ureda za pritužbe kao i ~~ni pružanje online internetskih usluga~~ na određenoj teritorijalnoj razini, kako bi se olakšao pristup rješavanju sporova potrošačima i drugim krajnjim korisnicima. ⇒ Za sporove koji uključuju potrošače i obuhvaćeni su područjem primjene Uredbe (EU) 524/2013 odredbe te Uredbe primjenjuju se pod uvjetom da je Komisija obaviještena o dotičnom tijelu za rješavanje sporova na temelju članka 20. Direktive 2013/11/EU. ⇐

3. Ne dovodeći u pitanje odredbe Direktive 2013/11/EU, ~~utvrđamo~~ gdje takvi sporovi uključuju stranke u različitim državama članicama, države članice usklađuju svoje napore s ciljem omogućavanja rješavanja spora.

4. Ovaj članak ne dovodi u pitanje sudske postupke na nacionalnoj razini.

↓ 2002/21/EZ

Članak ~~20-26~~

Rješavanje sporova među poduzećima

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 22. (prilagođeno)
⇒ novo

1. U slučaju spora koji nastane u vezi s postojećim obvezama na temelju ove Direktive ~~ili posebnih Direktiva~~ između poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ili pružaju elektroničke komunikacijske usluge u određenoj državi članici, ili između takvih poduzeća i drugih poduzeća u toj državi članici koje imaju koristi od obveza pristupa i/ili ~~veza~~ međusobnog povezivanja ili između poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ili pružaju elektroničke komunikacijske usluge u državi članici i davatelja na korištenje pripadajuće opreme ~~koje proizlaze na temelju ove Direktive ili posebnih Direktiva~~, dotično državno regulatorno tijelo, na zahtjev bilo koje stranke i ne dovodeći u pitanje ~~odredbe~~ stavak 2., donosi obvezujuću odluku radi rješavanja spora u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju, u roku od četiri mjeseca, osim u iznimnim okolnostima. Dotična država članica zahtijeva da sve stranke u potpunosti surađuju s državnim regulatornim tijelom.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

2. Države članice mogu donijeti odredbu kojom se državnom regulatornom tijelu omogućuje odbijanje rješavanja spora obvezujućom odlukom ako postoje drugi mehanizmi, ~~posebno~~ uključujući ~~posredovanje~~, koji bi bolje doprinijeli pravovremenom rješavanju spora u skladu s ~~odredbama~~ člankom ~~38~~. Državno regulatorno tijelo o tome obavješćuje stranke u sporu bez odlaganja. Ako nakon četiri mjeseca spor nije riješen, i ako stranka koja je tražila rješavanje spora nije iznijela isti pred sud, državno regulatorno tijelo, na zahtjev bilo koje stranke i u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od četiri mjeseca, donosi obvezujuću odluku radi rješavanja spora.

3. Pri rješavanju spora državno regulatorno tijelo donosi odluke radi postizanja ciljeva navedenih u članku ~~38~~. Sve obveze koju državno regulatorno tijelo nametne poduzeću s ciljem rješavanja spora, sukladne su s odredbama ove Direktive ~~i posebnih direktiva~~.

4. Odluka državnog regulatornog tijela javno se objavljuje, uz poštovanje zahtjeva o poslovnoj tajni. Stranke u sporu dobivaju cjelovito obrazloženje o razlozima na kojima se ona zasniva.

5. Postupci iz stavaka 1., 3. i 4. ne sprečavaju stranke u sporu da pokrenu postupak pred sudom.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 23. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~21~~ 27.

Rješavanje prekograničnih sporova

1. U slučaju ~~prekograničnog~~ spora koji proizlazi na temelju ove Direktive ~~ili posebnih Direktiva~~ između ~~stranaka~~ ☒ poduzeća ☒ u različitim državama članicama, ~~te kada taj spor je u nadležnosti državnih regulatornih tijela iz više od jedne države članice~~, primjenjuju se odredbe iz stavaka 2., 3. i 4. ⇒ Te se odredbe ne primjenjuju na sporove u vezi s koordinacijom radiofrekvencijskog spektra obuhvaćenom člankom 28. ⇐

2. Bilo koja stranka može iznijeti spor pred dotično državno regulatorno ☒ tijelo ili ☒ tijela. Nadležno državno regulatorno ☒ tijelo ili ☒ tijela ~~usklađuju svoje napore i imaju pravo savjetovati se s~~ ⇒ o sporu obavješćuju ⇐ BEREC kako bi donijeli usklađeno rješenje spora u skladu s ciljevima iz članka ~~8~~ 3.

~~Bilo koje državno regulatorno tijelo koje je nadležno u tom sporu može tražiti od BEREC-a da donese mišljenje u vezi s radnjom koju treba poduzeti u skladu s odredbama Okvirne direktive i/ili posebnih Direktiva kako bi se riješio spor.~~

↓ novo

3. BEREC iznosi mišljenje kojim se dotičnom državnim regulatornom tijelu ili tijelima navodi da poduzmu određenu mjeru kako bi se riješio spor ili se suzdržalo od djelovanja u najkraćem mogućem roku i u svakom slučaju u roku od četiri mjeseca, osim u iznimnim okolnostima

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 23.

~~Kada se takav zahtjev uputi BEREC-u, svako državno regulatorno tijelo nadležno za bilo koji dio spora čeka na mišljenje BEREC-a prije nego poduzme mjere radi rješavanja spora. Ovime se ne sprječava državna regulatorna tijela da poduzmu hitne mjere kada su nužne.~~

↓ novo

4. Dotično državno regulatorno tijelo ili tijela čekaju mišljenje BEREC-a prije poduzimanja mjera za rješavanje spora. U iznimnim okolnostima, kada postoji potreba za žurnim djelovanjem kako bi se zaštitilo tržišno natjecanje ili interesi krajnjih korisnika, bilo koje od nadležnih državnih regulatornih tijela može donijeti privremene mjere na zahtjev stranaka ili na vlastitu inicijativu.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 23. (prilagođeno)
⇒ novo

~~Bilo koje obveze koje državno regulatorno tijelo ili tijela odrede poduzećima kao dio rješavanja spora u skladu su s ovom Direktivom i posebnim Direktivama.~~

5. Bilo koje obveze koje državno regulatorno tijelo odredi nekom poduzeću kao dio rješavanja pri rješavanju spora poštuju u skladu su s odredbe ovom Direktivom, ~~ili posebnih Direktiva te~~ u najvećoj mjeri u obzir uzimaju mišljenje koje je donio BEREC i donose se u roku od mjesec dana od takvog mišljenja .

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 23. izmijenjena Ispravkom,
SL L 241, 10.9.2013., str. 8.

~~3. Države članice mogu predvidjeti mogućnost da nadležna državna regulatorna tijela zajednički odbiju rješavanje spora kada postoje drugi mehanizmi, uključujući posredovanje, koji bi uspješnije pridonijeli pravovremenom rješavanju spora u skladu s odredbama članka 8.~~

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 23. (prilagođeno)

~~O tome bez odgode obavješćuju stranke. Ako se spor ne riješi u roku od četiri mjeseca, a kada stranka, koja traži rješavanje spora, nije spor iznijela pred sud, te ako bilo koja od stranaka to zahtijeva, državna regulatorna tijela usklađuju svoje napore kako bi riješila spor u skladu s odredbama iz članka 8., i u najvećoj mjeri uzimaju u obzir bilo koje mišljenje koje je donio BEREC.~~

46. Postupak iz stavka 4 2 . ne sprječava nijednu stranku da predmet iznese pred sud.

↓ novo

Članak 28.

Koordinacija radiofrekvencijskog spektra među državama članicama

1. Države članice i njihova nadležna tijela osiguravaju da se korištenje radiofrekvencijskog spektra na njihovu državnom području organizira tako da se ne ometa nijedna druga država članica, osobito zbog prekograničnih štetnih smetnji među državama članicama, dopuštanjem da se na njezinu državnom području upotrebljava radiofrekvencijski spektar u skladu sa zakonodavstvom Unije.

U tom cilju poduzimaju sve potrebne mjere ne dovodeći u pitanje svoje obveze prema međunarodnom pravu i relevantnim međunarodnim sporazumima kao što su Radijski propisi Međunarodne telekomunikacijske unije.

2. Putem Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra države članice međusobno surađuju na prekograničnoj koordinaciji korištenja radiofrekvencijskog spektra kako bi:

(a) osigurale usklađenost sa stavkom 1.;

(b) riješile probleme ili sporove povezane s prekograničnom koordinacijom ili prekograničnim štetnim smetnjama.

3. Bilo koja dotična država članica, ali i Komisija može zatražiti pomoć od Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra i, po potrebi, da u mišljenju predloži koordinirano rješenje kako bi državama članicama pomogla u usklađivanju sa stavicima 1. i 2.

4. Na zahtjev države članice ili na njezinu inicijativu, Komisija može, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra, donijeti provedbene mjere za rješavanje prekograničnih štetnih smetnji između dvije ili više država članica koje ih sprečavaju u korištenju usklađenog radiofrekvencijskog spektra na njihovu državnom području. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 110. stavka 4.

GLAVA III. PROVEDBA

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 24. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~21.~~29.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama ⇒, novčanim kaznama i periodičnim kaznama, po potrebi, ⇐ koje se primjenjuju u slučaju kršenja nacionalnih odredaba donesenih sukladno ovoj Direktivi ⇒ ili bilo koje relevantne pravno obvezujuće odluke državnog regulatornog ili drugog nadležnog tijela ⇐ i posebnim Direktivama, te donose sve potrebne mjere kako bi osigurale da se one provedu. ⇒ Unutar ograničenja nacionalnog ustavnog prava državna regulatorna tijela i druga nadležna tijela ovlaštena su za određivanje takvih sankcija. ⇐ Predviđene sankcije moraju biti primjerene, učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice dostavljaju te odredbe Komisiji do ~~25. svibnja 2011.~~ ☒ [datum prenošenja] ☒ te je bez odgode obavješćuju o bilo kojoj naknadnoj izmjeni koje na njih utječu.

↓ 2002/20/EZ članak 10.
(prilagođeno)

Članak ~~10.~~30.

~~Udovoljavanje~~ ☒ Usklađenost s ☒ uvjetima općeg ovlaštenja ili uvjetima prava korištenja i posebnim obvezama

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 6.
točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

1. ⇒ Države članice osiguravaju da njihova državna regulatorna i druga nadležna tijela ~~Državna regulatorna tijela~~, u skladu s člankom ~~11.~~, prate i nadziru ~~sukladnost~~ usklađenost s uvjetima općeg ovlaštenja ili prava korištenja ⇒ radiofrekvencijskog spektra i brojeva ~~te~~ s određenim obvezama iz članka ~~6.13.~~ stavka 2. ⇒ i s obvezom djelotvornog i učinkovitog korištenja radiofrekvencijskog spektra u skladu s člancima 4. i 45. te člankom 47. stavcima 1. i 2. ⇐

Državna regulatorna ⇒ i druga nadležna ⇐ tijela imaju ovlasti zahtijevati od poduzeća ~~koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge~~ obuhvaćenih općim ovlaštenjem ili koja uživaju prava korištenja ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ ~~radijskih frekvencija~~ ili brojeva, da u skladu s člankom ~~11.21.~~ dostave sve informacije potrebne za potvrđivanje ~~sukladnosti~~ usklađenosti s uvjetima općeg ovlaštenja ili prava korištenja ili ~~sukladnosti~~ usklađenosti s posebnim obvezama iz članka ~~6.13.~~ stavka 2. ili članka 47. stavaka 1. i 2. .

2. Kada državno ~~regulatorno~~ ⇒ nadležno ⇐ tijelo utvrdi da se neko poduzeće ne pridržava jednog ili više uvjeta općeg ovlaštenja ili prava korištenja, ili se ne pridržava posebnih obveza iz članka ~~6.13.~~ stavka 2., ono o zaključcima obavješćuje to poduzeće te poduzeću pruža mogućnost da iznese svoja stajališta u razumnom roku.

3. Odgovarajuće tijelo ima ovlasti zahtijevati prestanak kršenja uvjeta iz stavka 2. bez odgode ili u razumnom roku te donosi odgovarajuće i razmjerne mjere kojima je cilj osigurati ~~sukladnost~~ usklađenost s uvjetima.

U tom smislu, države članice ovlašćuju odgovarajuća tijela da:

(a) prema potrebi izriču odvratajuće novčane kazne, koje mogu uključiti periodične kazne s retroaktivnim djelovanjem; i

(b) izdaju naloge da se prekine ili odgodi pružanje usluga ili paketa usluga koje bi, ako bi se nastavilo, značajno naštetilo tržišnom natjecanju, dok se ne postigne ~~sukladnost~~ usklađenost s pristupnim obvezama određenima nakon analize tržišta provedene u skladu s člankom ~~16.65.~~ ~~Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

Mjere i razlozi na kojima se temelje bez odgode se dostavljaju dotičnom poduzeću te se poduzeću propisuje razumni rok za usklađivanje s tim mjerama.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 6.
točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

4. Bez obzira na ~~odredbe~~ stavke 2. i 3., države članice ovlašćuju odgovarajuće tijelo da poduzećima, prema potrebi, uvede novčane kazne za nedostavljanje informacija u skladu s obvezama predviđenima na temelju članka ~~11.21.~~ stavka 1. točke (a) ili (b) ~~ove Direktive~~ i članka ~~9. 67.~~ ~~Direktive 2002/19/EZ (Direktive o pristupu)~~ u razumnom roku koji predviđa državno ~~regulatorno~~ ⇒ nadležno ⇐ tijelo.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 6.
točka (c) (prilagođeno)

5. U slučajevima ozbiljnog kršenja ili opetovanih kršenja uvjeta općeg ovlaštenja ili prava korištenja, ili kršenja posebnih obveza iz članka ~~6.13.~~ stavka 2. ili članka 47. stavka 1. ili 2. , kada mjere kojima je bio cilj osigurati ~~sukladnost~~ usklađenost iz stavka 3. ovog članka nisu bile uspješne, države članice osiguravaju da državna regulatorna i druga nadležna tijela mogu spriječiti poduzeće da nastavi davati na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružati elektroničke komunikacijske usluge, ili ~~privremeno ukinuti~~ suspendirati ili povući prava korištenja. Države članice ovlašćuju relevantno tijelo za određivanje ~~S~~sankcija i kazni koje su učinkovite, razmjerne i koje odvrćaju od kršenja. Takve sankcije i kazne mogu se primjenjivati za razdoblje trajanja kršenja, pa čak i kada je kršenje naknadno ispravljeno.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 6.
točka (d) (prilagođeno)

6. Bez obzira na odredbe stavaka 2., 3. i 5., kada odgovarajuće tijelo ima dokaz o kršenju uvjeta općeg ovlaštenja ili prava korištenja ili posebnih obveza iz članka ~~6.13.~~ stavka 2. ili članka 47. stavka 1. i 2. koje predstavlja neposrednu i ozbiljnu prijetnju javnom redu, javnoj sigurnosti ili javnom zdravlju ili koje će stvoriti ozbiljne gospodarske ili operativne probleme drugim pružateljima ili korisnicima elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga ili drugim korisnicima radiofrekvencijskog spektra, to tijelo može donijeti hitne privremene mjere da bi riješilo situaciju prije donošenja konačne odluke. Dotičnom poduzeću se zatim daje prikladna mogućnost da iznese svoja stajališta i predloži ~~riješanje~~ korektivne mjere . Prema potrebi, odgovarajuće tijelo može potvrditi privremene mjere koje vrijede najviše 3 mjeseca, ali koje se mogu produljiti za daljnje razdoblje do tri mjeseca kada provedba nije privedena kraju.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

7. Poduzeća imaju pravo žalbe protiv mjera donesenih na temelju ovog članka u skladu s postupkom iz članka ~~4.~~ 31. ove Direktive ~~2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

↓ 2002/21/EZ

Članak ~~4.~~ 31.

Pravo žalbe

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 4.
točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

1. Države članice osiguravaju učinkoviti mehanizam na nacionalnoj razini na temelju kojeg bilo koji korisnik ili poduzeće, koji daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i/ili pružaju elektroničke komunikacijske usluge, a na koje utječe odluka ~~državnog regulatornog~~ ⇒ nadležnog ⇐ tijela, ima pravo uložiti žalbu protiv te odluke žalbenom tijelu koje je ⇒ potpuno ⇐ neovisno o umiješanim strankama ⇒ i o bilo kakvoj vanjskoj intervenciji ili

političkom pritisku koji bi mogli ugroziti njegovu neovisnu procjenu predmeta kojima se bavi . Ovo tijelo, koje može biti sud, mora imati odgovarajuće ~~nalaz vještaka~~ stručno znanje koje mu omogućuje da učinkovito obavlja svoje zadaće. Države članice osiguravaju da se osnovanost zahtjeva valjano uzme u obzir te da postoji učinkoviti žalbeni mehanizam.

Do ishoda žalbe na snazi ostaje odluka nadležnog ~~državnog regulatornog~~ tijela, osim ako se ne donesu privremene mjere u skladu s nacionalnim pravom.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

2. Ako nije pravosudno tijelo, žalbeno tijelo iz stavka 1. uvijek daje pisano obrazloženje svoje odluke. Isto tako, u takvim slučajevima njegova je odluka podložna reviziji suda u smislu ~~odredaba~~ članka 267. Ugovora.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 4. točka (b) (prilagođeno)
 novo

3. Države članice prikupljaju informacije o općem predmetu žalbe, broju zahtjeva za žalbu, trajanju žalbenih postupaka i broju rješenja žalbi kako bi donijele privremene mjere. Države članice takve informacije, odluke ili presude dostavljaju Komisiji i BEREC-u nakon što oni dostave obrazložene zahtjeve.

GLAVA IV.: POSTUPCI UNUTARNJEG TRŽIŠTA

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 6. (prilagođeno)

Članak ~~7.~~32.

Jačanje unutarnjeg tržišta elektroničkih komunikacija

1. Pri obavljanju svojih zadaća na temelju ove Direktive ~~i posebnih Direktiva~~, državna regulatorna tijela u najvećoj mjeri vode računa o ciljevima utvrđenim u članku ~~8.~~ 3., u onoj mjeri u kojoj se oni odnose na djelovanje unutarnjeg tržišta.

2. Državna regulatorna tijela doprinose razvoju unutarnjeg tržišta međusobno djelujući i radeći s Komisijom i BEREC-om na transparentan način, kako bi se u svim državama članicama osigurala dosljedna primjena odredaba ove Direktive ~~i posebnih Direktiva~~. U tom smislu, oni posebno rade s Komisijom i BEREC-om na određivanju najpogodnijih vrsta instrumenata i ~~pravnih sredstava~~ korektivnih mjera kako bi ~~počeli rješavati~~ odgovorili na određene vrste situacija na tržištu.

3. Kada državno regulatorno tijelo, ako nije drukčije predviđeno u preporukama ili smjernicama donesenim sukladno članku ~~7.~~ 34. nakon završetka javne rasprave iz članka ~~6.~~ 23., kani poduzeti mjere:

(a) koje ~~potpadaju pod članke~~ su obuhvaćene člancima   59., 62., 65. ili 66. ~~15. ili 16. ove Direktive, ili članke 5. ili 8. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu); i~~

(b) koje bi utjecale na trgovinu između država članica;

državno regulatorno tijelo stavlja, istodobno, ~~prijedlog~~ nacrt mjera na raspolaganje Komisiji, BEREC-u i državnim regulatornim tijelima u drugim državama članicama, zajedno s obrazloženjem na kojem se mjere temelje, u skladu s člankom ~~5-20~~ stavkom 3., te o tome obavješćuje Komisiju, BEREC i druga državna regulatorna tijela. Državna regulatorna tijela, BEREC i Komisija mogu dostaviti primjedbe dotičnom državnom regulatornom tijelu samo u roku od mjesec dana. Jednomjesečni rok ne može se produljiti.

4. Kada je cilj predviđenih mjera iz stavka 3.:

(a) određivanje mjerodavnog tržišta koje se razlikuje od onih navedenih u Preporuci u skladu s člankom ~~15-62~~ stavkom 1.; ili

(b) donošenje odluke o mogućem određivanju nekog poduzeća koje bi, samostalno ili zajedno s drugima, imalo značajnu tržišnu snagu na temelju članka ~~1665~~ stavaka 3. ~~(5)~~ ili 4.;

i koje bi utjecale na trgovinu između država članica, a Komisija je državno regulatorno tijelo obavijestila da smatra da bi ~~prijedlog~~ nacrt tih mjera stvorio prepreku jedinstvenom tržištu, ili ozbiljno sumnja u usklađenost tih mjera s pravom ~~Zajednice~~ Unije , a posebno s ciljevima iz članka ~~8-3~~, ~~prijedlog~~ nacrt mjera se ne ~~usvaja~~ donosi daljnja dva mjeseca. Ovaj se rok ne može produljiti. Komisija druga državna regulatorna tijela obavješćuje o svojim ~~rezervama~~ zadržkama u takvom slučaju.

5. U roku od dva mjeseca iz stavka 4. Komisija može:

(a) donijeti odluku kojom od dotičnog državnog regulatornog tijela traži da povuče ~~prijedlog~~ nacrt mjere; i/ili

(b) donijeti odluku da ukine svoje rezerve u vezi s ~~prijedloga~~ nacrtom mjera iz stavka 4.

Prije objavljivanja odluke, Komisija u najvećoj mjeri uzima u obzir mišljenje BEREC-a. Uz tu odluku dostavlja se detaljna i nepristrana analiza razloga zbog kojih Komisija smatra da prijedlog mjera ne bi trebalo ~~usvojiti~~ donijeti, zajedno s određenim prijedlozima za izmjenu ~~predloženih~~ nacrtu mjera.

6. Kada je Komisija donijela odluku u skladu sa stavkom 5., kojom od državnog regulatornog tijela traži da povuče ~~prijedlog~~ nacrt mjera, državno regulatorno tijelo izmjenjuje ili povlači ~~prijedlog~~ nacrt mjera u roku od šest mjeseci od datuma odluke Komisije. Kada se ~~prijedlog~~ nacrt mjera izmjenjuje, državno regulatorno tijelo provodi javnu raspravu u skladu s postupcima navedenim u članku ~~623~~, te Komisiju, u skladu s odredbama stavka 3., ponovno obavješćuje o izmijenjenom ~~prijedlogu~~ nacrtu mjera.

7. Dotično državno regulatorno tijelo u najvećoj mjeri uzima u obzir primjedbe drugih državnih regulatornih tijela, BEREC-a i Komisije te može, osim u slučajevima obuhvaćenih stavkom 4. i stavkom 5. točkom (a), donijeti pripremljeni ~~prijedlog~~ nacrt mjera i, kada to učini, dostaviti ga Komisiji.

8. Državno regulatorno tijelo dostavlja Komisiji i BEREC-u sve donijete konačne mjere koje ~~potpadaju pod~~ su obuhvaćene ~~članak 7~~ stavkom 3. točkama (a) i (b) ovog članka .

9. U iznimnim okolnostima, kada državno regulatorno tijelo smatra da, ~~iznimno~~ odstupajući od postupaka navedenih u stavcima 3. i 4., postoji potreba za žurnim djelovanjem kako bi se zaštitilo tržišno natjecanje i interesi korisnika, to državno regulatorno tijelo može odmah donijeti razmjerne i privremene mjere. Državno regulatorno tijelo te mjere bez odgode, s potpunim obrazloženjem, dostavlja Komisiji, drugom državnom regulatornom

tijelu i BEREC-u. Odluka državnog regulatornog tijela da takve mjere učini trajnima ili da produlji rok njihove ~~valjanosti~~ primjene podložna je odredbama stavaka 3. i 4.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 7.
(prilagođeno)

Članak ~~7. a~~ 33.

Postupak dosljedne primjene ~~pravnih sredstava~~ korektivnih mjera

1. Kada je cilj predložene mjere obuhvaćene člankom ~~7.32.~~ stavkom 3. određivanje, izmjenjivanje ili ukidanje obveze operatora da primijeni članak ~~16. 65.~~ zajedno s člankom ~~5. 59.~~ i člancima ~~9.67. do 13.74.~~ ~~Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) i članak 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama),~~ Komisija može, u razdoblju od mjesec dana predviđenom u članku ~~7.32.~~ stavku 3. ~~ove Direktive,~~ obavijestiti dotično državno regulatorno tijelo i BEREC o razlozima na temelju kojih smatra da bi ~~prijedlog~~ nacrt mjera stvorio ~~zapreku~~ prepreku jedinstvenom tržištu i o svojim ozbiljnim sumnjama u vezi s njihovom usklađenosti s pravom ~~Zajednice~~ Unije . U tom slučaju, ~~prijedlog~~ nacrt mjera ne donosi se daljnja tri mjeseca nakon obavijesti Komisije.

Ako ne dobije takvu obavijest, državno regulatorno tijelo može donijeti ~~prijedlog~~ nacrt mjera, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir ~~bilo koje~~ sve primjedbe koje je dala Komisija, BEREC ili bilo koje drugo državno regulatorno tijelo.

2. U tromjesečnom razdoblju iz stavka 1., Komisija, BEREC i dotično državno regulatorno tijelo blisko surađuju na utvrđivanju najprikladnijih i najučinkovitijih mjera u svjetlu ciljeva utvrđenih u članku ~~8.3.~~, istodobno obraćajući dužnu pozornost stajalištima sudionika na tržištu i potrebi da se osigura razvoj dosljedne regulatorne prakse.

3. U razdoblju od šest tjedana od početka tromjesečnog razdoblja iz stavka 1., BEREC, postupajući prema odluci većine svojih članova, objavljuje mišljenje o obavijesti Komisije iz stavka 1., u kojem navodi smatra li da bi ~~prijedlog~~ nacrt mjera trebalo izmijeniti ili povući i, u tom smislu, prema potrebi, dostavlja određene prijedloge. Ovo se mišljenje obrazlaže i objavljuje.

4. Ako je u svom mišljenju izrazio da se slaže s Komisijom u vezi s ozbiljnom sumnjom, BEREC ~~će blisko surađivati~~ surađuje s dotičnim državnim regulatornim tijelom pri određivanju najprikladnijih i najučinkovitijih mjera. Prije kraja tromjesečnog razdoblja iz stavka 1. državno regulatorno tijelo može:

(a) izmijeniti ili povući svoj ~~prijedlog~~ nacrt mjera, u najvećoj mjeri vodeći računa o obavijesti Komisije iz stavka 1. te o mišljenju i savjetu BEREC-a;

(b) zadržati svoj ~~prijedlog~~ nacrt mjera.

5. ~~Kada se BEREC ne slaže s ozbiljnim sumnjama koje gaji Komisija ili kada ne dostavi mišljenje, ili kada državno regulatorno tijelo izmijeni ili zadrži svoj prijedlog mjera sukladno stavku 4.,~~ Komisija, u razdoblju od mjesec dana nakon isteka tromjesečnog razdoblja iz stavka 1., i u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje BEREC-a ako postoji, može:

(a) dati preporuku kojom od dotičnog državnog regulatornog tijela zahtijeva da izmijeni ili povuče prijedlog mjera, uključujući određene prijedloge u ~~tom smislu~~ tu svrhu i navodeći razloge kojima opravdava svoju preporuku, posebno kada se BEREC ne slaže s ozbiljnim sumnjama Komisije;

(b) donijeti odluku o ukidanju svojih rezervi navedenih u skladu sa stavkom 1.

↓ novo

(c) donijeti odluku kojom se od dotičnog državnog regulatornog tijela zahtijeva da povuče nacrt mjera ako BEREC i Komisija imaju ozbiljne sumnje u pogledu toga. Uz tu odluku dostavlja se detaljna i nepristrana analiza razloga zbog kojih Komisija smatra da nacrt mjera ne bi trebalo donijeti, zajedno s određenim prijedlozima za izmjenu nacrtu mjera. U tom se slučaju postupak iz članka 32. stavka 6. primjenjuje *mutatis mutandis*.

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 7.
(prilagođeno)

6. U razdoblju od mjesec dana nakon što je Komisija izdala preporuku u skladu sa stavkom 5. točkom (a) ili ukinula svoje ~~rezerve~~ zadržke u skladu sa stavkom 5. točkom (b) ovog članka , dotično državno regulatorno tijelo dostavlja Komisiji i BEREC-u donesene završne mjere.

Ovo se razdoblje može produljiti kako bi se državnom regulatornom tijelu omogućilo da provede javnu raspravu u skladu s člankom ~~623~~.

7. Kada odluči da neće izmijeniti ili povući ~~prijedlog~~ nacrt mjera na temelju preporuke dane na temelju stavka 5. točke (a), državno regulatorno tijelo o tome dostavlja obrazloženje.

8. Državno regulatorno tijelo može povući predloženi ~~prijedlog~~ nacrt mjera u bilo kojoj fazi postupka.

Članak ~~7~~34.

Provedbene odredbe

~~1~~ Nakon javne rasprave i ~~razmjene mišljenja~~ savjetovanja s državnim regulatornim tijelima, te u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje BEREC-a, Komisija može donijeti preporuke i/ili smjernice u vezi s člankom ~~732~~, kojima se određuju oblik, sadržaj i podrobni podaci koji se navode u ~~objavama~~ obavijestima u skladu s člankom ~~732~~, stavkom 3., okolnosti u kojima se ne bi tražile objave i izračun rokova.

~~2. Mjere iz stavka 1. donose se u skladu s postupkom rasprave iz članka 22. stavka 2.~~

↓ novo

POGLAVLJE II.

DOSLJEDNA DODJELA SPEKTRA

Članak 35.

Postupak stručnog pregleda

1. U pogledu upravljanja radiofrekvencijskim spektrom državnim regulatornim tijelima povjeravaju se ovlasti da donesu najmanje sljedeće mjere:

(c) u slučaju pojedinačnih prava korištenja radiofrekvencijskog spektra, postupak odabira u odnosu na članak 54.;

- (d) kriterije u pogledu prihvatljivosti ponuditelja, po potrebi, u odnosu na članak 48. stavak 4.;
- (e) parametre mjera za ekonomsko vrednovanje spektra, kao što je cijena rezervacije u odnosu na članak 42.;
- (f) trajanje prava korištenja i uvjeta za obnovu u skladu s člancima 49. i 50.;
- (g) sve mjere za promicanje tržišnog natjecanja u skladu s člankom 52., po potrebi;
- (h) uvjete povezane s dodjelom, prijenosom, uključujući trgovanje pravima korištenja radiofrekvencijskog spektra i njihov najam u odnosu na članak 51., zajedničko korištenje radiofrekvencijskog spektra ili bežične infrastrukture u odnosu na članak 59. stavak 3. ili kumulacijom prava korištenja u odnosu na članak 52. stavak 2. točke (c) i (e); i
- (i) parametre uvjeta pokrivenosti u skladu s općim ciljevima politike država članica u tom pogledu, u odnosu na članak 47.

Pri donošenju tih mjera državno regulatorno tijelo uzima u obzir relevantne ciljeve nacionalne politike koje je utvrdila država članica te druge relevantne nacionalne mjere u pogledu upravljanja radiofrekvencijskim spektrom u skladu s pravom Unije i temelji svoje mjere na temeljitoj i objektivnoj ocjeni tehničke i gospodarske situacije te tržišnog natjecanja na tržištu.

2. Ako državno regulatorno tijelo namjerava poduzeti mjeru koja je obuhvaćena područjem primjene stavka 1. točaka (a) do (g), nacrt mjere zajedno s obrazloženjem na kojem se mjera temelji staviti će istovremeno na raspolaganje BEREC-u, Komisiji i državnim regulatornim tijelima u drugim državama članicama.

3. BEREC u roku od mjesec dana, ili u duljem roku ako državno regulatorno tijelo pristane produljiti rok, donosi obrazloženo mišljenje o nacrtu mjere, u kojem analizira je li mjera najprikladnija kako bi se:

- (j) promicao razvoj unutarnjeg tržišta i tržišnog natjecanja te maksimalno povećale koristi za potrošače i općenito postigli ciljevi i načela utvrđeni u članku 3. i članku 45. stavku 2.
- (k) osiguralo djelotvorno i učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra; i
- (l) osigurali stabilni i predvidljivi uvjeti ulaganja za postojeće i potencijalne korisnike radiofrekvencijskog spektra prilikom uvođenja mreža za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga koje se oslanjaju na radiofrekvencijski spektar.

U obrazloženom mišljenju navodi se bi li se nacrt mjere trebao izmijeniti ili povući. BEREC po potrebi daje posebne preporuke u tu svrhu. Državna regulatorna tijela i Komisija također mogu dati primjedbe na nacrt odluke dotičnom državnim regulatornom tijelu.

4. Prilikom izvršavanja svojih zadaća u skladu s ovim člankom BEREC i državna regulatorna tijela posebno uzimaju u obzir:

- (m) ciljeve i načela iz ove Direktive; sve relevantne provedbene odluke Komisije donesene u skladu s ovom Direktivom te odlukama 676/2002/EZ i 243/2012/EZ;
- (n) sve posebne nacionalne ciljeve koje je država članica utvrdila u skladu s pravom Unije;

- (o) potrebu za izbjegavanjem narušavanja tržišnog natjecanja prilikom donošenja takvih mjera;
- (p) rezultate najnovijeg geografskog mjerenja mreža u skladu s člankom 22.;
- (q) potrebu za osiguravanjem usklađenosti s novijim i aktualnim postupcima dodjele u drugim državama članicama te moguće učinke na trgovinu među državama članicama; i
- (r) sva relevantna mišljenja Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra.

5. Dotično državno regulatorno tijelo u najvećoj mjeri uzima u obzir mišljenje BEREC-a te primjedbe Komisije i drugih državnih regulatornih tijela prije donošenja svoje konačne odluke. O konačnoj donesenoj odluci obavješćuje BEREC i Komisiju.

Kada odluči da neće izmijeniti ili povući nacrt mjera na temelju obrazloženog mišljenja danog u skladu sa stavkom 2. ovog članka, državno regulatorno tijelo o tome dostavlja obrazloženje.

Dotično državno regulatorno tijelo može povući svoj nacrt mjera u bilo kojoj fazi postupka.

6. Prilikom pripreme nacrta mjera u skladu s ovim člankom, državno regulatorno tijelo može zatražiti podršku BEREC-a.

7. BEREC, Komisija i dotično državno regulatorno tijelo blisko surađuju na utvrđivanju najprikladnijeg i najučinkovitijeg rješenja u svjetlu regulatornih ciljeva i načela utvrđenih u ovoj Direktivi, istodobno obraćajući dužnu pozornost stajalištima sudionika na tržištu i potrebi da se osigura razvoj dosljedne regulatorne prakse.

8. Konačna odluka koju donese državno regulatorno tijelo se objavljuje.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

Članak ~~8~~36.

Usklađena dodjela radijskih frekvencija

Ako je korištenje radijskih frekvencija već usklađeno, a uvjeti pristupa i postupci dogovoreni i poduzeća kojima se dodjeljuju radijske frekvencije izabrana u skladu s međunarodnim sporazumima i pravilima ~~Zajednice~~ Unije , države članice pravo korištenja tih radijskih frekvencija dodjeljuju u skladu s prethodno navedenim. Pod uvjetom da su svi nacionalni uvjeti vezani uz pravo na korištenje dotičnih radijskih frekvencija zadovoljeni u slučaju zajedničkog postupka odabira, države članice ne ~~nameću~~ određuju dodatne uvjete, dodatne kriterije ili postupke koji bi ograničili, izmijenili ili odgodili ispravnu primjenu zajedničke dodjele takvih radijskih frekvencija.

↓ novo

Članak 37.

Postupak zajedničkog ovlaštenja za dodjelu pojedinačnih prava korištenja radiofrekvencijskog spektra

1. Dvije ili više država članica mogu surađivati međusobno te s Komisijom i BEREC-om kako bi ispunile svoje obveze iz članaka 13., 46. i 54. zajedničkim utvrđivanjem zajedničkih aspekata postupka ovlaštenja te zajedničkim izvođenjem postupka odabira za dodjelu pojedinačnih prava korištenja za dotični radiofrekvencijski spektar, gdje je to primjenjivo s

bilo kojim zajedničkim vremenskim rasporedom utvrđenim u skladu s člankom 53. Postupak zajedničkog ovlaštenja ispunjava sljedeće kriterije:

- (s) pojedinačne nacionalne postupke ovlaštenja pokreću i provode nadležna tijela prema zajednički dogovorenom rasporedu;
- (t) po potrebi se predviđaju zajednički uvjeti i postupci odabira i dodjele pojedinačnih prava među dotičnim državama članicama;
- (u) po potrebi se predviđaju zajednički ili usporedivi uvjeti koji se povezuju s pojedinačnim pravima korištenja među dotičnim državama članicama, kojima se među ostalim korisnicima omogućuje dodjela sličnih blokova radiofrekvencijskog spektra;
- (v) otvara se u bilo kojem trenutku dok se postupak ovlaštenja ne provede u drugim državama članicama.

2. Ako su mjere poduzete u svrhe iz stavka 1. obuhvaćene područjem primjene članka 35. stavka 1., dotična državna regulatorna tijela istovremeno slijede postupak predviđen tim člankom.

POGLAVLJE III.

POSTUPCI USKLADIVANJA

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 21. (prilagođeno)
⇒ novo

~~Članak 19-38.~~

Postupci usklađivanja

1. Ne dovodeći u pitanje članke ~~37.~~ i 45., članak 46. stavak 3., članak 47. stavak 3. i članak 53. ~~ove Direktive i članke 6. i 8. Direktive 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju)~~, kada Komisija utvrdi da odstupanja između državnih regulatornih tijela ~~⇒ ili drugih nadležnih tijela ⇐~~ u provedbi regulatornih zadaća utvrđenih u ovoj Direktivi ~~i posebnim Direktivama~~ mogu stvoriti ~~zapreku~~ ~~⇒~~ prepreku ~~⇐~~ unutarjem tržištu, Komisija može, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje BEREC-a, dati preporuku ili donijeti odluku u vezi s usklađenom primjenom odredaba ove Direktive i ~~posebnih Direktiva~~ kako bi promicala ostvarivanje ciljeva utvrđenih u članku ~~38.~~

2. ~~Kada Komisija daje preporuku sukladno stavku 1., ona djeluje u skladu s savjetodavnim postupkom iz članka 22. stavka 2.~~

Države članice osiguravaju da državna regulatorna ~~⇒~~ i druga nadležna ~~⇐~~ tijela u najvećoj mjeri poštuju ~~te~~ preporuke ~~⇐~~ u skladu sa stavkom 1. ~~⇐~~ pri obavljanju svojih zadaća. Kada državno regulatorno tijelo ~~⇒~~ ili drugo nadležno tijelo ~~⇐~~ odluči ne pridržavati se preporuke, o tome obavješćuje Komisiju obrazlažući svoje stajalište.

3. Odluke donijete sukladno stavku 1. mogu uključiti samo utvrđivanje usklađenog ili koordiniranog pristupa radi rješavanja sljedećih ~~predmeta~~ ~~⇐~~ pitanja ~~⇐~~ :

- (w) nedosljedne provedbe općih regulatornih pristupa pri pravnom uređenju tržišta elektroničkih ~~komunikacija~~ ~~⇐~~ komunikacija ~~⇐~~ prilikom primjene

članaka ~~15.~~ 62. i ~~16.~~ 65. od strane državnih regulatornih tijela, kada to predstavlja prepreku unutarnjem tržištu. Takve se odluke ne odnose na posebne objave koje izdaju državna regulatorna tijela sukladno članku ~~7.a~~ 33.;

U takvom slučaju, Komisija predlaže nacrt odluke samo:

- nakon isteka ~~od~~ najmanje dvije godine nakon donošenja Preporuke Komisije koja obuhvaća isti predmet, i
  - kada u najvećoj mjeri uzima u obzir mišljenje BEREC-a o donošenju takve odluke, koje BEREC daje u roku od tri mjeseca nakon zahtjeva Komisije;
- (x) ~~brojevnog označavanja~~ numeriranja , uključujući brojeva područja, prenosivosti brojeva i identifikatora, sustava prevođenja brojeva i adresa, te pristup hitnoj službi brojem 112.

4. Odluka iz stavka 1. ~~cilj koje je izmijeniti elemente ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je,~~ donosi se u skladu s ~~regulatornim postupkom~~ ispitivanja s kontrolom iz članka ~~22. stavka 3.~~ 110. stavka 4.

5. BEREC može na ~~osnovi~~ vlastitu inicijativu obavijestiti Komisiju je li potrebno donijeti mjere sukladno stavku 1.

<p>↓ 2002/21/EZ (prilagođeno) →₁ 2009/140/EZ članak 1. stavak 19. točka (a)</p>
--

Članak ~~17.~~ 39.

Normizacija

1. ~~Djelujući u skladu s postupcima navedenim u članku 22. stavku 2.,~~ Komisija sastavlja i objavljuje u *Službenom listu Europske unije zajednica* popis neobaveznih normi i/ili specifikacija koje će služiti kao osnova za poticanje usklađenog ~~pružanja~~ davanja na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža, pružanja elektroničkih komunikacijskih usluga i pripadajuće opreme i usluga. Kad je potrebno, Komisija može, ~~djelujući u skladu s postupkom navedenom u članku 22. stavku 2. i~~ nakon savjetovanja s Odborom osnovanim Direktivom 2015/1535/EU ~~98/34/EZ~~, zahtijevati da norme donesu europske normizacijske organizacije (Europski odbor za normizaciju (CEN), Europski odbor za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) i Europski institut za telekomunikacijske norme (ETSI)).

2. Države članice potiču ~~upotrebu~~ korištenje normi i/ili specifikacija navedenih u stavku 1. za pružanje usluga, tehničkih sučelja i/ili mrežnih funkcija, samo u onom opsegu koji je nužan za osiguravanje interoperabilnosti usluga i povećanja slobode izbora korisnicima.

Sve dok se norme i/ili specifikacije ne objave u skladu sa stavkom 1., države članice potiču primjenu normi i/ili specifikacija koje su donijele europske normizacijske organizacije.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 19. točka (b) (prilagođeno)

U nedostatku takvih normi i/ili ~~tehničkih~~ specifikacija, države članice potiču provedbu međunarodnih normi ili preporuka koje su donijele Međunarodna telekomunikacijska unija (ITU), Europska konferencija poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT), Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO) i ~~Međunarodno elektrotehničko povjerenstvo~~ ☒ Međunarodna elektrotehnička komisija ☒ (IEC).

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

Kad postoje međunarodni norme, države članice potiču europske normizacijske organizacije da koriste te norme, ili njihove relevantne dijelove, kao temelj za uspostavljanje normi, osim u slučajevima kad bi takve norme ili relevantni dijelovi bili neučinkoviti.

3. Ako norme i/ili specifikacije navedene u stavku 1. nisu pravilno provedene tako da se interoperabilnost usluga u jednoj ili više država članica ne ~~osigurava~~ ☒ može osigurati ☒, primjena tih normi i/ili specifikacija može se ~~propisati~~ ☒ učiniti ☒ obveznom u skladu s postupkom navedenim u stavku 4., samo u onoj mjeri koja je potrebna za osiguranje navedene interoperabilnosti ~~usluga~~ i povećanja slobode izbora korisnicima.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 19. točka (c) (prilagođeno)

4. Kada Komisija namjerava propisati obveznu provedbu određenih normi i/ili ~~tehničkih~~ specifikacija, ona objavljuje ~~priopćenje~~ ☒ obavijest ☒ u *Službenom listu Europske unije* i poziva sve zainteresirane strane da javno iznesu svoje primjedbe. Komisija poduzima primjerene provedbene mjere i propisuje obveznu provedbu ☒ relevantnih ☒ normi, pozivajući se na njih kao na obvezne norme u popisu normi i/ili ~~tehničkih~~ specifikacija objavljenom u *Službenom listu Europske unije*.

5. Kada Komisija ocijeni da norme i/ili tehničke specifikacije iz stavka 1. više ne pridonose osiguranju usklađenih elektroničkih komunikacijskih usluga, ili da više ne zadovoljavaju potrebe korisnika ili da ometaju tehnološki razvoj, ona ih ~~isključujući u skladu sa savjetodavnim postupkom utvrđenim u članku 22. stavku 3.,~~ skida s popisa normi i/ili ~~tehničkih~~ specifikacija iz stavka 1.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)
→₁ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 19. točka (d)

6. Ako Komisija smatra da norme i/ili specifikacije navedene u stavku 4. više ne doprinose pružanju usklađenih elektroničkih komunikacijskih usluga ili više ne zadovoljavaju potrebe potrošača ili sprečavaju tehnološki razvoj, ona ih ~~isključujući~~ →₁ poduzima primjerene provedbene mjere i skida te norme i/ili ~~tehničke~~ specifikacije s popisa normi i/ili ~~tehničkih~~ specifikacija iz stavka 1 ←.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 19. točka (e) (prilagođeno)
⇒ novo

~~6.a7.~~ Provedbene mjere iz stavaka 4. i 6., kojima je cilj izmjena elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući ju, donose se u skladu s regulatornim postupkom ⇒ ispitivanja ⇐ s kontrolom iz članka ~~110. stavka 4~~ ~~22. stavka 3.~~

↓ 2002/21/EZ

~~78.~~ Ovaj se članak ne primjenjuje ni na jedan ključan zahtjev, specifikaciju sučelja ili usklađene norme na koje se primjenjuju odredbe Direktive ~~2014/53/EU~~ ~~1999/5/EZ~~.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

~~Članak 18.~~

~~Interoperabilnost digitalnih interaktivnih televizijskih usluga~~

~~1. S ciljem promicanja slobodnog protoka informacija, medijskog pluralizma i kulturne raznolikosti, države članice potiču, u skladu s odredbama članka 17. stavka 2.:~~

~~— (a) davatelje digitalnih interaktivnih usluga za javnu distribuciju u Zajednici preko digitalnih interaktivnih televizijskih platformi, bez obzira na način prijenosa, na korištenje otvorenog API-ja;~~

~~— (b) davatelje sve opreme napredne digitalne televizije korištene za prijem digitalnih interaktivnih televizijskih usluga preko interaktivnih digitalnih televizijskih platformi, na usklađivanje s otvorenim API-jem u skladu s minimalnim zahtjevima odgovarajućih normi ili specifikacija;~~

~~— (c) pružatelji usluga i davatelji opreme digitalne televizije da suraduju pri osiguranju funkcionalno povezanih televizijskih usluga za krajnje korisnike s invaliditetom.~~

~~2. Ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 1. točku (b) Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu), države članice potiču vlasnike API-ja na pružanje svih informacija potrebnih pružateljima digitalnih interaktivnih televizijskih usluga za pružanje svih usluga koje podupire API s punom funkcionalnošću, pod uvjetima koji su poštene, razumni i nediskriminirajući te uz prikladnu naknadu.~~

GLAVA V.: SIGURNOST I CJELOVITOST

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 15. (prilagođeno)
⇒ novo

~~Članak 13.a40.~~

~~Sigurnost i cjelovitost~~ ☒ mreža i usluga ☒

1. Države članice osiguravaju da poduzeća koja daju na korištenje ~~elektroničke~~ javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge donesu prikladne tehničke i ustrojstvene mjere kako bi ~~na prikladan način ovladali opasnostima po~~ odgovarajuće upravljali rizicima za sigurnost mreža i usluga. Uzimajući u obzir najnovija dostignuća, ovim se mjerama osigurava razina sigurnosti primjerena predviđenoj opasnosti. Posebno se poduzimaju mjere koje sprječavaju i svode na najmanju mjeru utjecaj događaja vezanih uz sigurnost na korisnike i ~~međusobno povezane~~ na druge mreže i usluge .

2. Države članice osiguravaju da poduzeća koja daju na korištenje ~~elektroničke~~ javne komunikacijske mreže poduzmu sve primjerene mjere kako bi jamčili cjelovitost svojih mreža te time osigurali neprekinuto pružanje usluga preko tih mreža.

3. Države članice osiguravaju da poduzeća koja daju na korištenje javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge obavijeste bez nepotrebnog odlaganja nadležno ~~državno regulatorno~~ tijelo o povredi sigurnosti ~~ili gubitku cjelovitosti~~ koji su značajno utjecali na ~~djelovanje~~ rad mreža ili usluga.

Kako bi se odredila važnost učinka nekog incidenta u pogledu sigurnosti, osobito se uzimaju u obzir sljedeći parametri:

- (y) broj korisnika na koje utječe kršenje;
- (z) trajanje kršenja;
- (aa) geografski obuhvat područja na koje utječe kršenje;
- (bb) mjera u kojoj se ometa funkcioniranje usluge;
- (cc) utjecaj na gospodarske i društvene aktivnosti.

Dotično ~~državno regulatorno~~ nadležno tijelo prema potrebi obavješćuje ~~državna regulatorna~~ nadležna tijela u drugim državama članicama i Europsku agenciju za sigurnost mreža i informacija mrežnu i informacijsku sigurnost (ENISA). Kada utvrdi da je objava kršenja sigurnosti u interesu javnosti, dotično ~~državno regulatorno~~ nadležno tijelo može o tome obavijestiti javnost ili zatražiti od poduzeća da to učine.

Jednom godišnje dotično ~~državno regulatorno~~ nadležno tijelo dostavlja Komisiji i ENISA-i sažeto izvješće o ~~prijavama~~ obavijestima koje je primilo i o poduzetim akcijama u skladu s ovim stavkom.

~~4. Uzimajući u najvećoj mjeri u obzir mišljenje ENISA-e, Komisija može donijeti odgovarajuće tehničke provedbene mjere radi usklađivanja mjera iz stavaka 1., 2. i 3., uključujući mjere kojima se određuju okolnosti, obrazac i postupci koji se primjenjuju prilikom prijavljivanja. Ove se tehničke provedbene mjere u najvećoj mogućoj mjeri temelje se na europskim i međunarodnim normama te ne sprječavaju države članice da donesu dodatne propise kako bi ispunili ciljeve utvrđene u stavcima 1. i 2.~~

~~Ove se provedbene mjere, kojima je cilj izmijeniti elemente ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući ju, donose u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3.~~

↓ novo

4. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje Uredba (EU) 2016/679 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka ni Direktiva 2002/58/EU o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija.

5. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 109. radi utvrđivanja mjera iz stavaka 1. i 2., uključujući mjere kojima se određuju okolnosti, format i postupci koji se primjenjuju na zahtjeve obavješćivanja. Delegirani se akti u najvećoj mogućoj mjeri temelje na europskim i međunarodnim normama te ne sprječavaju države članice da donesu dodatne zahtjeve kako bi ispunile ciljeve utvrđene u stavcima 1. i 2.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 15. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~13.~~41.

Provedba i primjena

1. Države članice osiguravaju da nadležna ~~državna regulatorna~~ tijela, kako bi provela članak ~~13.~~40.,   imaju ovlasti izdavati obvezujuće napatke, uključujući one koji se odnose na mjere potrebne za ispravak kršenja i vremenske rokove provedbe, poduzećima koja daju na korištenje javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge.

2. Države članice osiguravaju da nadležna ~~državna regulatorna~~ tijela imaju ovlasti zahtijevati od poduzeća koja daju na korištenje javne komunikacijske mreže ili pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge da:

(a) dostave informacije potrebne za procjenu sigurnosti i/ili cjelovitosti svojih usluga i mreža, uključujući dokumente vezane uz sigurnosnu politiku; i

(b) ~~podnesu sigurnosnu procjenu~~ podvrgnu se sigurnosnoj reviziji, koju je izvršilo kvalificirano nezavisno tijelo ili nadležno ~~državno~~ tijelo, te rezultate te procjene stave na raspolaganje ~~državnom regulatornom~~ nadležnom tijelu. Cijenu ~~procjene~~ revizije plaća poduzeće.

3. Države članice osiguravaju da ~~državna regulatorna~~ nadležna tijela imaju sve potrebne ovlasti da ispituju slučajeve nepridržavanja odredaba, kao i njihove posljedice na sigurnost i ~~cjelovitost~~ mreža i usluga .

↓ novo

4. Kako bi se primijenio članak 40., države članice osiguravaju da nadležna tijela imaju ovlasti dobiti pomoć timova za odgovor na računalne sigurnosne incidente („CSIRT-ovi”) na temelju članka 9. Direktive (EU) 2016/1148/EU u pogledu pitanja obuhvaćenih zadaćama CSIRT-ova u skladu s Prilogom I. točkom 2. te Direktive.

5. Kada je to prikladno i u skladu s nacionalnim pravom, nadležna tijela savjetuju se i surađuju s relevantnim nacionalnim tijelima kaznenog progona, nadležnim tijelima kako su definirana u članku 8. stavku 1. Direktive (EU) 2016/1148 i nacionalnim tijelima za zaštitu podataka.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 15.

~~4. Te odredbe ne dovode u pitanje članak 3. ove Direktive.~~

↓ 2002/20/EZ

~~Članak 13.~~

~~Naknade za prava korištenja i prava na instalaciju opreme~~

~~Države članice mogu nadležnom tijelu dozvoliti da uvede naknade za prava korištenja radijskih frekvencija ili brojeva ili za prava na instalaciju opreme na, iznad ili ispod javnog ili privatnog vlasništva koje odražavaju potrebu osiguranja optimalnog korištenja tih resursa. Države članice osiguravaju da su te naknade objektivno opravdane, transparentne, nediskriminirajuće i proporcionalne u odnosu na njihovu namjenu i uzimaju u obzir ciljeve iz članka 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna Direktiva).~~

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

⊗ DIO II. MREŽE ⊗

⊗ GLAVA I.: ULAZAK NA TRŽIŠTE I UVOĐENJE ⊗

~~Članak 13.~~ 42.

Naknade za prava korištenja ⊗ radiofrekvencijskog spektra ⊗ i prava na instalaciju opreme

Države članice mogu ~~nadležnom~~ ⊗ nadležnom ⊗ tijelu dozvoliti da uvede naknade za prava korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⊗ ili brojeva ili za prava na instalaciju opreme na, iznad ili ispod javne ili privatne ~~vlasništva~~ ⊗ imovine ⊗ ⇒ koje se upotrebljava za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga ili davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme ⊗ kojima ~~odražavaju potrebu~~ se osigurava optimalno korištenje tih resursa. Države članice osiguravaju da su te naknade objektivno opravdane, transparentne, nediskriminirajuće i proporcionalne u odnosu na njihovu namjenu i uzimaju u obzir ciljeve iz članka 3. i 4. te članka 45. stavka 2. ~~8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna Direktiva)~~ ⊗ , te da: ⊗

↓ novo

- (dd) su neutralne u pogledu usluge i tehnologije, podliježu samo ograničenjima u skladu s člankom 45 stavcima 4. i 5. dok promiču djelotvorno i učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra te maksimalno povećavaju društvenu i gospodarsku korist radiofrekvencijskog spektra;
- (ee) uzimaju u obzir potrebu za poticanjem razvoja inovativnih usluga; i
- (ff) uzimaju u obzir moguća alternativna korištenja resursa.

2. Države članice osiguravaju da cijene rezervacije utvrđene kao minimalne naknade za prava korištenja radiofrekvencijskog spektra odražavaju dodatne troškove koje uključuju uvjeti povezani s tim pravima kako bi se postigli ciljevi na temelju članka 3 i 4. te članka 45. stavka 2., kao što su obveze pokrivenosti koje ne bi bile obuhvaćene uobičajenim tržišnim normama, u skladu sa stavkom 1.

3. Države članice primjenjuju načine plaćanja povezane sa stvarnom dostupnošću dotičnog radiofrekvencijskog spektra, koji ne opterećuju neopravdano dodatna ulaganja u mreže i pripadajuću opremu potrebnu za učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra i pružanje povezanih usluga.

4. Države članice osiguravaju da kada nadležna tijela odrede naknade, ona uzimaju u obzir druge naknade ili administrativne naknade povezane s općim ovlaštenjem ili pravima korištenja utvrđenima na temelju ove Direktive kako ne bi došlo do nepotrebnog financijskog opterećenja poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge te radi poticanja optimalnog korištenja dodijeljenih resursa.

5. Određivanje naknada na temelju ovog članka ispunjava zahtjeve iz članka 23. te, po potrebi, članka 35., članka 48. stavka 6. i članka 54.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

POGLAVLJE 1.

⊠ PRISTUP ZEMLJIŠTU ⊠

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

Članak ~~11~~43.

Pravo puta

1. Države članice osiguravaju, u slučajevima kad nadležno tijelo razmatra:

- zahtjev za dodjelu prava na instaliranje opreme na, preko ili ispod javnog ili privatnog vlasništva poduzeću koje je ovlašteno za pružanje ⊠ davanje na korištenje ⊠ javnih komunikacijskih mreža, ili
- zahtjev za dodjelu prava na instaliranje opreme na, preko i ispod javnog vlasništva poduzeću koje je ovlašteno za pružanje ⊠ davanje na korištenje ⊠ elektroničkih komunikacijskih mreža osim javnih,

da ono:

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 13. točka (a)

- postupa na temelju jednostavnih, učinkovitih, transparentnih i javno dostupnih postupaka, primijenjenih na nediskriminirajući način i bez odgode, te u svakom slučaju donosi odluku u roku od šest mjeseci od primjene, osim u slučajevima izvlaštenja, i

---

↓ 2002/21/EZ

- poštuje načelo transparentnosti i nediskriminacije pri određivanju uvjeta za svako takvo pravo.

Gore spomenuti postupci mogu se razlikovati ovisno o tome je li podnositelj zahtjeva pružatelj javne komunikacijske mreže ili ne.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 13. točka (b)

2. Države članice osiguravaju učinkovito strukturno razdvajanje funkcije za dodjelu prava iz stavka 1. od aktivnosti povezanih s vlasništvom ili kontrolom kada tijela javne ili lokalne vlasti zadržavaju vlasništvo ili kontrolu nad poduzećima koja upravljaju javnim elektroničkim komunikacijskim mrežama i/ili javno dostupnim elektroničkim komunikacijskim uslugama.

↓ 2002/21/EZ

~~3. Države članice osiguravaju postojanje djelotvornih mehanizama s ciljem omogućavanja poduzećima podnošenja žalbe na odluke o dodjeli prava na instaliranje opreme tijelu koje je neovisno o zainteresiranim strankama.~~

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 14.

~~Članak 12.~~

~~Zajednička lokacija i zajedničko korištenje dijelova mreže i povezane opreme za davatelje električnih komunikacijskih mreža~~

~~1. Kada poduzeće koje daje na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ima pravo, na temelju nacionalnog zakonodavstva, postaviti opremu na, preko ili ispod javne ili privatne nekretnine, ili može iskoristiti postupak izvlaštenja ili uporabe nekretnine, državna regulatorna tijela mogu, u potpunosti vodeći računa o načelu razmjernosti, odrediti zajedničko korištenje te opreme ili nekretnine, uključujući zgrade, ulaze u zgrade, ožičenje zgrade, antenske stupove, antene, tornjeve i ostale potporne konstrukcije, kabelske kanale, cijevi, šahtove, ormariće.~~

~~2. Države članice mogu zahtijevati od nositelja prava iz stavka 1. da zajednički koriste opremu ili nekretninu (uključujući fizičku zajedničku lokaciju) ili da poduzmu mjere kako bi se olakšalo usklađivanje javnih radova da bi se zaštitio okoliš, ljudsko zdravlje, javna sigurnost ili kako bi se zadovoljili ciljevi urbanističkog i prostornog planiranja, i to samo nakon javne rasprave tijekom koje se svim zainteresiranim stranama pruža mogućnost da iznesu svoja stajališta. Takvi dogovori o zajedničkom korištenju ili usklađivanju mogu uključiti pravila o raspodjeli troškova opreme ili nekretnina koje se zajednički koriste.~~

~~3. Države članice osiguravaju da državna tijela, nakon odgovarajućeg razdoblja javne rasprave tijekom koje sve zainteresirane strane imaju mogućnost iskazati svoja stajališta, također imaju ovlasti odrediti obvezu zajedničkog korištenja ožičenja unutar zgrade ili do prve sabirne ili razdjelne točke kada je ona smještena izvan zgrade, nositeljima prava iz stavka 1. i/ili vlasniku takvog ožičenja, kada je to opravdano s obrazloženjem da bi~~

~~udvostručenje takve infrastrukture bilo gospodarski neučinkovito ili fizički nepraktično. Takvi dogovori o zajedničkom korištenju mogu uključiti pravila o raspodjeli troškova opreme ili nekretnine koje se zajednički koriste vodeći računa o opasnosti kada je to primjereno.~~

~~4. Države članice osiguravaju da nadležna državna tijela mogu zahtijevati od poduzeća da pruže potrebne informacije, ako ih nadležna državna tijela budu zahtijevala, kako bi ova tijela, zajedno s državnim regulatornim tijelima, mogla utvrditi detaljni zapisnik prirode, raspoloživosti i zemljopisne lokacije opreme iz stavka 1. te ga staviti na raspolaganje zainteresiranim stranama.~~

↓ novo

Članak 44.

Zajednička lokacija i zajedničko korištenje dijelova mreže i pripadajuće opreme za davatelje električnih komunikacijskih mreža

1. Ako je operator ostvario pravo na temelju nacionalnog zakonodavstva da instalira opremu na, preko ili ispod javne ili privatne imovine, ili je iskoristio postupak za izvlaštenje ili korištenje imovine, nadležna tijela mogu odrediti zajedničku lokaciju i zajedničko korištenje dijelova mreže i instalirane pripadajuće opreme kako bi se zaštitili okoliš, javno zdravlje, javna sigurnost ili ostvarili ciljevi urbanističkog i prostornog planiranja. Zajednička lokacija ili zajedničko korištenje dijelova mreže i instalirane opreme te zajedničko korištenje imovine mogu se odrediti samo nakon odgovarajućeg razdoblja javne rasprave, tijekom kojeg se svim zainteresiranim stranama daje prilika da izraze svoje mišljenje i samo u određenim područjima gdje se takvo zajedničko korištenje smatra nužnim radi ostvarivanja ciljeva predviđenih ovim člankom. Nadležna tijela mogu odrediti zajedničko korištenje takve opreme ili imovine, uključujući zemljište, zgrade, ulaze u zgrade, ožičenje zgrade, antenske stupove, antene, tornjeve i ostale potporne konstrukcije, kabelaške kanale, cijevi, šahtove, ormariće ili mjere kojima se olakšava koordinacija javnih radova. Državna regulatorna tijela po potrebi predviđaju pravila o raspodjeli troškova zajedničkog korištenja opreme ili imovine i o koordinaciji građevinskih radova.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 14. (prilagođeno)
⇒ novo

~~52. Mjere koje poduzima državne regulatorne ⇒ nadležno ⇐ tijelo sukladno ☒ u skladu s ☒ ovim članku su nepristrane, transparentne, nediskriminirajuće i razmjerne. Prema potrebi ove se mjere provode u koordinaciji s ⇒ državnim regulatornim ⇐ tijelima lokalne vlasti.~~

POGLAVLJE II.

PRISTUP RADIOFREKVENCIJSKOM SPEKTRU

ODJELJAK 1. OVLAŠTENJA

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 10. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~9.45.~~

Upravljanje radiofrekvencijskim spektrom ~~radijskim frekvencijama za elektroničke komunikacijske usluge~~

1. Vodeći računa o činjenici da ~~su radijske frekvencije~~ ⇒ je radiofrekvencijski spektar ⇐ javno dobro koje ima važnu društvenu, kulturnu i gospodarsku vrijednost, države članice na svom teritoriju osiguravaju učinkovito upravljanje ~~radijskim frekvencijama~~ ⇒ radiofrekvencijskim spektrom ⇐ za elektroničke komunikacijske usluge ⇒ i mreže ⇐ u skladu s člancima ~~8.3.~~ i ~~4.8.a.~~ Države članice osiguravaju da se dodjela ⇒ radiofrekvencijskog ⇐ spektra, koji se rabi za elektroničke komunikacijske usluge ⇒ i mreže, ⇐ i izdavanje općih ovlaštenja ili pojedinačnih prava korištenja za takav ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijski spektar ⇐, koje obavljaju nadležna ~~nacionalna tijela~~, temelje na nepristranim, transparentnim, nediskriminirajućim i razmjernim ~~mjerilima~~ kriterijima .

Kod primjene ovog članka države članice poštuju odgovarajuće međunarodne sporazume, uključujući Radijske propise Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU) ⇒ i druge sporazume donesene u okviru ITU-a ⇐, te mogu uzeti u obzir javni interes.

2. Države članice promiču usklađivanje korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ u cijeloj ~~Zajednici~~ Uniji , u skladu s potrebom da osiguraju njegovo učinkovito i djelotvorno ~~uporabu~~ korištenje te koristi za potrošače, kao što je ekonomija razmjera i ~~funkcionalna povezanost~~ interoperabilnost usluga i mreža . Pritom one postupaju u skladu s člankom ~~8.a.~~ 4. i Odlukom ~~br.~~ 676/2002/EZ (~~Odluka o radiofrekvencijskom spektru~~) ⇒ među ostalim ⇐ ~~:~~

↓ novo

- (gg) osiguravanjem pokrivenosti visoke kakvoće i brzine za svoje državno područje i stanovništvo, u zatvorenom i na otvorenom, uključujući duž bitnih prometnih putova, uključujući transeuropsku prometnu mrežu;
- (hh) osiguravanjem da područja sličnih značajki, posebno u pogledu uvođenja mreže ili gustoće naseljenosti, podliježu uvjetima dosljedne pokrivenosti;
- (ii) olakšavanjem brzog razvoja u Uniji novih bežičnih komunikacijskih tehnologija i aplikacija, uključujući prema potrebi u međusektorskom pristupu;

- (jj) osiguravanjem sprečavanja prekograničnih ili nacionalnih štetnih smetnji u skladu s člancima 28. i 46. te poduzimanjem odgovarajućih preventivnih i korektivnih mjera u tu svrhu;
- (kk) promicanjem zajedničkog korištenja radiofrekvencijskog spektra među sličnim i/ili različitim korištenjima radiofrekvencijskog spektra putem odgovarajućih utvrđenih pravila i uvjeta zajedničkog korištenja, uključujući zaštitu postojećih prava korištenja, u skladu s pravom Unije;
- (ll) primjenom najprikladnijeg i najzahtjevnijeg mogućeg sustava ovlaštenja u skladu s člankom 46. tako da se maksimalno povećaju fleksibilnost, dijeljenje i učinkovitost u korištenju radiofrekvencijskog spektra;
- (mm) osiguravanjem da su pravila za dodjelu, prijenos, obnovu, izmjenu i ukidanje prava korištenja radiofrekvencijskog spektra jasno i transparentno utvrđena te da se primjenjuju radi jamčenja regulatorne sigurnosti, dosljednosti i predvidljivosti;
- (nn) osiguravanjem dosljednosti i predvidljivosti u cijeloj Uniji u pogledu načina na koji se korištenje radiofrekvencijskog spektra ovlašćuje u zaštiti javnog zdravlja od štetnih elektromagnetskih polja.

Prilikom donošenja tehničkih mjera usklađivanja na temelju Odluke br. 676/2002/EZ, Komisija može, uzimajući u najvećoj mjeri u obzir mišljenje Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra, donijeti provedbenu mjeru kojom se utvrđuje, na temelju članka 46. ove Direktive, podliježu li prava u usklađenom radiofrekvencijskom pojasu općem ovlaštenju ili pojedinačnim pravima korištenja. Te se provedbene mjere donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 110. stavka 4.

Ako Komisija razmatra djelovanje kako bi osigurala mjere u skladu s člankom 39., ona može tražiti savjet Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra u pogledu implikacija bilo koje takve norme ili specifikacije za koordinaciju, usklađivanje i dostupnost radiofrekvencijskog spektra. Komisija u najvećoj mjeri uzima u obzir savjet Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra prilikom poduzimanja sljedećih koraka.

3. U slučaju slabe državne ili regionalne potražnje na tržištu za korištenjem usklađenog radiofrekvencijskog pojasa i podložno mjeri usklađivanja donesenoj na temelju Odluke br. 676/2002/EZ, države članice mogu dopustiti alternativno korištenje cijelog tog pojasa ili njegova dijela, uključujući postojeće korištenje, u skladu sa stavicama 4. i 5., pod uvjetom:

- (oo) da se nalaz o slaboj potražnji na tržištu za korištenjem usklađenog radiofrekvencijskog pojasa temelji na javnoj raspravi u skladu s člankom 23.;
- (pp) da takvo alternativno korištenje ne sprečava niti ometa dostupnost ili korištenje usklađenog radiofrekvencijskog pojasa u drugim državama članicama; i
- (qq) da dotične države članice propisno uzimaju u obzir dugoročnu dostupnost ili korištenje usklađenog radiofrekvencijskog pojasa u Uniji i ekonomije razmjera za opremu koja proizlazi iz korištenja usklađenog radiofrekvencijskog spektra u Uniji.

Alternativno korištenje dopušteno je samo iznimno. Ono podliježe reviziji svake tri godine ili na zahtjev potencijalnog korisnika za korištenje radiofrekvencijskog pojasa u skladu s mjerom usklađivanja podnesen nadležnom tijelu. Država članica obavješćuje Komisiju i druge države članice o donesenoj odluci te o rezultatu svake revizije, zajedno s njezinim obrazloženjem.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 10. (prilagođeno)
⇒ novo

~~34.~~ Ako drugim podstavkom nije drukčije predviđeno, države članice osiguravaju da se sve vrste tehnologije koje se rabe za elektroničke komunikacijske usluge ~~⇒ ili mreže ⇐~~ mogu rabiti u ~~radiofrekvencijskim pojasevima~~ ~~⇒ radiofrekvencijskom spektru ⇐~~ koji je proglašen ~~raspoloživim~~ ~~☒~~ dostupnim ~~☒~~ za elektroničke komunikacijske usluge u njihovu Planu za dodjelu nacionalnih frekvencija u skladu s pravom ~~Zajednice~~ ~~☒~~ Unije ~~☒~~ .

Međutim, države članice mogu predvidjeti razmjerna i nediskriminirajuća ograničenja za vrste radijskih mreža ili tehnologija bežičnog pristupa koje se rabe za elektroničke komunikacijske usluge kada je nužno:

- (a) izbjeći štetne smetnje;
- (b) zaštititi javno zdravlje od ~~djelovanja~~ elektromagnetskih polja ~~☒~~ , uzimajući u najvećoj mjeri u obzir Preporuku Vijeća br. 1999/519/EZ⁹³; ~~☒~~
- (c) osigurati tehničku kakvoću usluge;
- (d) osigurati najveće ~~radijskih frekvencija~~ ~~⇒ zajedničko korištenje resursa radiofrekvencijskog spektra u skladu s pravom Unije; ⇐~~
- (e) zaštititi učinkovito ~~uporabu~~ ~~☒~~ korištenje ~~☒~~ ~~⇒ radiofrekvencijskog ⇐~~ spektra; ili
- (f) osigurati ispunjenje ciljeva od općeg interesa u skladu sa stavkom ~~54.~~

~~45.~~ Ako nije drukčije predviđeno drugim podstavkom, države članice osiguravaju da se sve vrste elektroničkih komunikacijskih usluga mogu ~~odvijati~~ ~~☒~~ pružati ~~☒~~ unutar ~~radiofrekvencijskih pojaseva~~ ~~⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐~~ koji je proglašen ~~raspoloživim~~ ~~☒~~ dostupnim ~~☒~~ za elektroničke komunikacijske usluge u njihovu Planu za dodjelu nacionalnih frekvencija u skladu s pravom ~~Zajednice~~ ~~☒~~ Unije ~~☒~~ . Međutim, države članice mogu predvidjeti razmjerna i nediskriminirajuća ograničenja za vrste pruženih elektroničkih komunikacijskih usluga, uključujući, prema potrebi, ispunjenje zahtjeva Radijskih propisa Međunarodne telekomunikacijske unije.

Mjere koje zahtijevaju pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga u određenom radiofrekvencijskom pojasu dostupnom za elektroničke komunikacijske usluge opravdavaju se kako bi se osiguralo ispunjenje ciljeva od općeg interesa koje su utvrdile države članice u skladu s pravom ~~Zajednice~~ ~~☒~~ Unije ~~☒~~ , kao što su, ali ne i ograničeni na,:

- (a) zaštita ljudskih života;
- (b) promicanje društvenog, regionalnog ili teritorijalnog povezivanja;
- (c) izbjegavanje neučinkovitog ~~uporabe~~ ~~☒~~ korištenja ~~☒~~ ~~radijskih frekvencija~~ ~~⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐~~ ; ili
- (d) promicanje kulturne i jezične raznolikosti i pluralizma medija, na primjer pružanjem usluga ~~radijskog i televizijskog prijenosa~~ ~~☒~~ radiodifuzije ~~☒~~ .

⁹³ Preporuka 1999/519/EZ Vijeća od 12. srpnja 1999. o ograničavanju izloženosti stanovništva elektromagnetskim poljima (od 0 Hz do 300 GHz) (SL L 1999., 30.7.1999., str. 59.).

Mjere kojima se zabranjuje pružanje bilo koje druge elektroničke komunikacijske usluge u određenom radiofrekvencijskom pojasu, mogu se predvidjeti samo kada ih opravdava potreba za uslugom zaštite ljudskih života. U iznimnim slučajevima mogu države članice proširiti takvu mjeru kako bi se ispunili drugi ciljevi od općeg interesa koje su države članice odredile u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije .

~~65.~~ Države članice redovito preispituju potrebu uvođenja ograničenja iz stavaka ~~3.4.~~ i ~~4.5.~~ te objavljuju rezultate takvih preispitivanja.

↓ novo

7. Ograničenja utvrđena prije 25. svibnja 2011. u skladu su sa stavcima 4 i 5. do datuma primjene ove Direktive.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 10.

~~6. Stavci 3. i 4. primjenjuju se na dodijeljeni radiofrekvencijski spektar za osiguranje elektroničkih komunikacijskih usluga, izdavanje općih ovlaštenja i dodjeljivanje pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija nakon 25. svibnja 2011.~~

~~Dodijeljeni radiofrekvencijski spektar, opća ovlaštenja i pojedinačna prava korištenja, koji su na snazi do 25. svibnja 2011., podložni su odredbama članka 9.a.~~

~~7. Ne dovodeći u pitanje odredbe posebnih Direktiva i uzimajući u obzir bitne nacionalne okolnosti, države članice mogu utvrditi pravila kako bi spriječile gomilanje pričuva u radiofrekvencijskom spektru, posebno utvrđivanjem krajnjih rokova za učinkovito korištenje prava uporabe koja imaju nositelji prava te uvođenjem kazni, uključujući novčane kazne, ili ukidanjem prava uporabe u slučaju nepridržavanja rokova. Ova se pravila utvrđuju i primjenjuju na razmjeran, nediskriminirajući i transparentan način.~~

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 3.
(prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~5.46.~~

~~Prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva~~ **Ovlaštenje korištenja radiofrekvencijskog spektra**

1. Države članice osiguravaju korištenje radiofrekvencijskog spektra, uključujući zajedničko korištenje, ~~radijskih frekvencija~~ na temelju općih ovlaštenja i ograničavaju dodjelu pojedinačnih prava ili korištenja za radiofrekvencijski spektar na situacije kada su takva prava potrebna za maksimalno povećanje učinkovitog korištenja u svjetlu potražnje i uzimajući u obzir kriterije utvrđene u drugom podstavku . U svim ostalim slučajevima one utvrđuju uvjete za korištenje radiofrekvencijskog spektra u općem ovlaštenju.

U tu svrhu države članice odlučuju o najprikladnijem režimu za ovlašćivanje korištenja radiofrekvencijskog spektra, uzimajući u obzir ~~Kada je nužno, države članice mogu davati pojedinačna prava korištenja kako bi se:~~

↓ novo

(a) posebne značajke dotičnog radiofrekvencijskog spektra;

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 3.
⇒ novo

(b) ⇒ potrebu za zaštitom od ~~izbjeci~~ štetne smetnje;

↓ novo

(c) zahtjeve za pouzdani dogovor o zajedničkom korištenju, po potrebi;

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 3.
(prilagođeno)
⇒ novo

(d) ⇒ odgovarajuću razinu otpornosti prijemnika kako bi se ~~osigurala tehnička kvaliteta~~ kakvoća komunikacija ili ~~usluge~~

(e) ~~zaštitilo učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra, ili~~

(f) ~~ispunili drugi~~ ciljeve od općeg interesa ~~što~~ kako su ih odredile države članice u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije .

↓ novo

Prilikom primjene općeg ovlaštenja ili pojedinačnih prava uzimajući u obzir mjere donesene na temelju Odluke br. 676/2002/EZ kada je dotični pojas radiofrekvencijskog spektra usklađen, države članice nastoje smanjiti probleme štetnih smetnji, uključujući u slučajevima zajedničkog korištenja radiofrekvencijskog spektra na temelju kombinacije općeg ovlaštenja i pojedinačnih prava korištenja. Čineći to, one uzimaju u obzir potrebu:

- za zadržavanjem poticaja za uključivanje tehnologija otpornog prijemnika u uređaje;
- za sprečavanjem prepreka koje uzrokuju alternativni korisnici;
- za izbjegavanjem u najvećoj mogućoj mjeri primjene načela nesmetanja i nezaštićivanja na režime općeg ovlaštenja; i
- za zaštitom od izvanpojasnih smetnji, gdje je to načelo još primjenjivo.

2. Kada donose odluku na temelju stavka 1. radi olakšavanja zajedničkog korištenja radiofrekvencijskog spektra, nadležna tijela osiguravaju da su pravila i uvjeti za zajedničko korištenje radiofrekvencijskog spektra jasno utvrđeni i konkretno navedeni u aktima ovlaštenja.

3. Uzimajući u najvećoj mjeri u obzir mišljenje Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra, Komisija može donijeti provedbene mjere o načinima primjene kriterija, pravila i uvjeta iz stavaka 1. i 2. u pogledu usklađenog radiofrekvencijskog spektra. Ona donosi te mjere u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 110. stavka 4.

Članak 47.

Uvjeti povezani s općim ovlaštenjima i pravima korištenja za radiofrekvencijski spektar

1. Nadležna tijela povezuju uvjete s pojedinačnim pravima i općim ovlaštenjima za korištenje radiofrekvencijskog spektra u skladu s člankom 13. stavkom 1. tako da se osigura najdjelotvornije i najučinkovitije korištenje radiofrekvencijskog spektra od strane korisnika općeg ovlaštenja ili nositelja pojedinačnih prava ili bilo koje treće osobe kojoj je prodano ili iznajmljeno pojedinačno pravo ili njegov dio. Ona jasno definiraju sve takve uvjete, uključujući potrebnu razinu korištenja i mogućnost trgovanja i najma u vezi s tom obvezom kako bi se osigurala provedba tih uvjeta u skladu s člankom 30. Uvjetima povezanim s obnovom prava korištenja radiofrekvencijskog spektra ne smiju se pružati nedopuštene prednosti postojećim nositeljima tih prava.

Kako bi se povećala učinkovitost radiofrekvencijskog spektra, prilikom utvrđivanja količine i vrste radiofrekvencijskog spektra koja se dodjeljuje, nadležno tijelo osobito uzima u obzir:

- a. mogućnost kombiniranja komplementarnih radiofrekvencijskih pojaseva u jednom postupku dodjele; i
- b. važnost veličine blokova radiofrekvencijskog spektra ili mogućnosti kombiniranja takvih blokova u odnosu na njihova moguća korištenja, posebno razmatrajući potrebe novih komunikacijskih sustava u nastajanju.

Nadležna tijela pravovremeno se savjetuju sa zainteresiranim stranama i obavješćuju ih o uvjetima povezanim s pojedinačnim pravima korištenja i općim ovlaštenjima prije njihova određivanja. Ona unaprijed utvrđuju i na transparentan način obavješćuju zainteresirane strane o kriterijima za ocjenu ispunjavanja tih uvjeta.

2. Prilikom povezivanja uvjeta s pojedinačnim pravima korištenja radiofrekvencijskog spektra nadležna tijela mogu ovlastiti zajedničko korištenje pasivne ili aktivne infrastrukture ili radiofrekvencijskog spektra te sporazume o komercijalnom pristupu roamingu ili zajedničko uvođenje infrastrukture za pružanje usluga ili davanje na korištenje mreža koje se oslanjaju na korištenje radiofrekvencijskog spektra, osobito radi osiguravanja djelotvornog i učinkovitog korištenja radiofrekvencijskog spektra ili poboljšanja pokrivenosti. Uvjeti povezani s pravima korištenja ne sprečavaju zajedničko korištenje radiofrekvencijskog spektra. Provedba povezanih uvjeta u skladu s ovim stavkom u poduzećima i dalje podliježe pravu tržišnog natjecanja.

3. Komisija može donijeti provedbene mjere kako bi utvrdila načine primjene uvjeta koje države članice mogu povezati s ovlaštenjima za korištenje usklađenog radiofrekvencijskog spektra u skladu sa stavcima 1. i 2., uz iznimku naknada na temelju članka 42.

U pogledu zahtjeva za pokrivenost na temelju Priloga I. dijela D, svaka provedbena mjera ograničena je na utvrđivanje kriterija koje će nadležno tijelo upotrebljavati za definiranje i mjerenje obveza pokrivenosti, uzimajući u obzir sličnosti regionalnih geografskih značajki, gustoću naseljenosti, gospodarski razvoj ili razvoj mreže za posebne vrste elektroničkih komunikacija i razvoj potražnje. Provedbene mjere ne obuhvaćaju definiciju posebnih obveza pokrivenosti.

Te se provedbene mjere donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 110. stavka 4., uzimajući u najvećoj mjeri u obzir svako mišljenje Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 3.
(prilagođeno)
⇒ novo

⊗ ODJELJAK 2. PRAVA KORIŠTENJA ⊗

Članak 48.

⊗ Dodjela pojedinačnih prava korištenja za radiofrekvencijski spektar ⊗

21. Kada je nužno dati pojedinačna prava korištenja ~~radijskih frekvencija i brojeva~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐, države članice, na zahtjev, daju takva prava bilo kojem poduzeću koje daje na korištenje mreže ili pruža usluge na temelju općeg ovlaštenja iz članka ~~3.12.~~, podložno odredbama članka ~~6.13.~~, ~~7.54.~~ i članka ~~11.21.~~ stavka 1. točke (c) ~~ove Direktive~~ te bilo kojim drugim pravilima koja osiguravaju učinkovitu korištenje tih izvora u skladu s ⊗ ovom ⊗ Direktivom ~~2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

2. Ne dovodeći u pitanje posebne ~~mjerila~~ ⊗ kriterije ⊗ i postupke koje su donijele države članice da bi dale prava ~~uporabe~~ ⊗ korištenja ⊗ ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ pružateljima usluga ⊗ radiodifuzije ⊗ sadržaja ~~radijskog ili televizijskog prijenosa~~ kako bi se slijedili ciljevi od općeg interesa u skladu s pravom ~~Zajednice~~ ⊗ Unije ⊗, prava korištenja ~~radijskih frekvencija i brojeva~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ ~~jamče~~ ⊗ dodjeljuju ⊗ se putem otvorenih, nepristranih, transparentnih, nediskriminirajućih i razmjernih postupaka i, u slučaju radijskih frekvencija, u skladu s odredbama članka ~~9.15~~ ~~Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

3. Iznimka u odnosu na zahtjev za otvorenim postupcima može se primijeniti u slučajevima kada je davanje pojedinačnih prava korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ pružateljima usluga ⊗ radiodifuzije ⊗ sadržaja ~~radijskog ili televizijskog prijenosa~~ nužno kako bi se postigli ciljevi od općeg interesa koje su utvrdile države članice u skladu s pravom ~~Zajednice~~ ⊗ Unije ⊗.

↓ novo

4. Nadležna tijela razmatraju zahtjeve za pojedinačna prava korištenja radiofrekvencijskog spektra u kontekstu postupaka odabira na temelju objektivnih, transparentnih, razmjernih i nediskriminirajućih kriterija prihvatljivosti koji su unaprijed utvrđeni i odražavaju uvjete koji se povezuju s takvim pravima. Ona mogu zahtijevati sve potrebne informacije od podnositelja zahtjeva kako bi na temelju navedenih kriterija ocijenili sposobnost podnositelja zahtjeva da ispune uvjete. Ako na temelju te ocjene tijelo zaključi da podnositelj zahtjeva ne posjeduje traženu sposobnost, ono će dostaviti propisno obrazloženu odluku u tu svrhu.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 3.
(prilagođeno)
⇒ novo

5. Kada se daju prava ~~uporabe~~ ⊗ korištenja ⊗, države članice određuju može li nositelj prava prenositi ⇒ ili iznajmiti ⇐ ta prava te pod kojim uvjetima. Kada se radi o ~~radijskim~~

frekvencijama ⇒ radiofrekvencijskom spektru ⇐ , takva je odredba u skladu s člancima 9.45. i 9.b 51. ove Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

Kada države članice daju prava korištenja na ograničeni vremenski rok, trajanje je za dotičnu uslugu primjereno ciljevima kojima se teži, vodeći računa o potrebi da se omogući odgovarajući rok za amortizaciju ulaganja.

Kada se daju pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija na rok od 10 godina ili više, a takva se prava ne smiju prenositi ni iznajmljivati između poduzeća sukladno članku 9.b. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), nadležno državno tijelo osigurava da se primjenjuju mjerila za davanje pojedinačnih prava korištenja te da se postupi po njima tijekom trajanja dozvole, posebno na temelju opravdanog zahtjeva nositelja prava. Ako ta mjerila više nisu važeća, pojedinačno pravo korištenja mijenja se u opće ovlaštenje za korištenje radijskih frekvencija, pod uvjetom da se prethodno pošalje obavijest i nakon razumnog roka, ili to pravo korištenja poduzeća mogu između sebe prenositi ili iznajmljivati u skladu s člankom 9.b. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

36. Odluke o davanju prava korištenja donose se, dostavljaju ili objavljuju što je moguće prije nakon što državno regulatorno tijelo primi potpuni zahtjev, u roku od tri tjedna u slučaju brojeva koji su dodijeljeni za posebne namjene u okviru nacionalnog plana brojevnog označavanja, i u roku od šest tjedana u slučaju ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ radijskih frekvencija ⇒ proglašenog dostupnim za ⇐ koje su dodijeljene kako bi ih rabile elektroničke komunikacijske službe ☒ usluge ☒ u okviru ☒ u njihovom ☒ planu ☒ dodjele ☒ nacionalnih frekvencija. ☒ Taj ☒ vremenski rok za radijske frekvencije ne dovodi u pitanje ni jedan primjenjivi međunarodni sporazum koji se odnosi na uporabu ☒ korištenje ☒ radijskih frekvencija ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ ili orbitalnih položaja.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 3.
(prilagođeno)
⇒ novo

Članak 49.

☒ Trajanje prava ☒

Kada države članice ⇒ ovlašćuju korištenje radiofrekvencijskog spektra putem pojedinačnih ⇐ daju prava korištenja na ograničeni vremenski rok, ⇒ one osiguravaju da se ovlaštenje dodjeljuje za razdoblje koje je ⇐ trajanje je za dotičnu uslugu primjereno ciljevima kojima se teži, vodeći računa o potrebi da se ⇒ osigura djelotvorno i učinkovito korištenje i promiču učinkovita ulaganja, uključujući ⇐ omogući ☒ omogućavanjem ☒ odgovarajućeg roka za amortizaciju ulaganja.

↓ novo

2. Ako države članice dodjeljuju prava korištenja usklađenog radiofrekvencijskog spektra za ograničeno vremensko razdoblje, ta prava korištenja usklađenog radiofrekvencijskog spektra vrijede najmanje 25 godina, osim u slučaju privremenih prava, privremenog produljenja prava na temelju stavka 3. i prava za sekundarno korištenje u usklađenim radiofrekvencijskim pojasevima.

3. Države članice mogu produljiti trajanje prava korištenja za kratko razdoblje kako bi osigurale istovremeni istek prava u jednom ili nekoliko radiofrekvencijskih pojaseva.

Članak 50.

Obnova prava

1. Nadležna tijela donose odluku o obnovi pojedinačnih prava korištenja za usklađeni radiofrekvencijski spektar najmanje tri godine prije isteka tih prava. Ona razmatraju takvu obnovu, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev nositelja prava, u potonjem slučaju najranije pet godina prije isteka dotičnih prava. Time se ne dovode u pitanje klauzule o obnovi primjenjive na postojeća prava.

2. Prilikom donošenja odluke na temelju stavka 1. nadležna tijela uzimaju u obzir sljedeće:

(a) postizanje ciljeva iz članka 3., članka 45. stavka 2. i članka 48. stavka 2. te ciljeve javne politike na temelju nacionalnog prava ili prava Unije;

(b) provedbu mjere donesene na temelju članka 4. Odluke br. 676/2002/EZ;

(c) reviziju odgovarajuće provedbe uvjeta povezanih s dotičnim pravom;

(d) potrebu promicanja ili izbjegavanja narušavanja tržišnog natjecanja u skladu s člankom 52.;

(e) poboljšanje učinkovitosti korištenja radiofrekvencijskog spektra u svjetlu tehnološkog ili tržišnog razvoja;

(f) potrebu za izbjegavanjem ozbiljnih prekida u pružanju usluga.

3. Prilikom razmatranja moguće obnove pojedinačnih prava korištenja radiofrekvencijskog spektra za koji je broj prava korištenja ograničen, nadležna tijela provode otvoren, transparentan i nediskriminirajući postupak za ispitivanje kriterija iz stavka 2. te posebno

(a) svim zainteresiranim stranama, uključujući korisnike i potrošače, daju priliku izraziti mišljenje putem javne rasprave u skladu s člankom 23.; i

(b) jasno navode razloge za takvu moguću obnovu.

Ako kao rezultat rasprave na temelju prvog podstavka postoji dokaz o potražnji na tržištu među poduzećima koja nisu nositelji prava korištenja radiofrekvencijskog spektra u dotičnom radiofrekvencijskom pojasu, nadležno tijelo dodjeljuje prava na temelju članka 54.

4. Odluci o odobrenju obnove prava prilaže se revizija naknada koje su povezane s njima. Nadležna tijela po potrebi mogu prilagoditi naknade za prava korištenja u skladu s načelima utvrđenima u članku 42. stavcima 1. i 2.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 11. (prilagođeno)

Članak 9.a

Preispitivanje ograničenja u vezi s postojećim pravima

~~1. Za razdoblje od pet godina, koje počinje teći od 25. svibnja 2011., države članice mogu omogućiti nositeljima prava korištenja radijskih frekvencija koja su im dodijeljena prije toga datuma i koja će ostati valjana za rok od najmanje pet godina nakon tog datuma, da podnesu~~

~~zahtjev nadležnom državnom tijelu da ponovno procijeni ograničenja njihovih prava u skladu s člankom 9. stavcima 3. i 4.~~

~~Prije donošenja ove odluke, nadležno državno tijelo obavješćuje nositelja prava o svojoj ponovnoj procjeni ograničenja, navodeći opseg prava nakon ponovne procjene, te odobrava nositelju prava razumni rok da povuče svoj zahtjev.~~

~~Ako nositelj prava povuče svoj zahtjev, pravo ostaje nepromijenjeno do isteka ili kraja petomjesečnog razdoblja, prema onome što je prije.~~

~~2. Nakon petomjesečnog razdoblja iz stavka 1. države članice poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale primjenu članka 9. stavaka 3. i 4. na sve preostala opća ovlaštenja ili pojedinačna prava korištenja i dodjelu radiofrekvencijskog spektra za elektroničke komunikacijske usluge koje su na snazi 25. svibnja 2011.~~

~~3. Pri primjeni ovog članka države članice poduzimaju primjerene mjere da bi promicale pošteno tržišno natjecanje.~~

~~4. Mjere donesene pri primjeni ovog članka ne predstavljaju dodjelu novih prava korištenja te stoga ne podliježu odgovarajućim odredbama članka 5. stavka 2. Direktive 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju).~~

↓ 2002/20/EZ

~~Članak 17.~~

~~Postojeća ovlaštenja~~

↓ 2009/140/EZ članak 3.
stavak 10.

~~1. Ne dovodeći u pitanje članak 9.a. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), države članice usklađuju opća ovlaštenja i pojedinačna prava korištenja, koja već postoje, s člancima 5., 6. i 7. i Prilogom ovoj Direktivi najkasnije 19. prosinca 2011.~~

~~2. Kada je rezultat primjene stavka 1. umanjeno prava ili smanjenje produljenja općih ovlaštenja i pojedinačnih prava korištenja koja već postoje, države članice mogu produljiti valjanost tih ovlaštenja i prava do najkasnije 30. rujna 2012. uz uvjet da se time ne ugrožavaju prava drugih poduzeća na temelju prava Zajednice. Države članice o takvim produljenjima obavješćuju Komisiju i za njih navode razloge.~~

↓ 2009/20/EZ (prilagođeno)

~~3. Ako država članica može dokazati da bi ukidanje uvjeta iz ovlaštenja koji se odnosi na pristup elektroničkim komunikacijskim mrežama i koji je bio na snazi prije dana stupanja ove Direktive na snagu, stvorio znatne poteškoće poduzećima koji su koristili pogodnost mandatnog pristupa drugoj mreži, pri čemu nije moguće s tim poduzećima pregovarati o novim sporazumima pod razumnim komercijalnim uvjetima prije datuma primjene iz članka 18. stavka 1. drugog podstavka, tada države članice mogu zatražiti privremeno produljenje trajanja relevantnog(-ih) uvjeta. Takvi se zahtjevi podnose najkasnije do datuma početka primjene iz članka 18. stavka 1. drugog podstavka i u njima se navodi uvjet ili uvjeti i rok za koji se traži privremeno produljenje.~~

~~Država članica obavješćuje Komisiju o razlozima za traženje produljenja roka. Komisija je dužna zahtjev razmotriti, vodeći računa o konkretnoj situaciji u toj državi članici i o dotičnom poduzeću ili poduzećima, te o potrebi osiguranja koherentnog regulatornog okruženja na razini Zajednice. Ona donosi odluku o tome hoće li odobriti ili odbiti takav zahtjev i ako donese odluku o odobrenju zahtjeva, odlučuje i o opsegu i trajanju produljenja. Komisija svoju odluku dostavlja dotičnoj državi članici u roku od šest mjeseci od primitka zahtjeva za produljenje roka. Te se odluke objavljuju u Službenom listu Europskih zajednica.~~

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 11. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 9. b 51.

Prijenos ili iznajmljivanje pojedinačnih prava korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ☒ radiofrekvencijskog spektra ☒

1. Države članice osiguravaju da poduzeća mogu drugim poduzećima, u skladu s ~~priloženim~~ uvjetima povezanim s pravima korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ☒ te u skladu s nacionalnim postupcima, prenijeti ili iznajmiti pojedinačna prava korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ☒ u radiofrekvencijskim pojasevima za koje je to predviđeno u provedbenim mjerama donesenim sukladno stavku ~~3.~~ 4. ⇒ ili bilo kojom drugom mjerom Unije kao što je program upravljanja radiofrekvencijskim spektrom donesen na temelju članka 4. stavka 4. ☒

Što se tiče drugih radiofrekvencijskih pojaseva, države članice mogu, u skladu s nacionalnim postupcima, također omogućiti poduzećima da drugim poduzećima prenesu ili iznajme pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija.

☒ Ne dovodeći u pitanje stavak 3., ☒ Uvjeti priloženi uz pojedinačna prava korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ☒ i dalje se primjenjuju nakon prijena ili iznajmljivanja, osim ako nadležno ~~državno~~ tijelo nije drukčije odredilo.

Države članice mogu također odrediti da se odredbe ovog stavka ne primjenjuju kada je pojedinačno pravo ☒ poduzeća na ☒ korištenje radijskih frekvencija ~~poduzeća~~ prvotno besplatno dobiveno.

2. Države članice osiguravaju da se, u skladu s nacionalnim postupcima, ~~nakana~~ ☒ namjera ☒ nekog poduzeća da prenese prava korištenja ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ☒, kao i njihov učinkoviti prijenos, priopći ⇒ državnom regulatornom tijelu i ☒ nadležnom ~~državnom~~ tijelu odgovornom za ~~odobranje~~ ☒ dodjelu ☒ pojedinačnih prava korištenja te da se ta ~~nakana~~ ☒ namjera ☒ objavi. Kada se ☒ korištenje ☒ ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ radiofrekvencijskog spektra ☒ uskladilo primjenom Odluke br. 676/2002/EZ (Odluka o radiofrekvencijskom spektru) ili drugim mjerama ~~Zajednice~~ ☒ Unije ☒, bilo kakav takav prijenos u skladu je s takvim usklađenim ~~uporabom~~ ☒ korištenjem ☒.

↓ novo

3. Komisija dopušta prijenos ili iznajmljivanje prava korištenja radiofrekvencijskog spektra kada se zadržavaju izvorni uvjeti povezani s pravima korištenja. Ne dovodeći u pitanje potrebu osiguravanja nenarušavanja tržišnog natjecanja, osobito u skladu s člankom 52. ove Direktive, države članice:

- (a) obavljaju trgovanje i iznajmljivanje prema najnezahtjevnijem mogućem postupku;
- (b) nakon obavijesti najmodavca ne odbijaju najam prava korištenja radiofrekvencijskog spektra osim ako se najmodavac ne obveže preuzeti odgovornost za ispunjavanje izvornih uvjeta povezanih s pravima korištenja;
- (c) nakon zahtjeva stranaka odobravaju prijenos prava korištenja radiofrekvencijskog spektra osim ako novi nositelj ne može ispuniti izvorne uvjete prava korištenja.

Točkama (a) do (c) ne dovodi se u pitanje nadležnost država članica da provedu usklađenost s uvjetima povezanim s pravima korištenja u bilo kojem trenutku s obzirom na najmodavca i najmoprimca, u skladu sa svojim nacionalnim pravom.

Nadležna tijela olakšavaju prijenos ili iznajmljivanje prava korištenja radiofrekvencijskog spektra pravovremenim razmatranjem svakog zahtjeva za prilagodbu uvjeta povezanih s pravom i osiguravanjem da se prava ili radiofrekvencijski spektar koji je s njima povezan u najboljoj mjeri mogu podijeliti ili raščlaniti.

S obzirom na prijenos ili iznajmljivanje prava korištenja radiofrekvencijskog spektra, nadležna tijela objavljuju sve pojedinosti povezane s pojedinačnim pravima koja se mogu prodavati u standardiziranom elektroničkom formatu kada prava nastanu i čuvaju te pojedinosti dok god prava postoje.

↓ 2009/140/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

~~43.~~ Komisija može donijeti odgovarajuće provedbene mjere radi utvrđivanja radiofrekvencijskih pojaseva za koja prava korištenja radijskih frekvencija poduzeća mogu međusobno prenositi ili iznajmljivati. Ove mjere ne obuhvaćaju frekvencije koje se rabe za ~~radio-prijenose~~ ☒ radiodifuziju ☒.

Ove tehničke provedbene mjere, ~~kojima je cilj izmjena elemenata ove Direktive koji nisu ključni tako što je dopunjavaju,~~ donose se u skladu s ~~regulatornim~~ postupkom ⇒ ispitivanja ⇐ ~~s kontrolom~~ iz članka ☒ 110. stavka 4. ☒ ~~22. stavka 3.~~

↓ novo

Članak 52.

Tržišno natjecanje

1. Državna regulatorna tijela promiču učinkovito tržišno natjecanje i izbjegavaju narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu prilikom odlučivanja o dodjeli, izmjeni ili obnovi prava korištenja radiofrekvencijskog spektra za elektroničke komunikacijske usluge i mreže u skladu s ovom Direktivom.

2. Kada države članice dodjeljuju, mijenjaju ili obnavljaju prava korištenja radiofrekvencijskog spektra, njihova državna regulatorna tijela mogu poduzeti odgovarajuće mjere kao što su:

- (a) ograničavanje količine radiofrekvencijskog spektra za koji se prava korištenja dodjeljuju bilo kojem poduzeću ili povezivanje uvjeta s takvim pravima korištenja, kao što je pružanje veleprodajnog pristupa, nacionalnog ili regionalnog roaminga, u

određenim radiofrekvencijskim pojasevima ili u određenim skupinama radiofrekvencijskih pojaseva sličnih značajki;

- (b) rezerviranje, ako je to prikladno u pogledu iznimne situacije na nacionalnom tržištu, određenog dijela frekvencijskog pojasa ili skupine pojaseva za dodjelu novim sudionicima;
- (c) odbijanje dodjele novih prava korištenja radiofrekvencijskog spektra ili dopuštenja novih korištenja radiofrekvencijskog spektra u određenim radiofrekvencijskim pojasevima, ili povezivanja uvjeta s dodjelom novih prava korištenja radiofrekvencijskog spektra ili s ovlaštenjem novih korištenja radiofrekvencijskog spektra kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja dodjelom, prijenosom ili akumulacijom prava korištenja;
- (d) zabrana ili određivanje uvjeta o prijenosima prava korištenja radiofrekvencijskog spektra, koji ne podliježu kontroli pripajanja na nacionalnoj razini ili na razini Unije ako bi mogli dovesti do znatne štete za tržišno natjecanje;
- (e) izmjena postojećih prava u skladu s ovom Direktivom ako je to potrebno za *ex post* otklanjanje narušavanja tržišnog natjecanja uzrokovanog bilo kakvim prijenosom ili kumulacijom prava korištenja radiofrekvencijskog spektra.

Uzimajući u obzir tržišne uvjete i dostupna mjerila, državna regulatorna tijela temelje svoju odluku na objektivnoj i na budućnost usmjerenoj ocjeni uvjeta tržišnog natjecanja i toga jesu li takve mjere potrebne za zadržavanje ili postizanje djelotvornog tržišnog natjecanja i vjerojatnih učinaka takvih mjera na postojeća i buduća ulaganja gospodarskih subjekata na tržištu, osobito za pokretanje mreže.

3. Prilikom primjene stavka 2. državna regulatorna tijela djeluju u skladu s postupcima predviđenima u člancima 18., 19., 23. i 35. ove Direktive.

ODJELJAK 3. POSTUPCI

Članak 53.

Koordinirano određivanje vremena dodjela

Kako bi se koordiniralo korištenje usklađenog radiofrekvencijskog spektra u Uniji i uzimajući u obzir različite situacije na nacionalnim tržištima, Komisija može provedbenom mjerom:

- (a) utvrditi jedan ili po potrebi nekoliko zajedničkih krajnjih datuma do kojih se ovlašćuje korištenje posebnih usklađenih pojaseva radiofrekvencijskog spektra;
- (b) gdje je to potrebno za osiguravanje djelotvornosti koordinacije, donijeti prijelazne mjere u pogledu trajanja prava na temelju članka 49., kao što su produljenje ili smanjenje njihova trajanja, kako bi se prilagodilo postojeća prava ili ovlaštenja takvom usklađenom datumu.

Te se provedbene mjere donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 110. stavka 4., u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

Članak ~~7~~.54.

⊗ Postupak kojim se ograničava broj prava korištenja koja se dodjeljuju za radiofrekvencijski spektar ⊗

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 5. točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

1. ⊗ Ne dovodeći u pitanje bilo koji provedbeni akt donesen u skladu s člankom 53., ⊗ ~~Kada država članica~~ ⇒ zaključi da pravo korištenja radiofrekvencijskog spektra ne može biti dodijeljeno u skladu s člankom 46. ⇐ ⊗ i kada razmatra ⊗ ~~razmatra~~ ograničenje broja prava korištenja koja se dodjeljuju za ⇒ radiofrekvencijski spektar ⇐ ~~radijske frekvencije ili produljenje trajanja postojećih prava, a što nije u skladu s uvjetima utvrđenim u tim pravima,~~ ona, inter alia:

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

(a) ⇒ jasno navodi razloge za ograničavanje prava korištenja, osobito ⇐ ⊗ uzimanjem ⊗ ~~uzima~~ u obzir potrebe ostvarenja maksimalne koristi za korisnike i potrebu olakšanja razvoja tržišnog natjecanja ⇒, te preispituje ograničenje u redovitim intervalima ili na opravdan zahtjev poduzeća na koja se to odnosi ⇐ ;

(b) daje svim zainteresiranim stranama, uključujući korisnike i potrošače, mogućnost da izraze svoja stajališta u pogledu bilo kojeg ograničenja ⊗ putem javne rasprave ⊗ u skladu s člankom 23. ~~6. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~ ⇒ . U slučaju usklađenog radiofrekvencijskog spektra, ta javna rasprava započinje u roku od šest mjeseci od donošenja provedbene mjere na temelju Odluke br. 676/2002/EZ osim ako tehnički razlozi u njemu zahtijevaju dulji rok ⇐ ;

↓ novo

2. Kada država članica zaključi da broj prava korištenja mora biti ograničen, ona jasno definira i opravdava ciljeve koji se žele postići postupkom odabira i kvantificira ih gdje je to moguće, uzimajući u obzir potrebu ispunjavanja nacionalnih ciljeva i ciljeva unutarnjeg tržišta. Ciljevi koje država članica može utvrditi radi oblikovanja posebnog postupka odabira ograničeni su na jedan ili više sljedećih:

(a) poboljšanje pokrivenosti;

(b) potrebna kakvoća usluge;

(c) promicanje tržišnog natjecanja;

(d) promicanje inovativnosti i razvoja poslovanja; i

(e) osiguravanje da se naknadama promiče optimalno korištenje radiofrekvencijskog spektra u skladu s člankom 42.;

Državno regulatorno tijelo jasno definira i opravdava izbor postupka odabira, uključujući svaku prethodnu fazu za pristup postupku odabira. Ono također jasno navodi ishod svake povezane ocjene tehničke i gospodarske situacije te situacije u pogledu tržišnog natjecanja na tržištu i daje razloge za moguće korištenje i odabir mjera u skladu s člankom 35.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 5.
točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

3. ~~(e)~~ ☒ Države članice ☒ objavljuju bilo koju odluku ⇒ o izabranom postupku i povezanim elementima ⇐ ~~o ograničavanju dodjele prava korištenja ili obnovi prava korištenja~~, ☒ jasno ☒ navodeći razloge za tu odluku; ⇒ i kako su uzele u obzir mjeru koju je donijelo državno regulatorno tijelo u skladu s člankom 35. Također objavljuje uvjete koji će biti povezani s pravima korištenja. ⇐

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

4. ~~(d)~~ Nakon utvrđivanja postupka, ☒ država članica ☒ izdaje poziv na podnošenje zahtjeva za dodjelu prava korištenja; †

~~(e) preispituje ograničenja u primjerenim vremenskim razmacima ili na opravdani zahtjev poduzeća na koja se odnose ograničenja.~~

52. U slučaju da zemlja članica zaključi da se mogu dodjeljivati daljnja prava korištenja ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ ~~radijskih frekvencija~~ ⇒ ili kombinacija različitih vrsta prava ⇐ , ⇒ uzimajući u obzir napredne metode za zaštitu od štetnih smetnji, ⇐ tada objavljuje takav zaključak i ⇒ pokreće postupak ⇐ ~~izdaje poziv na podnošenje zahtjeva za dodjele tih prava.~~

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 5.
točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

63. Kada dodjelu prava korištenja ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ ~~radijskih frekvencija~~ treba ograničiti, države članice takva prava dodjeljuju na temelju mjerila odabira ⇒ i postupka koji su utvrdila njihova državna regulatorna tijela na temelju članka 35., ⇐ koji moraju biti nepristrani, transparentni, nediskriminirajući i razmjerni. Bilo koja takva mjerila odabira moraju u obzir uzimati važnost ostvarenja ciljeva ~~iz članka 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~ i zahtjeva iz članaka 3., 4., 28. i 459 ~~te Direktive.~~

↓ novo

7. Komisija može donijeti provedbene mjere kojima se utvrđuju kriteriji kako bi koordinirala provedbu obveza na temelju stavaka 1. do 3. u državama članicama. Provedbene mjere donose se u skladu s postupkom iz članka 110. stavka 4. i u najvećoj mjeri uzimajući u obzir mišljenje Skupine za politiku radiofrekvencijskog spektra.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
→₁ 2009/140/EZ članak 3.
stavak 5. točka (c)
⇒ novo

84. Kad se koriste natječajni ili ~~usporedni~~ usporedivi postupci odabira, države članice mogu produljiti maksimalni rok od šest mjeseci iz članka ~~48. stavka 6. 5. stavka 3.~~ za onoliko vremena koliko je potrebno da se osigura da je taj postupak pravedan, razuman, otvoren i transparentan svim zainteresiranim stranama, ali najviše za osam mjeseci ⇒ , podložno bilo kojem posebnom rasporedu utvrđenom u skladu s člankom 53. ⇐ .

Ova vremenska ograničenja ne dovode u pitanje sve primjenjive međunarodne sporazume koji se odnose na korištenje ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ ~~radijskih frekvencija~~ i satelitske koordinacije.

95. Ovaj članak ne dovodi u pitanje prijenos prava za korištenje ⇒ radiofrekvencijskog spektra ⇐ ~~radijskih frekvencija~~ u skladu s →₁ člankom ~~51.9.b~~ ← ove Direktive ~~2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

↓ novo

POGLAVLJE III.

UVOĐENJE I KORIŠTENJE BEŽIČNE MREŽNE OPREME

Članak 55.

Pristup radijskim lokalnim mrežama

1. Nadležna tijela dopuštaju pružanje pristupa putem radijskih lokalnih mreža javnoj komunikacijskoj mreži te korištenje usklađenog radiofrekvencijskog spektra za to pružanje, podložno samo primjenjivim uvjetima općeg ovlaštenja.

Ako to pružanje nije komercijalne prirode ili pomoćno uz neku drugu komercijalnu aktivnost ili javnu uslugu koja ne ovisi o prijenosu signala na tim mrežama, bilo koje poduzeće, javno tijelo ili krajnji korisnik koji pruža takav pristup ne podliježe općem ovlaštenju za davanje na korištenje elektroničkih komunikacijskih mreža ili pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga na temelju članka 12., obvezama u pogledu prava krajnjih korisnika na temelju glave III. dijela III. ove Direktive niti obvezama međusobnog povezivanja njihovih mreža na temelju članka 59. stavka 1.

2. Nadležna tijela ne sprječavaju pružatelje javnih komunikacijskih mreža ili javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga da dopuste pristup svojim mrežama javnosti, putem radijskih lokalnih mreža koje se mogu nalaziti u prostorima krajnjeg korisnika, podložno pridržavanju primjenjivih uvjeta općeg ovlaštenja i prethodno informiranom pristanku krajnjeg korisnika.

3. U skladu osobito s člankom 3. stavkom 1. Uredbe 2015/2120 Europskog parlamenta i Vijeća,⁹⁴ nadležna tijela osiguravaju da pružatelji javnih komunikacijskih mreža ili javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga jednostrano ne ograničavaju:

- a) pravo krajnjih korisnika na pristup radijskim lokalnim mrežama po vlastitom izboru koje pružaju treće osobe;
- b) pravo krajnjih korisnika da drugim krajnjim korisnicima putem radijskih lokalnih mreža recipročno ili općenitije dopuste pristup mrežama tih davatelja, uključujući na temelju inicijativa trećih osoba kojima se ujedinjuju radijske lokalne mreže različitih krajnjih korisnika te se one čine javno dostupnima.

U tu svrhu pružatelji javnih komunikacijskih mreža ili javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga stavljaju na raspolaganje i aktivno nude, jasno i transparentno, proizvode ili posebne ponude kojima se njihovim krajnjim korisnicima pruža pristup trećim osobama putem radijske lokalne mreže.

4. Nadležna tijela ne ograničavaju pravo krajnjih korisnika da drugim krajnjim korisnicima recipročno ili općenitije dopuste pristup svojim radijskim lokalnim mrežama, uključujući na temelju inicijativa trećih strana kojima se ujedinjuju radijske lokalne mreže različitih krajnjih korisnika te se one čine javno dostupnima.

5. Nadležna tijela ne ograničavaju pružanje pristupa radijskim lokalnim mrežama javnosti:

- (a) za tijela javne vlasti u prostorima u kojima se ona nalaze ili u neposrednoj blizini tih prostora, kada je to pružanje pomoćno uz javne usluge koje se pružaju u tim prostorima;
- (b) za inicijative nevladinih organizacija ili tijela javne vlasti da se radijske lokalne mreže različitih krajnjih korisnika ujedine i učine recipročno ili općenitije dostupnima, uključujući, po potrebi, radijske lokalne mreže kojima je javni pristup predviđen u skladu s točkom (a).

Članak 56.

Uvođenje i rad bežičnih pristupnih točaka s malim prostornim dosegom

1. Nadležna nacionalna tijela dopuštaju uvođenje, povezivanje i rad neupadljivih bežičnih pristupnih točaka s malim prostornim dosegom u okviru općeg sustava ovlaštenja te ne smiju pojedinačnim urbanističkim dozvolama ili na neki drugi način nepotrebno ograničiti to uvođenje, povezivanje ili rad ako je takvo korištenje usklađeno s provedbenim mjerama donesenima na temelju stavka 2. Bežične pristupne točke s malim prostornim dosegom ne podliježu nikakvim naknadama većima od administrativnih naknada koje mogu biti povezane s općim ovlaštenjem u skladu s člankom 16.

Ovim stavkom ne dovodi se u pitanje sustav ovlaštenja radiofrekvencijskog spektra kojim se koristi za rad bežičnih pristupnih točaka s malim prostornim dosegom.

2. Kako bi se osigurala jednolika provedba sustava općeg ovlaštenja za uvođenje, povezivanje i rad bežičnih pristupnih točaka s malim prostornim dosegom, Komisija može s pomoću provedbenog akta utvrditi tehničke značajke oblikovanja, uvođenja i rada bežičnih pristupnih

---

⁹⁴Uredba (EU) 2015/2120 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o utvrđivanju mjera u vezi s pristupom otvorenom internetu te o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama i Uredbe (EU) br. 531/2012 o roamingu u javnim pokretnim komunikacijskim mrežama u Uniji, OJ L 310, 26.11.2015., str. 1.

točaka s malim prostornim dosegom, koje ispunjavaju minimalno zahtjeve Direktive 2013/35/EU⁹⁵ i uzimaju u obzir pragove definirane u Preporuci Vijeća br. 1999/519/EZ.⁹⁶ Komisija te tehničke značajke određuje upućivanjem na najveću veličinu, snagu i elektromagnetske značajke te na vizualni učinak uvedenih bežičnih pristupnih točaka s malim prostornim dosegom. Usklađenošću s utvrđenim značajkama osigurava se da su bežične pristupne točke s malim prostornim dosegom neupadljive kada se upotrebljavaju u različitim lokalnim kontekstima.

Tehničkim značajkama utvrđenima kako bi uvođenje, povezivanje i rad bežičnih pristupnih točaka s malim prostornim dosegom imali koristi od stavka 1. ne dovode se u pitanje osnovni zahtjevi Direktive 2014/53/EU.⁹⁷

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 110. stavka 4.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

☒ GLAVA II.: PRISTUP ☒

POGLAVLJE I. ~~II.~~

OPĆE ODREDBE ☒ , NAČELA PRISTUPA ☒

Članak ~~3.~~57.

Opći okvir za pristup i međusobno povezivanje

1. Države članice osiguravaju da nema ograničenja koja poduzeća u istoj državi članici ili u drugim državama članicama sprečavaju da međusobno pregovaraju o ugovaranju tehničkih i komercijalnih dogovora za pristup i/ili međusobno povezivanje, u skladu s pravom Zajednice ☒ Unije ☒. Poduzeće koje zatraži pristup ili međusobno povezivanje ne mora biti ovlašteno za djelovanje u državi članici gdje zatraži pristup ili međusobno povezivanje ako ne ~~obavlja~~ ☒ pruža ☒ usluge i ne upravlja mrežom u toj državi članici.

2. Ne dovodeći u pitanje članak ~~106.~~31. Direktive ~~2002/22/EZ~~ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnoj usluzi i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnoj usluzi)⁹⁸, kad budu ~~odobravale pristup ili međusobno povezivanje~~, države članice neće zadržati zakonske ili administrativne mjere koje obvezuju operatore da ☒ prilikom dodjele pristupa ili međusobnog povezivanja ☒ drugim ☒ različitim ☒ poduzećima ponude drukčije načela i uvjete za istovjetne usluge i/ili postaviti ☒ određivanja ☒ obveza koje nisu povezane sa

⁹⁵ Direktiva 2013/35/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u odnosu na izloženost radnika rizicima uzrokovanim fizikalnim čimbenicima (elektromagnetska polja) (dvadeseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) te stavljanju izvan snage Direktive 2004/40/EZ (SL L 179, 29.6.2013., str. 1.).

⁹⁶ Preporuka 1999/519/EZ Vijeća od 12. srpnja 1999. o ograničavanju izloženosti stanovništva elektromagnetskim poljima (od 0 Hz do 300 GHz) (SL L 199., 30.7.1999., str. 59.).

⁹⁷ Direktiva 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 1999. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/5/EZ (SL L 153, 22.5.2014., str. 62.).

⁹⁸ Vidjeti str. 51. ovog Službenog lista.

stvarnim uslugama pristupa i međusobnog povezivanja, ne dovodeći u pitanje uvjete utvrđene u Prilogu I. ovoj Direktivi ~~2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju)~~.

Članak ~~4~~58.

Prava i obveze poduzeća

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 2.
(prilagođeno)

1. Operatori javnih komunikacijskih mreža imaju pravo i, kada to zahtijevaju druga poduzeća koja su za to ovlaštena u skladu s člankom ~~4~~15. ove Direktive ~~2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju)~~, obvezu da međusobno pregovaraju o ~~međupovezivanju~~ međusobnom povezivanju radi pružanja javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, kako bi se osiguralo pružanje usluge i ~~funkcionalna povezanost~~ interoperabilnost usluga u cijeloj ~~Zajednici~~ Uniji . Operatori nude pristup i ~~međupovezivanje~~ međusobno povezivanje drugim poduzećima pod ~~odredbama~~ i uvjetima sukladnim obvezama koje je odredilo državno regulatorno tijelo sukladno člancima ~~59., 60. i 66. 5. do 8.~~

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

~~2. Javne mreže elektroničke komunikacije utemeljene za distribuciju digitalnih televizijskih usluga u mogućnosti su distribuirati usluge televizije i programe s povećanim omjerom stranica slike. Operatori mreže koji primaju i redistribuiraju usluge televizije ili programe s povećanim omjerom stranica slike zadržavaju taj format s povećanim omjerom stranica slike.~~

~~23.~~ Ne dovodeći u pitanje članak ~~11~~21. ove Direktive ~~2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju)~~, države članice zahtijevaju da poduzeća koja od drugih poduzeća traže informacije prije, tijekom ili poslije procesa pregovaranja o dogovorima za pristup ili međusobno povezivanje te informacije rabe samo u svrhu za koju su one dane i da sve vrijeme poštuju povjerljivost informacija koje se prenose ili pohranjuju. Zaprimljene informacije neće se dijeliti s ~~bilo kojom~~ drugom strankom, posebno s drugim odjelima, podružnicama ili partnerima kojima bi takve informacije mogle dati prednost u tržišnom natjecanju.

POGLAVLJE II.

PRISTUP I MEĐUSOBNO POVEZIVANJE

Članak ~~5~~59.

Ovlasti i odgovornosti državnih regulatornih tijela u vezi s pristupom i međusobnim povezivanjem

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 3.
točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

1. Provodeći ciljeve navedene u članku ~~3~~8. ~~Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, državna regulatorna tijela potiču i prema potrebi osiguravaju, u skladu s odredbama ove Direktive, odgovarajući pristup i ~~međupovezivanje~~ međusobno povezivanje , ~~kao i~~

~~funkcionalnu povezanost~~ i interoperabilnost usluga, a svoju odgovornost primjenjuju promičući učinkovitost, održivo tržišno natjecanje, uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta učinkovito ulaganje i inovacije, te dajući krajnjim korisnicima najveću korist. Ona pružaju smjernice i stavljaju javnosti na raspolaganje postupke primjenjive na dobivanje pristupa i međusobno povezivanje kako bi osigurale da mala i srednja poduzeća i operatori s ograničenim geografskim dosegom mogu imati koristi od obveza koje su određene.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

novo

Posebno, ne dovodeći u pitanje mjere koje se mogu poduzeti u vezi s poduzećima sa ~~znatnijom~~ značajnom tržišnom snagom u skladu s člankom ~~866.~~, državna regulatorna tijela ~~posebno~~ moraju biti u stanju ~~nametnuti~~ odrediti :

(a) u onoj mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se osiguralo povezivanje s kraja-na-kraj, obveze za ona poduzeća koja podliježu općem ovlaštenju i koja nadziru pristup krajnjim korisnicima, uključujući u opravdanim slučajevima obvezu međusobnog povezivanja s drugim mrežama ako to već nije slučaj;

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 3. točka (a) izmijenjena Ispravkom, SL L 241, 10.9.2013., str. 8. (prilagođeno)

novo

(~~a~~) u opravdanim slučajevima i u nužnom opsegu, obveze poduzećima koja podliježu općem ovlaštenju i koja kontroliraju pristup do krajnjih korisnika da uspostave ~~funkcionalnu povezanost~~ interoperabilnost svojih usluga;

↓ novo

(c) u opravdanim slučajevima obveze pružatelja brojevno neovisnih interpersonalnih komunikacijskih usluga da svoje usluge učine interoperabilnima, odnosno kada je pristup hitnim službama ili povezivosti s kraja na kraj među krajnjim korisnicima u opasnosti zbog nedostatka interoperabilnosti među interpersonalnim komunikacijskim uslugama.

↓ 2002/19/EZ

(~~b~~) u onoj mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se krajnjim korisnicima osigurala dostupnost usluga digitalne radijske i televizijske difuzije koje su specificirale države članice, obveze za operatore omogućivanja pristupa drugoj opremi koja se navodi u Prilogu II., dijelu II., po poštenim, objektivnim i nediskriminirajućim načelima.

↓ novo

Obveze iz drugog podstavka točke (c) mogu se odrediti samo:

i. u mjeri potrebnoj za osiguravanje interoperabilnosti interpersonalnih komunikacijskih usluga i mogu uključivati obveze povezane s korištenjem i

provedbom normi ili specifikacija navedenih u članku 39. stavku 1. ili bilo kojih drugih relevantnih europskih ili međunarodnih normi; i

ii. kada je Komisija, na temelju izvješća koje je zatražila od BEREC-a, otkrila znatnu prijetnju učinkovitim pristupu hitnim službama ili povezivosti s kraja na kraj među krajnjim korisnicima unutar jedne ili više država članica ili u cijeloj Europskoj uniji i donijela je provedbene mjere kojima se utvrđuje priroda i opseg svih obveza koje se mogu odrediti, u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 110. stavka 4.

↓ novo

2. Državna regulatorna tijela određuju obveze na opravdani zahtjev za dodjelu pristupa ožičenju i kabelima unutar zgrada ili do prve sabirne ili razdjelne točke kada je ona smještena izvan zgrade, vlasnicima takvog ožičenja i kabela ili poduzećima koja imaju pravo korištenja takvog ožičenja i kabela, gdje je to opravdano zbog toga što bi umnožavanje takvih elemenata mreže bilo ekonomski neučinkovito ili fizički nepraktično. Uvjeti pristupa koji su određeni mogu uključivati posebna pravila o pristupu, transparentnosti i nediskriminaciji te za raspodjelu troškova pristupa, koja se po potrebi prilagođavaju kako bi se u obzir uzeli čimbenici rizika.

Državna regulatorna tijela mogu proširiti određivanje takvih obveza pristupa na vlasnike ili poduzeća, pod poštenim i razumnim uvjetima, nakon prve sabirne ili razdjelne točke do sabirne točke koja je što je moguće bliže krajnjim korisnicima, u mjeri koja je izričito potrebna kako bi se odgovorilo na nepremostive gospodarske ili fizičke prepreke ponavljanju u područjima s manjom gustoćom naseljenosti.

Državna regulatorna tijela ne određuju obveze u skladu s drugim podstavkom kada:

(a) se održiva i slična alternativna sredstva pristupa krajnjim korisnicima stave na raspolaganje bilo kojem poduzeću, pod uvjetom da poduzeće koje ispunjava kriterije navedene u članku 77. stavcima (a) i (b) nudi pristup mreži vrlo velikog kapaciteta pod poštenim i razumnim uvjetima; i

(b) u slučaju nedavno uvedenih elemenata mreže, osobito manjih lokalnih projekata, dodjela tog pristupa ugrozila bi gospodarsku ili financijsku održivost njihova uvođenja.

3. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela imaju ovlasti poduzećima koja daju na korištenje ili su ovlaštena davati na korištenje elektroničke komunikacijske mreže odrediti obveze povezane sa zajedničkim korištenjem pasivne ili aktivne infrastrukture, obveze sklapanja sporazuma o lokaliziranom pristupu roamingu ili zajedničkim uvođenjem infrastrukture koje su izravno potrebne za lokalno pružanje usluga koje se oslanja na korištenje radiofrekvencijskog spektra, u skladu s pravom Unije, gdje je to opravdano zato što:

(a) ponavljanje takve infrastrukture bilo bi gospodarski neučinkovito ili fizički nepraktično, i

(b) povezivost u tom području, uključujući duž glavnih prometnih putova, bila bi iznimno manjkava, ili bi lokalno stanovništvo bilo podvrgnuto velikim ograničenjima odabira ili kakvoće usluge ili oboje.

Državna regulatorna tijela uzimaju u obzir:

(a) potrebu za povećanjem povezivosti u cijeloj Uniji i u posebnim teritorijalnim područjima;

- (b) učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra;
- (c) tehničku izvedivost zajedničkog korištenja i pripadajućih uvjeta;
- (d) stanje infrastrukturne konkurencije i konkurencije utemeljene na usluzi;
- (e) mogućnost znatnog povećanja izbora i veće kakvoće usluge za krajnje korisnike;
- (f) tehnološke inovacije;
- (g) prevladavajuću potrebu podupiranja poticaja domaćina da uopće uvede infrastrukturu.

Takve obveze zajedničkog korištenja, pristupa ili koordinacije podliježu sporazumima sklopljenima na temelju poštenih i razumnih uvjeta. U slučaju rješavanja sporova državna regulatorna tijela mogu među ostalim korisniku obveze zajedničkog korištenja ili pristupa odrediti obvezu zajedničkog korištenja njegova radiofrekvencijskog spektra s domaćinom infrastrukture u relevantnom području.

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 3. točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

~~42.~~ Obveze i uvjeti ~~propisani~~ ☒ određeni ☒ u skladu sa stavcima 1. ⇒, 2. i 3. ⇐ nepristrani su, transparentni, razmjerni i nediskriminirajući, te se provode u skladu s postupcima iz članka ~~23.6., 7.32. i 7.a33. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~ ⇒. Državna regulatorna tijela ocjenjuju rezultate takvih obveza i uvjeta u roku od pet godina od donošenja prethodne mjere donesene u vezi s istim operatorima te bi li bilo prikladno povući ih ili izmijeniti u svjetlu uvjeta koji se mijenjaju. Državna regulatorna tijela obavješćuju o ishodu ocjenjivanja u skladu s istim postupcima ⇐.

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 3. točka (d) (prilagođeno)

~~53.~~ S obzirom na pristup i ~~medupovezivanje~~ ☒ međusobno povezivanje ☒ iz stavka 1., države članice osiguravaju da državno regulatorno tijelo ima ovlasti da na vlastitu inicijativu posreduje kada je to opravdano, kako bi se osigurali ciljevi politike ~~upravljanja~~ iz članka ~~3.8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~ u skladu s odredbama ove Direktive i postupcima iz članka ~~23.6. i 327., 2620. i 21. 27. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

↓ novo

6. Do [stupanje na snagu plus 18 mjeseci] kako bi se pridonijelo tome da državna regulatorna tijela dosljedno definiraju lokaciju priključnih točaka mreže, nakon savjetovanja s dionicima i u bliskoj suradnji s Komisijom BEREC donosi smjernice o zajedničkim pristupima utvrđivanju priključne točke mreže u različitim mrežnim topologijama. Državna regulatorna tijela u najvećoj mjeri uzimaju u obzir te smjernice prilikom definiranja lokacije priključnih točaka mreže.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

Članak ~~6~~60.

Sustavi uvjetovanog pristupa i druga oprema

1. Države članice osiguravaju da se uvjeti utvrđeni u Prilogu II., dio I., primjenjuju u vezi s uvjetovanim pristupom uslugama digitalne televizijske i radijske difuzije gledateljima i slušateljima u ~~Zajednici~~ Uniji , bez obzira na načine prijenosa, ~~primjenjuju uvjeti propisani u Prilogu I., dijelu I.~~

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 4.
(prilagođeno)
⇒ novo

2. U svjetlu razvoja tržišta i tehnologije, Komisija ~~može~~ je ovlaštena donijeti ~~provedbene mjere~~ ⇒ delegirane akte u skladu s člankom 109. ~~radi izmjene Priloga II. Mjere, kojima je cilj izmijeniti elemente ove Direktive koji nisu ključni, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 14. stavka 3.~~

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

3. Neovisno o odredbama stavka 1., države članice mogu dopustiti svojem državnom regulatornom tijelu, čim ova Direktiva stupi na snagu, a povremeno i poslije toga, provjeravanje uvjeta koji se primjenjuju u skladu s ovim člankom putem analize tržišta u skladu s prvim stavkom članka ~~65.46. Direktive 2002/21/EZ (Okvira direktiva)~~ kako bi odlučilo treba li zadržati, ~~dopuniti~~ izmijeniti ili povući primijenjene uvjete.

Ako nakon te analize tržišta državno regulatorno tijelo zaključi da jedan ili više operatora nemaju ~~znatniju~~ značajnu tržišnu snagu na relevantnom tržištu, ono ~~može~~ tim operatorima dopuniti ili povući uvjete, u skladu s postupcima navedenim u člancima ~~6. 23. i 32.7. Direktive 2002/21/EZ (Okvira direktiva)~~, samo u onoj mjeri u kojoj:

(a) pristup krajnjih korisnika radijskoj i televizijskoj difuziji i kanalima za radio difuziju i uslugama navedenim u skladu s člankom ~~106. 31. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnoj usluzi)~~ neće tom ~~dopunom~~ izmjenom ili povlačenjem biti izložen negativnom djelovanju; i

(b) ako izgledi za uspješno tržišno natjecanje za:

- i. maloprodajne usluge digitalne televizijske i radijske difuzije; i
- ii. sustave uvjetovanog pristupa i druge pripadajuće opreme,

neće biti izloženi negativnom djelovanju zbog te dopune ili povlačenja.

Stranke ~~koje budu~~ pogođene tom dopunom ili povlačenjem uvjeta ~~dobit će~~ dobivaju primjereni ~~obavijesni~~ otkazni rok .

4. Uvjeti primijenjeni u skladu s ovim člankom ne dovode u pitanje mogućnost da države članice ~~propisu~~ odrede obveze u vezi s oblikom prikazivanja elektroničkog programskog vodiča i sličnih ispisnih i navigacijskih ~~opreme~~ mogućnosti .

POGLAVLJE III.

ANALIZA TRŽIŠTA I ZNAČAJNA TRŽIŠNA SNAGA

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

Članak ~~14~~.61.

Poduzeća sa značajnom tržišnom snagom

1. Kad se ~~posebnim~~ ovom Direktivom ~~ama~~ od državnih regulatornih tijela traži utvrđivanje ima li operator značajnu tržišnu snagu u skladu s postupkom navedenim u članku ~~16.65.~~, primjenjuju se stavci 2. i 3. ovog članka.

2. Smatra se da poduzeće ima značajnu tržišnu snagu ako, pojedinačno ili zajednički s drugima, uživa položaj koji je jednak vladajućem, tj. uživa položaj ekonomske snage zbog koje se može ponašati u znatnoj mjeri neovisno o konkurentima, kupcima i konačno, potrošačima.

U postupku utvrđivanja jesu li dva ili više poduzeća u zajedničkom vladajućem položaju na tržištu, državna regulatorna tijela posebno djeluju u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije i u najvećoj mogućoj mjeri uzimaju u obzir smjernice za analizu tržišta i ocjenu značajne tržišne snage koje je Komisija objavila na temelju članka ~~1562.~~ ~~Kriteriji koji se koriste pri toj ocjeni navedeni su u Prilogu II.~~

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 16.

~~3. Kada poduzeće ima značajnu tržišnu snagu na određenom tržištu (prvo tržište), ono se također može navesti kao poduzeće koje ima značajnu tržišnu snagu na usko povezanom tržištu (drugo tržište), kada su veze između dva tržišta takve da dopuštaju da se tržišna snaga s prvog tržišta prenese na drugo tržište, čime se pojačava tržišna snaga tog poduzeća. Shodno tomu, mogu se primijeniti pravna sredstva kojima je cilj sprječavanje takvog prijenosa sukladno člancima 9., 10., 11. i 13. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu), a kada se takva sredstva pokažu nedostatnima, mogu se odrediti pravna sredstva sukladno članku 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama).~~

↓ 2002/21/EZ članak 15.

Članak ~~15~~.62.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 17. točka (a)

Postupci utvrđivanja i određivanja tržišta

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 17. točka (b) (prilagođeno)

1. Komisija, nakon javne rasprave zajedno s državnim regulatornim tijelima, u najvećoj mjeri vodeći računa o mišljenju BEREC-a, u skladu sa postupkom iz članka 22. stavka 2., donosi Preporuku o mjerodavnim tržištima proizvoda i usluga (Preporuka). Preporukom se utvrđuju ona tržišta proizvoda i usluga u području elektroničkih komunikacija, čije značajke mogu biti takve da opravdavaju određivanje regulatornih obveza iz posebnih ove Direktive, ne dovodeći u pitanje tržišta koja se mogu odrediti u posebnim slučajevima na temelju prava tržišnog natjecanja. Komisija određuje tržišta u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja.

↓ novo

Komisija uključuje tržišta proizvoda i usluga u Preporuku kada, nakon promatranja općih kretanja u Uniji, utvrdi da je ispunjen svaki od kriterija navedenih u članku 65. stavku 1.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

Komisija redovito preispituje ~~P~~preporuku.

2. Komisija objavljuje, najkasnije na dan stupanja na snagu ove Direktive, smjernice za analizu tržišta i ocjenu značajne tržišne snage (dalje u tekstu „smjernice o značajnoj tržišnoj snazi ”) koje su u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 17. točka (c) (prilagođeno)
⇒ novo

3. Državna regulatorna tijela, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir Preporuku i ~~S~~smjernice o značajnoj tržišnoj snazi , utvrđuju mjerodavna tržišta primjerena nacionalnim okolnostima, posebno mjerodavna geografska tržišta na svom državnom području, u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja. Državna regulatorna tijela ⇒ uzimaju u obzir rezultate geografskog mjerenja provedenog u skladu s člankom 22. stavkom 1. Ona ⇐ se pridržavaju postupaka iz članka ~~6-23.~~ i ~~7-32.~~ prije utvrđivanja tržišta koja se razlikuju od tržišta utvrđenih u Preporuci.

↓ novo

Članak 63.

Postupak utvrđivanja međudržavnih tržišta

1. Nakon savjetovanja s dionicima i u bliskoj suradnji s Komisijom, BEREC može donijeti Odluku o utvrđivanju međudržavnih tržišta u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja i u najvećoj mjeri uzimajući u obzir Preporuku i Smjernice o značajnoj tržišnoj snazi donesene u skladu s člankom 62. BEREC izvodi analizu potencijalnog međudržavnog tržišta ako Komisija ili najmanje dva dotična državna regulatorna tijela podnesu obrazloženi zahtjev kojim se pružaju popratni dokazi.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 18. točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

~~52.~~ U slučaju međudržavnih tržišta utvrđenih ~~u odluci iz članka 15. stavka 4.~~ ⇒ u skladu sa stavkom 1. ⇐, dotična državna regulatorna tijela zajednički provode analizu tržišta, u najvećoj mjeri uzimajući u obzir Smjernice ☒ o značajnoj tržišnoj snazi ☒ te sporazumno donose odluku da se regulatorne obveze iz ~~stavka 2. ovog~~ članka 65. stavka 4. odrede, zadrže, izmijene ili ukinu. ⇒ Dotična državna regulatorna tijela zajednički obavješćuju Komisiju o svojim nacrtima mjera u pogledu analize tržišta i svih regulatornih obveza na temelju članka 32. i 33. ⇐

↓ novo

Dva ili više državnih regulatornih tijela također mogu zajednički obavijestiti o svojim nacrtima mjera u pogledu analize tržišta i bilo kojih regulatornih obveza ako nema međudržavnih tržišta, ako smatraju da su uvjeti tržišta u njihovim jurisdikcijama dovoljno homogeni.

Članak 64.

Postupak utvrđivanja međudržavne potražnje

1. BEREC provodi analizu međudržavne potražnje krajnjih korisnika za proizvode i usluge koji se pružaju unutar Unije na jednom tržištu ili više njih navedenih u Preporuci, ako primi obrazloženi zahtjev s popratnim dokazima od Komisije ili od najmanje dva dotična državna regulatorna tijela u kojemu se navodi da postoji ozbiljan problem potražnje koji treba riješiti. BEREC može provesti takvu analizu i ako primi obrazloženi zahtjev od sudionika na tržištu kojim se pružaju dovoljni popratni dokazi i smatra da postoji ozbiljan problem potražnje koji treba riješiti. Analiza BEREC-a ne dovodi u pitanje nalaze međudržavnih tržišta u skladu s člankom 63. stavkom 1. i nalaze državnih regulatornih tijela u pogledu nacionalnih ili podnacionalnih geografskih tržišta u skladu s člankom 62. stavkom 3.

Ta analiza međudržavne potražnje krajnjih korisnika može uključivati proizvode i usluge koji se pružaju u okviru tržišta proizvoda ili usluga koje je na različite načine definiralo državno regulatorno tijelo ili više njih prilikom uzimanja u obzir nacionalnih okolnosti, pod uvjetom da se ti proizvodi i usluge mogu zamijeniti onima koji se pružaju na jednom od tržišta navedenih u Preporuci.

Ako BEREC zaključi da međudržavna potražnja krajnjih korisnika postoji, da je znatna i da je nedovoljno zadovoljena ponudom koja se pruža na komercijalnoj ili reguliranoj osnovi, nakon savjetovanja s dionicima i u bliskoj suradnji s Komisijom BEREC objavljuje smjernice o zajedničkim pristupima za državna regulatorna tijela kako bi odgovorio na utvrđenu međudržavnu potražnju, uključujući po potrebi kada ona određuju korektivne mjere u skladu s člankom 66. Državna regulatorna tijela u najvećoj mjeri uzimaju u obzir te smjernice prilikom obavljanja svojih regulatornih zadaća u svojim jurisdikcijama.

2. Na temelju smjernica BEREC-a iz stavka 1. Komisija može donijeti Odluku na temelju članka 38. kako bi se uskladile tehničke specifikacije veleprodajnih pristupnih proizvoda kojima se može zadovoljiti takva utvrđena međudržavna potražnja, ako ih određuju državna regulatorna tijela operatorima određenima da imaju značajnu tržišnu snagu na tržištima gdje se takvi pristupni proizvodi pružaju, kako je definirano u skladu s nacionalnim okolnostima.

U takvom se slučaju ne primjenjuje članak 38. stavak 3. točka (a) drugi podstavak prva alineja.

↓ 2002/21/EZ

~~Članak 16.65.~~

Postupak analize tržišta

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 18. točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

1. Državna regulatorna tijela

~~provode analizu mjerodavnih tržišta uzimajući u obzir tržišta utvrđena u Preporuci, te u najvećoj mjeri uzimajući u obzir Smjernice~~ ⇒ utvrđuju može li mjerodavno tržište definirano u skladu s člankom 62. stavkom 3. biti takvo da se opravda određivanje regulatornih obveza utvrđeno u ovoj Direktivi ⇐ . Države članice osiguravaju da se ~~ova~~ ⊗ ⊗ analiza, prema potrebi, provodi u suradnji s državnim tijelima za tržišno natjecanje. ⇒ Državna regulatorna tijela u najvećoj mjeri uzimaju u obzir Smjernice o značajnoj tržišnoj snazi i pridržavaju se postupaka iz članka 23. i 32. prilikom izvođenja takve analize. ⇐

↓ novo

Tržište može biti takvo da je određivanje regulatornih obveza utvrđenih ovom Direktivom opravdano ako su sljedeća tri kriterija kumulativno ispunjena:

- (a) prisutne su velike i trajne strukturne, pravne ili regulatorne prepreke ulasku;
- (b) struktura tržišta nije usmjerena učinkovitim tržišnim natjecanjem u okviru relevantnog vremenskog roka, uzimajući u obzir stanje infrastrukturne konkurencije i drugih izvora tržišnog natjecanja iza prepreka ulasku;
- (c) samo pravo tržišnog natjecanja nije dovoljno za odgovarajuće rješavanje utvrđenih nedostataka tržišta.

Kada državno regulatorno tijelo provodi analizu tržišta koje je uključeno u Preporuku, ono smatra da su točke (a), (b) i (c) iz drugog podstavka ispunjene, osim ako državno regulatorno tijelo utvrdi da jedan takav kriterij ili više njih nisu ispunjeni u posebnim nacionalnim okolnostima.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 18. točka (a)

~~2. Kada se, na temelju stavaka 3. ili 4. ovog članka, članka 17. Direktive 2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnim uslugama) ili članka 8. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu), od državnog regulatornog tijela zahtijeva da odredi hoće li odrediti, zadržati, izmijeniti ili ukinuti obveze za poduzeća, državno regulatorno tijelo određuje, na temelju svoje analize tržišta navedene u stavku 1. ovog članka, postoji li na mjerodavnom tržištu djelotvorno tržišno natjecanje~~

↓ novo

2. Kada državno regulatorno tijelo provodi analizu koja se zahtijeva stavkom 1., ono razmatra razvoj događaja iz perspektive okrenute budućnosti u nedostatku regulative određene na temelju ovog članka na tom relevantnom tržištu te uzimajući u obzir:

(a) postojanje razvoja događaja na tržištu koji mogu povećati vjerojatnost tendencije učinkovitog tržišnog natjecanja mjerodavnog tržišta, kao što su trgovački sporazumi o zajedničkom ulaganju ili pristupu među operatorima, koji održivo pogoduju dinamici tržišnog natjecanja;

(b) sva relevantna ograničenja tržišnog natjecanja, uključujući na maloprodajnoj razini, neovisno o tome smatra li se da su izvori takvih ograničenja elektroničke komunikacijske mreže, elektroničke komunikacijske usluge ili druge vrste usluga ili primjena koje su usporedive iz perspektive krajnjeg korisnika te neovisno o tome jesu li takva ograničenja dio mjerodavnog tržišta;

(c) ostale vrste propisa ili mjera koji su određeni i utječu na relevantno tržište ili povezano maloprodajno tržište ili tržišta tijekom relevantnog razdoblja, uključujući bez ograničavanja obveze određene u skladu s člancima 44., 58. i 59.; i

(d) propise određene na drugim mjerodavnim tržištima na temelju ovog članka.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

3. Kad državno regulatorno tijelo zaključi da mjerodavno tržište ne može biti takvo da opravda određivanje regulatornih obveza u skladu s postupkom iz stavaka 1. i 2. ovog članka, ili kada uvjeti iz stavka 4. ovog članka nisu ispunjeni je tržište konkurentno na učinkovit način, ono ne smije ~~propisati~~ odrediti ili zadržati bilo koju specifičnu regulatornu obvezu ~~iz stavka 2. ovog članka~~ u skladu s člankom 66. U slučajevima gdje već postoje specifične regulatorne obveze za taj sektor , određene u skladu s člankom 66. ~~već postoje~~, ono povlači obveze koje su poduzećima nametnute na tom dotičnom tržištu. ~~Stranke pogođene takvim povlačenjem obveza o tome se pravovremeno obavješćuju.~~

↓ novo

Državna regulatorna tijela osiguravaju da se za stranke na koje utječe takvo povlačenje obveza osigura odgovarajući otkazni rok, definiran uravnoteživanjem potrebe za osiguravanjem održivog prijelaza za korisnike tih obveza i krajnje korisnike, odabir krajnjeg korisnika i da se reguliranje ne nastavi u mjeri većoj nego što je potrebno. Prilikom utvrđivanja takvog otkaznog roka državna regulatorna tijela mogu utvrditi posebne uvjete i otkazne rokove u vezi s postojećim sporazumima o pristupu.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 18. točka (b) (prilagođeno)

⇒ novo

4. Kada državno regulatorno tijelo odredi da je na nekom mjerodavnom tržištu ~~ne postoji djelotvorno tržišno natjecanje~~ opravdano određivanje regulatornih obveza u skladu

sa stavcima 1. i 2. ovog članka , ono utvrđuje sva poduzeća koja samostalno ili zajednički imaju značajnu tržišnu snagu na tom mjerodavnom tržištu u skladu s člankom ~~14. 61. i 62.~~ Državno regulatorno tijelo određuje takvim poduzećima određuje primjerene posebne regulatorne obveze ~~iz stavka 2. ovog članka~~ u skladu s člankom 66. ili zadržava ili izmjenjuje takve obveze ako one već postoje , ako smatra da ne bi bilo djelotvornog tržišnog natjecanja na jednom maloprodajnom tržištu ili više njih bez tih obveza .

~~56.~~ Mjere donesene u skladu s odredbama stavaka 3. i 4. podložne su postupcima navedenim u ~~stavcima~~ člancima ~~623.~~ i ~~732.~~ Državna regulatorna tijela provode analizu mjerodavnog tržišta i objavljuju odgovarajući ~~prijedlog~~ nacrt mjera u skladu s člankom ~~327.~~:

(a) u roku od ~~tri~~ pet godina od donošenja prethodnih mjera kada je državno regulatorno tijelo definiralo mjerodavno tržište i utvrdilo koja poduzeća imaju značajnu tržišnu snagu koje se odnose na to tržište. Međutim, u Uiznimnim slučajevima, to se petogodišnje razdoblje može produljiti za do ~~tri~~ jednu dodatnu godinu, kada državno regulatorno tijelo Komisiji dostavi obrazloženje za predloženo produljenje najkasnije četiri mjeseca prije isteka petogodišnjeg razdoblja, a Komisija nije uložila prigovor u roku od mjesec dana nakon primitka obavijesti o produljenju;

(b) za tržišta o kojima Komisiji nije prethodno poslana obavijest, u roku od dvije godine nakon donošenja izmijenjene Preporuke o mjerodavnim tržištima; ili

(c) za nove države članice, u roku od ~~dvije~~ tri godine nakon njihova pristupanja Uniji.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 18. točka (c) (prilagođeno)
⇒ novo

~~76.~~ Kada državno regulatorno tijelo smatra da možda nije dovršilo ili nije obavilo svoju analizu mjerodavnog tržišta utvrđenog u Preporuci u vremenskom roku utvrđenim stavkom 6., BEREC će, na zahtjev, pružiti pomoć dotičnom državnom regulatornom tijelu da dovrši analizu konkretnog tržišta i posebnih obveza koje je potrebno odrediti. Uz ovu pomoć dotično državno regulatorno tijelo, u roku od šest mjeseci od ograničenja utvrđenog u stavku 5. , dostavlja ~~prijedlog~~ nacrt mjera Komisiji u skladu s člankom ~~732.~~

↓ 2002/19/EZ članak 8.
(prilagođeno)
→₁ 2009/140/EZ članak 2.
stavak 6. točka (a)
→₂ 2009/140/EZ članak 2.
stavak 6. točka (b)
⇒ novo

POGLAVLJE IV.

⊗ KOREKTIVNE MJERE U POGLEDU PRISTUPA I ZNAČAJNA TRŽIŠNA SNAGA ⊗

Članak ~~8~~ 66.

~~Nametanje~~ ⊗ **Određivanje** ⊗ , izmjena ili povlačenje obveza

1. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela budu ovlaštena ~~nametnuti~~ ⊗ odrediti ⊗ obveze ~~istaknute~~ ⊗ utvrđene ⊗ u →₁ člancima ~~9-67~~ do ~~13-78~~ ←.

2. Ako je operator određen da ima ~~znatniju~~ ⊗ značajnu ⊗ tržišnu snagu na određenom tržištu kao rezultat analize tržišta provedene u skladu s člankom ~~16~~ 65. ~~ove~~ Direktive ~~2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, državno regulatorno tijelo, ako je potrebno, ⇒ može ⇐ ~~nametne~~ ⊗ odrediti ⊗ ⇒ bilo koju ⇐ obvezu utvrđenu u člancima ~~9-67~~ do ~~13-75~~ i ~~77~~ 75. ~~ove~~ Direktive.

3. Ne dovodeći u pitanje:

- odredbe →₂ članka ~~59.5. stavka 1.~~ i ~~60.~~ ←,
- odredbe članka ~~12-44~~ i ~~13-17~~ 44. ~~ove~~ Direktive ~~2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, uvjet 7. u dijelu ~~B D~~ Priloga I. ~~Direktivi 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju)~~ kao što je primijenjeno na temelju članka ~~6-13~~ stavka 1. ~~te~~ ⊗ ~~ove~~ ⊗ Direktive, člancima ~~27-28~~ 91. i ~~30-99~~ 99. ~~ove~~ Direktive ~~2002/22/EZ (Direktiva o univerzalnoj usluzi)~~ i relevantnim odredbama →₂ Direktive ~~2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama)~~⁹⁹ ← koja sadržava obveze za poduzeća koja nisu određena da imaju ~~znatniju~~ ⊗ značajnu ⊗ tržišnu snagu, ili
- potrebom pridržavanja međunarodnih obveza,

državna regulatorna tijela neće ~~nametati~~ ⊗ određivati ⊗ obveze utvrđene u člancima ~~9-67~~ do ~~13-75~~ ⊗ i ~~77~~ ⊗ za operatore koji nisu određeni u skladu sa stavkom 2.

⁹⁹ SL L 201, 31.7.2002., str. 37.

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 6.
točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

U iznimnim okolnostima, kada državno regulatorno tijelo namjerava operatorima sa značajnom tržišnom snagom odrediti obveze za pristup ili ~~međupovezivanje~~ međusobno povezivanje , osim onih utvrđenih u člancima ~~9-67.~~ do ~~13-75.~~ i 77. , ono dostavlja ovaj zahtjev Komisiji. Komisija u najvećoj mjeri uzima u obzir mišljenje BEREC-a. Komisija, djelujući u skladu s postupkom iz članka ~~14. stavka 2.~~ 110. stavka 3. , donosi odluku kojom ovlašćuje državno regulatorno tijelo da poduzima takve mjere ili ga odvrća od poduzimanja takvih mjera.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

4. Obveze ~~nametnute~~ određene u skladu s ovim člankom temelje se na naravi prepoznatog problema, osobito na maloprodajnoj razini i po potrebi uzimajući u obzir utvrđivanje međudržavne potražnje na temelju članka 64. One su razmjerne , uzimaju u obzir troškove i koristi te opravdane s obzirom na ~~obveze~~ ciljeve predviđene u članku ~~8-3.~~ ove Direktive ~~2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~ Te se obveze ~~nameću~~ određuju samo nakon savjetovanja u skladu s člancima ~~6. 23. i 7-32. te Direktive.~~

5. U vezi s trećom alinejom prvog podstavka stavka 3., državna regulatorna tijela dostavljaju Komisiji odluke o ~~nametanju~~ određivanju , izmjeni ili povlačenju obveza za tržišne sudionike, u skladu s postupkom iz članka ~~7-32~~ ~~ove Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

↓ novo

6. Državna regulatorna tijela uzimaju u obzir nova kretanja na tržištu, primjerice u vezi s trgovačkim sporazumima, uključujući sporazume o zajedničkom ulaganju, koji su sklopljeni ili nepredviđeno prekršeni ili raskinuti uz učinak na dinamiku tržišnog natjecanja. Ako takva kretanja nisu dovoljno važna kako bi se utvrdila potreba za poduzimanjem nove analiza tržišta u skladu s člankom 65., državno regulatorno tijelo ocjenjuje je li potrebno revidirati obveze određene operatorima s utvrđenom značajnom tržišnom snagom kako bi se osiguralo da takve obveze nastave ispunjavati uvjete iz stavka 4. Takve se izmjene određuju samo nakon savjetovanja u skladu s člancima 23. i 32.

↓ 2002/19/EZ

Članak ~~9-67.~~

Obveza transparentnosti

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 7.
točka (a) (prilagođeno)

1. U skladu s odredbama članka ~~8-66.~~, državna regulatorna tijela mogu odrediti obveze transparentnosti u vezi s međupovezivanjem i/ili pristupom, kojima se traži od operatora da

objave određene informacije, kao što su računovodstveni podaci, tehničke specifikacije, značajke mreže, odredbe i uvjeti ponude i korištenja, uključujući bilo koje uvjete koji ograničavaju pristup i/ili korištenje usluga i aplikacija, kada takve uvjete dopuštaju države članice u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije , kao i cijene.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

2. Posebno ako operator ima obveze nediskriminacije, državna regulatorna tijela mogu tražiti od tog operatora da objavi referentnu ponudu, koja će biti dovoljno razdvojena da ~~trgovačkim društvima~~ poduzećima osigura da ne plate za ~~opremu~~ mogućnosti koje nisu potrebne za traženu uslugu, dajući opis bitnih ponuda podijeljenih na dijelove u skladu s potrebama tržišta, kao i pripadajuće odredbe i uvjete, uključujući cijene. Državno regulatorno tijelo, inter alia, treba biti u stanju odrediti promjene za referentne ponude kako bi se mogle provesti obveze ~~propisane~~ određene ovom Direktivom.

3. Državna regulatorna tijela mogu specificirati točne informacije koje trebaju biti dostupne, potrebnu razinu detalja i način objavljivanja.

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 7. točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

4. ⇒ Najkasnije [godina dana nakon donošenja ove Direktive], kako bi se doprinijelo dosljednoj primjeni obveza transparentnosti, nakon savjetovanja s dionicima i u bliskoj suradnji s Komisijom BEREC objavljuje smjernice o minimalnim kriterijima za referentnu ponudu i po potrebi ih revidira kako bi ih prilagodio tehnološkom i tržišnom razvoju. Pružanjem takvih minimalnih kriterija BEREC nastoji postići ciljeve iz članka 3. te u obzir uzima potrebe korisnika obveza pristupa i krajnje korisnike koji su aktivni u više država članica te sve smjernice BEREC-a u kojima se utvrđuje međudržavna potražnja u skladu s člankom 64. te sve povezane odluke Komisije. ⇐

Bez obzira na stavak 3., kada neki operator ima obveze na temelju članka ~~12.~~ 70. ili 71. u vezi s pristupom veleprodajnoj infrastrukturi mreže, državna regulatorna tijela osiguravaju objavljivanje referentne ponude ~~koja u svakom slučaju sadržava elemente utvrđene u Prilogu II.~~ ⇒ uzimajući u najvećoj mjeri u obzir smjernice BEREC-a o minimalnim kriterijima za referentnu ponudu ⇐.

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 7. točka (c)

~~5. Komisija može donijeti potrebne izmjene Priloga II. kako bi ga prilagodila razvoju tehnologije i tržišta. Mjere, kojima je cilj izmijeniti elemente ove Direktive koji nisu ključni, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 14. stavka 3. U provođenju odredaba ovog stavka, Komisiji može pomagati BEREC.~~

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~10.~~ 68.

Obveza nediskriminacije

1. Državno regulatorno tijelo može u skladu s odredbama članka ~~66~~ odrediti obveze nediskriminacije u vezi s međusobnim povezivanjem i/ili pristupom.

2. Obveze nediskriminacije posebno osiguravaju da operator primjenjuje istovjetne uvjete u istovjetnim okolnostima prema drugim poduzećima koja obavljaju istovjetne usluge te da pruži usluge i informacije drugima prema istim uvjetima i iste kakvoće kao što to obavlja za svoje usluge ili usluge svojih ~~podružnica~~ društava kćeri ili partnera. Osobito u slučajevima kada operator uvodi nove sustave, državna regulatorna tijela mogu tom operatoru odrediti obveze da pristupne proizvode i usluge pruža svim poduzećima, uključujući samom sebi, uz iste vremenske rokove i uvjete, uključujući one u pogledu cijene i razina usluge, te putem istih sustava i postupaka kako bi se osigurala jednakost pristupa.

Članak ~~69~~

Obveza zasebnog računovodstva

1. Državno regulatorno tijelo može prema odredbama članka ~~66~~ odrediti obveze zasebnog računovodstva prema određenim djelatnostima u vezi s međusobnim povezivanjem i/ili pristupom.

Državno regulatorno tijelo može posebno tražiti od vertikalno integrirane kompanije da svoje veleprodajne i unutarnje transferne cijene inter alia učini transparentnima, da osigura pridržavanje zahtjeva za nediskriminaciju prema članku ~~68~~ ili, ako je potrebno, da spriječi nepošteno subvencioniranje između cjenovnih područja. Državna regulatorna tijela mogu specificirati format i računovodstvenu metodologiju koja će se rabiti.

2. Ne dovodeći u pitanje članak ~~205. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, kako bi se omogućila provjera pridržavanja obveza transparentnosti i nediskriminacije, državna regulatorna tijela treba ovlastiti za traženje računovodstvene evidencije, uključujući podatke o prihodu primljenom od trećih ~~stranaka~~ osoba , koja će se predavati na zahtjev. Državna regulatorna tijela mogu te informacije objaviti ako bi to doprinijelo otvorenom i konkurentnom tržištu, poštujući nacionalna pravila i pravila ~~Zajednice~~ Unije o komercijalnoj povjerljivosti.

novo

Članak 70.

Pristup građevinskoj infrastrukturi

1. Državno regulatorno tijelo može u skladu s člankom 66. odrediti obveze operatorima da zadovolje razumne zahtjeve za pristup i korištenje građevinske infrastrukture, uključujući bez ograničenja zgrade ili ulaze u zgrade, kabele zgrade, uključujući ožičenje, antene, tornjeve i ostale potporne konstrukcije, antenske stupove, kabelske kanale, cijevi, šahtove i ormariće, u situacijama u kojima analiza tržišta naznačuje da bi uskraćivanje pristupa ili pristupa danog pod nerazumnim uvjetima sličnoga učinka usporili nastanak održivog tržišnog natjecanja na maloprodajnoj razini i da ne bi bili u interesu krajnjeg korisnika.

2. Državna regulatorna tijela mogu odrediti obveze operatoru da pruži pristup u skladu s ovim člankom, neovisno o tome je li imovina na koju utječe obveza dio mjerodavnog tržišta u skladu s analizom tržišta, pod uvjetom da je obveza nužna i razmjerna kako bi se postigli ciljevi članka 3.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~12~~71.

Obveze pristupa i uporabe ~~posebne mrežne opreme~~ posebnom mrežnoj opremi i njezina korištenja

1. Samo ako ~~je~~ državno regulatorno tijelo zaključi da obveze određene u skladu s člankom 70. same po sebi ne bi dovele do postizanja ciljeva utvrđenih u članku 3., ono može u skladu s odredbama članka ~~8-66~~, propisati odrediti obveze operatorima da zadovolje razumne zahtjeve za pristup i korištenje određenih dijelova mreže i pripadajuće infrastruktura i opreme, *inter alia* u situacijama u kojima državno regulatorno tijelo smatra da bi uskraćivanje pristupa ili nerazumne ~~odredbe~~ i uvjeti sličnoga učinka usporili nastanak održivog tržišnog natjecanja na maloprodajnoj razini, i ~~ne~~ da ne bi bili u interesu krajnjeg korisnika.

Od operatora se *inter alia* može tražiti:

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 8. točka (a) izmijenjena Ispravkom, SL L 241, 10.9.2013., str. 8. (prilagođeno)
⇒ novo

(a) ~~kako bi~~ da se trećim strankama osobama omogući pristup određenim dijelovima i/ili opremi mreže, kako je prikladno uključujući pristup dijelovima mreže koji nisu aktivni ili fizički i/ili aktivni ili virtualni izdvojeni pristup lokalnoj petljikako bi se, *inter alia*, omogućeo odabir nositelja i/ili ~~prethodni odabir i/ili ponude za preprodaju pretplatničke linije;~~

↓ 2002/19/EZ

(b) da s poduzećima koja traže pristup pregovaraju u dobroj vjeri;

(c) da ne ukinu već dopušteni pristup opremi;

~~(d) da na veleprodajnoj osnovi pružaju posebne usluge trećim strankama za maloprodaju;~~

~~(de)~~ da dopuste otvoreni pristup tehničkim sučeljima, protokolima ili drugim ključnim tehnologijama koje su prijeko potrebne za interoperabilnost usluga ili usluge virtualnih mreža;

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 8. točka (b) (prilagođeno)

~~(ef)~~ da ~~bi se~~ osiguraju zajedničku lokaciju ili druge oblike zajedničkog korištenja ~~povezane~~ pripadajuće opreme;

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

(~~fe~~) da ~~obavljaju~~ ☒ pružaju ☒ određene usluge potrebne da se korisnicima osigura interoperabilnost usluga s kraja na kraj, uključujući opremu za ☒ programski emulirane mreže ☒ ~~u usluge inteligentne mreže~~ ili roaming u ~~pokretnim~~ ☒ mobilnim ☒ mrežama;

(~~gh~~) da pruže pristup sustavima za operativnu potporu ili sličnim programskim sustavima potrebnim za osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja u ~~obavljanju~~ ☒ pružanju ☒ usluga;

(~~hi~~) da međusobno povežu mreže ili mrežnu opremu;

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 8. točka (c) (prilagođeno)

(~~ij~~) da ~~bi se~~ osiguraju pristup pripadajućim uslugama kao što je usluga identiteta, lokacije i prisutnosti.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

~~Nacionalna~~ ☒ Državna ☒ regulatorna tijela tim obvezama mogu dodati uvjete u vezi poštenja, ~~objektivnosti~~ ☒ opravdanosti ☒ i pravovremenosti.

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 8. točka (d) (prilagođeno)
⇒ novo

2. Kada državna regulatorna tijela razmatraju ☒ prikladnost određivanja ☒ ☒ mogućih posebnih ☒ obveza iz stavka 1., a posebno kada procjenjuju ☒, u skladu s načelom proporcionalnosti, ☒ ☒ bi li i ☒ kako bi se takve obveze ☒ trebale ☒ odrediti ~~razmjerno~~ ciljevima utvrđenim u članku 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), ☒ ona analiziraju bi li drugi oblici pristupa veleprodajnim ulaznim uslugama na istom ili povezanom veleprodajnom tržištu već bili dovoljni za rješavanje utvrđenog problema na maloprodajnoj razini. Procjena uključuje postojeće ili potencijalne ponude komercijalnog pristupa, regulirani pristup na temelju članka 59. ili postojeći ili razmatrani regulirani pristup drugim veleprodajnim ulaznim proizvodima na temelju ovog članka. ☒ ~~Ona~~ posebno uzimaju u obzir sljedeće ~~činjenice~~ ☒ čimbenike ☒ :

(a) tehničku i gospodarsku održivost ~~uporabe~~ ☒ korištenja ☒ ili postavljanja konkurentske opreme u svjetlu razvoja tržišta, uzimajući u obzir narav i vrstu uključenog ~~međupovezivanja~~ ☒ međusobnog povezivanja ☒ i/ili pristupa, te uključujući održivost ostalih vertikalnih pristupnih proizvoda kao što je pristup kablskim kanalima;

↓ novo

(b) očekivani tehnološki razvoj koji utječe na oblikovanje mreže i njezino upravljanje;

↓ 2002/19/EZ

(~~cb~~) izvedivost pružanja predloženog pristupa, s obzirom na kapacitet koji je dostupan;

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 8.
točka (e)
⇒ novo

(~~cd~~) početno ulaganje vlasnika opreme, uzimajući u obzir bilo koje javne investicije i opasnosti povezane s ulaganjima ⇒ posebno u pogledu ulaganja u mreže vrlo velikog kapaciteta i razine rizika povezane s njima ⇐ ;

(~~ce~~) potrebu da se dugoročno zaštititi tržišno natjecanje, posebno posebno pažljivo prateći gospodarski učinkovitu infrastrukturnu konkurenciju ⇒ i održivo tržišno natjecanje koje se temelji na zajedničkom ulaganju u mreže ⇐ ;

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

(~~fe~~) ako je potrebno, sva relevantna prava ~~na~~ intelektualnog vlasništva;

(g) ~~obavljanje~~ ☒ pružanje ☒ paneuropskih usluga.

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 8.
točka (f) (prilagođeno)

3. Kada operatoru određuju obveze da ~~omogući~~ ☒ pruža ☒ pristup u skladu s odredbama ovog članka, državna regulatorna tijela mogu utvrditi tehničke uvjete ili uvjete rada koje bi trebali zadovoljiti i davatelji i/ili korisnici takvog pristupa kada je nužno osigurati normalni rad mreže. Obveze o pridržavanju posebnih tehničkih normi ili tehničkih specifikacija u skladu su s normama i tehničkim specifikacijama utvrđenim u skladu s člankom ~~39~~47 ~~Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

Članak ~~13~~72

Obveze ~~nadzora~~ ☒ kontrole ☒ cijene i troškovnog računovodstva

↓ 2009/140/EZ članak 2. stavak 9.
(prilagođeno)
⇒ novo

1. Kada analiza tržišta pokaže da nedostatak učinkovite konkurencije znači da dotični operator može održavati pretjerano visoke cijene, ili da može iznuđivati cijene na štetu krajnjih korisnika, državno regulatorno tijelo može, u skladu s odredbama članka ~~66~~68, odrediti obveze koje se odnose na kontrolu povrata troškova i cijena, uključujući obveze da cijene slijede troškove te obveze u vezi sa sustavima troškovnog računovodstva radi ~~osiguranja~~ ☒ pružanja ☒ određenih vrsta ~~međupovezivanja~~ ☒ međusobnog povezivanja ☒ i/ili pristupa.

⇒ Prilikom utvrđivanja bi li obveze kontrole cijena bile prikladne, državna regulatorna tijela uzimaju u obzir dugoročne interese krajnjih korisnika povezane s uvođenjem i prihvaćanjem mreža sljedeće generacije, a osobito mreža vrlo velikog kapaciteta. Osobito, ~~↳ Kako bi operatora potaknuli na ulaganja, uključujući ulaganja u sljedeću generaciju mreža~~ mreže sljedeće generacije , državna regulatorna tijela uzimaju u obzir ulaganja operatora. ⇒ Ako državna regulatorna tijela smatraju kontrolu cijena prikladnom, ona ~~↳ te mu~~ omogućavaju operatoru razumnu stopu povrata na odgovarajući angažirani kapital, uzimajući u obzir bilo koju opasnost koja je povezana s određenim novim projektom ulaganja u mreže.

↓ novo

Državna regulatorna tijela ne određuju niti zadržavaju obveze na temelju ovog članka ako ustanove da je prisutno dokazivo ograničenje maloprodajne cijene te da bilo kakve obveze određene u skladu s člancima 67. do 71., uključujući osobito bilo koji test ekonomske replikacije određen u skladu s člankom 68. osiguravaju djelotvoran i nediskriminirajući pristup.

Kada državna regulatorna tijela smatraju prikladnim odrediti kontrolu cijena za pristup postojećim elementima mreže, ona također uzimaju u obzir prednosti predvidljivih i stabilnih veleprodajnih cijena u osiguravanju učinkovitog ulaska na tržište i dovoljnih poticaja za sve operatore da uvedu nove i poboljšane mreže.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

2. Državna regulatorna tijela osiguravaju da svi propisani mehanizmi ~~pokrivanja~~ povrata troškova ili metodologija određivanja cijena služe u svrhu poticanja ~~uvođenja novih i poboljšanih mreža~~ , djelotvornosti i održivog tržišnog natjecanja i najvećih ~~⇒ održivih~~ pogodnosti za korisnike. U tom smislu, državna regulatorna tijela također mogu uzeti u obzir cijene dostupne na usporedivim konkurentnim tržištima.

3. Operator koji ima obvezu troškovne usmjerenosti svojih cijena snosi teret dokazivanja da naknade proizlaze iz troškova, uključujući prihvatljivu stopu povrata uloženg kapitala. U svrhu izračunavanja troškova djelotvornog obavljanja usluga, državno regulatorno tijelo može uporabiti metode ~~praćenja troškova~~ troškovnog računovodstva neovisne o onima koje rabi to poduzeće. Državno regulatorno tijelo može od operatora tražiti da podnese kompletno opravdanje svojih cijena, a može, ako je potrebno, tražiti i prilagodbu cijena.

4. Ako je provedba sustava praćenja troškova propisana kako bi se podržala kontrola cijena, državna regulatorna tijela osiguravaju da opis sustava praćenja troškova bude javno dostupan te da pokazuje barem glavne kategorije prema kojima su troškovi svrstani i pravila uporabljena za raspodjelu troškova. Kvalificirano neovisno tijelo provjerava usklađenost sa sustavom izračunavanja troškova. Izjava o usklađenosti objavljuvat će se godišnje.

↓ novo

Članak 73.

Cijene završavanja poziva

1. Ako državno regulatorno tijelo određuje obveze u vezi s povratom troškova i kontrolom cijena operatorima određenima da imaju značajnu tržišnu snagu na tržištu za veleprodajno završavanje govornog poziva, ono utvrđuje maksimalne simetrične cijene završavanja poziva koje se temelje na troškovima učinkovitog operatora. Procjena učinkovitih troškova temelji se na trenutačnim vrijednostima troška. Metodologija troškova za izračun učinkovitih troškova temelji se na pristupu modeliranja odozdo prema gore korištenjem dugoročnih inkrementalnih troškova povezanih s prometom za pružanje veleprodajne usluge završavanja govornog poziva trećim osobama.

Pojedinosti metodologije troškova utvrđuju se odlukom Komisije, donesenom na temelju članka 38.

2. Nakon savjetovanja s BEREC-om Komisija do [datum] donosi delegirane akte u skladu s člankom 109. o jedinstvenoj maksimalnoj cijeni završavanja poziva koju određuju državna regulatorna tijela poduzećima određenima da imaju značajnu tržišnu snagu na tržištima fiksnog i mobilnog završavanja poziva u Uniji.

Prilikom donošenja tih delegiranih akata Komisija slijedi načela utvrđena u stavku 1. prvom podstavku i ispunjava kriterije i parametre predviđene u Prilogu III.

4. Primjenjujući stavak 2. Komisija osigurava da jedinstvena cijena završavanja govornih poziva u mobilnim mrežama ne prelazi 1,23 eurocenta po minuti, a jedinstvena cijena završavanja govornih poziva u fiksnim mrežama ne prelazi 0,14 eurocenta po minuti. Komisija uzima u obzir ponderirani prosjek maksimalnih cijena završavanja poziva u fiksnim i mobilnim mrežama utvrđen u skladu s načelima predviđenima u stavku 1. prvom podstavku, koja se primjenjuju u cijeloj Uniji prilikom utvrđivanja jedinstvene maksimalne cijene završavanja poziva po prvi puta.

5. Prilikom donošenja delegiranih akata na temelju stavka 2. Komisija uzima u obzir ukupni broj krajnjih korisnika u svakoj državi članici kako bi osigurala pravilno ponderiranje maksimalnih cijena završavanja poziva te nacionalne okolnosti koje rezultiraju znatnim razlikama među državama članicama prilikom utvrđivanja maksimalnih cijena završavanja poziva u Uniji.

6. Komisija može zatražiti od BEREC-a da razvije ekonomski model kako bi joj pomogao u utvrđivanju maksimalnih cijena završavanja poziva u Uniji. Komisija uzima u obzir informacije o tržištu koje pružaju BEREC, državna regulatorna tijela ili izravno poduzeća koja daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže i pružaju elektroničke komunikacijske usluge.

7. Komisija svakih pet godina revidira delegirane akte donesene na temelju ovog članka.

Članak 74.

Regulatorni tretman novih elemenata mreže

1. Državno regulatorno tijelo ne određuje obveze u pogledu novih elemenata mreže koji su dio relevantnog tržišta kojem namjerava odrediti ili zadržati obveze u skladu s člankom 66. i člancima 67. do 72. te koje je operator određen da ima značajnu tržišnu snagu na tom relevantnom tržištu uveo ili ih planira uvesti, ako se ispune sljedeći kumulativni uvjeti:

(a) uvođenje novih elemenata mreže otvoreno je za ponude zajedničkog ulaganja u skladu s transparentnim postupkom i pod uvjetima koji dugoročno pogoduju održivom tržišnom natjecanju, uključujući među ostalim razumne i

nediskriminirajuće uvjete koji se nude potencijalnim zajedničkim ulagačima; fleksibilnost u pogledu vrijednosti i određivanja vremena obveze koju pruža svaki zajednički ulagač; mogućnost povećanja takve obveze u budućnosti; recipročna prava koja zajednički ulagači dodjeljuju nakon uvođenja infrastrukture u koju je zajednički uloženo;

(b) uvođenjem novih elemenata mreže znatno se pridonosi uvođenju mreža vrlo velikog kapaciteta;

(c) tražitelji pristupa koji ne sudjeluju u zajedničkom ulaganju mogu iskoristiti istu kakvoću, brzinu, uvjete i doseg krajnjih korisnika kao što je bilo dostupno prije uvođenja, bilo putem trgovačkih sporazuma na temelju poštenih i razumnih uvjeta ili putem reguliranog pristupa koji održava ili prilagođuje državno regulatorno tijelo;

Prilikom ocjenjivanja ponuda i postupaka zajedničkog ulaganja iz prvog podstavka točke (a), državna regulatorna tijela osiguravaju da te ponude i postupci ispunjavaju kriterije utvrđene u Prilogu IV.

↓ 2009/140/EZ članak 2.
stavak 10 (prilagođeno)

Članak ~~13.~~ 75.

Funkcionalno razdvajanje

1. Kada državno regulatorno tijelo zaključi da se odgovarajućim obvezama određenim na temelju članka ~~67. do 72.9. do 13.~~ nije postiglo djelotvorno tržišno natjecanje te da postoje važni i trajni problemi u tržišnom natjecanju i/ili neuspjesi na tržištu utvrđeni u vezi s veleprodajnom opskrbom određenih tržišta pristupnim proizvodima, ono može, kao iznimnu mjeru, u skladu s odredbama drugog podstavka članka ~~866.~~ stavka 3., odrediti obvezu vertikalno integriranim poduzećima da aktivnosti povezane s veleprodajnim ~~opskrbom~~ pružanjem odgovarajućih pristupnih proizvoda prenesu na samostalni poslovni subjekt.

Takav poslovni subjekt nudi pristupne proizvode i pruža usluge svim poduzećima, uključujući i druge poslovne subjekte unutar matične tvrtke, ~~pod~~ na temelju istih rokova, odredbi i uvjeta, uključujući i one koji se odnose na razinu cijena i usluga, te pomoću istih sustava i postupaka.

2. Kada državno regulatorno tijelo namjerava odrediti obveze funkcionalnog razdvajanja, ono Komisiji dostavlja prijedlog koji uključuje:

(a) dokaz koji opravdava zaključke državnog regulatornog tijela iz stavka 1.;

(b) obrazloženu procjenu po kojoj ne postoji ili ima malo izgleda za postojanje djelotvorne i održive infrastrukturne konkurencije u razumnom roku;

(c) analizu očekivanog utjecaja na regulatorno tijelo, na poduzeće, posebno na radnu snagu funkcionalno odvojenog poduzeća i na područje elektroničkih komunikacija u cjelini, te na inicijative za ulaganje u područje kao cjelinu, posebno u vezi s potrebom da se osigura društvena i teritorijalna povezanost, te na druge zainteresirane strane, posebno uključujući očekivani utjecaj na tržišno natjecanje i bilo koje moguće posljedice na potrošače;

(d) analizu razloga zbog kojih bi ta obveza bila najučinkovitije sredstvo kojim se primjenjuju ~~pravna sredstva~~ korektivne mjere kojima je cilj rješavanje utvrđenih problema tržišnog natjecanja / neuspjeha na tržištu.

3. ~~Prijedlog~~ Nacrt mjera uključuje sljedeće elemente:

(a) točnu prirodu i razinu funkcionalnog razdvajanja, posebno navodeći pravni položaj funkcionalno odvojenog poslovnog subjekta;

(b) utvrđivanje imovine funkcionalno odvojenog poslovnog subjekta te proizvoda ili usluga koje će taj poslovni subjekt nuditi;

(c) dogovore o upravljanju kako bi se osigurala neovisnost osoblja koje zapošljava funkcionalno odvojeni poslovni subjekt, te odgovarajuća struktura poticaja;

(d) pravila kojima se osigurava ispunjenje obveza;

(e) pravila kojima se osigurava transparentnost operativnih postupaka, posebno prema zainteresiranim stranama;

(f) program praćenja kako bi se osiguralo ispunjenje obveza, uključujući objavu godišnjeg izvješća.

4. Pridržavajući se odluke Komisije u vezi s ~~prijedlogom~~ nacrtom mjera u skladu s člankom ~~866.~~ stavkom 3., državno regulatorno tijelo provodi usklađenu analizu različitih tržišta koja se tiču pristupne mreže u skladu s postupkom utvrđenim u članku ~~65.16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~ Na temelju svoje procjene, u skladu s člancima ~~23.6. i 32.7. ove Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~ državno regulatorno tijelo određuje, zadržava, izmjenjuje ili ukida obveze.

5. Na poduzeće kojemu je određeno funkcionalno razdvajanje može se odnositi bilo koja obveza utvrđena u člancima ~~967. do 7213.~~, na bilo kojem utvrđenom tržištu ~~za koje je navedeno da poduzeće na njemu~~ na kojem je određeno da ima značajnu tržišnu snagu u skladu s člankom ~~65.16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, ili bilo koja druga obveza koju je odobrila Komisija sukladno članku ~~866.~~ stavku 3.

Članak ~~13.b~~76.

Dragovoljno razdvajanje vertikalno integriranog poduzeća

1. Poduzeća, za koja je ~~navedeno~~ određeno da imaju značajnu tržišnu snagu na jednom ili nekoliko mjerodavnih tržišta u skladu s člankom ~~65.16. ove Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~ unaprijed i na vrijeme obavješćuju državno regulatorno tijelo kako bi državnom regulatornom tijelu omogućila da procijeni učinak namjeravane transakcije, kada odluče prenijeti imovinu svoje ~~lokalne pristupne mreže~~ mreže s lokalnim pristupom ili njezina značajnog dijela na razdvojeni pravni subjekt u drugom vlasništvu, ili osnovati zasebni poslovni subjekt kako bi svim maloprodajnim ~~ponuditeljima~~ pružateljima , uključujući i vlastite maloprodajne odjele, osigurala potpuno istovjetne pristupne proizvode.

Poduzeća također obavješćuju državno regulatorno tijelo o bilo kakvoj promjeni te namjere, kao i o konačnom rezultatu postupka razdvajanja.

↓ novo

Poduzeća također mogu nuditi obveze u pogledu uvjeta pristupa koje će se primjenjivati na njihovu mrežu tijekom razdoblja provedbe i nakon provedbe predloženog oblika razdvajanja radi osiguravanja djelotvornog i nediskriminirajućeg pristupa trećih osoba. Ponuda obveza

obuhvaća dovoljno pojedinosti, uključujući u pogledu određivanja vremena provedbe i trajanja, kako bi se državnom regulatornom tijelu omogućilo da izvodi svoje zadaće u skladu sa stavkom 2. ovog članka. Takve se obveze mogu produljiti nakon maksimalnog trajanja za revizije tržišta utvrđenog u članku 65. stavku 6.

↓ 2009/140/EZ članak 2.
stavak 10. (prilagođeno)
⇒ novo

2. Državno regulatorno tijelo procjenjuje učinak namjeravane transakcije ⇒ zajedno s predloženim obvezama gdje je to primjenjivo ⇐ na postojeće regulatorne obveze na temelju ☒ ove ☒ Direktive ~~2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

Radi toga državno regulatorno tijelo provodi ~~usklađenu~~ analizu različitih tržišta povezanih s pristupnom mrežom u skladu s postupkom utvrđenim u članku ~~65. 16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~.

↓ novo

Državno regulatorno tijelo uzima u obzir sve obveze koje poduzeće nudi, pogotovo s obzirom na ciljeve u članku 3. Čineći to, državno regulatorno tijelo savjetuje se s trećim osobama u skladu s člankom 23. i osobito se, bez ograničenja, obraća trećim osobama na koje namjeravana transakcija izravno utječe.

↓ 2009/140/EZ članak 2.
stavak 10. (prilagođeno)
⇒ novo

Na temelju svoje procjene, u skladu s člancima ~~236. i 32.7. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, državno regulatorno tijelo određuje, zadržava, izmjenjuje ili ukida obveze ⇒ primjenjujući po potrebi odredbe članka 77. Državno regulatorno tijelo može u svojoj odluci učiniti obveze potpuno ili djelomično obvezujućima. Iznimkom od članka 65. stavka 6. državno regulatorno tijelo može učiniti neke ili sve obveze obvezujućima tijekom cijelog razdoblja za koje su ponuđene. ⇐

3. ⇒ Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 77., ⇐ ~~Pravno~~ i/ili operativno odvojeni poslovni subjekt može podlijegati ⇒ prema potrebi ⇐ obvezama utvrđenim u člancima ~~679. do 1372.~~ na bilo kojem utvrđenom tržištu ~~za koje se navodi da na njemu poduzeće~~ ☒ na kojem je određeno da ☒ ima značajnu tržišnu snagu u skladu s člankom ~~65.16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, ili bilo kojim drugim obvezama koje je odobrila Komisija sukladno članku ~~866.~~ stavku 3. ⇒ te kada su ponuđene obveze nedovoljne za postizanje ciljeva članka 3 ⇐.

↓ novo

4. Državno regulatorno tijelo prati provedbu obveza koje nude poduzeća, koju je učinilo obvezujućom u skladu sa stavkom 2. ovog članka i razmatra njihovo produljenje kada istekne razdoblje tijekom kojeg su početno ponuđene.

Članak 77.

Vertikalno razdvojena poduzeća

1. Državno regulatorno tijelo koje odredi da poduzeće, koje nije ni na jednom maloprodajnom tržištu elektroničkih komunikacijskih usluga, ima značajnu tržišnu snagu na jednom veleprodajnom tržištu ili nekoliko njih u skladu s člankom 65., razmatra ima li to poduzeće sljedeće značajke:

(a) sva društva i poslovne jedinice unutar poduzeća, uključujući sve kompanije koje kontroliraju isti krajnji vlasnici, ali nisu nužno u njihovom potpunom vlasništvu, imaju aktivnosti, trenutne i planirane za budućnost, samo na veleprodajnim tržištima elektroničkih komunikacijskih usluga te stoga nemaju aktivnosti na maloprodajnim tržištima elektroničkih komunikacijskih usluga koje se pružaju krajnjim korisnicima u Uniji;

(b) poduzeće nema isključivi sporazum ili sporazum koji je *de facto* isključivi sporazum, s pojedinim i razdvojenim poduzećem koje posluje silazno i aktivno je na bilo kojem maloprodajnom tržištu elektroničkih komunikacijskih usluga koje se pružaju privatnim ili komercijalnim krajnjim korisnicima.

2. Ako državno regulatorno tijelo zaključi da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u točkama (a) i (b) stavka 1. ovog članka, ono tom poduzeću može odrediti samo obveze na temelju članka 70. ili 71.

3. Državno regulatorno tijelo revidira obveze određene poduzeću u skladu s ovim člankom u bilo kojem trenutku ako zaključi da se uvjeti utvrđeni u točkama (a) i (b) stavka 1. ovog članka više ne ispunjavaju i prema potrebi primjenjuje članke 65. do 72.

4. Državno regulatorno tijelo revidira obveze određene poduzeću u skladu s ovim člankom i ako na temelju dokaza u pogledu uvjeta koje poduzeće nudi svojim silaznim kupcima tijelo zaključi da su se problemi tržišnog natjecanja pojavili na štetu krajnjih korisnika i da zahtijevaju određivanje jedne obveze ili više njih predviđenih u člancima 67., 68., 69. ili 72., ili izmjenu obveza određenih u skladu sa stavkom 2.

5. Određivanje obveza i njihova revizija u skladu s ovim člankom provodi se u skladu s postupcima iz članka 23., 32. i 33.

Članak 78.

Migracija sa povijesne infrastrukture

1. Poduzeća određena da imaju značajnu tržišnu snagu na jednom mjerodavnom tržištu ili nekoliko njih u skladu s člankom 65. obavješćuju državno regulatorno tijelo unaprijed i pravodobno kada planiraju staviti izvan uporabe dijelove mreže, uključujući povijesnu infrastrukturu potrebnu za rad bakrene mreže, koji podliježu obvezama na temelju članka 66. do 77.

2. Državno regulatorno tijelo osigurava da postupak stavljanja izvan uporabe uključuje transparentan raspored i uvjete, obuhvaćajući među ostalim odgovarajući otkazni rok i prijelazno razdoblje te utvrđuje dostupnost alternativnih usporedivih proizvoda kojima se pruža pristup elementima mreže za zamjenu infrastrukture koja se stavlja izvan uporabe ako je to potrebno za zaštitu tržišnog natjecanja i prava krajnjih korisnika.

S obzirom na imovinu koja se predlaže za stavljanje izvan uporabe, državno regulatorno tijelo može povući obveze nakon što je utvrdilo:

(a) da je pružatelj pristupa dokazivo utvrdio odgovarajuće uvjete migracije, uključujući stavljanje na raspolaganje usporedivog alternativnog pristupnog proizvoda kojim se omogućuje obuhvaćanje istih krajnjih kupaca kako je bilo dostupno korištenjem povijesne infrastrukture; i

(b) da se pružatelj pristupa pridržavao uvjeta i postupka predviđenog za državno regulatorno tijelo u skladu s ovim člankom.

Takvo se povlačenje provodi u skladu s postupcima iz članka 23., 32. i 33.

Dio III. USLUGE

GLAVA I.: OBVEZE UNIVERZALNE USLUGE

Članak 79.

Pristupačna univerzalna usluga

1. Države članice osiguravaju da svi krajnji korisnici na njihovu državnom području, u svjetlu posebnih nacionalnih uvjeta, po pristupačnoj cijeni imaju pristup dostupnim uslugama funkcionalnog pristupa internetu i glasovnim komunikacijskim uslugama kakvoće utvrđene na njihovu državnom području, uključujući temeljnu vezu, najmanje na fiksnoj lokaciji.

2. Države članice definiraju uslugu funkcionalnog pristupa internetu iz stavka 1. kako bi to odgovarajuće odražavalo usluge kojima se koristi većina krajnjih korisnika na njihovu državnom području. U tu svrhu uslugom funkcionalnog pristupa internetu može se podržavati minimalni skup usluga utvrđenih u Prilogu V.

3. Ako krajnji korisnik to zatraži, veza iz stavka 1. može se ograničiti da podržava samo glasovne komunikacije.

Članak 80.

Pružanje pristupačne univerzalne usluge

1. Državna regulatorna tijela prate razvoj i razinu maloprodajnih tarifa usluga utvrđenih u članku 79. stavku 1. dostupnih na tržištu, osobito u vezi s nacionalnim cijenama i nacionalnim dohotkom krajnjeg korisnika.

2. Ako države članice utvrde da, u svjetlu nacionalnih uvjeta, maloprodajne cijene za usluge utvrđene u članku 79. stavku 1. nisu pristupačne jer krajnji korisnici s nižim primanjima ili posebnim socijalnim potrebama nemaju pristup takvim uslugama, ona mogu zahtijevati od poduzeća koja pružaju takve usluge da tim krajnjim korisnicima ponude tarifne opcije ili pakete koji se razlikuju od onih koji se pružaju u uobičajenim komercijalnim uvjetima. U tu svrhu države članice mogu zahtijevati od takvih poduzeća da primjenjuju zajedničke tarife, uključujući geografsko izjednačavanje, na cijelom državnom području. Države članice osiguravaju da krajnji korisnici koji imaju pravo na takve tarifne opcije ili pakete imaju pravo na ugovor s poduzećem koje pruža usluge utvrđene u članku 79. stavku 1. te da im takvo poduzeće pruži odgovarajuće razdoblje dostupnosti broja i izbjegava neopravdani prekid pružanja usluge.

3. Države članice osiguravaju da poduzeća koja pružaju tarifne opcije ili pakete krajnjim korisnicima s nižim primanjima ili posebnim socijalnim potrebama na temelju stavka 2. redovito obavješćuju državna regulatorna tijela o pojedinostima takvih ponuda. Državna regulatorna tijela osiguravaju da su uvjeti pod kojima poduzeća pružaju tarifne opcije ili pakete na temelju stavka 2. potpuno transparentni i da se objavljuju i primjenjuju u skladu s

načelom nediskriminacije. Državna regulatorna tijela mogu zahtijevati izmjenu odnosno povlačenje posebnih programa.

4. Države članice mogu u svjetlu nacionalnih okolnosti osigurati da se krajnjim korisnicima s nižim primanjima ili posebnim socijalnim potrebama pruža podrška radi osiguravanja pristupačnosti usluge funkcionalnog pristupa internetu i usluge glasovne komunikacije najmanje na fiksnoj lokaciji.

5. Države članice osiguravaju u svjetlu nacionalnih okolnosti da se podrška pruža po potrebi krajnjim korisnicima s invaliditetom ili da se poduzimaju druge posebne mjere radi osiguravanja pristupačnosti povezane terminalne opreme, posebne opreme i posebnih usluga kojima se poboljšava istovjetni pristup.

6. Prilikom primjene ovog članka države članice nastoje smanjiti narušavanje tržišta.

↓ 2002/22/EZ

~~Članak 3.~~

~~Dostupnost univerzalne usluge~~

~~1. Države članice osiguravaju dostupnost usluga utvrđenih u ovom poglavlju po kakvoći određenoj za sve krajnje korisnike na svom državnom području, neovisno o zemljopisnoj lokaciji te, u kontekstu specifičnih uvjeta na nacionalnoj razini, po pristupačnoj cijeni.~~

~~2. Države članice određuju najučinkovitiji i najprikladniji pristup osiguravanju provedbe univerzalne usluge, poštujući istodobno načela objektivnosti, transparentnosti, nediskriminacije i razmjernosti. One nastoje svesti na minimum narušavanje tržišnog natjecanja, posebno kada je riječ o pružanju usluga po cijenama ili prema drugim uvjetima koji odstupaju od uobičajenih tržišnih uvjeta, štiteći istodobno javni interes.~~

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)

~~Članak 8.~~

~~Određivanje poduzeća~~

~~1. Države članice mogu odrediti jedno ili više poduzeća koja će jamčiti pružanje univerzalne usluge kako je određena u člancima 4., 5., 6. i 7. te, tamo gdje je to prikladno, i članku 9. stavku 2., tako da se na taj način može pokriti cijelo državno područje. Države članice mogu odrediti različita poduzeća ili skupine poduzeća za pružanje različitih elemenata univerzalne usluge i/ili za pokrivanje različitih dijelova državnog područja.~~

~~2. Kada države članice određuju poduzeća koja imaju obveze pružanja univerzalne usluge u dijelu, odnosno na cijelom državnom području, one to rade koristeći učinkovit, objektivan, transparentan i nediskriminirajući mehanizam određivanja, pri čemu nijednom poduzeću nije a priori uskraćena mogućnost da bude određeno. Takve metode određivanja osiguravaju pružanje univerzalne usluge na ekonomičan način te se mogu uporabiti kao način utvrđivanja neto troška obveze pružanja univerzalne usluge u skladu s člankom 12.~~

~~3. Kada poduzeće određeno u skladu sa stavkom 1. namjerava ustupiti značajni dio ili svoju cjelokupnu imovinu u vidu mreže s lokalnim pristupom, odvojenom pravnom tijelom, koje je u drugom vlasništvu, ono o tome unaprijed i pravovremeno obavješćuje nacionalna regulatorna tijela, kako bi vlastima omogućilo da na fiksnoj lokaciji procijene učinak navedene~~

~~transakcije na pružanje pristupa na fiksnoj lokaciji, kao i telefonskih usluga, u skladu s člankom 4. Državna regulatorna tijela mogu nametnuti, izmijeniti ili povući obvezom u skladu s člankom 6. stavkom 2. Direktive 2002/20/EZ (Direktiva o ovlaštenju).~~

↓ novo

Članak 81.

Dostupnost univerzalne usluge

1. Kada država članica propisno dokaže, uz uzimanje u obzir rezultata geografskog mjerenja provedenog u skladu s člankom 22. stavkom 1., da se dostupnost na fiksnoj lokaciji usluge funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. i usluga glasovne komunikacije ne može osigurati u uobičajenim komercijalnim okolnostima ili putem drugih potencijalnih alata javne politike, ona može odrediti odgovarajuće obveze univerzalne usluge kako bi odgovorila na sve opravdane zahtjeve za pristup tim uslugama na svom državnom području.

2. Države članice određuju najučinkovitiji i najprikladniji pristup osiguravanju dostupnosti na fiksnoj lokaciji usluge funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. i usluga glasovne komunikacije, poštujući istodobno načela objektivnosti, transparentnosti, nediskriminacije i razmjernosti. One nastoje svesti na minimum narušavanje tržišnog natjecanja, posebno kada je riječ o pružanju usluga po cijenama ili prema drugim uvjetima koji odstupaju od uobičajenih tržišnih uvjeta, štiteći istodobno javni interes.

3. Kada države članice odluče odrediti obveze osiguravanja dostupnosti na fiksnoj lokaciji usluge funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. i usluga glasovne komunikacije, one mogu odrediti jedno poduzeće ili više njih da jamče dostupnost na fiksnoj lokaciji usluge funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. i usluga glasovne komunikacije kako bi se pokrilo cijelo državno područje. Države članice mogu odrediti različita poduzeća ili skupine poduzeća za pružanje usluga funkcionalnog pristupa internetu i glasovne komunikacije i/ili za pokrivanje različitih dijelova državnog područja.

4. Kada države članice određuju poduzeća u dijelu, odnosno na cijelom državnom području, kao poduzeća koja imaju obvezu osiguravanja dostupnosti na fiksnoj lokaciji usluge funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. i usluge glasovne komunikacije, one to rade koristeći učinkovit, objektivan, transparentan i nediskriminirajući mehanizam određivanja, pri čemu nijednome poduzeću nije *a priori* uskraćena mogućnost da bude određeno. Takve metode određivanja osiguravaju pružanje usluga funkcionalnog pristupa internetu i glasovne komunikacije na fiksnoj lokaciji na ekonomičan način te se mogu uporabiti kao način utvrđivanja neto troška obveze univerzalne usluge u skladu s člankom 84.

5. Kada poduzeće određeno u skladu sa stavkom 3. namjerava ustupiti znatni dio ili svoju cjelokupnu imovinu mreže s lokalnim pristupom, odvojenom pravnom tijelu, koje je u drugom vlasništvu, ono o tome unaprijed i pravovremeno obavješćuje državno regulatorno tijelo, kako bi tom tijelu omogućilo da procijeni učinak namjeravane transakcije na pružanje na fiksnoj lokaciji usluge funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. i usluge glasovne komunikacije. Državno regulatorno tijelo može odrediti, izmijeniti ili povući posebne obveze u skladu s člankom 13. stavkom 2.

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 3.

~~Članak 4.~~

~~Pružanje pristupa na fiksnoj lokaciji i pružanje telefonskih usluga~~

~~1. Države članice osiguravaju da barem jedan operator zadovoljava sve razumne zahtjeve za povezivanje na javnu komunikacijsku mrežu na fiksnoj lokaciji.~~

~~2. Navedena veza može podržavati glasovne, faksimil i podatkovne poruke, brzinama koje su odgovarajuće za omogućavanje funkcionalnog internetskog pristupa, uzimajući u obzir prevladavajuću tehnologiju koju koristi većina korisnika, kao i tehnološku provedivost.~~

~~3. Države članice osiguravaju da razumne zahtjeve za pružanjem javno dostupnih telefonskih usluga putem povezivanja na mrežu navedenog u stavku 1. može zadovoljiti barem jedno poduzeće, što podrazumijeva i omogućavanje utvrđivanja pošiljatelja i primatelja poruke kod nacionalnih i međunarodnih poziva.~~

↓ 2002/22/EZ

~~Članak 5.~~

~~Služba davanja obavijesti o brojevima pretplatnika i telefonski imenici~~

~~1. Države članice osiguravaju:~~

~~(a) najmanje jedan sveobuhvatan telefonski imenik koji će biti dostupan krajnjim korisnicima u obliku koji odobri nadležno tijelo, bilo u tiskanom, elektroničkom obliku, ili u oba, te se mora redovito, a najmanje jednom godišnje, obnavljati;~~

~~(b) da najmanje jednu sveobuhvatnu službu davanja obavijesti o brojevima pretplatnika treba biti dostupna krajnjim korisnicima, uključujući korisnike javnih telefonskih govornica.~~

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 4.

~~2. Imenici navedeni u stavku 1. sadrže, prema odredbama članka 12. Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u sektoru elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama)¹⁰⁰, sve pretplatnike javno dostupnih telefonskih usluga.~~

↓ 2002/22/EZ

~~3. Države članice osiguravaju da poduzeće(-a) koje(-a) pruža(ju) usluge iz stavka 1. primjenjuje(-u) načelo nediskriminacije u vezi s načinom obrade podataka dobivenih od drugih poduzeća.~~

¹⁰⁰ [SL L 201, 31.7.2002., str. 37.](#)

~~Članak 6.~~

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 5.

~~Javne govornice i druge pristupne točke javne glasovne telefonije~~

~~1. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela mogu nametnuti obveze na poduzeća kako bi osigurale da javne govornice i druge pristupne točke javne glasovne telefonije zadovoljavaju razumne potrebe krajnjih korisnika s obzirom na zemljopisnu pokrivenost, broj telefonskih i drugih pristupnih točaka, pristup za osobe s invaliditetom i kvalitetu usluge.~~

↓ 2002/22/EZ

~~2. Država članica osigurava da državno regulatorno tijelo može odlučiti ne nametnuti obveze iz stavka 1. na cijelom svom državnom području, ili njegovom dijelu, ako je zadovoljna raširenom dostupnošću ovih uređaja ili usporedivih usluga, na temelju savjetovanja sa zainteresiranim stranama u skladu s člankom 33.~~

~~3. Države članice osiguravaju mogućnost pozivanja hitnih službi iz javnih telefonskih govornica rabeći jedinstveni europski broj za hitne službe 112 te druge brojeve za hitne slučajeve na nacionalnoj razini, sve besplatno i bez uporabe bilo kakvog oblika plaćanja.~~

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 6.

~~Članak 7.~~

~~Mjere koje se odnose na krajnje korisnike s invaliditetom~~

~~1. Osim ako zahtjevi koji ostvaruju jednaki učinak nisu navedeni u poglavlju IV., države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da su pristup i cijena usluga navedenih u članku 4. stavku 3. i članku 5. za krajnje korisnike s invaliditetom jednaki onoj razini koja je dostupna drugim krajnjim korisnicima. Države članice mogu obvezati državna regulatorna tijela da procijene opće potrebe krajnjih korisnika s invaliditetom.~~

~~2. Države članice mogu poduzeti posebne mjere, s obzirom na nacionalne uvjete, kako bi osigurale da krajnji korisnici s invaliditetom također mogu birati između različitih operatora i pružatelja usluga koji su dostupni većini krajnjih korisnika.~~

~~3. Kod poduzimanja mjera navedenih u stavku 1. i 2., države članice potiču poštovanje odgovarajućih standarda ili specifikacijama objavljenima u skladu s člancima 17. i 18. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

↓ 2002/22/EZ

~~Članak 9.~~

~~Pristupačnost tarifa~~

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 8.

~~1. Državna regulatorna tijela nadziru razvoj i razine maloprodajnih tarifa usluga navedenih u člancima 4. do 7. u skladu s obvezama o univerzalnim uslugama, a koje nude određena poduzeća ili koje su dostupne na tržištu, ako niti jedno poduzeće nije određeno u skladu s navedenim uslugama, posebno s obzirom na nacionalne maloprodajne cijene i prihode.~~

~~2. Države članice mogu, s obzirom na nacionalne uvjete, zatražiti da određena poduzeća potrošačima ponude mogućnosti korištenja potrošačkih tarifa ili paketa koji odstupaj u od onih koje bi operator ponudio u uobičajenim tržišnim uvjetima, a posebno kako bi osigurale da one skupine korisnika čija su primanja niža ili imaju posebne socijalne potrebe nisu spriječene u pristupanju mreži navedenoj u članku 4. stavku 1. ili kod korištenja usluga utvrđenih u članku 4. stavku 3. i člancima 5., 6. i 7., kao usluga koje su obuhvaćene obvezama o univerzalnim uslugama te koje pružaju određena poduzeća.~~

↓ 2002/22/EZ

~~3. Države članice mogu, pored odredbe kojom se određenim poduzećima nalaže pružanje posebnih tarifnih opcija, usuglašavanje s najvišim propisanim cijenama ili zemljopisno izjednačavanje, odnosno drugi slični programi, osigurati pružanje potpore onim potrošačima koji su identificirani kao potrošači nižih primanja ili oni s posebnim socijalnim potrebama.~~

~~4. Države članice mogu zahtijevati od poduzeća s obvezama iz članaka 4., 5., 6. i 7. primjenu zajedničkih tarifa, uključujući zemljopisno izjednačavanje, na svoj em cjelokupnom državnom području, u kontekstu uvjeta na nacionalnoj razini odnosno kako bi se uskladile s najvišim propisanim cijenama.~~

~~5. Državna regulatorna tijela osiguravaju tamo gdje određeno poduzeće ima obvezu pružanja posebnih tarifnih opcija, zajedničkih tarifa, uključujući zemljopisno izjednačavanje, ili obvezu usklađivanja s najvišim propisanim cijenama, da uvjeti budu potpuno transparentni, objavljeni i primijenjeni u skladu s načelom nediskriminacije. Državna regulatorna tijela mogu zahtijevati izmjenu odnosno povlačenje posebnih programa.~~

~~Članak 11.~~

~~Kakvoća usluge odabranih poduzeća~~

~~1. Državna regulatorna tijela osiguravaju da sva odabrana poduzeća s obvezama iz članaka 4., 5., 6., 7. te članka 9. stavka 2. objavljuju prikladne i ažurirane podatke u vezi s načinom na koji pružaju univerzalne usluge, na temelju pokazatelja kakvoće usluge, definicija i postupaka mjerenja navedenih u Prilogu III. Objavljeni podaci također se dostavljaju državnom regulatornom tijelu.~~

~~2. Državna regulatorna tijela mogu odrediti, između ostalog, dodatne norme kakvoće usluge, tamo gdje postoje razvijeni odgovarajući pokazatelji, s ciljem ocjenjivanja uspješnosti poduzeća prigodom pružanja usluga krajnjim korisnicima s invaliditetom i potrošačima s invaliditetom. Državna regulatorna tijela osiguravaju da podaci koji se odnose na uspješnost poduzeća u odnosu na ove parametre također budu objavljeni i dostupni državnim regulatornim tijelima.~~

~~3. Pored toga, državna regulatorna tijela mogu odrediti sadržaj, oblik i način objavljivanja podataka, kako bi osigurala da krajnji korisnici i potrošači imaju pristup sveobuhvatnim, usporedivim i pristupačnim podacima.~~

↓ 2009/136/EZ članak 1. stavak 9.

~~4. Državna regulatorna tijela imaju mogućnost odrediti rezultate uspješnosti za poduzeća s obvezom pružanja univerzalnih usluga. Time državna regulatorna tijela uzimaju u obzir sva mišljenja odgovarajućih stranaka, posebno kako je navedeno u članku 33.~~

↓ 2002/22/EZ

~~5. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela budu u mogućnosti nadzirati udovoljavanje ovim ciljevima uspješnosti od strane odabranih poduzeća.~~

~~6. Opetovana nemogućnost nekog poduzeća da uovolji ciljevima uspješnosti može imati za posljedicu poduzimanje posebnih mjera u skladu s Direktivom 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od ožujka 2002. o ovlaštenju elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju)¹⁰¹. Državna regulatorna tijela trebaju imati mogućnost narediti reviziju od strane neovisnog tijela ili sličan pregled podataka o uspješnosti, koja će platiti dotično poduzeće, kako bi se osigurala točnost i usporedivost podataka dobivenih od strane poduzeća s obvezama pružanja univerzalne usluge.~~

↓ novo

Članak 82.

Status postojećih univerzalnih usluga

Države članice mogu nastaviti osiguravati dostupnost ili pristupačnost drugih usluga osim usluge funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. te usluge glasovne komunikacije na fiksnoj lokaciji koje su bile na snazi prije [utvrđeni datum] ako se potreba za takvim uslugama propisno dokaže u svjetlu nacionalnih okolnosti. Kada države članice za pružanje tih usluga određuju poduzeća u dijelu, odnosno na cijelom državnom području, primjenjuje se članak 81. Financiranje tih obveza u skladu je s člankom 85.

Države članice revidiraju obveze određene na temelju ovog članka najkasnije tri godine nakon stupanja na snagu ove Direktive, a nakon toga jednom godišnje.

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

Članak ~~10~~ 83.

Kontrola troškova

1. Države članice osiguravaju da ~~odabrana poduzeća~~, prilikom pružanja ~~drugih pogodnosti~~ različitih mogućnosti i usluga od onih opisanih u ~~člancima 4., 5., 6., 7. te članku 9. stavku 2.~~ članku 79. , poduzeća koja pružaju usluge u skladu s člancima 79., 81. i 82. određuju ~~načela~~ i uvjete na takav način da ~~pretplatnik~~ krajnji korisnik nije

¹⁰¹ ~~SL L 108, 24.4.2002., str. 21.~~

obvezan plaćati ~~druge pogodnosti~~ mogućnosti i usluge koje nisu potrebne odnosno zahtijevane za zatraženu uslugu.

2. Države članice osiguravaju da ~~odabrana~~   poduzeća ~~, koja imaju obveze prema člancima 4., 5., 6., 7. te članku 9. stavku 2.,~~ koja pružaju usluge glasovne komunikacije iz članka 79. koje se provode na temelju članka 80., pružaju posebne mogućnosti i usluge navedene u Prilogu VI, dijelu A, kako bi ~~pretplatnici~~ krajnji korisnici imali mogućnost nadzirati i kontrolirati troškove te uspostaviti sustav kako bi se izbjegao neopravdani prekid pružanja usluge glasovnih komunikacija za krajnje korisnike koji imaju pravo na to, uključujući odgovarajući mehanizam za provjeru kontinuiranog interesa za korištenje usluge .

3. Države članice osiguravaju da nadležno tijelo ima mogućnost odbaciti zahtjeve iz stavka 2. na cijelom svom državnom području, ili njegovu dijelu, ako je zadovoljno raširenom dostupnošću tih mogućnosti.

Članak ~~12.~~84.

Troškovi obveza pružanja univerzalne usluge

1. Tamo gdje državna regulatorna tijela smatraju da pružanje ~~univerzalne usluge~~ usluge funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. te usluge glasovne komunikacije; kako je utvrđeno u člancima 79., 80. i 81. ili nastavak postojećih univerzalnih usluga kako je utvrđeno u članku 82. ~~3. do 10.~~ može predstavljati nepošteno opterećenje poduzećima ~~određenim za pružanje univerzalne usluge,~~ koja pružaju takve usluge i traže naknadu   ona rade izračun neto troškova njegova pružanja.

U tu svrhu, državna regulatorna tijela:

(a) izračunavaju neto trošak obveze pružanja univerzalne usluge, uzimajući u obzir svaku tržišnu korist koju ostvaruje poduzeće koje pruža uslugu funkcionalnog pristupa internetu kako je definirana u skladu s člankom 79. stavkom 2. i uslugu glasovne komunikacije; kako je utvrđeno u člancima 79., 80. i 81. ili nastavak postojećih univerzalnih usluga kako je utvrđeno u članku 82. ~~određeno za pružanje univerzalne usluge,~~ u skladu s Prilogom ~~I.VII.~~ dijelom A; ili

(b) koriste neto troškove pružanja univerzalne usluge utvrđene mehanizmom za određivanje u skladu s člankom ~~8. stavkom 2.~~ 81. stavkom 3., člankom 81. stavkom 4. i člankom 81. stavkom 5.

2. Račune i/ili druge podatke koji služe kao osnova za izračun neto troška obveza pružanja univerzalne usluge ~~prema~~ na temelju stavka 1. točke (a) treba revidirati ili potvrditi državno regulatorno tijelo, odnosno tijelo neovisno o relevantnim strankama te ih treba odobriti državno regulatorno tijelo. Rezultati izračuna troškova kao i zaključci revizije su javno dostupni.

Članak ~~13.~~85.

Financiranje obveza pružanja univerzalne usluge

1. U slučaju kada, na temelju izračuna neto troška iz članka ~~84.~~ 84., državna regulatorna tijela utvrde kako je neko poduzeće izloženo nepoštenom opterećenju, države članice na temelju zahtjeva ~~odabranoga~~ dotičnog poduzeća odlučuju o:

~~(a)~~ uvođenju mehanizma kojim će se dotičnom poduzeću nadoknaditi utvrđeni neto troškovi iz javnih ~~fondova~~ sredstava pod transparentnim uvjetima, ~~i/ili~~

⇒ Može se financirati samo neto trošak, kako je utvrđen u skladu s člankom 84., obveza utvrđenih u člancima 79., 81. i 82. ⇐

~~(b) podjeli neto troška obveza pružanja univerzalne usluge između davatelja elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga.~~

~~2. U slučaju podjele neto troška prema stavku 1. točki (b), države članice uspostavljaju mehanizam podjele troškova kojim upravlja državno regulatorno tijelo, odnosno tijelo neovisno o korisnicima pod nadzorom državnog regulatornog tijela. Može se financirati samo neto trošak obveza navedenih u člancima od 3. do 10, utvrđen u skladu s člankom 12.~~

~~3. Mehanizam podjele troškova poštuje načela transparentnosti, minimalnog narušavanja tržišta, nediskriminacije i razmjernosti, u skladu s načelima Priloga IV. dijela B. Države članice mogu odlučiti ne zahtijevati doprinose od poduzeća čiji je nacionalni promet manji od određene gornje granice.~~

~~4. Svi troškovi vezani uz podjelu troška obveza pružanja univerzalne usluge razdvajaju se i utvrđuju za svako poduzeće zasebno. Takvi troškovi ne nameću se niti prikupljaju od poduzeća koja ne pružaju usluge na državnom području države članice koja je uspostavila mehanizam podjele troškova.~~

Članak 14.86.

Transparentnost

1. Tamo gdje se ~~uspostavljen mehanizam za podjelu~~ neto trošak obveza pružanja univerzalne usluge ~~iz~~ izračunava   u skladu s člankom ~~13~~ 85., državna regulatorna tijela osiguravaju javnu dostupnost načela ~~podjele troškova~~ izračuna neto troškova, uključujući detalje ~~mehanizama~~ metodologije koja će se upotrijebiti.

2. Podložno propisima ~~Zajednice~~ Unije i nacionalnim propisima o poslovnoj tajni, državna regulatorna tijela osiguravaju objavljivanje godišnjeg izvješća, ~~koje sadržava~~ kojim se pružaju   detalji izračunanog troška obveze pružanja univerzalne usluge, ~~utvrđuje doprinose svih uključenih poduzeća te utvrđuje~~ uključujući tržišne pogodnosti koje je ~~(su) mogle(-a) ostvariti poduzeće(-a) određeno(-a)~~ na temelju ~~za pružanje~~ utvrđenih obveza pružanja univerzalne usluge, ~~tamo gdje je uspostavljen fond iz~~ članka 79., 81. i 82. koji funkcionira.

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)

POGLAVLJE V.

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 32.

Dodatne obvezne usluge

~~Države članice mogu odlučiti učiniti javno dostupnima dodatne usluge na svom državnom području, pored usluga sadržanih u obvezama pružanja univerzalne usluge kako su definirane u poglavlju II.; međutim, u takvim se okolnostima ne može nametnuti mehanizam naknade koji bi uključio odabrana poduzeća.~~

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

⊠ GLAVA II.: BROJEVI ⊠

Članak ~~10~~ 87.

Resursi numeriranja

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 12. točka (a) (prilagođeno)

1. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela nadziru ~~odobranje~~ ⊠ dodjelu ⊠ prava korištenja svih nacionalnih resursa ~~brojevnog označavanja~~ ⊠ numeriranja ⊠ i upravljanja nacionalnim planovima ~~brojevnog označavanja~~ ⊠ numeriranja ⊠. ~~Države članice osiguravaju~~ ⊠ i ⊠ da se za sve javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge ~~predvide~~ ⊠ pružaju ⊠ odgovarajući brojevi i područja ~~brojevnog označavanja~~ ⊠ numeriranja ⊠. Državna regulatorna tijela utvrđuju nepristrane, transparentne i nediskriminirajuće postupke odobravanja prava korištenja za nacionalne resurse ~~brojevnog označavanja~~ ⊠ numeriranja ⊠.

↓ novo

2. Državna regulatorna tijela mogu dodijeliti prava korištenja za brojeve iz nacionalnih planova numeriranja za pružanje posebnih usluga poduzećima koja nisu pružatelji elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga, pod uvjetom da ta poduzeća pokažu svoju sposobnost upravljanja tim brojevima te da su dovoljni i odgovarajući resursi numeriranja stavljeni na raspolaganje radi odgovaranja na trenutačnu i predvidljivu buduću potražnju. Državna regulatorna tijela mogu suspendirati dodjelu resursa numeriranja takvim poduzećima ako se dokaže da postoji rizik iscrpljivanja resursa numeriranja. Kako bi se pridonijelo dosljednoj primjeni ovog stavka, nakon savjetovanja s dionicima i u bliskoj suradnji s Komisijom BEREC do [stupanje na snagu plus 18 mjeseci] donosi smjernice o zajedničkim kriterijima za ocjenjivanje sposobnosti upravljanja resursima numeriranja i rizika iscrpljivanja resursa numeriranja.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 12. točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

~~2~~3. Državna regulatorna tijela osiguravaju da se nacionalni planovi i postupci ~~brojevnog označavanja~~ ⊠ numeriranja ⊠ primjenjuju tako da se osigura jednako postupanje prema svim pružateljima javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga ⇒ i drugim poduzećima ako su prihvatljiva u skladu sa stavkom 2 ⇐ . Države članice osiguravaju da poduzeće kojemu je dano pravo korištenja jednog raspona brojeva ne diskriminira druge pružatelje elektroničkih komunikacijskih usluga što se tiče brojevnog niza koji se rabi za pristup njihovim uslugama.

↓ novo

4. Svaka država članica utvrđuje raspon svojih negeografskih resursa numeriranja koji se može upotrebljavati za pružanje elektroničkih komunikacijskih usluga koje nisu interpersonalne komunikacijske usluge na cijelom području Unije, ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 531/2012 i provedbene akte koji se temelje na njoj te članak 91. stavak 2. ove Direktive. Ako su prava korištenja brojeva dodijeljena u skladu sa stavkom 2. poduzećima koja nisu pružatelji elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga, ovaj se stavak primjenjuje na posebne usluge koje ta poduzeća pružaju. Državna regulatorna tijela osiguravaju da uvjeti za pravo korištenja brojeva upotrijebljenih za pružanje usluga izvan države članice čiji je kôd države i njihova provedba nisu manje strogi od uvjeta i provedbe primjenjivih na usluge koje se pružaju u državi članici čiji je kôd države. Državna regulatorna tijela također osiguravaju da se pružatelji koji upotrebljavaju brojeve svojeg kôda države u drugim državama članicama pridržavaju pravila o zaštiti potrošača i drugih nacionalnih pravila u vezi s korištenjem brojeva primjenjivim u državama članicama u kojima se upotrebljavaju ti brojevi. Tom se obvezom ne dovode u pitanje izvršne ovlasti nadležnih tijela tih država članica.

BEREC pomaže državnim regulatornim tijelima u koordinaciji njihovih aktivnosti kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje resursima numeriranja i izvanteritorijalnog korištenja u skladu s regulatornim okvirom.

BEREC uspostavlja središnji registar o brojevima s pravom izvanteritorijalnog korištenja, u koji državna regulatorna tijela prenose relevantne informacije.

5. Države članice osiguravaju da je kôd „00” standardni međunarodni pristupni kôd. Posebni uvjeti za pozivanje između susjednih lokacija preko granica između država članica mogu se uspostaviti ili nastaviti. Krajnji korisnici na tim lokacijama moraju se u potpunosti obavijestiti o navedenim okolnostima.

Države članice mogu se dogovoriti da dijele zajednički plan numeriranja za sve ili posebne kategorije brojeva.

6. Države članice promiču pružanje resursa numeriranja bežičnim putem, gdje je to tehnički izvedivo, kako bi se promjena pružatelja elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga olakšala krajnjim korisnicima koji nisu potrošači, posebno pružateljima i korisnicima usluga komunikacije između strojeva.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

~~3.7.~~ Države članice osiguravaju javno objavljivanje nacionalnog sustava brojeva ☒ plana numeriranja ☒ i svih njegovih kasnijih izmjena, uz ograničenja koja mogu proizlaziti jedino vezano za nacionalnu sigurnost.

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 12. točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

~~4.8.~~ Države članice podržavaju usklađivanje posebnih brojeva ili raspona brojevnog označavanja ☒ numeriranja ☒ u Zajednici ☒ Unije ☒ kada ono promiče djelovanje unutarnjeg tržišta i razvoj sveeuropskih ☒ paneuropskih ☒ usluga. Komisija ⇒ nastavlja pratiti kretanja na tržištu i sudjelovati u međunarodnim organizacijama i forumima kada se

donose odluke o numeriranju. Ako Komisija to smatra opravdanim i prikladnim, ona ~~može~~ poduzimaju odgovarajuće tehničke provedbene mjere ~~⇒ u interesu jedinstvenog tržišta kako bi odgovorila na neispunjenu prekograničnu ili paneuropsku potražnju za brojevima, koja bi inače činila prepreku trgovini među državama članicama~~ ~~u vezi s ovim predmetom.~~

~~⇒ Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 110. stavka 4. ~~Ove se mjere, kojima je cilj izmjena elemente ove Direktive koji nisu ključni, nadopunjavajući je, donose u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 22. stavka 3.~~~~

↓ 2002/21/EZ

~~5. Kad je to potrebno s ciljem osiguranja potpune globalne interoperabilnosti usluga, države članice usklađuju svoja stajališta u međunarodnim organizacijama i forumima u kojima se donose odluke o pitanjima koja se odnose na dodjelu brojeva, imena i adresa elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga.~~

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 3.
(prilagođeno)
⇒ novo

Članak 88.

⊗ Dodjela ⊗ Prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva

~~1. Države članice osiguravaju korištenje radijskih frekvencija na temelju općih ovlaštenja. Kada je nužno, države članice mogu davati pojedinačna prava korištenja kako bi se~~

~~izbjegle štetne smetnje,~~

~~osigurala tehnička kakvoća usluge,~~

~~zaštitilo učinkovito korištenje radiofrekvencijskog spektra, ili~~

~~ispunili drugi ciljevi od općeg interesa što su ih odredile države članice u skladu s pravom Zajednice.~~

~~21. Kada je nužno dati pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva, ⇒ državna regulatorna tijela ~~države članice~~, na zahtjev, daju takva prava bilo kojem~~

~~poduzeću koje daje na korištenje ⊗ elektroničke komunikacijske ⊗ mreže ili pruža ⊗ elektroničke komunikacijske ⊗ usluge na temelju ⊗ obuhvaćene ⊗ općim ovlaštenjem iz članka 312., podložno odredbama članka 613. 7. i članka 11. 21. stavka 1. točke (c) ove Direktive te bilo kojim drugim pravilima koja osiguravaju učinkovito uporabu ⊗ korištenje ⊗ tih izvora u skladu s ovom Direktivom 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

~~⇒ Državna regulatorna tijela također mogu dodijeliti prava korištenja brojeva poduzećima koja nisu pružatelji elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga u skladu s člankom 87. stavkom 2. 2. Ne dovodeći u pitanje posebna mjerila i postupke koje su donijele države članice da bi dale prava uporabe radijskih frekvencija pružateljima usluga sadržaja radijskog ili televizijskog prijenosa kako bi se slijedili ciljevi od općeg interesa u skladu s pravom Zajednice, prava korištenja radijskih frekvencija i brojeva jamče se putem otvorenih, nepristranih, transparentnih, nediskriminirajućih i razmjernih postupaka, u slučaju radijskih frekvencija, u skladu s odredbama članka 9. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Iznimka u odnosu na zahtjev za otvorenim postupcima može se primijeniti u slučajevima kada je davanje pojedinačnih prava korištenja radijskih frekvencija pružateljima usluga sadržaja~~

~~radijskog ili televizijskog prijenosa nužno kako bi se postigli ciljevi od općeg interesa koje su utvrdile države članice u skladu s pravom Zajednice.~~

~~Kada se daju prava uporabe korištenja brojeva , državna regulatorna tijela države članice određuju može li nositelj prava prenositi ta prava te pod kojim uvjetima. Kada se radi o radijskim frekvencijama takva je odredba u skladu s člancima 9. i 9.b. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

~~Kada državna regulatorna tijela države članice daju prava korištenja na ograničeni vremenski rok, trajanje je za dotičnu uslugu primjereno ciljevima kojima se teži, vodeći računa o potrebi da se omogući odgovarajući rok za amortizaciju ulaganja.~~

~~Kada se daju pojedinačna prava korištenja radijskih frekvencija na rok od 10 godina ili više, a takva se prava ne smiju prenositi ni iznajmljivati između poduzeća sukladno članku 9.b. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), nadležno državno tijelo osigurava da se primjenjuju mjerila za davanje pojedinačnih prava korištenja te da se postupa po njima tijekom trajanja dozvole, posebno na temelju opravdanog zahtjeva nositelja prava. Ako ta mjerila više nisu važeća, pojedinačno pravo korištenja mijenja se u opće ovlaštenje za korištenje radijskih frekvencija, pod uvjetom da se prethodno pošalje obavijest i nakon razumnog roka, ili to pravo korištenja poduzeća mogu između sebe prenositi ili iznajmljivati u skladu s člankom 9.b. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

~~3. Odluke o davanju prava korištenja brojeva donose se, dostavljaju ili objavljuju što je moguće prije nakon što državno regulatorno tijelo primi potpuni zahtjev, u roku od tri tjedna u slučaju brojeva koji su dodijeljeni za posebne namjene u okviru nacionalnog plana brojevnog označavanja numeriranja , i u roku od šest tjedana u slučaju radijskih frekvencija koje su dodijeljene kako bi ih rabile elektroničke komunikacijske službe u okviru plana nacionalnih frekvencija. Vremenski rok za radijske frekvencije ne dovodi u pitanje ni jedan primjenjivi međunarodni sporazum koji se odnosi na uporabu radijskih frekvencija ili orbitalnih položaja.~~

~~4. Kada je, nakon rasprave sa zainteresiranim stranama u skladu s člankom 6.23. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), odlučeno da se prava korištenja od iznimne gospodarske vrijednosti moraju dodijeliti putem konkurentnih ili usporednih usporedivih postupaka odabira, državna regulatorna tijela države članice mogu produljiti najdulji rok od tri tjedna za daljnja tri tjedna.~~

~~Za konkurentne ili usporedne postupke odabira radijskih frekvencija, primjenjuje se članak 7.~~

~~5. Države članice Državna regulatorna tijela ne ograničavaju broj dodijeljenih prava korištenja osim kada je to potrebno da bi se osiguralo učinkovito korištenje resursa numeriranja radijskih frekvencija u skladu s člankom 7.~~

~~6. Nadležna državna tijela osiguravaju djelotvornu i učinkovitu uporabu radijskih frekvencija u skladu s člankom 8. stavkom 2. i člankom 9. stavkom 2. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Državna regulatorna tijela osiguravaju da ne dođe do poremećaja tržišnog natjecanja zbog bilo kakvog prijenosa ili akumulacije prava korištenja radijskih frekvencija. U tom smislu, države članice mogu poduzeti odgovarajuće mjere kao što je punomoć za prodaju ili iznajmljivanje prava korištenja radijskih frekvencija.~~

↓ novo

~~6. Kada pravo korištenja brojeva uključuje njihovo izvanteritorijalno korištenje unutar Unije u skladu s člankom 87. stavkom 4., državna regulatorna tijela uz pravo korištenja povezuju posebne uvjete kako bi se osiguralo pridržavanje svih relevantnih nacionalnih pravila i zakona~~

o zaštiti potrošača u vezi s korištenjem brojeva primjenjivih u državama članicama gdje se brojevi upotrebljavaju.

Na zahtjev državnog regulatornog tijela iz druge države članice kojim se dokazuje kršenje relevantnih pravila zaštite potrošača ili nacionalnog zakona povezanog s brojevima te države članice, državno regulatorno tijelo države članice u kojoj su dodijeljena prava korištenja brojeva provodi uvjete povezane na temelju podstavka 1. u skladu s člankom 30., uključujući u ozbiljnim slučajevima ukidanjem prava izvanteritorijalnog korištenja za brojeve dodijeljene dotičnom poduzeću.

BEREC olakšava i koordinira razmjenu informacija među državnim regulatornim tijelima različitih uključenih država članica i osigurava odgovarajuću koordinaciju posla među njima.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~13~~89.

Naknade za prava korištenja brojeva

Države članice mogu ~~nadležnom~~ ⇒ državnom regulatornom ⇐ tijelu dozvoliti da uvede naknade za prava korištenja ~~radijskih frekvencija ili brojeva ili za prava na instalaciju opreme na, iznad ili ispod javnog ili privatnog vlasništva~~ koje odražavaju potrebu osiguranja optimalnog korištenja tih resursa. Države članice osiguravaju da su te naknade objektivno opravdane, transparentne, nediskriminirajuće i proporcionalne u odnosu na njihovu namjenu i uzimaju u obzir ciljeve iz članka ~~38. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna Direktiva)~~.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 17.

Članak 27.

Europski telefonski pristupni kodovi

~~1. Države članice osiguravaju da je kod „00” standardni međunarodni pristupni kod. Posebni uvjeti za pozivanje između susjednih lokacija, preko granica između država članica, mogu se uspostaviti ili nastaviti. Krajnji korisnici na tim lokacijama moraju se u potpunosti obavijestiti o navedenim okolnostima.~~

~~2. Pravno tijelo, osnovano unutar Zajednice i koje je odredila Komisija, ima isključivu odgovornost za upravljanje, uključujući i dodjelu brojeva te promicanje ETNS-a. Komisija donosi potrebna pravila primjene.~~

~~3. Države članice osiguravaju da sva poduzeća koja pružaju javno dostupne telefonske usluge koje omogućavaju međunarodne pozive, obrađuju sve pozive prema i sa ETNS-a brzinom sličnom onom koja se primjenjuje na pozive prema i iz država članica.~~

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 18.

Članak 27.a

Uskladeni brojevi za uskladene usluge (službe) od društvene vrijednosti, uključujući i dežurni broj u slučaju nestanka djeteta

1. Države članice promiču uvođenje posebnih brojeva u nizu brojeva koji počinju sa „116” u skladu s odlukom Komisije 2007/116/EZ od 15. veljače 2007. o rezerviranju nacionalnog numeracijskog raspona od društvene vrijednosti¹⁰². One također potiču promicanje usluga (odnosno službi) za koje su takvi brojevi predodređeni, unutar svojeg državnog područja.

2. Države članice, koliko god je to moguće, osiguravaju krajnjim korisnicima s invaliditetom mogućnost pristupa uslugama (službama) koje su obuhvaćene nizom brojeva „116”. Mjere koje se poduzimaju u svrhu omogućavanja pristupa takvim uslugama (službama) krajnjim korisnicima s invaliditetom, tijekom kretanja drugim državama članicama, temelje se na usklađivanju s odgovarajućim standardima ili specifikacijama objavljenima prema članku 17. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).

3. Države članice osiguravaju odgovarajuću razinu obaviještenosti građana o postojanju i korištenju usluga (službi) obuhvaćenih nizom brojeva „116”, posebno putem inicijative koja je posebno usmjerena na osobe koje se kreću državama članicama.

4. Pored općenito primjenjivih mjera koje se odnose na sve brojeve u brojevnom nizu „116”, prema stavcima 1., 2. i 3., države članice čine sve što je u njihovoj mogućnosti kako bi osigurale pristup građana službi dežurne linije u slučaju nestanka djeteta. Dežurna linija dostupna je pod brojem „116000”.

5. Kako bi se osigurala učinkovita primjena niza brojeva „116”, posebno dežurne linije u slučaju nestanka djeteta, pod brojem „116000” u državama članicama, uključujući i pristup za krajnje korisnike s invaliditetom, Komisija, nakon savjetovanja s BEREK-om, može utvrditi tehničke provedbene mjere. Međutim, navedene tehničke provedbene mjere donose se bez dovođenja u pitanje organizacije spomenutih službi, niti na nju utječu, što ostaje u isključivoj nadležnosti država članica.

Navedene mjere, osmišljene za potrebe unošenja izmjena u vidu pojedinosti sadržanih u ovoj Direktivi koje nisu prijeko potrebne, donose se u skladu sa zakonodavnim postupkom, te uz pregled naveden u članku 37. stavku 2.

↓ novo

Članak 90.

Dežurna linija u slučaju nestanka djeteta

1. Države članice osiguravaju da građani imaju pristup službi dežurne linije u slučaju nestanka djeteta. Dežurna linija dostupna je pod brojem „116000”.

¹⁰² SL L 49, 17.2.2007., str. 30.

2. Države članice, koliko god je to moguće, osiguravaju krajnjim korisnicima s invaliditetom mogućnost pristupa uslugama (službama) koje su obuhvaćene nizom brojeva broja „116000”. Mjere za olakšavanje pristupa takvim uslugama (službama) krajnjim korisnicima s invaliditetom tijekom putovanja u drugim državama članicama temelje se na usklađivanju s odgovarajućim normama ili specifikacijama objavljenima u skladu s člankom 39.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 19. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 28.91.

Pristup brojevima i uslugama

1. Države članice osiguravaju, gdje je to tehnički i ekonomski moguće, osim u slučajevima kada je nazvani ~~pretplatnik~~ ⇒ krajnji korisnik ⇐ odabrao zbog poslovnih razloga ograničiti pristup pozivateljima koji su locirani na posebnim geografskim područjima, da ~~odgovarajuća~~ državna tijela poduzimaju ☒ sve ☒ potrebne mjere kako bi osigurala da krajnji korisnici imaju sljedeće mogućnosti:

(a) pristup i korištenje usluga korištenjem ~~nezemljopisnih~~ ☒ nezemljopisnih ☒ brojeva unutar ~~Zajednica~~ ☒ Unije ☒ ; i

(b) pristup svim brojevima u ~~Zajednici~~ ☒ Uniji ☒, bez obzira na tehnologiju i ~~naprave~~ ☒ uređaje ☒ koje koristi operator, uključujući one navedene u nacionalnim planovima numeriranja država članica, ~~brojeve obuhvaćene ETNS-om~~ i Univerzalne međunarodne brojeve besplatnih telefonskih usluga (UIFN).

2. Države članice osiguravaju da ~~odgovarajuća nacionalna~~ ⇒ državna regulatorna ⇐ tijela imaju mogućnost od poduzeća ~~tražiti omogućavanje pristupa~~ ☒ koja daju na korištenje ☒ javne ~~telekomunikacijskim~~ ☒ komunikacijske ☒ mreže i/ili ☒ pružaju ☒ javno dostupne ☒ elektroničke komunikacijske ☒ ~~telekomunikacijskim~~ usluge ☒ zatražiti da ☒ ~~kako bi mogla spriječiti, na temelju,~~ od slučaja do slučaja, ☒ blokiraju ☒ pristup brojevima ili uslugama kada je isto opravdano zbog ~~mogućih slučajeva~~ prijevare ili ~~zlostavljanja~~ ☒ zloporabe ☒, kao i mogućnost da zatraže ☒ te zatražiti da ☒ isto u ☒ takvim ☒ slučajevima ~~kada operatori~~ ☒ pružatelji ☒ elektroničkih komunikacijskih usluga ~~ne žele razotkriti~~ ☒ uskrate ☒ odgovarajuće prihode od ~~prespajanja~~ ☒ međusobnog povezivanja ☒ ili drugih usluga.

~~POGLAVLJE III.~~

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 10.

~~ZAKONSKE KONTROLE PODUZEĆA SA ZNAČAJNOM TRŽIŠNOM MOĆI NA ODREĐENIM MALOPRODAJNIM TRŽIŠTIMA~~

↓ 2002/22/EZ

~~Članak 17.~~

~~Regulatorne kontrole maloprodajnih usluga~~

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 12. točka (a)

~~1. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela nameću odgovarajuće zakonske obveze poduzećima za koja se utvrdi da imaju značajnu tržišnu moć na određenom maloprodajnom tržištu, u skladu s člankom 14. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva) kada:~~

~~— (a) kao rezultat tržišne analize provedene u skladu s člankom 16. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva), državno regulatorno tijelo utvrdi da određeno maloprodajno tržište utvrđeno u skladu s člankom 15. navedene Direktive nije odgovarajuće konkurentno; i~~

~~— (b) kada državno regulatorno tijelo zaključi da obveze nametnute u skladu s člancima 9. i 13. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu) neće omogućiti ostvarivanje ciljeva utvrđenih u članku 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

↓ 2002/22/EZ

~~2. Obveze utvrđene prema stavku 1. zasnivaju se na prirodi utvrđenog problema te su razmjerne i opravdane u kontekstu ciljeva utvrđenih člankom 8. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva). Utvrđene obveze mogu uključivati zahtjeve prema kojima utvrđena poduzeća ne smiju naplaćivati pretjerane cijene, sprečavati ulazak na tržište ili ograničavati tržišno natjecanje određivanjem predatorskih cijena, iskazivati nedopuštenu naklonost prema pojedinim krajnjim korisnicima odnosno nerazumno povezivati usluge. Državna regulatorna tijela mogu na takva poduzeća primjenjivati odgovarajuće maloprodajne mjere određivanja najviših cijena, mjere kontrole pojedinačnih tarifa, odnosno mjere kojima se tarife usmjeravaju prema troškovima ili cijenama na usporedivim tržištima, s ciljem zaštite interesa krajnjih korisnika, istodobno promičući djelotvorno tržišno natjecanje.~~

~~4. Državna regulatorna tijela osiguravaju da se, kad je neko poduzeće podložno regulaciji tarifnih kontrola ili drugim relevantnim kontrolama maloprodajnih cijena, primjenjuju potrebni i odgovarajući sustavi izračunavanja troškova. Državna regulatorna tijela mogu odrediti obrazac i metodologiju izračunavanja koji će se koristiti. Kvalificirano neovisno tijelo provjerava usklađenost sa sustavom izračunavanja troškova. Državna regulatorna tijela~~

osiguravaju godišnje objavljivanje izvješća u vezi s usklađenošću sa sustavom izračunavanja troškova.

~~5. Ne dovodeći u pitanje članak 9. stavak 2. i članak 10., državna regulatorna tijela ne primjenjuju mehanizme maloprodajne kontrole iz stavka 1. ovog članka na zemljopisna odnosno korisnička tržišta na kojima su zadovoljna postojanjem djelotvornoga tržišnog natjecanja.~~

↓ novo

GLAVA III.: PRAVA KRAJNJIH KORISNIKA

Članak 92.

Nediskriminacija

Pružatelji elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga ne primjenjuju nikakve diskriminirajuće zahtjeve ili uvjete pristupa ili korištenja na krajnje korisnike na temelju njihova državljanstva ili boravišta, osim ako su takve razlike objektivno opravdane.

↓ 2015/2120 članak 8.
(prilagođeno)

Članak 93.

⊠ Zaštita temeljnih prava ⊠

~~31. Nacionalnim mjerama koje se odnose na pristup krajnjih korisnika ili njihovo korištenje uslugama i aplikacijama putem ⊠ elektroničkih komunikacijskih ⊠ mreža elektroničkih komunikacija, poštuju se temeljna prava i slobode fizičkih osoba, među ostalim u odnosu na privatnost i pravični postupak, kako je definirano ⊠ zajamčeno ⊠ u članku 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ⊠ Poveljom temeljnih prava Unije i općim načelima prava Unije ⊠.~~

↓ 2009/140/EZ članak 1. stavak 1.
točka (b) (prilagođeno)
⇒ novo

~~3.a. Mjerama koje poduzimaju države članice u vezi s pristupom krajnjih korisnika uslugama i aplikacijama elektroničkih komunikacijskih mreža, ili njihovo korištenje tih usluga i aplikacija, poštuju se temeljna prava i slobode fizičkih osoba, koja se jamče Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i općim načelima prava Zajednice.~~

~~2. Bilo koja od ovih mjera, koje se odnose na pristup krajnjih korisnika uslugama i aplikacijama unutar elektroničkih komunikacijskih mreža, ili njihovo korištenje tih usluga i aplikacija, koja bi mogla ograničiti ova temeljna prava i slobode, može se donijeti ⊠ odrediti ⊠ samo ako je ⇒ predviđena zakonom i poštuje bit tih prava ili sloboda, ⇐ primjerena, razmjerna i potrebna u okviru demokratskog društva, a njena provedba podložna je odgovarajućim proceduralnim odredbama ⇒ stvarno ispunjava ciljeve od općeg interesa koje prepoznaje Unija ili potrebu za zaštitom prava i sloboda drugih ⇐ u skladu s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava ⊠ u skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje temeljnih prava Europske unije ⊠ i s općim načelima prava Zajednice ⊠ Unije ⊠,~~

uključujući učinkovitu sudsku zaštitu i pravični postupak. Shodno tomu, ove se mjere mogu donijeti samo uz dužno poštovanje načela pretpostavke nedužnosti i prava na privatnost. Jamči se prioritetni, pravični i nepristrani postupak, uključujući pravo na saslušanje zainteresirane dotične osobe ili osoba, ovisno o potrebnim odgovarajućim uvjetima i proceduralnim dogovorima u valjano obrazloženim hitnim slučajevima, u skladu s ~~Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda~~ Poveljom temeljnih prava Europske unije . Jamči se pravo na učinkovitu i pravodobnu sudsku kontrolu.

↓ novo

Članak 94.

Razina usklađivanja

Države članice ne zadržavaju niti uvode u svoje nacionalno pravo odredbe o zaštiti krajnjih korisnika obuhvaćene ovom glavom i koje se razlikuju od odredaba utvrđenih u ovoj glavi, uključujući strože ili manje stroge odredbe kako bi se osigurala različita razina zaštite, osim ako se drugačije predviđa u ovoj glavi.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 14.

~~Članak 20.~~

Ugovori

~~1. Države članice osiguravaju da, kod sklapanja pretplatničkog ugovora za usluge koje omogućavaju vezu na javnu komunikacijsku mrežu i/ili javno dostupne usluge elektroničkih komunikacija, potrošači i drugi krajnji korisnici koji tako zatraže, imaju pravo na sklapanje ugovora s jednim ili više poduzeća koja nude navedeno povezivanje i/ili usluge. Ugovor navodi na jasan, razumljiv i lako dostupan način barem sljedeće:~~

~~(a) identitet i adresu poduzeća;~~

~~(b) usluge koje se nude, uključujući prije svega:~~

~~postoji li mogućnost pristupa uslugama hitnih službi te da li je omogućeno utvrđivanje lokacije pozivatelja, kao i svih ograničenja kod pružanja usluga u hitnim slučajevima, prema članku 26;~~

~~podaci o drugim uvjetima kojima se ograničava pristup i/ili korištenje usluga i aplikacija, kada su takvi uvjeti dozvoljeni prema nacionalnom zakonodavstvu i u skladu sa zakonodavstvom Zajednice;~~

~~minimalna kakvoća usluge koja je u ponudi, prije svega vrijeme koje je potrebno za prvotno povezivanje i prema potrebi, drugi parametri kakvoće usluga, kako su ih definirala državna regulatorna tijela;~~

~~podaci o svim postupcima koje su pokrenula poduzeća kako bi izmjerila i oblikovala promet te kako bi izbjegla opterećenost ili preopterećenost pristupa na mrežu i podaci o načinu na koji bi ti postupci mogli utjecati na kakvoću usluge;~~

~~vrste usluga za održavanje koje su u ponudi, ponuda usluga podrške korisnika, kao i načini kontaktiranja takvih usluga;~~

~~sva ograničenja koja nameće operator vezana uz korištenje pribavljene terminalne opreme;~~

~~(e) kada u skladu s člankom 25. postoji obveza, mogućnosti odabira pretplatnika s obzirom na unošenje ili izostavljanje njihovih osobnih podataka u imenik, kao i o vrsti odgovarajućih podataka; M1~~

~~(d) pojedinosti o cijenama i tarifama, načinima na koje se može doći do ažurnih podataka o svim primjenjivim tarifama i cijenama održavanja, načinima plaćanja koji su u ponudi, kao i svih razlika u troškovima koje proizlaze iz korištenja određenog načina plaćanja;~~

~~(e) trajanje ugovora i uvjeti obnavljanja i prekida usluga i raskida ugovora, uključujući:~~

~~sva najmanje razine korištenja ili vremenska razdoblja potrebna za ostvarivanje pogodnosti iz posebne ponude;~~

~~sva troškove vezane uz prenošenje brojeva ili druge identifikatore;~~

~~sva troškove vezane uz raskid ugovora, uključujući sve povrate troškova vezane uz terminalnu opremu, (f) sve mogućnosti naknade i povrata koje se primjenjuju ako razine kakvoće ugovorene usluge nisu zadovoljene;~~

~~(g) načine pokretanja postupaka za rješavanje sporova u skladu s člankom 34.;~~

~~(h) vrstu djelovanja koju bi određeno poduzeće moglo poduzeti, kao odgovor na povredu sigurnosti ili cjelovitosti, prijetnje i ranjivost.~~

~~Države članice također mogu zahtijevati da ugovor uključuje sve podatke vezane uz korištenje elektroničke komunikacijske mreže i usluga za nezakonite aktivnosti ili za širenje štetnog sadržaja, koje u tu svrhu mogu podnijeti odgovarajuća državna regulatorna tijela, kao i načine omogućavanja zaštite od rizika za osobnu sigurnost, privatnost i osobne podatke, navedene u članku 21. stavku 4. te odgovarajući pruženoj usluzi.~~

~~2. Države članice osiguravaju pravo pretplatnika na raskid ugovora bez naknade, nakon podnošenja obavijesti o prilagodbi ugovorenih uvjeta koje predlažu poduzeća operatori elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili usluga. Pretplatnici se odgovarajuće obavješćuju o svim navedenim prilagodbama ugovora, u vremenskom razdoblju koje nije kraće od mjesec dana, te se istodobno obavješćuju o pravu na raskidanje ugovora, bez naknade, ako ne prihvaćaju nove uvjete. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela mogu utvrditi oblik takvih obavijesti.~~

↓ novo

Članak 95.

Zahtjevi o informacijama za ugovore

1. Prije nego što se potrošač obveže ugovorom ili bilo kojom odgovarajućom ponudom, pružatelji javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga koje nisu brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge pružaju informacije potrebne na temelju članaka 5. i 6. Direktive 2011/83/EU, neovisno o iznosu plaćanja koje treba izvršiti, te sljedeće informacije na jasan i razumljiv način:

(a) kao dio glavnih značajki svake pružene usluge:

i. sve minimalne razine kakvoće usluge u mjeri u kojoj su ponuđene i u skladu sa smjernicama BEREC-a koje će se donijeti nakon savjetovanja s dionicima i u bliskoj suradnji s Komisijom, u pogledu:

- za usluge pristupa internetu: barem latencija, varijacije kašnjenja, gubitak paketa,
- za javno dostupne brojevo utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge: barem vrijeme koje je potrebno za prvotno povezivanje, vjerojatnost neuspjeha, kašnjenja u signalizaciji poziva i
- za usluge koje nisu usluge pristupa internetu u smislu članka 3. stavka 5. Uredbe 2015/2120: osigurani posebni parametri kakvoće,

ii. ne dovodeći u pitanje pravo krajnjih korisnika da upotrebljavaju terminalnu opremu po vlastitom izboru u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe 2015/2120/EZ, sva ograničenja koja pružatelj odredi za korištenje isporučene terminalne opreme;

(b) sve mogućnosti naknade i povrata koje se primjenjuju ako razine kakvoće ugovorene usluge nisu zadovoljene,

(c) kao dio informacija o cijeni:

i. pojedinih tarifnih planova na temelju ugovora i, gdje je to primjenjivo, količine komunikacije (MB, minute, SMS) uključene po obračunskom razdoblju, te cijena dodatnih komunikacijskih jedinica,

ii. tarifne informacije s obzirom na brojeve ili usluge koje podliježu posebnim uvjetima određivanja cijene; s obzirom na pojedine kategorije usluga, državna regulatorna tijela mogu zahtijevati da se takve informacije pruže neposredno prije uspostavljanja poziva,

iii. za pakete usluga i pakete koji uključuju i usluge i opremu, cijena pojedinačnih elemenata paketa u mjeri u kojoj se stavljaju na tržište i odvojeno,

iv. pojedinih poslijeprodajne usluge i naplate održavanja te

v. način na koji se mogu dobiti najnovije informacije o svim primjenjivim tarifama i naplati održavanja;

(d) kao dio informacija o trajanju ugovora i uvjeta za obnovu i raskid ugovora:

i. sve minimalne razine korištenja ili vremenska razdoblja potrebna za ostvarivanje pogodnosti iz posebne ponude,

ii. sve troškove povezane s promjenom pružatelja usluga i prenosivosti broja i ostalih identifikatora i mehanizmi naknada i povrata za kašnjenje ili zlouporabu promjene,

iii. sve troškove povezane s ranijim raskidom ugovora, uključujući sve povrate troškova povezane s terminalnom opremom i ostalim promotivnim prednostima,

iv. za usluge u paketu uvjeti raskida paketa ili njegovih dijelova,

(e) pojedinih o proizvodima i uslugama osmišljenima za krajnje korisnike s invaliditetom i kako se mogu dobiti ažuriranja tih informacija;

(f) načine pokretanja postupaka za rješavanje sporova u skladu s člankom 25.;

(g) vrstu djelovanja koju bi određeno poduzeće moglo poduzeti, kao odgovor na incidente u pogledu sigurnosti ili cjelovitosti, prijetnje i ranjivost.

2. Uz zahtjeve utvrđene u stavku 1. pružatelji javno dostupnih brojevano utemeljenih interpersonalnih komunikacijskih usluga pružaju sljedeće informacije na jasan i razumljiv način:

- sva ograničenja pristupa hitnim službama i/ili informacijama o lokaciji pozivatelja zbog tehničke neizvedivosti;
- pravo krajnjeg korisnika da odabere unošenje ili izostavljanje svojih osobnih podataka u imenik, te vrstu dotičnih podataka, u skladu s člankom 12. Direktive 2002/58/EZ;

3. Stavci 1. i 2. primjenjuju se i na mikropoduzeća ili mala poduzeća kao krajnje korisnike osim ako su izričito pristali na odricanje od svih tih odredaba ili njihovih dijelova,

4. Pružatelji usluga pristupa internetu pružaju informacije navedene u stavcima 1. i 2. uz informacije potrebne na temelju članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) 2015/2120.

5. Do [stupanje na snagu + 12 mjeseci] BEREC donosi odluku o predlošku sažetka ugovora, kojom se utvrđuju glavni elementi zahtjeva za informacije u skladu sa stavcima 1. i 2. Ti glavni elementi uključuju barem potpune informacije:

- (a) o imenu i adresi pružatelja,
- (b) o glavnim značajkama svake pružene usluge,
- (c) o odgovarajućim cijenama,
- (d) o trajanju ugovora i uvjetima za njegovu obnovu i raskid,
- (e) o mjeri u kojoj se proizvodi i usluge oblikuju za krajnje korisnike s invaliditetom.
- (f) u pogledu usluga pristupa internetu, informacije potrebne na temelju članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) 2015/2120.

Pružatelji koji podliježu obvezama na temelju stavaka 1. do 4. propisno ispunjavaju taj predložak sažetka ugovora traženim informacijama i daju ga potrošačima te mikropoduzećima i malim poduzećima prije sklapanja ugovora. Sažetak ugovora postaje sastavni dio ugovora.

6. Pružatelji usluga pristupa internetu i pružatelji javno dostupnih brojevano utemeljenih interpersonalnih komunikacijskih usluga nude krajnjim korisnicima sredstvo za praćenje i kontrolu korištenja svake od tih usluga koja se obračunava na temelju vremenskog razdoblja ili potrošene količine. To sredstvo uključuje pristup pravovremenim informacijama na razini potrošnje usluga uključene u tarifni plan.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 14.

~~Članak 21.~~

Transparentnost i objava podataka

~~1. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela imaju mogućnost naređivanja poduzećima operatorima elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga objavljivanja transparentnih, usporedivih, odgovarajućih i ažurnih podataka o primjenjivim cijenama i tarifama, svim troškovima vezanim uz raskid ugovora, te o uobičajenim uvjetima s obzirom na pristup, korištenje i usluge koje se nude krajnjim korisnicima i potrošačima u skladu s Prilogom II. Takvi podaci~~

objavljaju se u jasnom, razumljivom i lako dostupnom obliku. Državna regulatorna tijela mogu utvrditi posebne zahtjeve s obzirom na oblik objavljivanja navedenih podataka.

2. Državna regulatorna tijela potiču pružanje usporedivih podataka kako bi se krajnjim korisnicima i potrošačima omogućila neovisna procjena troškova alternativnih uzoraka korištenja, npr. pomoću interaktivnih vodiča ili sličnim tehnikama. Kada navedeno na tržištu nije dostupno besplatno ili po razumnoj cijeni, države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela sama mogu omogućiti dostupnost takvih vodiča i tehnika ili putem treće stranke. Treće stranke imaju pravo besplatnog korištenja podataka koje objavljuju poduzeća koja su operatori elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, za potrebe prodaje ili omogućavanja dostupnosti navedenih interaktivnih vodiča ili sličnih tehnika.

3. Države članice osiguravaju da državna regulatorna tijela imaju mogućnost nametanja poduzećima, koja su operatori elektroničkih komunikacijskih mreža i/ili javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, između ostalog, sljedećih obveza:

(a) kod pružanja podataka o primjenjivim tarifama pretplatnicima s obzirom na broj ili uslugu koja podliježe posebnim uvjetima određivanja cijene; s obzirom na pojedine kategorije i usluge, državna regulatorna tijela mogu zahtijevati da se takvi podaci pruže neposredno prije uspostavljanja poziva;

(b) obavješćivanje pretplatnika o svim izmjenama koje se odnose na pristup službama za hitne slučajeve ili utvrđivanje lokacije pozivatelja u sklopu usluge na koju su se pretplatili;

(c) obavješćivanje pretplatnika o svim izmjenama u uvjetima kojima se ograničava pristup i/ili korištenje usluga i aplikacija, kada su takvi uvjeti dozvoljeni prema nacionalnom zakonodavstvu i u skladu sa zakonodavstvom Zajednice;

(d) podaci o svim postupcima koje su pokrenula poduzeća kako bi izmjerila i oblikovala promet te kako bi izbjegla opterećenost ili preopterećenost pristupa na mrežu i podaci o načinu na koji bi ti postupci mogli utjecati na kakvoću usluge;

(e) obavješćivanje pretplatnika o mogućnostima odabira s obzirom na unošenje ili izostavljanje njihovih osobnih podataka u imenik, kao i o vrsti odgovarajućih podataka; u skladu s člankom 12. Direktive 2002/58/EZ (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama); i

(f) redovito obavješćivati pretplatnike s invaliditetom o pojedinostima vezanima uz proizvode i usluge namijenjene posebno njima.

Ako se pokaže potrebnim, državna regulatorna tijela mogu promicati samoregulativne ili koregulativne mjere prije nametanja obveze.

4. Države članice mogu zahtijevati da poduzeća iz stavka 3. prosljeđuju podatke od javnog interesa postojećim i novim pretplatnicima besplatno, a prema potrebi i na isti način kao što uobičajeno vrše komunikaciju s pretplatnicima. U tom slučaju, podatke pružaju odgovarajuća javna tijela, u standardiziranom formatu te ona, između ostalog, obuhvaćaju sljedeće teme:

(a) najčešće načine korištenja usluga elektroničkih komunikacija za vršenje nezakonitih radnji ili širenje štetnog sadržaja, posebno kada to dovodi u pitanje poštivanje prava i sloboda drugih, uključujući i povredu autorskih i drugih prava, kao i vezanih prava, te njihove pravne posljedice; i

(b) načini zaštite od rizika za osobnu sigurnost, privatnost i osobne podatke kod korištenja usluga elektroničkih komunikacija.

Članak 96.**Transparentnost, uspoređivanje ponuda i objava informacija**

1. Državna regulatorna tijela osiguravaju da poduzeća koja pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge koje nisu brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge ili samo državno regulatorno tijelo objavljuju informacije iz Priloga VIII. u jasnom, razumljivom i lako dostupnom obliku. Državna regulatorna tijela mogu utvrditi dodatne zahtjeve s obzirom na oblik objavljivanja navedenih podataka.

2. Državna regulatorna tijela osiguravaju da krajnji korisnici imaju besplatan pristup najmanje jednom neovisnom alatu za usporedbu koji im omogućuje da uspoređuju i ocjenjuju cijene i tarife te kakvoću izvođenja usluge različitih javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga koje nisu brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge.

Alat za usporedbu:

- (g) operativno je neovisan tako što osigurava da su svi pružatelji usluga jednako zastupljeni u rezultatima pretraživanja;
- (h) jasno otkriva svoje vlasnike i operatore;
- (i) utvrđuje jasne i objektivne kriterije na kojima će se temeljiti usporedba;
- (j) služi se jednostavnim i nedvosmislenim jezikom;
- (k) pruža točne i najnovije informacije te navodi vrijeme posljednjeg ažuriranja;
- (l) uključuje širok raspon ponuda koje obuhvaćaju znatan dio tržišta i, kada predstavljene informacije ne čine potpuni pregled tržišta, jasnu izjavu u tom pogledu, prije prikazivanja rezultata;
- (m) omogućuje učinkoviti postupak za prijavljivanje netočnih informacija.

Državna regulatorna tijela na zahtjev certificiraju alate za usporedbu koji ispunjavaju uvjete iz točaka (a) do (g). Treće osobe imaju pravo besplatnog korištenja informacija koje objavljuju poduzeća koja pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge koje nisu brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge za potrebe stavljanja na raspolaganje takvih neovisnih alata za usporedbu.

3. Države članice mogu zahtijevati da poduzeća koja pružaju usluge pristupa internetu ili javno dostupne brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge besplatno pružaju informacije od javnog interesa postojećim i novim krajnjim korisnicima, po potrebi i istim sredstvima koje uobičajeno upotrebljavaju u komunikaciji s krajnjim korisnicima. U tom slučaju, relevantna javna tijela pružaju te informacije od javnog interesa u standardiziranom formatu te one, između ostalog, obuhvaćaju sljedeće teme:

- (n) najčešće načine korištenja usluga pristupa internetu i javno dostupnih brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacijskih usluga za počinjenje nezakonitih radnji ili širenje štetnog sadržaja, posebno kada to dovodi u pitanje poštovanje prava i sloboda drugih, uključujući povredu autorskih i povezanih prava, te njihove pravne posljedice; i

- (o) načine zaštite od rizika za osobnu sigurnost, privatnost i osobne podatke kod korištenja usluga pristupa internetu i javno dostupnih brojevnih temeljenih interpersonalnih komunikacijskih usluga.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 14. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 97.22.

Kakvoća usluge

1. ~~Države članice osiguravaju da~~ Državna regulatorna tijela ~~nakon uzimanja u obzir svih mišljenja zainteresiranih strana mogu~~ mogu ~~od operatora~~ pružatelja ~~usluga pristupa internetu i javno dostupnih elektroničkih~~ brojevnih temeljenih interpersonalnih komunikacijskih mreža i/ili usluga zahtijevati objavljivanje sveobuhvatnih, usporedivih, odgovarajućih pouzdanih, korisniku prilagođenih i ažurnih podataka za krajnje korisnike, o kakvoći njihovih usluga te o mjerama koje su poduzete kako bi se osigurala jednakost u pristupu za korisnike s invaliditetom. Navedeni se podaci na zahtjev prije objave podnose nacionalnim zakonodavnim tijelima prije objave.

2. Nacionalna Državna regulatorna tijela mogu posebno određuju, uzimajući u najvećoj mjeri smjernice BEREC-a između ostalog, parametre kakvoće usluga koje je potrebno izmjeriti i primjenjive metode mjerenja, kao i sadržaj, oblik i način na koji se podaci trebaju objaviti, uključujući i moguće mehanizme certificiranja kakvoće, kako bi se osiguralo da krajnji korisnici, uključujući i krajnje korisnike s invaliditetom, imaju pristup cjelovitim, usporedivim, pouzdanim i jednostavno predstavljenim podacima. Prema potrebi mogu se koristiti upotrebljavaju se parametri, definicije i metode mjerenja utvrđeni u Prilogu IX.

3. Kako bi se spriječilo smanjenje kakvoće usluge i sprečavanje usporavanja prometa putem odgovarajućih mreža, države članice osiguravaju da nacionalna regulatorna tijela imaju mogućnost utvrđivanja zahtjeva za minimalnom kakvoćom usluge za pojedinog operatora ili više njih, koji podržavaju javne komunikacijske mreže.

Državna regulatorna tijela Komisiji upućuju, pravovremeno prije postavljanja navedenih zahtjeva, sažetak razloga za djelovanje, predviđene zahtjeve i predviđeni tok djelovanja. Navedeni podaci također će biti dostupni Tijelu europskih zakonodavaca za elektroničke komunikacije (BEREC). Komisija može, nakon pregleda navedenih podataka, izraditi napomene ili preporuke o istima, posebno kako bi osigurala da predviđeni zahtjevi ne utječu negativno na rad unutarnjeg tržišta. Državna regulatorna tijela poštuju napomene ili preporuke Komisije pri donošenju odluka o navedenim zahtjevima.

Kako bi se pridonijelo dosljednoj primjeni ovog stavka, nakon savjetovanja s dionicima i u bliskoj suradnji s Komisijom BEREC do [stupanje na snagu plus 18 mjeseci] donosi smjernice o odgovarajućoj kakvoći parametara usluge, uključujući parametre relevantne za krajnje korisnike s invaliditetom, primjenjive metode mjerenja, sadržaj i format objavljivanja informacija te mehanizme certificiranja kakvoće.

↓ novo

Članak 98.

Trajanje i raskid ugovora

1. Države članice osiguravaju da uvjeti i postupci za raskid ugovora ne destimuliraju promjenu pružatelja usluga i da se ugovorima sklopljenima između potrošača i poduzeća koja pružaju javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge, koje nisu brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge, ne uvjetuje prvotno obvezujuće razdoblje dulje od 24 mjeseca. Države članice mogu odrediti ili zadržati kraća maksimalna razdoblja za prvotno obvezujuće razdoblje.

Ovaj se stavak ne primjenjuje na trajanje ugovora o ratama kada je potrošač pristao u odvojenom ugovoru na plaćanje u ratama za uvođenje fizičke veze.

2. Ako ugovorno ili nacionalno pravo predviđa da se ugovor s fiksnim trajanjem automatski produljuje, država članica osigurava da nakon isteka prvotnog razdoblja i osim ako je potrošač izričito pristao na produljenje ugovora, potrošači imaju pravo na raskid ugovora u bilo kojem trenutku uz otkazni rok od mjesec dana i bez troškova osim troška pružanja usluge tijekom otkaznog roka.

3. Krajnji korisnici imaju pravo raskinuti svoj ugovor bez troškova nakon obavijesti o promjenama ugovornih uvjeta koje je predložio pružatelj javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga koje nisu brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge, osim ako su predložene promjene isključivo u korist krajnjeg korisnika ili su strogo potrebne radi provedbe zakonodavnih ili regulatornih promjena. Pružatelji obavješćuju krajnje korisnike najmanje mjesec dana ranije o svakoj takvoj promjeni te ih istovremeno obavješćuju o njihovu pravu na raskid ugovora bez troškova ako ne prihvaćaju nove uvjete. Države članice osiguravaju da se obavješćivanje izvodi na jasan i razumljiv način putem trajnog medija i u formatu koji odabere krajnji korisnik u trenutku sklapanja ugovora.

4. Ako je raniji raskid ugovora o javno dostupnoj elektroničkoj komunikacijskoj usluzi od strane krajnjeg korisnika moguć u skladu s ovom Direktivom, drugim odredbama prava Unije ili nacionalnog prava, krajnji korisnik nije dužan platiti nikakvu naknadu osim vrijednosti *pro rata temporis* subvencionirane opreme koja je došla u paketu s ugovorom u trenutku sklapanja ugovora i povrata *pro rata temporis* za sve druge promotivne prednosti koje su bile obilježene kao takve u trenutku sklapanja ugovora. Pružatelj besplatno uklanja sva ograničenja u vezi s korištenjem terminalne opreme na drugim mrežama najkasnije po plaćanju te naknade.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 21. (prilagođeno)

Članak ~~30~~ 99.

~~Omogućavanje~~ **Promjena pružatelja** ☒ i **prenosivost broja** ☒

↓ novo

1. U slučaju promjene pružatelja usluga pristupa internetu, dotični pružatelji krajnjem korisniku pružaju odgovarajuće informacije prije i tijekom postupka promjene pružatelja te

osiguravaju kontinuitet usluge. Novi pružatelj usluga osigurava da se usluga aktivira na datum dogovoren s krajnjim korisnikom. Zamijenjeni pružatelj nastavlja pružati svoje usluge pod istim uvjetima dok se usluge novog pružatelja ne aktiviraju. Prekid pružanja usluge tijekom postupka promjene pružatelja usluge ne smije trajati dulje od jednog radnog dana.

Državna regulatorna tijela osiguravaju učinkovitost postupka promjene pružatelja usluge za krajnjeg korisnika.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 21. (prilagođeno)
⇒ novo

~~42.~~ Države članice osiguravaju svim ~~pretplatnicima~~ ⇒ krajnjim korisnicima ⇐ s brojevima obuhvaćenima nacionalnim planom numeriranja, a koji to zatraže, mogućnost zadržavanja svog broja (ili više njih), neovisno o poduzeću koje pruža usluge u skladu s odredbama iz dijela C, Priloga ~~IV~~.

~~23.~~ Državna regulatorna tijela osiguravaju da je određivanje cijena između operatora i/ili pružatelja usluga, s obzirom na osiguravanje ~~prenošenja~~ ⊗ prenosivosti ⊗ broja, usredotočeno na trošak, te da ⇒ se nikakvi ⇐ izravni troškovi ⇒ ne primjenjuju ⇐ ⇒ na krajnje korisnike ⇐ ~~za potrošača, ako postoje, ne djeluju obeshrabrujuće po pretplatnika, u slučaju promjene operatora.~~

~~34.~~ Državna regulatorna tijela ne ~~nameću~~ ⊗ određuju ⊗ maloprodajne tarife za prijenos brojeva tako da ometaju konkurenciju, primjerice određivanjem posebnih ili zajedničkih maloprodajnih tarifa.

~~45.~~ Prenošenje brojeva i ~~popratnih radnji vezanih uz aktivaciju~~ ⊗ njihova kasnija aktivacija ⊗ izvršava se u najkraćem mogućem roku. U svakom slučaju, ~~pretplatnicima~~ ⇒ krajnjim korisnicima ⇐ koji su sklopili ugovor za prenošenje broja na novo ~~operatora~~ ⊗ poduzeće ⊗, taj se broj mora aktivirati u roku od jednog radnog dana ⇒ od sklapanja takvog ugovora ⇐.

⇒ Novi pružatelj usluga vodi postupak promjene pružatelja i prenošenja broja. ⇐ ~~Ne dovodeći u pitanje prvi podstavak, nadležna~~ ~~Državna~~ ⇒ regulatorna ⇐ tijela mogu uspostaviti globalni postupak ⇒ promjene pružatelja usluga i ⇐ prenošenja broja, uzimajući u obzir nacionalne odredbe o ugovorima, tehničku ~~izvodljivost~~ ⊗ izvedivost ⊗ i potrebu održavanja kontinuiteta usluge za ~~pretplatnike~~ ⇒ krajnje korisnike ⇐. U svakom slučaju, prekid pružanja usluge tijekom postupka prebacivanja broja ne smije trajati dulje od jednog ⊗ radnog ⊗ dana. ⇒ U slučaju neuspješnog postupka prenošenja broja, zamijenjeni pružatelj ponovno aktivira broj krajnjeg korisnika dok prenošenje broja ne bude uspješno ⇐ ~~Nadležna nacionalna~~ ~~Državna~~ ⇒ regulatorna ⇐ tijela također mogu, prema potrebi, uzeti u ~~obzir,~~ ⇒ poduzeti prikladne ⇐ mjere kojima se osigurava ⇒ odgovarajuće informiranje i ⇐ zaštita ~~pretplatnika~~ ⇒ krajnjih korisnika ⇐ tijekom cijelog postupka ~~prenošenja broja~~ ⊗ promjene pružatelja usluga ⊗, te sprečavanje ~~prenošenja njihovog broja na drugog operatora,~~ ⊗ promjene pružatelja usluga ⊗ protiv njihove volje.

~~56.~~ Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih ~~stegovnih mjera~~ ⊗ sankcija ⊗ za poduzeća, uključujući i obvezu isplate naknade ~~pretplatniku~~ ⇒ krajnjim korisnicima ⇐ u slučaju ~~produženja~~ ⊗ kašnjenja ⊗ postupka prenošenja ili ~~zlorabe~~ ⊗ zloropabe ⊗ prenošenja koje ~~vrše~~ ⊗ izvode ⊗ ili koje se ~~vrši~~ ⊗ izvodi ⊗ u njihovo ime.

~~5.~~ Države članice osiguravaju da ugovori koji se sklapaju između potrošača i poduzeća koja pružaju usluge elektroničkih komunikacija ne uvjetuju prvotno obvezujuće razdoblje dulje od

~~24 mjeseca. Države članice također osiguravaju da poduzeća korisnicima nude mogućnost pretplate putem ugovora maksimalnog trajanja od 12 mjeseci.~~

~~6. Ne dovodeći u pitanje minimalno razdoblje, države članice osiguravaju da uvjeti i postupci raskida ugovora ne djeluju izričito protiv promjene operatora.~~

↓ novo

Članak 100.

Ponude u paketu

1. Ako se paket usluga ili paket usluga i robe koji se nudi krajnjem korisniku sastoji najmanje od javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga koje nisu brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge, članak 95., članak 96. stavak 1., članak 98. i članak 99. stavak 1. primjenjuju se *mutatis mutandis* na sve dijelove paketa osim ako su odredbe primjenjive na drugi dio paketa povoljnije za krajnjeg korisnika.

2. Bilo kojom pretplatom na dodatne usluge ili robu koju pruža ili distribuira isti pružatelj javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga koje nisu brojevno neovisne interpersonalne komunikacijske usluge ne započinje se ponovno ugovorno razdoblje prvotnog ugovora osim ako su dodatne usluge ili roba ponuđeni po posebnoj promotivnoj cijeni dostupnoj samo pod uvjetom da se postojeće ugovorno razdoblje ponovno započne.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 14.

Članak ~~23~~ 101.

Dostupnost usluga

Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale najveću moguću dostupnost javno dostupnih telefonskih usluga koje se pružaju putem javnih komunikacijskih mreža u slučaju izuzetno teškog kvara mreže ili u slučajevima više sile. Države članice osiguravaju da operatori javno dostupnih telefonskih usluga poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurali neometani pristup hitnim službama.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 17. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~26~~ 102.

Komunikacijske ~~službe~~ ☒ prema hitnim službama ☒ i jedinstveni europski pozivni broj u hitnim slučajevima

1. Države članice osiguravaju da svi krajnji korisnici usluge navedene u stavku 2., uključujući i korisnike javnih govornica, imaju mogućnost besplatnog ~~nazivanja~~ ⇒ pristupa ⇐ hitnim službama ⇒ putem komunikacija prema hitnim službama ⇐, bez ikakvog korištenja bilo kojeg oblika načina plaćanja, ~~kao i mogućnost nazivanja~~ ☒ korištenjem ☒ jedinstvenog europskog ~~pozivnog~~ broja za hitne slučajeve „112” i bilo kojeg drugog nacionalnog ~~pozivnog~~ broja za hitne slučajeve, a koje odrede države članice.

2. Države članice, uz savjetovanje s ~~nacionalnim zakonodavnim~~ državnim regulatornim tijelima i hitnim službama i ~~operatorima~~ pružateljima   elektroničkih komunikacijskih usluga , osiguravaju da poduzeća koja krajnjim korisnicima pružaju ~~elektroničkih~~ brojevno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge ~~za utvrđivanje podrijetla nacionalnih poziva na broj ili brojeve u nacionalnom Planu numeriranja~~ pruže pristup hitnim službama putem komunikacija prema hitnim službama najprimjerenijem PSAP-u. U slučaju znatne prijetnje učinkovitom pristupu hitnim službama obveza za poduzeća može se proširiti na sve interpersonalne komunikacijske usluge u skladu s uvjetima i postupkom utvrđenima u članku 59. stavku 1. točki (c).

3. Države članice osiguravaju da se na sve komunikacije prema hitnim službama pozive upućene na jedinstveni europski ~~pozivni~~ broj za hitne slučajeve „112” odgovarajuće odgovara te da se obrađuju na način koji je najprimjereniji nacionalnoj organizaciji sustava hitnih službi. Na takvu se ~~pozive~~ komunikaciju prema hitnim službama odgovara i rješava je se barem jednakom brzinom i učinkovitošću kao i na ~~pozive~~ komunikaciju prema hitnim službama na nacionalne brojeve za pristup hitnim službama, gdje se oni nastavljaju upotrebljavati.

4. Države članice osiguravaju da je krajnji korisnici s invaliditetom ~~zajamčen~~ imaju jednaki pristup hitnim službama   dostupan putem komunikacije prema hitnim službama i   jednak kao i drugi krajnji korisnici. Mjere koje su poduzete kako bi se krajnjim korisnicima s invaliditetom omogućio pristup hitnim službama putem komunikacije prema hitnim službama tijekom ~~kretanja~~ putovanja u drugim državama članicama, temelje se što je više moguće na europskim standardima ili specifikacijama koje su objavljene u skladu s odredbama članka ~~39. 17. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva)~~, te ne sprečavaju države članice u ~~prilagodbi~~ donošenju dodatnih zahtjeva ~~koji~~ za ostvarivanje ciljeva navedenih u ovome članku.

5. Države članice osiguravaju da ~~dotična poduzeća pružaju besplatnu~~ je usluga utvrđivanja lokacije pozivatelja dostupna PSAP-u   bez kašnjenja nakon uspostavljanja komunikacije prema hitnim službama. ~~nadležnom tijelu koje prihvaća pozive u hitnim slučajevima, čim poziv dospije do navedenog nadležnog tijela.~~ Države članice osiguravaju da su utvrđivanje i prijenos informacija o lokaciji pozivatelja besplatni za krajnjeg korisnika i tijelo koje se bavi komunikacijom prema hitnim službama ~~Navedeno se primjenjuje na~~ u pogledu pozive komunikacije prema hitnim službama na jedinstveni europski ~~pozivni~~ broj za hitne slučajeve „112”. Države članice mogu proširiti opseg ~~navedene~~ te obveze tako da obuhvaća ~~pozive~~ komunikaciju prema hitnim službama na nacionalne ~~pozivne~~ brojeve za hitne slučajeve. Nadležna regulatorna tijela utvrđuju kriterije za preciznost i pouzdanost navedenih podataka o lokaciji pozivatelja.

6. Države članice osiguravaju odgovarajuću razinu obaviještenosti građana o postojanju i korištenju jedinstvenog europskog ~~pozivnog~~ broja za hitne slučajeve „112”, posebno putem inicijativa koje su usmjerene posebno na osobe koje putuju državama članicama.

7. Kako bi se osigurao učinkovit pristup hitnim službama putem komunikacije prema hitnim službama ~~uslugama~~ „112” u državama članicama, Komisija ~~nakon savjetovanja s BEREC-om, može~~ je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 109. o mjerama potrebnim za osiguravanje kompatibilnosti, interoperabilnosti, kakvoće, pouzdanosti i kontinuiteta komunikacije prema hitnim službama u Uniji u pogledu rješenja za utvrđivanje lokacije pozivatelja, pristupa za krajnje korisnike s invaliditetom i usmjeravanje poziva na najprikladniji PSAP ~~mjere za tehničku provedbu.~~

~~Međutim, navedene tehničke provedbene~~ Te mjere donose se bez dovođenja u pitanje, te ne utječu na, organizaciju hitnih službi, što ostaje u isključivoj nadležnosti država članica.

~~Navedene mjere, osmišljene za potrebe unošenja izmjena u vidu pojedinosti sadržanih u ovoj Direktivi koje nisu prijeko potrebne, donose se u skladu sa zakonodavnim postupkom, te uz pregled naveden u članku 37. stavku 2.~~

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 15. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~23.~~103.

~~Osiguravanje jednakosti~~ **Jednak** pristup i izbor usluga za krajnje korisnike s invaliditetom

1. Države članice ~~omogućuju~~ osiguravaju da nadležna odgovarajućim nacionalnim tijela ~~da~~ utvrde, prema potrebi, zahtjeve koja poduzeća koja pružaju usluge javno dostupne elektroničke komunikacijske usluge moraju zadovoljiti kako bi osigurala da krajnji korisnici s invaliditetom:

- (a) imaju pristup elektroničkim komunikacijskim uslugama ~~elektroničkih komunikacija~~ koje su jednake uslugama koje su dostupne većini krajnjih korisnika; i
- (b) imaju na raspolaganju odgovarajući izbor operatora i usluga koji su dostupni većini krajnjih korisnika.

~~2. Kako bi mogle donijeti i provesti odgovarajuće zahtjeve koji se odnose na krajnje korisnike s invaliditetom, države članice potiču dostupnost terminalne opreme, putem ponude neophodnih usluga i funkcija.~~

↓ novo

2. Poduzimanjem mjera iz stavka 1. države članice potiču sukladnost s odgovarajućim normama ili specifikacijama objavljenima u skladu s člankom 39.

↓ 2002/22/EZ članak 25.
→₁ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 16. točka (a)

Članak ~~25.~~104.

→₁ **Telefonski imenik usluga informacija** ←

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 16. točka (b)

~~1. Države članice osiguravaju pravo pretplatnika javno dostupnih telefonskih usluga na upisivanje u javno dostupni imenik naveden u članku 5. stavku 1. točki (a), te da operatori usluge upita vezanih uz imenik i/ili imenike u skladu sa stavkom 2. imaju pravo pristupa njihovim podacima.~~

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

~~21.~~ Države članice osiguravaju da sva poduzeća koja dodjeljuju telefonske brojeve ~~pretplatnicima~~ ⇒ krajnjim korisnicima ⇐ ispunjavaju sve razumne zahtjeve za objavljivanje relevantnih podataka, u dogovorenom obliku ~~oko kojega su se sve strane usuglasile~~, pod uvjetima koji su pošteni, objektivni, ekonomični i nediskriminirajući, ~~sve~~ s ciljem pružanja javno dostupnih usluga ~~službe~~ davanja obavijesti o brojevima pretplatnika i telefonskih imenika.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 16. točka (c) (prilagođeno)

~~32.~~ ~~Države članice osiguravaju da svi krajnji korisnici koji imaju pristup javno dostupnim telefonskim uslugama također imaju pristup i uslugama vezanima uz imenik.~~ Državna regulatorna tijela mogu ~~nametnuti~~ odrediti obveze i uvjete poduzećima koja nadziru pristup krajnjih korisnika kod pružanja usluga upita vezanih uz imenik, u skladu s odredbama članka ~~595. Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu)~~. Navedene obveze i uvjeti su objektivni, pravedni, nediskriminirajući i transparentni.

~~43.~~ Države članice ne održavaju nikakva ~~zakonska~~ regulatorna ograničenja koja krajnjim korisnicima u određenoj državi članici sprečavaju izravni pristup uslugama upita vezanih uz imenik u drugoj državi članici, ~~glasovnim~~ govornim pozivom ili ~~tekstualnom porukom~~ SMS-om , te poduzimaju mjere kako bi osigurale takav pristup u skladu s člankom ~~9128~~.

~~54.~~ Stavci od 1. do ~~43.~~ primjenjuju se u skladu sa zahtjevima zakonodavstva ~~Zajednice~~ Unije o zaštiti osobnih podataka i privatnosti i posebno člankom 12. Direktive 2002/58/EZ (~~Direktive o privatnosti i elektroničkim komunikacijama~~).

↓ 2002/22/EZ

Članak ~~24.~~105.

Interoperabilnost digitalne televizijske opreme potrošača

U skladu s odredbama Priloga ~~VIX.~~ države članice osiguravaju interoperabilnost digitalne televizijske opreme potrošača koja je tamo navedena.

↓ 2002/22/EZ Članak 31.

Članak ~~31.~~106.

Obveze prijenosa

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 22. (prilagođeno)
⇒ novo

1. Države članice mogu ~~nametnuti~~ ☒ odrediti ☒ obvezu „obveznog održavanja”, za prijenos posebno određenih radijskih i televizijskih ~~prijenosnih~~ ☒ difuzijskih ☒ kanala i ~~povezanih~~ ☒ popratnih usluga, posebno usluga pristupa, kako bi se omogućio odgovarajući pristup krajnjim korisnicima s invaliditetom ⇒ te podatci kojima se podržavaju povezane televizijske usluge i elektronički programski vodiči ☒, za poduzeća koja su u njihovoj nadležnosti i koja ~~pružaju usluge elektroničkih komunikacija~~ ☒ daju na korištenje elektroničke komunikacijske mreže ☒ u svrhu prenošenja navedenih radijskih ili televizijskih ~~prijenosnih~~ ☒ difuzijskih ☒ kanala za javnost, kada značajan broj krajnjih korisnika takvih mreža koristi iste kao primarni način primanja radijskih i televizijskih ~~prijenosnih~~ ☒ difuzijskih ☒ kanala. Navedene se obveze ~~nametnu~~ ☒ određuju ☒ samo kada su neophodne za zadovoljavanje ciljeva od općeg interesa, kako ih je jasno utvrdila pojedina država članica, te moraju biti razmjerne i transparentne.

Države članice ~~vrše pregled~~ ☒ preispituju ☒ obveze navedene u prvome podstavku najkasnije unutar godine dana od ~~25. svibnja 2011.~~ ☒ datum stupanja na snagu ove Direktive ☒, osim kada države članice izvrše navedeno ~~pregled~~ ☒ preispitivanje ☒ unutar prethodne ~~dvije~~ ☒ četiri ☒ godine.

Države članice ~~redovito vrše pregled~~ ☒ preispituju ☒ obveze vezane uz „obvezno održavanje” ☒ najmanje svakih pet godina ☒.

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)

2. Ni stavak 1. ovog članka niti članak ~~357.~~ stavak 2. ~~Direktive 2002/19/EZ (Direktiva o pristupu)~~ ne dovode u pitanje ~~pravo~~ ☒ sposobnost ☒ država članica da odrede odgovarajuću naknadu, ako postoji, u vezi mjera poduzetih u skladu s ovim člankom, dok osiguravaju, pod sličnim okolnostima, da nema diskriminacije u pogledu postupanja prema poduzećima koja ~~pružaju~~ ☒ daju na korištenje ☒ elektroničke komunikacijske mreže. U slučajevima kada pružaju naknadu, države članice osiguravaju njezinu primjenu na razmjernan i transparentan način.

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)

Članak ~~29.~~107.

Pružanje dodatnih ~~pogodnosti~~ ☒ mogućnosti ☒

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 20. točka (a) (prilagođeno)
⇒ novo

1. Ne dovodeći u pitanje članak ~~8310.~~ stavak 2., države članice osiguravaju da ~~nacionalna~~ ☒ državna ☒ regulatorna tijela imaju mogućnost zatražiti od ~~operatora~~ ☒ poduzeća koja pružaju ☒ ⇒ usluge pristupa internetu ☒ ~~javno dostupnih telefonskih usluga~~ i/ili ⇒ javno dostupne brojevnno utemeljene interpersonalne komunikacijske usluge ☒ ~~pristupa na javne komunikacijske mreže~~ omogućavanje dostupnosti svih ili dijela dodatnih ~~usluga~~

mogućnosti navedenih u dijelu B Priloga ~~IVI~~, koje ~~podliježu~~ podložno tehničkoj ~~izvedljivosti~~ izvedivosti i gospodarskoj održivosti, kao i svim ili dijelu dodatnih ~~usluga~~ mogućnosti navedenih u dijelu A Priloga ~~IVI~~.

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)

2. Država članica ~~može se odlučiti za~~ odriče se ~~neprimjenu~~ primjene stavka 1. na cijelom svojem državnom području, odnosno njegovome dijelu, ako smatra, uzevši u obzir mišljenja zainteresiranih strana, kako postoji zadovoljavajući pristup tim ~~pogodnostima~~ mogućnostima .

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 25. (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~25~~ 108.

Prilagodba priloga

⇒ Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 109. u pogledu prilagodbe mjere koje su utvrđene u svrhu izmjene elemenata ove Direktive koji nisu ključni te koje su neophodne za prilagodbu priloga ~~V., VI., ~~II~~ VIII., ~~III~~ IX. i ~~VI~~ X.~~ ⇒ kako bi se uzeo u obzir u skladu s tehnološki i društveni ~~napredak~~ razvoj ili promjene u potražnji na tržištu, ~~pravnim postupkom, te regulatornim postupkom s kontrolom navedenim u članku 37. stavku 2.~~

DIO IV. ZAVRŠNE ODREDBE

↓ 2002/21/EZ

Članak ~~22~~

Odbor

~~1. 1. Komisiji pomaže Odbor („Odbor za komunikacije”).~~

~~2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.~~

↓ 2009/140/EZ članak 1.
stavak 25. točka (a)

~~3. Prilikom upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5.a. stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.~~

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

~~POGLAVLJE IV.~~

~~POSTUPOVNE ODREDBE~~

~~Članak 14.~~

~~Odbor~~

~~1. Komisiji pomaže Odbor za komunikacije utemeljen člankom 22. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

~~2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.~~

↓ 2009/140/EZ članak 2.
stavak 11. točka (a)

~~3. Prilikom upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5.a. stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.~~

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 27.

~~Članak 37.~~

~~Odborski postupak~~

~~1. Komisiji pomaže Odbor za komunikacije koji se uspostavlja člankom 22. Direktive 2002/21/EZ (Okvirna direktiva).~~

~~2. Prilikom upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5.a. stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.~~

↓ novo

~~Članak 109.~~

Izvršavanje delegiranih ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji pod uvjetima iz ovog članka.

2. Delegiranje ovlasti iz članaka 40., 60., 73., 102. i 108. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od ... [datum stupanja na snagu temeljnog zakonodavnog akta ili bilo koji drugi datum koji odrede suzakonodavci].

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članaka 40., 60., 73., 102. i 108. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen u skladu s člankom ili člancima 40., 60., 73., 102. i 108. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće ne izraze protivljenje u roku od [dva mjeseca] od obavijesti Europskom parlamentu ili Vijeću o tom aktu ili ako su, prije isteka navedenog roka, Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće izraziti protivljenje. Taj se rok produljuje za [dva mjeseca] na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 110.

Odbor

1. Komisiji pomaže Odbor („Odbor za komunikacije”), osnovan Direktivom 2002/21/EZ. Taj odbor jest odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Za provedbene mjere iz članka 45. stavka 2. drugog podstavka Odbor jest Odbor za radiofrekvencijski spektar, osnovan na temelju članka 3. stavka 1. Odluke br. 676/2002/EZ.

3. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 4. Odluke (EU) br. 182/2011. Kada se mišljenje odbora traži pisanim postupkom, postupak završava bez rezultata ako u roku za davanje mišljenja tako odluči predsjednik odbora ili to zahtijeva član odbora. U tom slučaju predsjednik saziva sjednicu odbora u prihvatljivom roku.

4. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011, uzimajući u obzir odredbe njezina članka 8.

5. Kada se mišljenje odbora traži pisanim postupkom, postupak završava bez rezultata ako u roku za davanje mišljenja tako odluči predsjednik odbora ili to zahtijeva član odbora. U tom slučaju predsjednik saziva sjednicu odbora u prihvatljivom roku.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

Članak ~~23~~ 111.

Razmjena informacija

1. Komisija Odboru za komunikacije dostavlja sve relevantne informacije o ishodu redovnih savjetovanja s predstavnicima mrežnih operatora, davatelja usluga, korisnika, potrošača, proizvođača i sindikata, kao i trećih zemalja i međunarodnih organizacija.

2. Odbor za komunikacije, uzimajući u obzir politiku Zajednice Unije o elektroničkim komunikacijama, potiče razmjenu informacija među državama članicama i između država članica i Komisije o situaciji i razvoju regulative za elektroničke komunikacijske mreže i usluge.

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

Članak ~~24~~112.

Objavljivanje informacija

1. Države članice osiguravaju javno objavljivanje redovno ažuriranih informacija u vezi s primjenom ove Direktive i ~~posebnih direktiva~~ na način koji ~~omogućava~~ jamči jednostavan pristup tim informacijama svim zainteresiranim stranama. One objavljuju obavijest u svojim nacionalnim službenim listovima o tome kako i gdje se te informacije objavljuju. Prva takva obavijest objavljuje se prije datuma primjene iz članka ~~118~~28. stavka 1. drugog podstavka ~~2~~, a zatim se obavijest objavljuje svaki put kad dođe do promjena u informacijama koje on sadrži.

2. Države članice šalju Komisiji primjerak svih takvih obavijesti u vrijeme objavljivanja. Komisija dostavlja te informacije Odboru za komunikacije prema potrebi.

↓ 2009/140/EZ članak 3. stavak 9.

~~13~~3. Države članice osiguravaju da se sve odgovarajuće informacije o pravima, uvjetima, postupcima, naknadama, pristojbama i odlukama u vezi s općim ovlaštenjima, pravima korištenja i pravima o instaliranju opreme objavljuju i ažuriraju na prikladan način kako bi se svim zainteresiranim strankama omogućio jednostavni pristup tim informacijama.

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

~~24~~24. Kad se informacije iz stavka ~~13~~3. vode na različitim ~~državnim~~ upravnim razinama, posebno informacije u pogledu postupaka i uvjeta za prava na instalaciju opreme, državno regulatorno tijelo mora uložiti sve razumne napore, imajući na umu troškove, da stvori za korisnika jednostavan pregled svih tih informacija, uključujući informacije o relevantnim ~~državnim~~ upravnim razinama i odgovornim tijelima, s ciljem olakšavanja podnošenja zahtjeva za dodjelu prava na instalaciju opreme.

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

~~15~~15. Države članice osiguravaju da se posebne obveze ~~nametnute~~ određene poduzećima prema ovoj Direktivi objavljuju i da se odrede zasebna tržišta proizvoda/usluga i ~~zemljopisna~~ geografska tržišta. One osiguravaju da najnovije informacije, pod uvjetom da one nisu povjerljive, a posebno da ne sadržavaju poslovne tajne, budu javno dostupne na način koji će svim zainteresiranim stranama jamčiti jednostavan pristup tim informacijama.

~~26~~26. Države članice dostavljaju Komisiji jedan primjerak svih takvih objavljenih informacija. Komisija te informacije ~~čini dostupnima~~ stavlja na raspolaganje u ~~spremnom i dostupnom obrascu~~ unaprijed pripremljenom, pristupačnom obliku te ako je potrebno ~~podastire informacije~~ prosljeđuje ih Odboru za komunikacije.

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)

Članak ~~26~~ 113.

Obavješćivanje i praćenje

1. Državna regulatorna tijela obavješćuju Komisiju najkasnije do dana primjene iz članka ~~118~~ 113. stavka 1. drugog podstavka~~2~~, odnosno odmah u slučaju bilo kakve kasnije promjene, o imenima poduzeća odabranih za obvezu pružanja univerzalne usluge prema članku ~~8. stavku 1.~~ 84. stavku 1. ili članku 85.

Komisija čini podatke dostupnima u unaprijed pripremljenom, pristupačnom obliku te ih prosljeđuje Odboru za komunikacije iz članka ~~111~~ 113.

↓ 2009/136/EZ članak 1.
stavak 26.

~~2. Državna regulatorna tijela obavješćuju Komisiju o obvezama koje su nametnute poduzećima te koje se odnose na univerzalnu uslugu, za ona poduzeća za koja je utvrđeno da imaju obvezu pružanja univerzalnih usluga. Sve izmjene koje se odnose na spomenute obveze ili poduzeća koja su obuhvaćena odredbama ove Direktive, upućuju se Komisiji što je prije moguće.~~

↓ 2002/22/EZ

~~3. Komisija periodično preispituje primjenu ove Direktive te o tome izvješćuje Europski parlament i Vijeće, prvom prigodom najkasnije tri godine nakon dana primjene iz članka 38. stavka 1. drugog podstavka. U tu svrhu države članice i državna regulatorna tijela pružaju potrebne podatke Komisiji.~~

↓ 2002/19/EZ Članak 16.
(prilagođeno)

~~1. Države članice obavješćuju Komisiju najkasnije do datuma primjene iz članka 18. stavka 1. drugog podstavka o državnim regulatornim tijelima odgovornim za zadaće utvrđene u ovoj Direktivi.~~

24. Državna regulatorna tijela obavješćuju Komisiju o nazivima operatora za koje se smatra da imaju ~~znatnu~~ značajnu tržišnu snagu za potrebe ove Direktive i njihovim obvezama određenima prema ovoj Direktivi. Komisiju se ~~istodobno,~~ bez odgode obavješćuje o svim promjenama koje imaju utjecaja na obveze nametnute poduzećima ili promjene poduzeća na koja utječu odredbe ove Direktive.

↓ 2002/21/EZ
⇒ novo

Članak ~~25~~ 114.

Postupci preispitivanja

1. Komisija periodično preispituje funkcioniranje ove Direktive i podnosi izvješća Europskom parlamentu i Vijeću, prvi put ne kasnije od ~~tri~~ ⇒ pet ⇐ godina nakon datuma primjene navedenog u članku ~~115.~~ ~~28.~~ stavku 1. drugom podstavku. U tu svrhu Komisija može od država članica zatražiti informacije, koje one dostavljaju bez nepotrebnog odlaganja.

↓ 2002/19/EZ

~~2. Komisija periodično preispituje primjenu ove Direktive te o tome izvješćuje Europski parlament i Vijeće, prvom prigodom najkasnije tri godine nakon dana primjene iz članka 18. stavka 1. drugog podstavka. U tu svrhu, Komisija može od država članica zatražiti informacije koje se podnose bez odgode.~~

↓ 2002/20/EZ

~~3. Komisija periodično obavlja reviziju funkcioniranja nacionalnih sustava ovlaštenja i razvoja prekograničnog pružanja usluga unutar Zajednice i prvom prilikom o tome izvješćuje Europski parlament i Vijeće, a najkasnije tri godine od datuma primjene ove Direktive iz članka 18. stavka 1., drugog podstavka. U tu svrhu, Komisija može od država članica zatražiti informacije koje se podnose bez odgode.~~

↓ 2002/22/EZ članak 15.
(prilagođeno)
⇒ novo

~~12. Komisija povremeno preispituje opseg univerzalne usluge, posebno s ciljem predlaganja promjene odnosno ponovnog definiranja opsega Europskom parlamentu i Vijeću. Preispitivanje se prvotno provodi u roku od dvije godine od datuma primjene iz članka 38. stavka 1. drugog podstavka te nakon toga ☒ provodi ☒ svakih ~~tri~~ ⇐ pet ⇐ godina.~~

~~23. Ovo preispitivanje poduzima se u kontekstu društvenoga, gospodarskoga i tehnološkoga razvoja, uzimajući u obzir, između ostalog, pokretljivost i brzinu prijenosa podataka u kontekstu raširenih tehnologija koje koristi većina ~~pretplatnika~~ ⇐ krajnjih korisnika ⇐. Postupak preispitivanja provodi se u skladu s Prilogom V. Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u vezi s ishodom preispitivanja.~~

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

~~Članak 26.~~

~~Stavljanje izvan snage~~

~~Slijedeće Direktive stavlja se izvan snage od datuma primjene iz članka stavka 1. drugog podstavka:~~

- ~~– Direktiva 90/387/EEZ,~~
- ~~– Odluka Vijeća 91/396/EEZ od 29. srpnja 1991. o uvođenju jedinstvenog europskog broja za hitne službe,¹⁰³~~

¹⁰³ SL L 217, 6.8.1991., str. 31.

- ~~Direktiva Vijeća 92/44/EEZ od 5. lipnja 1992. o primjeni otvorenog pristupa mreži na iznajmljene vodove,¹⁰⁴~~
- ~~Odluka Vijeća 92/264/EEZ od 11. svibnja 1992. o uvođenju standardnog međunarodnog pristupnog telefonskog koda u Zajednici,¹⁰⁵~~
- ~~Direktiva 95/47/EZ,~~
- ~~Direktiva 97/13/EZ,~~
- ~~Direktiva 97/33/EZ,~~
- ~~Direktiva 98/10/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 1998. o primjeni otvorenog pristupa mreži (ONP) na govornu telefoniju i o univerzalnim uslugama za telekomunikacije u okruženju tržišnog natjecanja¹⁰⁶.~~

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

~~Članak 28.~~

~~Prenošenje~~

~~1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 24. srpnja 2003. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.~~

~~One primjenjuju te mjere od 25. srpnja 2003.~~

~~2. Kad države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.~~

~~3. Države članice dostavljaju Komisiji tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva i svih sljedećih izmjena tih odredaba.~~

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

~~Članak 18.~~

~~Prenošenje~~

~~1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 24. srpnja 2003. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.~~

~~One primjenjuju te mjere od 25. srpnja 2003.~~

~~Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.~~

~~2. Države članice dostavljaju Komisiji tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva i svih sljedećih izmjena tih odredaba.~~

¹⁰⁴ ~~SL L 165, 19.6.1992., str. 27. Direktiva kako je izmijenjena Odlukom Komisije 98/80/EZ (SL L 14, 20.1.1998., str. 27.).~~

¹⁰⁵ ~~SL L 137, 20.5.1992., str. 21.~~

¹⁰⁶ ~~SL L 101, 1.4.1998., str. 24.~~

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

~~Članak 18.~~

~~Prenošenje~~

~~1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 24. srpnja 2003. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.~~

~~One primjenjuju te mjere od 25. srpnja 2003.~~

~~Kad države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.~~

~~2. Države članice dostavljaju Komisiji tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva i svih sljedećih izmjena tih odredaba.~~

↓ 2002/22/EZ (prilagođeno)

~~Članak 38.~~

~~Prenošenje~~

~~1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 24. srpnja 2003. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. One primjenjuju te mjere od 25. srpnja 2003.~~

~~2. Kad države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.~~

~~3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva, kao i o svim naknadnim izmjenama tih odredaba.~~

↓ 2002/19/EZ (prilagođeno)

~~Članak 19.~~

~~Stupanje na snagu~~

~~Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.~~

~~Članak 20.~~

~~Adresati~~

~~Ova je Direktiva upućena državama članicama.~~

↓ 2002/20/EZ (prilagođeno)

~~Članak 19.~~

~~Stupanje na snagu~~

~~Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.~~

~~Članak 20.~~

~~Adresati~~

~~Ova je Direktiva upućena državama članicama.~~

↓ 2002/21/EZ (prilagođeno)

~~Članak 29.~~

~~Stupanje na snagu~~

~~Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.~~

~~Članak 30.~~

~~Adresati~~

~~Ova je Direktiva upućena državama članicama.~~

↓ 2002/22/EZ

~~Članak 39.~~

~~Stupanje na snagu~~

~~Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.~~

~~Članak 40.~~

~~Adresati~~

~~Ova je Direktiva upućena državama članicama.~~

↓

Članak 115.

Prenošenje

1. Države članice donose i objavljuju do [dan/mjesec/godina] sve zakone, propise i administrativne odredbe koji su neophodni za usklađivanje s člancima [...] i prilogima [...]. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

One primjenjuju te mjere od [dan/mjesec/godina].

Kad države članice donose te mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. One također uključuju izjavu o tome da se upućivanja u postojećim zakonima, propisima i administrativnim odredbama na direktive koje se ovom Direktivom stavljaju izvan snage smatraju upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice određuju načine tog upućivanja i način oblikovanja te izjave.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnoga prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 116.

Stavljanje izvan snage

Direktive 2002/19/EZ, 2002/20/EZ, 2002/21/EZ, 2002/22/EZ, navedene u Prilogu XI. dijelu A, stavljaju se izvan snage s učinkom od [...], ne dovodeći u pitanje obveze država članica koje se odnose na rokove za prenošenje u nacionalno pravo i datume primjene direktiva utvrđene u Prilogu XI. dijelu B.

Upućivanja na direktive stavljene izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga XII.

Članak 117.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 118.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik